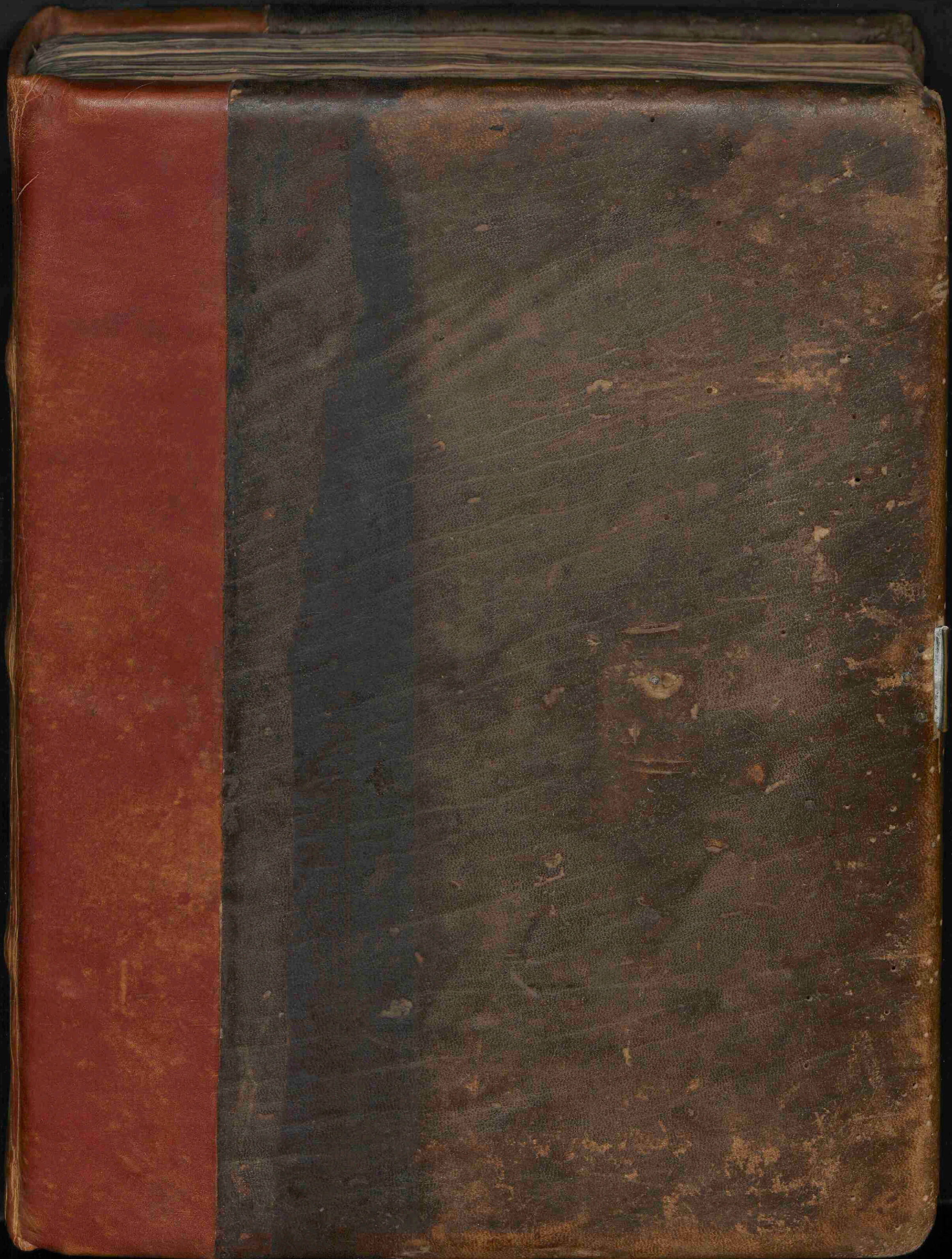

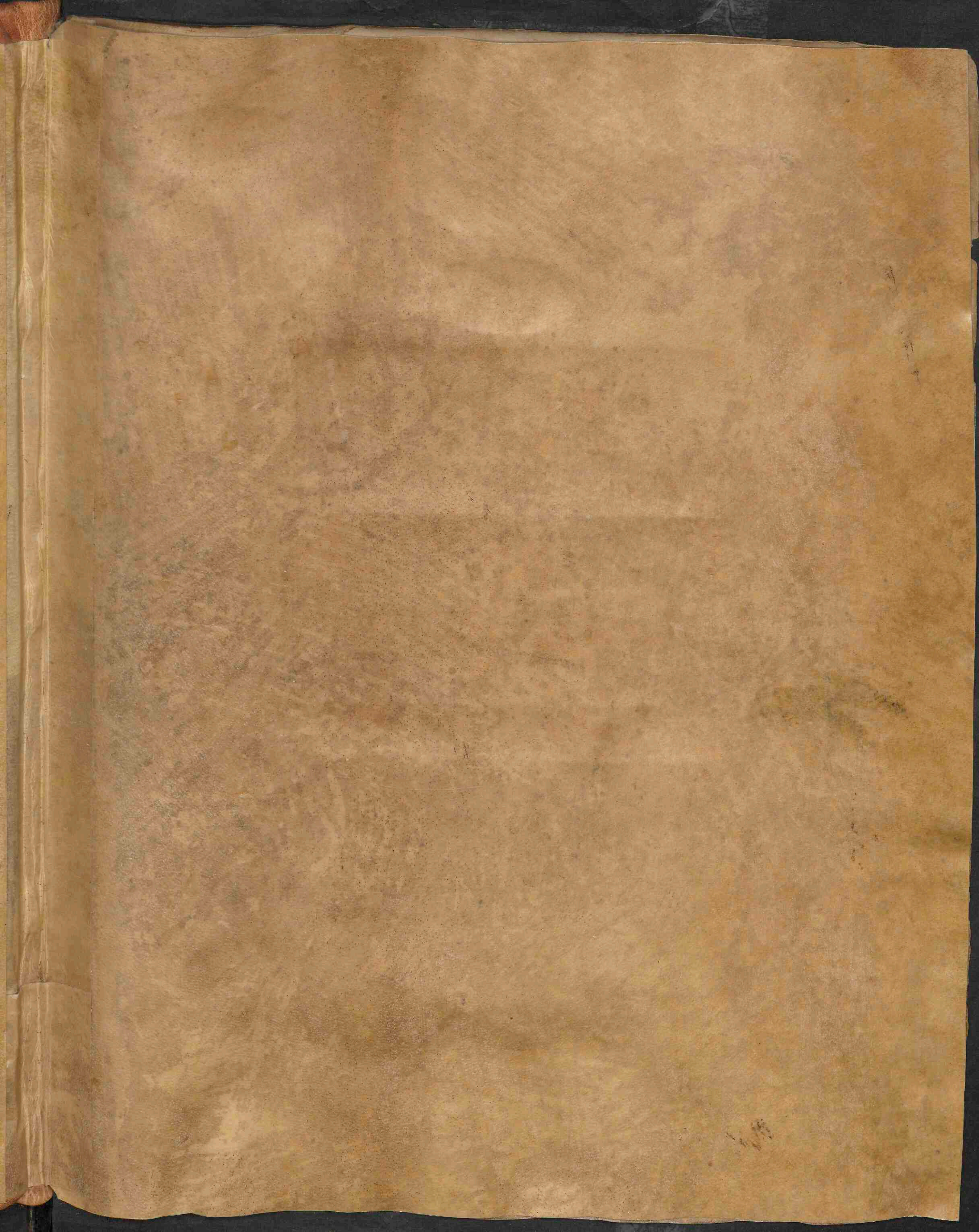

Moralium in Job libri I-X, XXIII-XXXV sive pars 1-2, 5-6

<https://hdl.handle.net/1874/296636>

Band vermerkt
Febr. 1965

PREFATIO
SVE REPTIS
simo et sanctissimo
fratri Leandro
episcopo gre-
gorius servus
servorum
dei.
S
cili frater

beatissime in constantinopoli-
tana urbe te cognoscens. cum me
illuc sedis apostolice responsa con-
stringerent. et te illuc iuncta
pro causis fidei iunsi gothariorum
legatio perduxisset. omne intus au-
ribus quod michi de me displicebat
exposui. quoniam ⁱⁿ longeq;
conuersione gratiam distuli. et
postquam celesti sum desiderio
afflatus. seculari habitu conte-
gi melius putavi. Aperiatur
enim michi iam de eternitatis
amore quod quererem. sed mo-
lta me consuetudo deuinxerat.
ne exteriorem cultum mutarem.
Cumq; adhuc me cogeret animus

presenti mundo quasi specie
non deseruire. ceperunt multe
contra me eiusdem mundi cu-
te succrescere. ut ideo iam non
specie. sed quod est graui men-
te retinerer. Que tandem cuncta
sollicite fugiens portum mona-
sterii perueni. et relictis que mun-
di sunt frustra non credidi.
exhulsi ut naufragio nudus
euasi. Quia enim plerumque na-
ui incaute religata etiam de-
sinu tantissimi litore unda exiit
ut cum tempestas exarscit. repen-
te me sub preteritu ecclesiasticum
ordinis incausam secularium
pelagum repperi. et querebam
monasterium que habendo non
fortiter tenui. quam stricte
tenenda fuerit pendendo igno-
ui. Haec cum in adpropinquandum
sacris altaris ministerium obediencie
inter opponitur hoc sub ecclesie co-
lore susceptum est. quod si multum hinc
at iterum fugiendo deflectat.
Postque hoc uolenti in reuerten-
ti cum graue est. altaris ministeri-
um. etiam pondus est cure pasto-
ralis iunctum. quod tanto uinc-
dum tolero. quanto me ei impar-
temiens. in uilla fiducia solati-
one respicio. Quia enim mundum

Liber monasterii sancti pauli in ecclesia inferiori.

tempora malis crebrescentibus ter-
mino appropinquante turbata
sunt. ipsi nos qui interius myste-
ris deseruire credimur. curis exte-
rioribus implicamur. Sicut et quoque
tempore quo ad ministerium alta-
ris accessi. hoc de me ignorante me
actum est. ut sacri ordinis pondus
acciperem. quatenus interreno
palatio licentius ^{ex}accubarem. Vbi
me scilicet multi ex monasterio fra-
tres mei germana iuncta caritate
secuti sunt. Quod diuina factum
dispensatione conspicio. ut eorum
semper exemplo adorationis placidū
latus quasi anchorae fune restrin-
gerem cum causarum saecularium
incessabili impulsu fluctuarem. Ad
illorum quippe consortium. uelut
ad tutissimum portus sinum terreni
actus uolumina fluctusque fugiebam.
Et licet illud me ministerium ex mo-
nasterio abstractum. a pristinae qui-
etis uita mucrone suae occupationis
exonerat. inter eos tamen persudici-
ose lectionis alloquium. cottidianae me
asspiratio compunctionis animabat.
Tunc eisdem fratribus etiam cogente te
placuit sicut ipse meministi. ut librū
beati iob exponere inportuna me pe-
titione compellerent. Et prout ueri-
tas uis infunderet. eius misteria tante
profunditatis aperirem. Quia hoc quoque

mibi monere sui petitionis addi-
derunt. ut non solum uerba hysto-
rie per allegoriarum sensus occu-
terem. sed allegoriarum sensus pro-
tanus in exercitiū moralitatis
inclinarem. Adhuc aliquid gra-
uius adiungentes. ut intellecta
quaeque testimonis cingerem.
Et prolata testimonia. quae si simpli-
cita fortasse uiderentur. inter-
positione super addita expositio-
nis enodarem. Mox uero mo-
seuro hoc opere. atque ante nos
hactenus michi seculo. ad tanta me
pertrahi ac talia agnouit. solo au-
ditus pondere uictus fateor las-
satusque succubui. Sed repente
inter formidinem deuotionemque
deprehensus. cum in largitorem
munerum oculos mentis attolle-
rem. cunctatione post posita.
ilico certus attendi. quia impos-
sibile esse non poterat. quod de
fraternis mihi cordibus procede-
bat. uel caritas imperabat. Fore
quippe me idoneum ad ista de-
speravi. sed ipsa mei desperatio
ne robustior. ad illum spem pro-
tanus erexit per quem aperta est
lingua mutorum. qui linguas
infantium facti diuersas. qui
immensos brutosque asinae rugi-
tus per sensatos humani colloquii

distinxit modos; Quid igitur mirū.
si intellectum stulto homini prebe-
at. qui ueritatem suam cum uo-
luerit ^{etiam} per ora uidentium narrat.
Huius ergo robore considerationis
accinctus. ariditatem meam adin-
dagandum fontem tantę profun-
ditatis excitauit. Et quamuis eorū
quibus exponere compellebar ui-
ta longe me transcendere. inu-
riosum tamen esse non credidi si
fluente uisibus hominum plum-
bi fistula ministrare. Unde mox
eisdem coram positus fratribus. pri-
ora libri sub oculis dixi. Et quia
tempus paulō uacantius reppe-
ri. posteriora tractando dictauit.
Cumq; mihi spacia largiora sup-
petarent. multa augens. pauca
subtrahens. atq; ita ut inuenta
sunt non nulla derelinquens.
ea quę me loquente excepta
ab oculis fuerant. per libros emen-
dando cōposui. Quia & cum
postrema dictarem. quo stilo pri-
ma dixeram sollicitę attendi.
Ergo ut & ea quę locutus sū
studiosa emendatione transcur-
rens quasi ad similitudinem dic-
tatis erigerem. & ea quę dicta
ueram non longe a colloquen-
tis sermone discreparent. Qua-
tenus dum hoc tenditur illud

attrahitur. edita modo dissimi-
li res non dissimilis formare-
tur. quā uis terciā huius ope-
ris partem ut colloquendo
protuli. poene ita dereliqui.
Quia cum me fratres ad alia p-
trahunt. hanc subtilius emen-
dari noluerunt. Quibus ni-
mirum multa iubentib; dum
parere modo per expositionis
ministerium. modo per contēpla-
tionis ascensum. modo per mora-
litas instrumentum uolui.
hoc opus ^{tri ginta quę} p̄ xxxv. uolumina
extensum. in sex codicibus ex-
pleui. Unde & in eo sæpe quasi
postponere ordinem expositio-
nis inuenior. & paulō diutius con-
templationis latitudini ac morali-
tatis insudo. Sed tamen quisquis
dedō loquitur. cur & necesse est ut
quicquid audientium mores instru-
it rimetur. Et hunc rectum loquen-
di ordinem deputat. sic cum oportu-
nitas aedificationis exigit. ab eo se qđ
loqui coeperat utiliter deriuat. Sa-
cri enim tractator eloqui. morem
fluminis debet imitari. Fluuius quip-
pe dum per alueum defluit. si ualles
concauas exlatere contingit. meas
protinus sui impetus cursum d'uer-
tit. Cumq; illas sufficienter imple-
uerit. repente se in alueum refundit.

Sic nimirū. sic diuini uerbi esse
tractator debet. & cum de quali
bet re differit. si fortasse iuxta
positam occasionem congruae ae
dificationis inuenerit. quasi ad
uicinam uallem linguae undas
intorqueat. Et cum sub iuncte
instructionis campum sufficien
ter infuderit. ad sermonis pro
positi alueum recurrat. Scien
dū uero est. quod quaedam hystori
ca expositione transcurrimus.
ut per allegoriam quaedam ty
pica inuestigatione per scrutemur.
quaedam per sola allegori
ce moralitatis instrumenta dis
cutimus. non nulla autē per
cuncta simul sollicitius exqui
rentes. tripliciter indagamus.
Nam primū quidem fundamenta
hystoriae ponimus. deinde per
significationem typicam in arcē
fidei fabricam mentis erigimus.
A dextremū quoque per moralitatis
gratiam quasi superducto aedifi
cium colore uestimus. Vel certe
quid ueritatis dicta. nisi reficiende
mentis alimenta credenda sunt.
Quae modis alternantibus multi
pliciter differendo ferculum oris
offerimus. ut inuitati lectoris qua
si conuiuiae nr̄i fastidium repellam.

Qui dum sibi multa oblata conside
rat. quod elegantius decernit as
sumat. Aliquando uero expone
re aperta uerba hystoriae negle
gimus. ne tardius ad obscura ue
niamus. Aliquando autē intel
legi iuxta litteram nequeunt.
quia superficialitatenus accepta.
nequaquam instructionem
legentibus sed errorem gignunt.
Ecce enim dicitur. Sub quo cur
uantur qui portant orbem.
Et de tanto uiro quis nesciat
quod nequaquam uanas poeta
rum fabulas sequitur. ut mun
di molem subuehi giganteo
sudore suspicetur. Qui rursum
praestus percussionibus dicit. Fle
git suspendium anima mea. &
mortē ossa mea. Et quis rectum
sapiens credat uirum tanti pre
coni. quem uidelicet constat ab
interno iudice praemia pro pati
entiae uirtute recipere. decre
uisse inter uerba suspendio
uitam finire. Aliquando etiam
ne fortasse intellegi iuxta litte
ram debeant. ipsae se uerba litte
rae impugnant. At namque.
Pereat dies in qua natus sum. &
nox in qua dictum est. concep
tus est homo. Et paulo post subiicit.

Occupæ eam caligo. & inuoluatur
amaritudine; Atq; in eiusdem
noctis maledictione sub iungit;
Sit nox illa solitaria; Qui numi-
rum natiuitatis dies. ipso impul-
su temporis euolutus stare non
poterat; Quo igitur pacto
hunc inuolui caligine optabat.
& elapsus quippe iam non erat.
& tamen sin rerum natura sub-
sistere. sentire amaritudinem
nequaquam posse; Constat ergo
quod nullomodo de die insen-
sibili dicitur. qui sensu percipi ama-
ritudinis optatur; Et si concep-
tionis nox reliquis noctibus
coniuncta discesserat. quo pac-
to hanc fieri solitariam exoptat.
Quae ut a lapsu temporis figi
non potuit. ita etiam nec are-
liquarum noctium coniunc-
tione separari; Qui rursus di-
cit; Usq; quo non pareis mihi.
nec dimittis me ut gluttiam
saluam meam. & tamen pau-
lo superius dixerat. quae pri-
us tangere nolebat anima mea.
nunc prae angustia cibi mei
sunt; Quis autem nesciat sali-
uam facilius posse glutti quam
cybum. Qui itaq; se sumere cy-
bum denuntiat. incredibile est

ualde quo ordine gluttiare pos-
se saluam negat; Atq; iterum
dicit; Peccavi. quid faciam tibi
o custos hominum. uel certe con-
sumere me uis peccatis adoles-
centiae meae. Et tamen alia re-
sponsione sub iungit; Neq; enim
reprehendit me cor meum. in om-
ni uita mea; Quo igitur pacto
a corde suo minime in omni uita
reprehenditur. qui peccasse se
publica uoce testatur. Neq; enim
simul umquam conueniunt cul-
pa operis. & in reprehensibilitas
cordis. Sed nimirum uerba lit-
terae. dum collata sibi conueni-
re nequeunt. aliud in se aliquid
quod queratur ostendunt; Ac
si quibusdam uocibus dicant;
Dum nostra nos conspicias super-
ficie destrui. hoc in nobis quaeri-
te. quod ordinatum sibi congru-
ens apud nos ualeat intus inue-
niri; Aliquando autem qui uerba
accipere historiae iuxta litteram
neglegit. oblatum sibi ueritatis lu-
men abscondit. Cumq; laboriose
inuenire in eis aliquid intrinsecus
appetit. hoc quod foris sine difficul-
tate assequi poterat amittit; Sed
namq; uir dicit; Si negauit quod
uolebant pauperibus & oculos induat

expectare feci. Si comedi uicel
lam meam solus & non comedit
pupillus ex ea. Si despei prae
tereuntem eo quod non habue
rit indumentum & absq; operi
mento pauperem. Si non bene
dixerunt me latera eius & deuel
leribus ouium mearu calefactus
est. Quae uidelicet si ad allego
rie sensum uolentes inflecti
mus cuncta eius facta misericor
diae uacuamus. Diuinus & em
sermo sicut mysterus prudentes
exerceat sic plerumq; supficie
simplices resouat. Habet in pub
lico unde paruulos nutriat.
seruat in secreto unde mentes
sublimium in ammiracione suspen
dat. Quasi quidam quippe est
fluuus ut ita dixerim planus
& altus in quo & agnus ambula
t & delphin natus. **V**tergo quibus
hoc oportunitas postulat hanc
p studium ordo expositionis in
mutat. Quatenus tanto uerius
sensum diuinae locutionis inue
niat quanto ut res quaeq; ex
gerit per casuum species alternat.
Quam uidelicet expositionem re
censendam tuae beatitudinis non
quia uelut dignam debui sed quia
te petente meminisse trans

missi. In qua quicquid tua sci
tas tepidum in cultumq; repperit
tanta michi celerrime
indulgeat quanto hoc meae
grum dicere non ignorat. Ha
dum molestia corpus atterit
afflicta mente & iam dicendi
studia languescunt. Multa
quippe iam annorum curri
cula deuoluuntur quod cre
bris uiscerum doloribus eru
cior. Floris momentisq; omnib;
fracta stomachi uirtute las
cesco. Lentis quidem sed tamen
continuis febris anhelis.
Interq; haec dum sollicitus
penso quia scriptura teste
omnis filius qui a do recipitur
flagellatur quo malis prae
sentibus durius deprimor.
eo de aeterna certius prae
sumptione respiro. Et fortas
se hoc diuinae providentiae
consilium fuit ut percussam
iob percussus exponerem &
flagellati mentem melius per fla
gella sentirem. Sed tamen recte
considerantibus liquet quia ad
uersitate non modica laboris mei
studius in hoc molestia corporalis
obsistit quod carnis uirtus eum
locutionis ministerium exhibere

uir sufficit. mens digne non potest
intamare quod sentit. Quid naq;
est officium corporis nisi organū
cordis. Et quamlibet peritus sit ar
tifex cantandi. explere artem
non ualeat. nisi ad hanc sibi & minus
teria exteriora concordent. Quia
nimirum canticum quod docta
manus imperat. quassata orga
na proprie non resultant. nec
artem flatus exprimit. si scissa
nimis fistula stridat. Tanto eni
grauius expositionis meae quali
tas premitur. quanto dicendi
gratiam sic fractura organi disti
pat. ut hanc peritiae ars nulla
componat. Quaeso autē. ut hu
ius operis dicta percurrens. in
his uerborum folia non requiras.
quia per sacra eloquia ab eorum
tractatoribus infructuosae loqua
citas leuitas studiose compescit.
dum in templo di nemus planta
ri prohibetur. Et cuncti pcul
dubio scimus. quia quoties in foli
is male letę segetis culmi p̄ficiunt.
minori plenitudine spicarum
grana turgescunt. Unde & ip
sam loquendi artem quam magis
teria disciplinae exterioris insi
nuant seruare despecti. Nam
sicut huius quoque ept̄ae tenor

enuntiat. non metacismi collisi
onem fugio. non barbarismi con
fusione deuto. Sicut modosque
& iam praepositionum casus ser
uare contempno. quia indignū
uehementer existimo. ut uerba
caelestis oraculi. restringam sub
regula donati. Neq; enim hae
abullis interpretibus in scriptu
rae sacrae auctoritate seruata
sunt. Ex qua nimirum quia nra
expositio ortur. dignum profec
to est. ut quasi edita soboles. spe
ciem suae matris imitetur. Nouā
uero translationem differo. sed
cum probationis causa me exigit.
nunc nouam. nunc ueterem per
testimonia assumo. Et quia sedes
apostolica cui dō auctore praesideo
utraq; utitur. mei quoq; labor stu
diū ex utraq; fulciatur.

**INCIPIT LIBER PRI
MVS DE MORALIB;
BEATI GREGORII
P A P A E**

HIER MVLTO SAEPE
queritur. quis libri beati iob
scriptor habeatur. Et alii quidē
moysen. alii unum quemlibet ex
prophetis. scriptorem huius ope
ris fuisse suspicantur. Quia enī
in libro geneos iob ab deo tyre

esau descendisse. & balac filio beor
 in regnum successisse describitur.
 hunc beatum iob longe ante mo
 ysi tempora extitisse crediderunt.
 morem profecto sacri eloqui nes
 cientes. q̄ in superioribus suis par
 tibus solae breuiter longe post se
 cutura perstringere. cum stude
 ad alia subtilius enumeranda pro
 perare. Vnde & illic iobab prius
 quam reges in isrl̄ existerent fu
 isse memoratur. Nequaquam ergo
 extitisse ante legem cognoscitur.
 qui israheliticorū iudicium tempo
 re fuisse signatur. Quod dū qui
 dam manus caute considerant. mo
 ysen gestorum illius quasi longe
 ante positi scriptorem putant.
 ut uidelicet is qui potuit ad eru
 ditionem nr̄am legis praecepta ede
 re. ipse credatur & iam ex gentilibus
 uiri hystoria uirtutis ad nos exem
 pla mandasse. Non nulli uero ut
 dictum est scriptorem huius operis
 unum quemlibet ex prophetis arbi
 trantur. asserentes quod nullus tam
 mystica dī uerba cognoscere potuit.
 nisi cuius mentem pphetiae sp̄s ad su
 perna subleuauit. Sed quis haec
 scripserit ualde super uacue quaerit.
 cum tamen auctor libri sp̄s sēs fidelit̄
 credatur. Ipse igitur haec scripsit.

qui haec scribenda dictauit. Ip
 se scripsit. qui & in illius opere in
 spirator extitit. & per scribentis
 uocem imitanda ad nos facta eius
 transmisit. Si magni cuiusdam
 uiri susceptis epistolis legeremus
 uerba. ea q̄ quo calamo fuissent
 scripta quereremus. ridiculum
 profecto esset non epistolarum auc
 torem scire. sensum q̄ cognosce
 re. sed quali calamo eorū uerba
 impressa fuerint indagare. Cū
 ergo rem cognoscimus. eiusque
 auctorem rei sp̄m sēm tenemus
 quia scriptorem quaerimus. quid
 aliud agimus. nisi legentes lit
 teras de calamo percunctamur.
 Arbitrari tamen uerius possumus.
 quod idem beatus iob qui certa
 mina spiritalis pugnae sustinu
 it. & iam consummata suae uic
 toriae gesta narrauit. Hec mo
 uere debet q̄ in eodē libro dicit.
 Dixit iob. uel haec uel illa pertu
 lit iob. Moris enī scripturae sacrae
 est. ut ipsi qui scribunt. sic dese
 nulla quasi dealus loquantur.
 Hic est enī. quod moyses ait. Erat
 moyses ^{uir} mitissimus super om̄s
 homines qui morabantur inter
 ra. Hinc iohannes dicit. Disci
 pulus ille quē diligebat ih̄s.

moyses.

iohannes.

Lucas Hinc lucas ait. Quod ambula-
rent duo ex discipulis in iuda. cle-
ophas & alius. Quem profecto
alium dum tam studiose tacu-
it. ut quidam dicunt. nisi se
ipsum fuisse monstravit. Scrip-
tores igitur sacri eloquii. quia
impulsu scilicet spiritus agitantur. sic de
se in illo testimonium. quasi
de alio proferunt. Spiritus scilicet ergo per
moysen locutus est de iohanne.

demoyse; Spiritus scilicet per
iohannem locutus est

Paulus Paulus quoque quia non ex se me-
t ipso loqueretur. insinuat dicens.

An experimentum queritis eius
qui in me loquitur christus. Hinc
est quod angelus qui moysi appa-
ruisse describitur. modo angelus.
modo dominus memoratur. Angelus
videlicet propter hoc. quod ex-
terius loquendo seruebat. Dominus
autem dicit. quia interioris prae-
sidentis. loquendi efficaciam mi-
nistrabat. Cum ergo loquens
ab interiori regitur. & per ob-
sequium angelus. & per inspira-
tionem dominus nominatur. Hinc da-
uid dicit. Attendite populus
meus legem meam. inclinate aurem
vestram in uerba oris mei. Non enim
lex dauid. aut populus dauid.
sed personam eius ex quo loque-
batur assumens. ipsius auctori

Dauid

tate loquitur. cuius inspiratio
ne replebatur. Hoc cotidie fie-
ri in ecclesia cernimus. si uigilanti
intuemur. Nam stans in medio
populi lector clamat. ego sum
deus abraham. & deus isaac. & deus iacob. *moyses*
& quod ipse deus sit uere profecto non
dicit. nec tamen per hoc quod dicit.
ueritatis regulam deserit. quia
cuius ministerium exhibet lec-
tione. eius dominium uoce prae-
tendit. Itaque sacri eloquii scrip-
tores. quia repleti spiritu sancto super se
trahunt. quasi extra semetipsos
sunt. & sic de se sententias qua-
si de alio proferunt. Unde & bea-
tus iob spiritu sancto afflatus. potuit sua
gesta quae erant uidelicet super-
ne aspirationis dona quasi non
sua scribere. quia eo alterius erant
quae loquebatur. quo homo loque-
batur quae dei sunt. Et eo alter quae
erant illius loquebatur. quo spiritus
sanctus loquebatur quae hominis sunt.
Sed iam debemus ista post ponere.
& ad consideranda sacrae histo-
riae gesta properare. Omnis ho-
mo eo ipso quo homo est. suum
intelligere debet auctorem. Quis
uis uoluntati tanto magis seruiat.
quanto se quia de se ipso nihil sit
pensat. Ecce autem condita. dominum

considerare negleximus. adhi
bita sunt praecepta. Praecep
tis quoque obtemperare nolui
mus. adiunguntur exempla;
Ipsa quoque vitari exempla de
clinauimus. quae edidisse no
bis positos sub lege conspiciamus;
Quia enim deus aperte quibusdam
sub lege positus locutus est. qua
si alienos nos ab eisdem praecep
tis aspiciamus. quibus haec speci
aliter locutus non est. Unde ad
confutandam imprudentiam
nostram. gentilis homo ad exemplum
deducitur. ut quia obedire homo
legi sub lege positus despicit. eius
saltem comparatione euigilet. qui
sine lege legaliter uiuit. Erranti
igitur homini. data est lex. Erran
ti uero etiam sub lege. adducitur
testimonium eorum qui extra le
gem sunt. ut quia conditi condi
tionis nostrae ordinem seruare nolui
mus. praeceptis ammoneremur. &
quia praeceptis oboedire contemp
simus. exemplis confunderemur.
Hec ut dictum est. eorum exemplis
quos lex astringeret. sed quos lex
a peccato nulla cohiberet. Circum scrip
sit nos diuina prouidentia. circum
uenit excusationem nostram. Undique
conclusus est aditus tergiversationis

6
22
humanae. homo gentilis. homo
sine lege ad medium adducitur.
ut eorum qui sub lege sunt prauitas
confundat. Quod bene per
prophetam ac breuiter dicitur. Fru
besce sidon. ait mare. In sidone
quippe. figurat stabilitas in le
ge positorum. In mari autem. uita
gentilium. Erubescere ergo sidon
ait mare. quia ex uita gentili
um. redarguit uita sub lege
positorum. atque ex actione saecu
larium. confundit actio religi
osorum. dum illi etiam promit
tendo non seruant quae in pra
ceptis audiunt. & isti uiuendo
ea custodiunt. in quibus nequa
qua mandatis legalibus astrin
gunt. Quia uero auctoritate
liber iste sit praeditus. ipsa sacra
rum paginarum soliditas attestat.
cum per ezechielem prophetam dicitur.
quod tres solummodo uiri liberent.
noe. scilicet. danhel & iob. Hec
inmerito inter hebreorum uitas.
inter auctoritatis reuerentiam
uita iusti gentilis adducit. quia
redemptor noster sicut ad redemp
tionem iudeorum & gentiliu uenit.
ita se iudeorum & gentilium pro
phetari uocibus uoluit. ut per
utrumque populum diceret. qui

Pheta.

pro utroq; populo quandoq; pate-
retur. Vir itaq; iste summus uirtu-
tibus fultus. sibi notus erat & dō.
Qui si non flagellaretur. anobis nul-
latenus agnosceretur; Virtus
quippe & iam per quietem se ex-
ercuit. sed uirtutis opinio com-
mota per flagella fraglaui. Et
qui quietus in se ipso quod erat
continuit. commotus ad nota-
ciam omnium odorem suae forti-
tudinis aspersit; Sicut enī un-
guenta latius redolere nesciunt
nisi commota. & sicut aromata
fragrantiam suam non nisi cum
incendantur expandunt. ita
seī uiri. omē qđ uirtutibus redo-
lent. in tribulationibus innotes-
cunt. Unde & recte in euan-
gelio dicit. Si habueritis fidē
tanquā granū sinapis. dicetis
huic monti. transi hinc. & tran-
sibit. Granū quippe sinapis.
nisi conterat. nequaquā uis
uirtutis eius agnoscat. Nam
non contritū. lenē est. Si ue-
ro conterat. inardescit. & quid
in se acerrimū latebat ostendit.
Sic unusquisq; uir seī. cū non pul-
sat. despicibilis ac lenis aspiciat.
Si qua uero illum tritura persecu-
tionis opprimat. mox omne

De euangelio

qđ calidum sapit ostendat. atq;
inferuorē uirtutis uertat. quic-
quid in illo ante despicabile in-
firmūq; uidebat. qđq; in se per
tranquillitatis tempora libens
operuerat. exagitat tribulatio-
nibus coactus innotescit. Unde
bene per prophetā dicit. In die
mandauit dñs misericordiā suam.
& nocte declarauit. Misericordia
enī dñi in die mandat. quia in
tranquillo tempore cognosce-
ndo percipit. In nocte uero decla-
rat. quia donū quod in tranquil-
litate sumit. in tribulationibus
manifestat. Sed subtilius p̄seru-
tandū est. cur tot flagella per-
tulit. qui tantam uirtutū custo-
diā sine reprehensione seruauit;
Humilitatē quippe habuit. quia
& ipse testat. Si contempsi iudiciū
subire cū seruo meo & ancilla
mea. cū disceptarent aduersum
me. hospitalitatē exhibuit. sicut
ipse phibet dicens. foris non man-
sit peregrinus. ostiū meū uiatori
patuit. Disciplinæ uigore tenuit.
sicut ipse indicat dicens. Principes
cessabant loqui. & digitū sup̄ pone-
bant ori suo. Mansuetudinē inui-
gore custodiuit. sicut ipse fatetur
dicens. Cūq; sedere quasi rex circumstante

exercitū. etiam tamen merentium
 consolator; flemosinarū largi-
 tatem amplexus est. sicut ipse
 insinuat dicens; Si comedi buc-
 cellam meam solus. & non come-
 dit pupillus ex ea; Cū igit̄ om-
 nia uirtutū mandata perficeret.
 unum ei deerat. ut etiam flagel-
 latus agere grās sciret; Hoc tū erat.
 quia seruire dō inter dona noue-
 rat; Sed dignum fuit. ut distric-
 tio seueritatis inquireret. ut quā
 deuotus dō & inter flagella per-
 maneret. Poena quippe interro-
 gat. si quietus quis ueraciter amat.
 Quē hostis quidem ut deficeret pecc-
 it. sed ut proficeret accepit; fieri
 dñs benigne pmisit. qđ diabolus
 inique postulauit; Nam cū idcir-
 co illum expetisset hostis ut consu-
 meret. temptando egit. ut eius
 merita augetet; Scriptū quippe
 est; In omnibus his non peccauit
 iob labis suis; Et quidem quadam
 uerba responsionum illius imperi-
 tis lectoribus aspera resonant. quia
 scōrū dicta. pie intellegere sicut
 dicuntur ignorant; Et quia ani-
 mū dolentis & iusti in semetipsis
 assumere nesciunt. ideo doloris uer-
 ba bene interpretari non possunt;
 Mentē quippe patientis. bene pensare

nouit condescensio passionis; Gre-
 dunt ergo beatum iob in suis ser-
 monibus deliquisse. minus ^{tamen} cau-
 te intuentes. quia si beati iob
 responsa redarguunt. falsam
 & iam de eo dñi sententiā fuis-
 se testantur; Diabolo namq; di-
 cit̄ ad dñō. Considerasti seruū
 meum iob. qđ non sit ei similis
 sup̄ terram. uir simplex & rec-
 tus actimens dñm. & recedens
 a malo. Cui mox a diabolo re-
 spondetur. Numquid gratis
 iob colit dñm. Nonne tu ual-
 lasti eum. cunctamq; familiam
 eius; Sed mitte manū tuam
 & tange eum. si non in faciem
 benedixerit tibi; Hostis itaq;
 in beato iob uires suas exercu-
 it. sed tamen certamen contra
 dñm assumpsit. Inter dñm itaq;
 & diabolu. beatus iob in medio
 materia certaminis fuit; Quis
 quis ergo sem̄ uirum inter fla-
 gella positum dictis suis peccas-
 se assertit. quid aliud quā dñm
 qđ pro illo pposuerat pdidit
 se reprehendit; Ipse quippe
 in se temptati causam suscipe-
 re uoluit. qui eum & ante fla-
 gella preculit. & preferens p
 flagella temptari permisit;

Si ergo excessisse iob dicitur. lauda-
tor illius succubuisse. phibetur.
quamuis eum nullatenus de-
liquisse & iam dona restant.
Quis enim nesciat. qd' culpis non
praemia. sed poena debeant.
Qui ergo duplicia recipere que
amiserat meruit. ex remunere-
ratione edocuit. quia nequa
qua uita. sed uirtus fuit
omne qd' dixit. Assertioni
quoq; huic adhuc adiungit.
qd' ipse pamiis delinquenti-
bus intercedit. Ingrauibus
naq; peccatis quis positus. du-
sus praemittit. aliena non dilu-
it. Mundus ergo ostendit
esse dese. qui emundatione
potuit obtinere pro aliis;
Si uero hoc quibusdam displi-
ce. qd' bona sua ipse narra-
uit. sciendum est. quia inter
tot rerum damna. inter tot
corporis uulnera. inter tot
pignora funera. amicis ad con-
solationem uementibus. & ad
inreparationem prumpenti-
bus. de uita sua desperare
cogebatur. Et quem tot de-
trimenta affluerant. contu-
meliosa insuper increpanti-
um uerba feriebant; Hi naq;

qui ad consolandum uene-
rant. dum quasi eius in ius-
ticiae exprobrant. despera-
re eum de semetipso fundit
copellebant. Quod ergo
bona sua ad mentem reuocat.
non se per uictoriam eleuat.
sed quasi collapsum inter uer-
ba & uulnera ad spem animi
reformat. Graui enim despe-
rationis telo mens percussur.
cum superne ire tribulatio-
nibus praemittitur. & linguarum
foris obprobria urguntur; Bea-
tus igitur iob. tot dolorum iacu-
latione confossus. dum labe-
factari per obprobria timuit. ad
statum se fiduciae ex ante acta
uita confirmando reuocauit.
Haequaqua ergo in arroganciae
uitium cecidit. quia contra in-
ternum desperationis impulsu
per exteriora suorum preconio-
rum uerba pugnauit. ut dum
bona quae fecerat diceret. ne-
quaquam de bono quod quesi-
erat desperaret. Sed iam nunc
ipsum ordinem temptationis
eius exsequamur. Inimicus seu-
ens. & sci uiri ualidissimum peccus
debelleare contendens. cunctas
contra eum temptationum machinas

erexit; Abstulit substantiam.
inter fecit filios. percussit cor
pus. instigauit uxorem. Ami
cos ad consolationem adduxit.
sed in asperitate increpationis
excitauit; Alium quoque amicum
durius increpantem. in extre
ma & acriori inuentione serua
uit. ut saltem crebrius feriendo
cor asstringeret. quod nouo uul
nere semper iteraret. Quia enim
in seculo potentem uidit. damnis
substantiae eum moueri credidit.
quae non concussim ex filiorum
morte pulsauit. Videns autem
quia ad augmentum diuinae lau
dis & iam ex uulnere creuit orbi
tatis. petuit ferendam salutem cor
poris. Intuens & iam quia per do
lorem corporis peruenire nequi
uertit ad passionem mentis. instiga
uit uxorem. Ciuitatem quippe
quia expugnare appetiuit nimis
munitam uidit. Et idcirco exteri
us tot plagas inferens. quasi exer
citu admouit foras; Animum uero
uxoris in uerbis male persuasionis
accendens. quasi intus ciuium cor
da corrumpit; Ex bellis enim extero
ribus discimus. quid de interioribus
sentiamus; Inimicus namque se uens.
& urbem circum fuscis exercitibus

8
uallans. si eius munimina inuic
ta conspexerit. ad alia se pugnan
di argumenta conuertit. ut in
tus & iam quorundam ciuium
corda corrumpat. quatenus
cum extrinsecus impugnatores
admouerit. internos quoque
habeat adiutores. atque incre
cente belli foras certamine. de
quorum intus fide confiditur.
corum perfidia urbs destitu
ta capiatur; Itaque exterius
quasi ariete constituto. murum
ciuitatis istius tot ictibus per
cudit. quot uicibus aduersa
nuntiauit; Intus autem quasi
ciuium corda corrumpit. dum
fortia urbis huius munimina
persuasionem destruere coniu
gis studuit; Foris itaque ammo
uit impetum belli. intus ue
nena consiliu. ut tanto citius
urbem caperet. quanto eam
exterius interiusque turbaret;
Quia autem non numquam plus
conturbant uerba qua uulne
ra. amicorum ut dictum est se
linguis armauit; Qui quidem
quia seniores erant. decorum
uerbis minus fortasse doleri
poterat. belu iunior subro
gatur. ut sacrum pectus tanto

ieriore uulnere perciteret. quan-
to contra illud ictus brachii
uilioris excitaret. Ecce ad feri-
endum inuictissimum robur
inimicus seuens. quot tempta-
tionum iacula inuenit. Ecce
quot obsidionum machinamen-
ta circum posuit. ecce quot
percussionum tela transmisit.
Sed in his omnibus mansit mens in-
perterrita. stetit inconcussa ci-
uitas. Student hostes cum contra
faciem ueniunt alios ex occulto
transmittere. qui eo licentius
pugnantis latus feriant. quo-
is qui pugnat intentius adue-
nientes hostes contra faciem
aspektat. Igitur iob in huius
certaminis bello deprehensus
suscepit damna quasi hostes
contra faciem sustinuit uerba
consolantium quasi hostes exla-
tere. Sed in his omnibus circum-
actio grauitatis suae clipeo ubiq;
munitus assistit. undiq; uemen-
tibus gladius uigilanter obuia-
uit. Amissam substantiam tacite
despicit. Carnem in filis mortua
aequanimiter dolo. Carnem in se
percussam patienter tolerat.
Carnem in coniuge male suaden-
tem sapienter docet. Superbae

amici in aspera correptione pro-
siliunt. & pro sedando dolore ue-
nientes. uim doloris adiungunt.
Omnia ergo machinamenta temp-
tationum. scilicet uero uertuntur
in augmenta uirtutis. Per uulne-
ra quippe probatur eius pacien-
tia. per uerba uero exercetur
eius sapientia. Vbiq; fortiter oc-
currit. quia & flagella robore. &
uerba ratione superauit. Amici
uero eius qui ad consolationem
quidem ueniunt. sed usq; ad uerba
in crepationis excedunt. ignoran-
tia magis credendi sunt deliquisse
quam malicia. Heq; enim tantum ui-
rum amicos iniquos habuisse cre-
dendum est. sed dum discernere cau-
sam flagellorum. nequeunt. in culpa
delabuntur. Percussionum quippe
diuersa sunt genera. Alia namq; est
percussio qua peccator percussus ut si-
ne retractatione puniatur. alia qua
peccator percussus ut corrigatur.
alia qua non numquam quisq; percu-
titur. non ut praeterita corrigat.
sed ne uentura committat. Alia
qua plerumq; percussus. per quam
nec praeterita culpa corrigat. nec
futura prohibetur. sed dum inopi-
nata salus percussione sequitur. saluan-
tis uirtus cognita. ardentius ametur.

Cumq; innoxius flagello atterit.
ei per patientiam meritorum
summa cumuletur. Aliquan-
do enim peccator percutitur.
ut absq; retractatione puni-
atur, sicut perituræ iudee dicitur.

I.

P

Plaga inimici percussit te. casti-
gatione crudeli. Et rursu. Quid
clamas ad me sup contritione
tua. Insanabilis est dolor tuus.

II.

Euangl.

Aliquando peccator percutit
ut corrigatur. sicut cuiusdam
in euangelio dicitur. Ecce sanus
factus es. iam noli peccare. ne
tibi deterius aliquid contin-
gat. Verba enim saluantis in-
dicant. quia peccata præce-

III.

Paulus

dentia habita uim doloris exi-
gebant. Aliquando quisque
non pro præterita culpa dilu-
enda sed pro futura uitanda
percutitur. Qd aperte pau-
lus de sem& ipso testatur dicens;
De magnitudo reuelationu ex-
tollat me. datus est mihi stimu-
lus carnis mee angelus satanae
qui me colasicee.

~~non est quia extulit sed ne~~
~~tollat me datus est mihi~~
~~stimulus carnis mee angelus~~
~~satanae qui me colasicee. Qui~~
enim non ait quia extulit sed

ne extollat. aperte indicat. quod
percussione illa ne eueniat cōpes-
ctur. non aut que euenit culpa
purgatur. Non numquā uero
quisq; nec p̄p̄terita nec pro fu-
tura iniquitate percutitur. sed
ut sola diuine uirtutis potentia
examp̄utata percussione monstretur.

IIII.

Unde cum dñō in euangelio de ceco
nato diceretur. hic peccauit. aut
parentes eius ut cecus nasceret.
respondit dñs dicens. Neq; hic
peccauit. neq; parentes eius. sed
ut manifestent opera dī. In qua
manifestatione quid agitur.
nisi ut flagello meritorū uirtus
augeatur. & cum nulla præte-
rita iniquitas tergitur. magna
de patientia fortitudo generetur.

Euangl

Unde isdem beatus iob præfertur
prius uoce iudicis. & post manu
committitur temptatoris. Quē
post flagellum dī dum remu-
nerans familiaris alloquitur.
aperte quantum de uerbere cre-
uerit indicat. Amici ergo be-
ati iob dum percussionum ge-
nera distinguere nesciunt. per-
cussum pro culpa crediderunt.

Et dum dñm iustum in sua percus-
sione conantur asserere. beatū
iob compulsi sunt de iniusticia

reprobare. nescientes uidelicet
quod idcirco flagellatus fuerat.
ut pro flagello eius diuine glo-
rie laus cresceret. non autem ut pro
flagella peccata que nequa
qua commiserat emendaret.
Vnde & adueniam citius rede-
unt. quia ignorantia potius
quam malicia peccauerunt.
Quorum superbiam diuina iusti-
cia eo uehementer humiliat.
quo nequaquam illos ad suam
gratiam nisi per eum quem despe-
xerant reformat. Valde quip-
pe elata mens retunditur. si ipsi
super quem se extulit sub ponatur.
Sed libet inter hec mira diuine
dispensationis opera cernere.
quomodo ad illuminandam noc-
tem uitae presentis. astra queque
suis uiscibus in celo faciem ueni-
ant. quo usque in finem noctis.
redemptor humani generis
quasi uerus lucifer surgat.
Nocturnum namque spacium dum
decedentium succedentiumque
stellarum cursibus illustratur.
magna caeli decore peragitur.
Ut ergo noctis nostrae tenebras suo
tempore editus uicissimque permutatus
stellarum radius tange-
ret. ad ostendendam innocentiam.

uenit abel. Ad ostendendam actio-
nis munditiam uenit enoch.
Ad insinuandam longanimitatem
spei & operis uenit noe. Ad
manifestandam obedientiam
uenit abraham. Ad demonst-
randam conjugalis uitae castimo-
niam uenit isaac. Ad insinuandam
laboris tolerantiam uenit
iacob. Ad rependendam pro
malo bonae tributionis gratiam
uenit ioseph. Ad ostendendam
mansuetudinem uenit moy-
ses. Ad informandam contra
aduersa fiduciam uenit iosue.
Ad ostendendam inter flagella
patientiam uenit iob. Ecce quam
fulgentes stellas in celo cernimus.
ut in offensus pede operis iter nostrae
noctis ambulemus. Nam cogni-
tioni hominum diuina dispen-
satio quot iustos exhibuit. quasi
tot astra super peccantium tene-
bras celo misit. quo usque uerus lu-
cifer surget. qui eternum nobis
mane nuntians. stellis ceteris cla-
rius ex diuinitate radiare. Quae
electi omnes dum bene uiuendo
praecipit. & rebus & uocibus pro-
pheta-
tando promiserunt. Nullus &
enim iustus fuit. qui non eius pro
figuram nuntius extiterit. Dignum

quippe fuit. ut in semetipso & ipse bo-
nū om̄s ostenderent. de quo &
om̄s boni cert̄. & qđ prodesse
om̄ib' scirent. Unde & sine cessa-
tione pmitti debuit. qđ & sine
estimatione dabat' p̄cipi. & sine
fine retineri. Ut simul omnia
sc̄ta discerent. qđ in redemptione
cōmuni sc̄toꝝ finis exhiberet. Un-
de necesse fuit. ut etiam beatus
iob qui tanta incarnationis ei'
mysteria p̄tulit. eum quē uoce
diceret' ex conuersatione signa-
ret. & per ea que pertulit. que
passurus esset ostenderet. tantoq'
uertius passionis illius sacramen-
ta p̄diceret. quanto hec non lo-
quendo tantummodo. sed & iam
paciendo pphetaret. Sed quia
redemptor. n̄r unā se p̄sonā cū
sc̄a eccl̄a quā sumpsit exhibuit.
de ipso cū d̄r. qui est caput om-
nium n̄m. & de eccl̄a eius scrip-
tum est. & corpus xpi qđ est eccl̄a.
Quisquis eum in semetipso signifi-
cat. modo hunc ex capite. modo
ex corpore designat. ut non solū
uocem capitis. sed & iam corpo-
ris obtineat. Unde & esaias pro-
pheta. eiusdem dñi uerba expri-
mens ait. Quasi sponsō posuit
mibi mitram. & quasi sponsam

10
ornauit me ornamento. Quia igitur
ipse in capite sponsus. ipse est incor-
pore sponsa. necesse est. ut cum non
numquā aliquid de capite d̄r. sen-
sim ac subito & iam ad uocē corporis
diriuetur. Et rursus cū de corpo-
re d̄r. repente ad uocem capitis ascen-
dat. Beatus igitur iob uenturi cū
suo corpore typum redemptoris.
insinuat. Vxor uero eius que eū
ad maledicendū puocat. uitā carna-
lium designat. qui intra sc̄am eccl̄am.
in correctis moribus positi. quo per-
fidem bonis iuxta sunt. eo per uitā
eos durius p̄aemunt. quia dum
quasi fideles uitari non possunt.
a fidelibus tanto deterius. quanto
& interius tolerant'. Amici uero
eius qui dum consolantur. inue-
hantur. hereticorū figurā expri-
munt. qui sub specie consulendi
agunt negotium seducendi. Un-
de & ad beatum iob quasi pro dñō
loquunt'. sed tamen ad dñō non ap-
probantur. quia uidelicet omnes
heretici dum dñm defendere ni-
tantur offendunt. Unde eis ap-
te & ab eodem scō uiro dicit'. Dispu-
tare cū dō cupio. prius uos osten-
dens fabricatores mendacii. & cul-
tores puerorum dogmatū. Con-
stat ergo eos hereticorū typū errando

Dauid

gerere. quos scilicet uir redarguit
cultus perversi dogmatum
deseruire. Omnis uero hereticus
meo quod deum defendere cernit.
ueritati illius aduersatur. Psal
mista attestante qui ait. Ut destruas
inimicum. & defensorem. Inimi
cus quippe & defensor est. quidam
quem predicat impugnat. Nam
quia beatus iob uenturi redemp
toris speciem teneat. etiam nomi
ne demonstrat. Iob quippe. inter
pretatur dolens. Quo nimirum do
lore. uel mediatoris passio. uel scilicet
ecclie labor exprimitur. que multipli
ci presentis uite fatigatione cru
ciatur. Amici quoque eius. exuoca
bulo nominis. meritum suae inchi
cant actionis. Nam eliphaz ista
lingua dicitur domini contemptus.
Et quid aliud heretici faciunt. nisi
quod dum falsa de deo sentiunt. cum
superbiendo contempnunt. Bal
dad interpretatur uetustas sola.
Bene autem omnes heretici. in his que
de deo loquuntur dum non inten
tione recta. sed appetitione tempo
ralis glorie. uideri predicatorum
appetunt. uetustas sola nomi
nant. Ad loquendum quippe
non zelo noui hominis. sed uite
ueteris prauitate concitantur.

Sophar quoque latino sermone
dicit. dissipatio specule. uel
speculatorem dissipans. Men
tes namque fidelium ad contemplan
da superna se erigunt. sed dum
hereticorum uerba peruer
tere recta contemplant. ap
petunt. speculam dissipare co
nant. In tribus itaque amicis iob
nominibus tres hereticarum
mentium perditionis casus expri
munt. Hiis enim deum contempne
rent. nequaquam de illo uersa sentirent
& nisi uetustatis praua uerba elate loquendo
contraherent. in noue uite in
tellegentia non errarent. Si nisi
speculationem bonorum destrue
rent. nequaquam eos superna iu
dicia. tam districto examine pro
uerborum suorum culpa repro
barent. Contempnendo igitur
deum. in uetustate se retinent.
sed in uetustate se retinendo.
prauis suis sermonibus specula
tioni rectorum nocent. Quia uero
non nunquam heretici diuine
grate largitate perfusi. ad unita
te scilicet ecclie redeunt. bene hoc
ipsa amicorum reconciliatione sig
natur. Pro quibus tamen beatus
iob exorare precipit. quia here
ticorum sacrificia accepta deo esse

nequeunt nisi per uniuersalis ecclesie
 manibus offerantur. ut eius meri-
 tis remedium salutis inueniant
 qua uerborum iaculis impugnan-
 do feriebant; Unde & vii. per
 sacrificia memorantur oblata. quia
 dum septiformis gratia spiritum confi-
 tentes accipiunt. quasi septem
 oblationibus expiantur; Hinc est
 quod in iohannis apocalypsi per vii. ecclesie
 numerum. uniuersalis ecclesia desig-
 nat; Hinc psalomonem desapien-
 tia dicitur. Sapientia edificauit
 sibi domum. excidit columnas septem.
 I. pro ergo sacrificiorum numero recon-
 ciliata heretici. quid prius fuerunt
 exprimunt. qui perfectioni septifor-
 mis gratiae non nisi redeundo iungun-
 tur; Bene autem tauros per arietes
 obtulisse describuntur; In tauro
 quippe ceruix superbia. in ariete
 autem ducatus gregum sequentium
 designat. Quid est ergo per tau-
 ros arietesque mactare nisi eorum su-
 perbia ducatum interficere. ut de se
 uanilia sentiant. & post se corda
 innocentium non seducant. Cer-
 ce si tumenta abscissa unitate
 filierant. & infirmos post se popu-
 los quasi sequentes greges trahebant.
 Veniunt igitur ad beatum iob. id est
 reuertantur ad ecclesiam. & septenario

Apocalypsis

Salomon

sacrificio tauros & arietes mactandos
 offerant. Quia ut uniuersali ecclesie
 coniungantur. humilitate inter-
 ueniente interficiant. quicquid
 prius tumidum de superbo ducatu
 sapiebant; Et heliu autem qui rectis
 quidem sensibus loquitur. sed ad stulta
 elationis uerba dirigitur. persona uni-
 us cuiusque arrogantis exprimitur;
 Multi namque intra sanctam positam ecclesiam
 recta que sapiunt. recte proferre con-
 temnunt; Unde & diuine incre-
 pationis arguitur uerbis. nec tamen
 pillo sacrificium offert. quia fidei
 quidem sed tamen arrogans pueri-
 tatem credulitatis intus est. sed per
 timoris sui obstaculum acceptabilis
 non est. Hunc ergo increpatione re-
 darguit. sed sacrificium non redu-
 cit. quia in ea quidem fide est in-
 qua esse debuit. sed superna hunc
 iusticia increpans. presumptus repel-
 lit. Unde & bene heliu latino ser-
 mone dixit dominus mihi iste. uel dominus dominus. Ar-
 rogantes enim uiri intra sanctam ecclesiam
 quamuis dominum clare uiuendo refugi-
 unt. eum tamen ueraciter creden-
 do confitentur; Quid est hoc do-
 minus iste nomine dicere. nisi cum eum
 credit aperta professione monstra-
 re. Uel quid est dominum dominum dicere.
 nisi hunc & dominum per humilitate credere.

& dñm ex incarnatione prohibere. Be-
ne aut post damna rerum. post fune-
ra pignorum. post cruciatus uulne-
rum. post certamina pugnasq; uer-
borū. duplici remuneratione suble-
uatur. quia nimirū scā & cētā adhuc
etiam in hac uita posita. p laboribus
quos sustinet duplicia munera re-
cipit. cū susceptis plene gentibus
in fine mundi uideorū. et iā ad se cor-
da conuertit. Hinc enī scriptū ē;
Donec plenitudo gentiū introierit.
& sic omnis isrl̄ saluus erit. Duplicia
& post modū recipiā. quia finito
labore p̄sentis tēporis. n̄ solū ad ani-
marū gaudiū. sed et iā ad beatitudi-
nē corporū ascendit. Unde bene
ppphetam dī. In terra sua dupli-
cia possidebunt. Scī quippe in-
tra uiuentiū duplicia possident.
quia nimirū beatitudine mētis
simul & corporis gaudent. Unde
iobannes in apocalypsi. quia ante
resurrectionē corporū claman-
tes scōrū animas uidit accepisse
eas stolas singulas. ^{atque dicens.} Et datus
sunt illis singule stole albe. & die-
tū est illis ut quiescerent tēpus
adhuc modicū. donec impleteret
numerus conseruorū. & frūm eorū.
Ante resurrectionē quippe stolas
singulas accepisse dicta sunt. quia

Propheta

Propheta

Apocalypsis

sola adhuc mentis beatitudine per-
fruantur. Binās ergo accepturū sunt.
quando cū animarū per seculo gau-
dio et iā corporū incorruptione
uestient. Recte ^{aut} hęc afflictio qui-
dem beati iob dī. sed quantitas tem-
poris in eius afflictione recitetur.
Quia scē & cētā in hac uita tribulati
operant. sed quanto hic tempore
conterenda atq; differenda sit ig-
norat. Unde & ore ueritatis dicit.
Non est ur̄m nosse tempora & momen-
ta quę pat̄ posuit in sua potestate.
Per hoc ergo qđ beati iob passio dicit.
docem qđ experimento nouim. Per
hoc ergo qđ quantitas temporis in
passione recitet. docem quid nesci-
re debeam. In longum p̄facionis
uerba p̄traxim. ut quasi totum
breuiter p̄stringendo loquerem.
Sed quia ad loquendi incitū diu-
loquendo puenim. debem prius
hystoris radicem figere. ut uale-
amus mentē post modū de allego-
riarū fructu saciare. **INCIPIT**
LIBER PRIMVS:
IN TERRA
FRAT
IN TERRA
ra huius nominis iob. Id cir-
co. Scē uir ubi habitauerit
dī. ut eius meritū uirtutis
exprimat. Huius namq; quis nes-
ciat. qđ sit terra gentiliū.

G entilitas autē eo obligata ut ut^m ex
 stitit quo cognitionē sui condito
 ris ignoravit. Dicit itaq; ubi habi
 tauerit. ut hoc eius laudib; pro
 ficiat. quod bonus inter malos
 fuit. Neq; em̄ ualde laudabile
 est bonū esse cum bonis. sed bonū
 esse cum malis. Sicut em̄ grauioris
 culpe est inter bonos bonum non
 esse. ita immensi est p̄coniu. bonum
 etiā inter malos existisse. Hinc est
 quod isdem beatus iob sibi attestat
 tur dies. sicut in draconum. & socius
 strutionum. Hinc petrus magnis loth
 laudibus extulit. qd bonū inter rep
 bos inuenta dicens. Et iustum loth
 oppressum inefandorū ipudica con
 uersatione eripuit. Aspectu enim
 & auditu iustus erat habitans apud
 eos. qui de die in diem animā iusti in
 iquis operibus cruciabant. Qui ni
 mirum cruciari non possēt nisi pra
 ua propinquoꝝ opera & audire &
 cerneret. Et tamen aspectu & auditu
 iustus dr̄. quia iniquoꝝ uita n̄ delec
 tando iustitiae atq; oculos sed feri
 endo tangēbat. Hinc paulus disci
 pulis dicit. In medio nationis praue
 & puer se. inter quos lucetis sicut
 luminaria in mundo. Hinc p̄gam
 eccl̄e dicit. Scio ubi habitas. ubi se
 des est sitans. & tenes nomen meū

& non negasti fidem meam. Hinc sc̄a
 eccl̄a sponsi uoce laudat. cum ei
 in amoris cantico dr̄. Sicut liliū
 in spinas sic amica mea in filiis.
 Bene q̄ beatus iob memorata tra
 gentili inter in quos uixisse descri
 bit. ut iuxta sponsi p̄conium in
 ter spinas liliū creuisse monstret.
 Vbi recte mox subdit. Simplex
 & rectus. Nonnulli nāq; ita sunt
 simplices. ut rectum qd sit igno
 rent. Sed eo ueta simplicitatis
 innocentiā deserunt. quo ad uir
 tutem rectitudinis non assurgunt.
 quia dum cauti eē p̄rectitudinē
 nesciunt. nequaquā innocentes
 p̄sistere p̄simplicitatē possunt.
 Hinc ē quod paulus discipulos am
 monē dicens. Volo uos sapientes
 eē in bono. simplices autē in malo.
 Hinc iterum dicit. Nolite pueri
 effici sensibus. sed malicia paruu
 li estote. Hinc p̄ se ipsam ueri
 tas discipulis p̄cipit dicens. Estote
 prudentes sicut serpentes. & sim
 plices sicut columbe. Vtraq; em̄
 necessario in ammonitione conuincit.
 ut & simplicitatem columbe astu
 cia serpentis instruat. & rursum
 serpentis astuciam. columbe simpli
 citas temperat. Hinc est qd sc̄s
 sp̄s presentiam suam hominibus

In cantico salo
 moris.

Paulus

Paulus

Euangl

De manifesta
 tione sc̄i sp̄s
 in coluba & igne

De laude
 bonoꝝ in
 ter malos
 cū sanctū.

Paulus

Apoalypsis

non incolūba solummodo. sed etiam in igne pate fecit. Incolūba quippe simplicitas. pignē uero zelus indicatur. Incolūba ergo & in igne ostenditur. quia quicquid illo pleni sunt. sic mansuetudini simplicitatis inserviunt. ut contra culpas delinquentium etiam zelo rectitudinis accendantur. *Sequitur.*

5
Salomon

Timens dñm. & recedens a malo. Dñm timere est. nulla que facienda sunt bona preterire. Unde psalomonem dicit. Qui timet dñm. nihil negligit. Sed quia non nulli sic bona quecūque faciunt. ut tamen a quibusdam malis minime suspendantur. Bene postquam timens dñm dicitur. recedens quoque a malo prohibetur. Scriptum quippe est. Declina a malo & fac bonum. Neque enim bona deo accepta sunt. que ante eius oculos malorum amixtione maculantur. Hinc namque psalomonem dicitur. Qui in uno offendit. multa bona perdit. Hinc iacob attestatur dicens. Qui cumque totam legem seruauerit offendat aut in uno. factus est omnium reus. Hinc paulus ait. Modicum fermentum totam massam corrumpit. Beatus igitur iob ut ostendatur quam mundus in bonis extitit. sollerter indicatur. quam alienus amalis fuit. Mos uero esse narratum solent. ut eum palestrem certum

Dauid

ut dum membrorum positio magna cognoscitur. ex hac ipsa iam fortitudine subsequens etiam uictoria prænoscatur. Sequitur. Hanc sunt ei septem filii. & tres filiae. Sepe ad auaritiam corporum parentis illiciti. fecunditas plus. Et enim ad ambitum congregande hereditatis accendit. quo multis heredibus fundat. Et ergo beati iob quam sciamens fuerit ostendat. & iustus dicitur. & multo plus patris fuisse prohibetur. Qui in libri sui exordio deuotus sacrificus offerendis asseritur. Promptus autem largitibus etiam post a se mē ipso memorat. Pensamus ergo quanta fortitudine perditur certat. quem ad hereditatis

Salomon

iacob

paulus

insinuanti prius luctantium membra describant. quam latum ualidumque sit pectus. quam sanum pleni timeant lacerti. quam subterpositum uentem nec mole graue. nec extenuatione debilitate. & ut cum prius aptos certamine artus ostenderint. tunc demum magnę fortitudinis ictus narrent. Quia ergo athleta noster contra diabolum fuerat certaturus. quasi ante arene spectaculum sacre scriptor historie in athleta hoc spirituales uirtutes enumerans mentis membra describens ait. Eratque uir ille simplex & rectus. ac timens dñm. & recedens a malo. ut dum membrorum positio magna cognoscitur. ex hac ipsa iam fortitudine subsequens etiam uictoria prænoscatur. Sequitur. Hanc sunt ei septem filii. & tres filiae. Sepe ad auaritiam corporum parentis illiciti. fecunditas plus. Et enim ad ambitum congregande hereditatis accendit. quo multis heredibus fundat. Et ergo beati iob quam sciamens fuerit ostendat. & iustus dicitur. & multo plus patris fuisse prohibetur. Qui in libri sui exordio deuotus sacrificus offerendis asseritur. Promptus autem largitibus etiam post a se mē ipso memorat. Pensamus ergo quanta fortitudine perditur certat. quem ad hereditatis

insinuanti prius luctantium membra describant. quam latum ualidumque sit pectus. quam sanum pleni timeant lacerti. quam subterpositum uentem nec mole graue. nec extenuatione debilitate. & ut cum prius aptos certamine artus ostenderint. tunc demum magnę fortitudinis ictus narrent. Quia ergo athleta noster contra diabolum fuerat certaturus. quasi ante arene spectaculum sacre scriptor historie in athleta hoc spirituales uirtutes enumerans mentis membra describens ait. Eratque uir ille simplex & rectus. ac timens dñm. & recedens a malo. ut dum membrorum positio magna cognoscitur. ex hac ipsa iam fortitudine subsequens etiam uictoria prænoscatur. Sequitur. Hanc sunt ei septem filii. & tres filiae. Sepe ad auaritiam corporum parentis illiciti. fecunditas plus. Et enim ad ambitum congregande hereditatis accendit. quo multis heredibus fundat. Et ergo beati iob quam sciamens fuerit ostendat. & iustus dicitur. & multo plus patris fuisse prohibetur. Qui in libri sui exordio deuotus sacrificus offerendis asseritur. Promptus autem largitibus etiam post a se mē ipso memorat. Pensamus ergo quanta fortitudine perditur certat. quem ad hereditatis

tenacia nec tot heredum affectus
 inclinauit. Sequitur. Et fuit posses-
 sio eius septem milia ouium. & tria
 milia camelorum. quingenta quoque
 iuga bouum. & quingente asine.
 ac familia multa nimis. Scimus quia
 ad maiorem dolorem mentem commouent
 damna maiora. Ut igitur ostendat
 quantam uirtutis exiit. multum
 fuisse dicitur. quod patienter amisit. Hu-
 quam quippe sine dolore amittitur.
 nisi quod sine amore possidet. Itaque
 dum substantia magna describitur.
 & tamen paulo post patienter amis-
 sa prohibetur. quia sine dolore perdidit.
 constat quia sine amore possedit.
 Notandum quoque est quod prius cordis diui-
 tiae. & post opes corporis describuntur.
 Solae enim rerum habundantia tanto
 magis ad uitio timore mentem solue-
 re. quanto magis hanc exigit diuer-
 sa cogitare. Haec dum multa spargit.
 stare inuitam infixa prohibetur. Quod
 per semetipsam ueritas cum parabolam
 seminantis exponere & indicauit dicens.
 Qui seminat est insipius. hic est qui
 uerbum audire. & sollicitudo seti istius
 & fallacia diuitiarum suffocat uerbum.
 & sine fructu efficitur. Ecce beatus iob
 & multa possidere dicitur. & paulo post
 diuitum sacrificium instanter deseruire
 prohibetur. Consideremus ergo cuius sciantis

iste uir fuerit. qui ad tam sedula
 diu obsequia & sic occupatus uacauit.
 Haec dum precepti uirtus emicuerat.
 quae omnia relinquere precepit. Sed
 tamen beatus iob eadem preceptionis
 uim in corde seruabat. quia nimi-
 rum substantiam suam mente relique-
 rat. quia sine delectatione posside-
 bat. Sequitur. Iratque uir ille mag-
 nus inter omnes orientales. Orien-
 tales uiros esse pre diuites quis ignorat.
 Magnus ergo inter orientales exiit.
 Ac si apercius diceretur. Quia & diui-
 tibus ditior fuit. Et ibant filii eius.
 & faciebant conuiuium ^{per domos.} unusquisque
 indie suo. Et mittentes uocabant
 tres sorores suas. ut comederent
 & biberent cum eis. Solae inter
 fratres maior substantia discordie fieri
 grauioris causa. O inestimabile
 patris institutionis laudem. & pa-
 ter diues dicitur. & filii concordet as-
 serunt. et dum diuidenda inter
 eos substantia aderat. corda tamen
 omnium indiuisa caritas replebat.
 Cumque in orbem transissent dies con-
 uiuium. mittebat iob. & sanctificabat
 illos. surgensque diluculo offerebat
 holocausta per singulos. Cum dicitur mit-
 tebat & sanctificabat illos. apte mon-
 strat. quid distractionis erga illos
 praesens ageret. quibus absens sollicitudine

non deesse. Sed hoc nobis est sollertē
vitandum. quod pactis diebus
conuiuī purgatio p̄singtis adhi
bet̄ holocausti. Vir quippe sēs no
uerat. quia celebrari conuiuia sine
culpa uix possent. Nouerat quia
magna purgatione sacrificiorum
diluende sunt epule conuiuiorum.
Et que quid in semetipsis filii conui
uantes inquinauerant. pat̄ sacrifi
cium immolando tergebant. Non
nulla quippe sunt uitia. quae a
conuiuīis aut separari uix possunt.
aut certe nequa quam possunt.
Pene epulas semp̄ comitat̄ uoluptas.
Nam dum corpus in refectionis delec
tatione resoluit̄. cor ad inane gau
dium relaxatur. Vnde scriptum
est; Sedit populus manducare & bi
bere. & surrexerunt ludere; Pene
semp̄ epulas loquacitas sequit̄. Cumq̄
uent̄ reficit̄. lingua diffrenat̄. Vnde
recte diues apud inferos aquā pete
re describit̄ dicens; Pater habraham
miserere mei. & mitte lapidum ut in
tinguat̄ extremum digiti sui in aq̄.
& refrigeret̄ linguā meam. quia cru
cior in hac flāma; Prius epulatus
cotidie splendide dr̄. & post aquā
petere in lingua memoratur; Quia
enim ut diximus inter epulas ualde
defluere loquacitas solē. ex pena indicat̄

Euang

culpam. cum cum quē epulatu co
tidie splendide ueritas diuerat. in lin
gua plus ardere p̄hibeat; Aliqui cor
darum armoniam temperant. tanta
hanc arte dispensant. ut plerumq̄
cum una tangitur. longe alia acmul
tis int̄ iacentibus posita corda quatit̄.
Cumq̄ ista sonitum reddit. illa que
in eodem cantu temperata est alius imp
cussis tremat; Sic ergo scriptura sacra
plerumq̄ de uirtutibus sic de uicis agit̄.
ut dum loquendo aliud insinuat. ta
cendo aliud innotescat; Nil enim
contra diuitem de loquacitate memo
ratur. sed dum pena in lingua dicit̄.
que in conuiuio int̄ alias grauior
fuerit culpa monstratur. Cum uero
septem fr̄s p̄ dies singulos conuiuia facere
describit̄. & per actus dieb̄ conuiuī
iob vii. sacrificia offerre p̄hibetur. apte
indicat̄ hystoria. q̄t̄ beatus iob octa
uo die sacrificium offerens mysteriū
resurrectionis colat; Dies nāq̄. qui
nunc dominicus dr̄. amorte redemp
toris est tercius. sed in ordine conditi
onis octauus. qui & primus in condi
one est. quia reuolutus septimū sequit̄.
octauus recte numerat̄. Quia igitur
octauo die offerre vii. sacrificia dicit̄.
plenus septiformis gr̄ae sp̄s. p̄spere
resurrectionis dno deseruisse p̄hibetur.
Vnde & psalmus p̄ octauo prescribitur

De p̄
ne p̄
p̄octauo

in quo gaudium de resurrectione
nuntiatur. Sed quia beati iob
filii tanta fuerant disciplina bonae
instructionis accincti. ut neque
per facta inconiunctis. neque per uer-
ba deliquissent. aperte monstra-
tur cum subditur. Dicebat enim. ne
forte peccauerint filii mei. & bene-
dixerint domino in cordibus suis. Per-
fectos quippe esse in opere & sermo-
ne docuerat. quibus desola pater
cogitatione metuebat. Quia uero
de alienis cordibus iudicare teme-
re non debemus. in seculi huius uiri
uerbis agnoscimus. qui non ait.
quia benedixerunt domino in cordibus
suis. sed ne forte benedixerint do-
mino in cordibus suis. Unde bene per pau-
lum dicitur. Nolite iudicare ante tem-
pus. quo ad usque ueniat dominus. qui illu-
minabit abscondita tenebrarum.
& manifestabit consilia cordium.
Quisquis enim in cogitatione a recti-
tudine exorbitat. in tenebris pec-
cat. Nos ergo tantominus debemus
aliena corda audacter reprehende-
re. quanto scimus quia uisu nostro
non possumus aliene cogitationis te-
nebras illustrare. Sed hac in re sol-
lertiter inueniendum est. quanta pau-
seueritate potuit filiorum opera
corrigeret. qui tanta sollicitudine

14
studuit corda mundare. Quid ad haec
rectores fidelium dicunt. qui disci-
pularum suorum & aperta operantur
eunt. Quid in sua excusatione co-
gitant. qui in commissis sibi nec uul-
nera. accionum curant. Ut uero huius
seculi uiri operis & iam perseuerantia
demonstretur. recte subiungitur.
Sic faciebat iob cunctis diebus. Scrip-
tum quippe est. Qui perseuera-
uerit usque in finem. hic saluus erit.
In sacrificio igitur seculi accio. in iuni-
tis autem diebus sacrificii. constantia
seculi actionis ostenditur. Haec bre-
uiter hystoria sequendo trans-
currimus. nunc ordo expositio-
nis exigit. ut exordium repe-
tentes allegoriarum iam secreta
pandamus. **T I P Y D V M.**
Vir erat incerta huius nomine
iob. Haec per hystoriam facta
credimus. sed per allegoriam iam
qualiter sint impleta uideamus.
Iob namque sicut diximus. interpre-
tatur dolens. Huius uero consilia-
tor. Quem ergo alium beatus iob
suo nomine exprimit. nisi eum
de quo propheta loquitur dicens. Do-
lores nostros ipse portabit. Qui huius
terram inhabitat. quia in corde
populi consiliatoris regnat. Pau-
lus quippe ait. Xpm dei uirtute.

Paulus

& di sapientiam. Atque hec ipsa sapientia.
per salomonem dicit. Ego sapientia
habito in consilio. & eruditus inter su
cogitationibus. Huius ergo terram in
habitat iob. quia sapientia que pro
nobis passionis dolorem sustinuit.
corda utiq; consilium dedita. sibi unice
habitationem fecit. Eratq; uir ille
simplex & rectus. In rectitudine ius
ticia. in simplicitate aut mansue
tudo signatur. Plerumq; nos cum
rectitudine iusticie exsequimur.
mansuetudine relinquimus. Et
cum mansuetudinem seruare cupi
mus. iusticie rectitudine declinamus.
Incarnatus uero dñs. simplicitate
rectitudinis tenuit. quia nec in
mansuetudine distractione iusti
cie. nec rursus in distractione iusti
cie. uirtutem mansuetudi
nis amisit. Unde cum quidam de
ducta adultera hunc temptare
uoluissent. ut in culpam aut man
suetudinis aut iniusticie liberet.
ad utraq; respondit dicens. Qui
sine peccato ^{est} uesterū. primus nulla
mittat lapidem. ^{f. dicens} Dñs simplicitate
mansuetudinis. qui sine peccato
est ur̄m. ^{f. dicens} Dñs celum iusticie. primus
nullam lapidem mittat. Unde &
ei p̄ prophetam dicit. Intende
p̄spere p̄cede & regna. Propter

Luca 11.

Dauid

ueritatem & mansuetudine. & iusti
ciam. Veritatem quippe exsequens.
mansuetudine cum iusticia conser
uauit. ut nec celum rectitudinis
in mansuetudinis pondere amitte
ret. nec rursus pondus mansuetu
dinis. celum rectitudinis p̄turba
ret. Sequitur. Tonens dñs iob. &
recedens a malo. Scriptum de illo
est. Et replebit eum sp̄s amoris
dñi. Incarnatus & enim dñs. in semet
ipso om̄e qd nobis inspirauit. osten
dit. ut qd p̄cepto diceret. exem
plo suaderet. Iuxta humanitatis
igitur naturam redemptor n̄r dñs
amuit. quia ut superbum homine
redimeret. mentem p̄ illo humilem
sumpsit. Cuius bene per hoc qd
recedere a malo iob dicit. & actio de
signatur. Ipse quippe recessit a ma
lo. non qd faciendo contigit. sed
quod inueniendo reperauit. Quia
uetustam quam inuenit huma
ne conuersationis uitam deseruit.
& nouam qua secum detulit sequa
cum moribus impraessit. Hancq;
sunt ei. vii. filii. & tres filie. Quid
in septenario numero. nisi summa
perfectionis accipitur. Vt enim hu
mane rationis causas de septenario
numero taceamus. que asserunt
qd idcirco p̄fectus sit. quia exprimo

pari constat. & primo impari. ex primo
 qui diuidi potest. & primo qui di
 uidi non potest. Certissime scimus.
 quod septenarium numerum scrip
 tura sacra p perfectione ponere con
 suevit. Unde & vii. die dnm requi
 euisse ab operibus asserit. Hinc est
 & ia qd septimus dies in requiem ho
 minibus idest in sabbato dat est. Hinc
 est qd iubeleus annus. in quo plena
 rna quies exprimitur. vii. ebdomadib
 consumat. Qui monade addito nrae
 adunitionis impletur. Hacti sunt
 ergo vii. filii. ad predicandum scili
 ce uiriliter incedentes apti. Quidu
 perfectionis precepta pagum quasi
 superioris seculi fortitudine in con
 uersatione tenuerunt. Hinc est
 eni. qd perfectione septiformis sps
 grae implendi. xii. sunt electi. A sep
 tenario quippe numero. in duo de
 nario surgitur. Nam septenarius
 sius in se partibus multiplicatus. adduo
 denarium tenditur. Siue enim. iiii.
 ptra seu tria p uii ducantur. septem
 in xii uertunt. Unde sci apti. quia
 trinitatem in. iiii partibus mundi
 pdicare mittebantur. xii. sunt elec
 ti. ut & iam numero perfectionem
 ostenderent. quam uita & uoce pre
 dicarent. Hacti sunt & iiii. filii. Quid
 in filiabus. nisi infirmiores fidelium

plebes accipimus. que & si ad perfec
 tionem operis nequaqua forti uir
 tute permanent. fidem tamen
 trinitatis cognitam constant tenent.
 In vii. ergo filius. ordo predicantium.
 in tribus uero filiabus multitudo
 significatur audientium. Possunt
 & iam p tres filias. iiii. ordines fideli
 um designari. Post filios quippe. fi
 lii nominantur. quia post aptoz con
 spectam fortitudine tres distincti
 ones fidelium in ecclie conuersatione
 secute sunt. Pastorum uidelicet. &
 tinentium. atq; coniugatoru. Un
 de & ezechiel ppheta. iiii. liberatos
 uiros audisse se asserit. noe scilicet.
 daniel. & iob. Quid enim p noe qui
 arcem in mundis rexit. nisi ppositoz
 ordo signat. qui dum ad formam
 uite populi p sunt. sciam eccliam
 in temptationu fluctibus regunt.
 Quid p danielem. cuius mira absti
 nentia scribitur. nisi continentium
 uita figuratur. Qui du cuncta
 que mundi sunt deserunt. dispec
 te baby loniae alta mente dominant.
 Quid p iob. nisi bonorum coniugum
 uita signat. Qui de rebus mundi
 quas possident. dum pia opera faci
 unt. quasi per terre uiam ad celeste
 pagum tendunt. Quia igit post
 scos aptos tres fidelium distinctiones

Tres ordines scorum
 Primi Pastoz. Secds continentiu
 Terci coniugatoru
 Ezechiel

iste secutus sunt. recte p̄ filios. iii. filij
 nate memorantur. Sequitur. Et fuit
 possessio ei. vii milia ouium. & tria
 milia camelorum. Quia fideles audi
 tores. ex uaria conuersatione collecti
 sunt. Quod p̄t̄is uniuersaliter me
 moratis filiabus d̄r. hoc distincte post
 modū appellatione animalium sub
 inferitur. Quid enī in vii milibus ou
 um. nisi perfectā quorundam inno
 centiam exprimit. que ad percepti
 onē gr̄e ex legis pascuis uenit. Quid
 uero in tribus milibus camelorum. nisi
 ad plenitudinem fidei ueniens torta
 gentilium uiciorum designat. In scrip
 tura autē sacra. aliquando cameli no
 mine ipse d̄s. aliquando autē popl̄s
 gentilis exprimitur. Cameli enim
 nomine d̄s designatur. sicut ab eo
 dem d̄no iudeis aduersantibus d̄r. Li
 quantes culicē. camelum glutientes.
 Culix enī susurrando uulnerat. came
 lus autē sponte se adsuscipienda one
 ra inclinat. Liquauerunt ergo iu
 dei culicem. quia sediciosum latro
 nem dimitti petierunt. Camelū
 uero glutierunt. quia eum qui
 adsuscipienda nr̄e mortalitatis one
 ra sponte descenderat. extinguere
 clamando conati sunt. Rursū ca
 meli nomine. gentilitas designat.

Euangl

De rebecca ad isaac
ueniente.

Unde & rebecca ad isaac ueniens. dorso

cameli deducitur. quia ad xp̄m ex gen
 tilitate eccl̄a p̄perans. in uiciorum uitio
 sisq. uitę ueteris conuersationibus
 inuenit. Que isaac uiso descendit.
 quia d̄no cognito uitia sua gentilitas
 deseruit. Et ab elatione celsitudinis
 una humilitatis petit. que & uere
 cundata pallio uelat. quia coram
 illo ex ante acta uitia confunditur.
 Unde & per ap̄tm eisdem gentibus d̄r.
 Quem ergo fructum habuistis tunc
 in illis. in quibus nunc erubescitis.
 Quia igit̄ p̄ uos hebreos ap̄t̄is le
 gis ad fidem ueniens accipimus. nil
 obstat ut per camelos tortos moribus
 atq. onustos idolorum cultibus gen
 tilium populos sentiamus. Quia enī
 ex semet ipsis sibi inuenerunt deos quos
 colerent. quasi a semet ipsis eis onus
 in dorso excreuerat. qđ portarent.
 Potest et̄ia p̄ camelos quia cōmunia sunt
 animalia. samaritanę uita signari.
 Cameli nāq. ruminant. sed nequaquā
 unguam findunt. Samaritani qđ
 quasi ruminant. quia ex parte legis
 uerba recipiunt. & quasi unguam
 n̄ findunt. quia eam p̄ parte contemp
 nunt. Qui & graue onus in dorso men
 tis tolerant. quia in omne qđ faciunt.
 sine spe eternitatis elaborant. fidem
 quippe resurrectionis nesciunt. Et qđ
 eē grauius atq. onustius potest. quia

Pauli

afflictione scilicet p̄tereuntis p̄peti &
 nequaqua ad releuacionē
 ad reuelacionē mentis
 gaudia remuneracionis sperare.
 Sed quia in carne dñs apparetis. &
 hebreorum populos p̄fectionis gr̄a
 impleuit. & samaritanorū quosdā
 ad cognitionē fidei mira opera os
 tendendo p̄ducere. dicat recte de u-
 bra que ueritate exprimeret. qđ
 & vii. milia ouium. & camelorum
 tria milia possederit. Sequit̄. Cum
 genta iuga bouum. & quingente
 asinae. Iam superius dictū est.
 qđ in quinquagenario numero.
 qui .vii. ebdomadibus impletur
 ac monade addito. requies desig
 nat. Denario autē numero. suma
 p̄fectionis exprimit̄. Quia uero
 fidelibus p̄fectio quietis p̄mittit̄.
 quasi quinquagenario decies due
 to. ad quingentesimū puenitur.
 In scriptura enī sacra boui nomine
 aliquando hebitudo fatuorum.
 aliquando bene operantiū uita sig
 nat̄. Quia enī bouis nomine stul
 torum uecordia figuratur. recte
 p̄salomone dr̄. Statioq; eam sequit̄.
 quasi bos ductus ad uictimā. Rursū
 quia bouum nomine uita uniuscu
 iusq; operantis exprimit̄. legis pre
 cepta testant̄. que per moysen p̄
 cepit dicens. Non alligabis os boui

Salomon

Moyses

trahanti. Quod aperte rursū
 dr̄. Dignus est operarius mercede sua.
 A sinorum quoq; nomine. aliquando
 stultorum pigritia. aliquando in
 moderata petulantium luxuria.
 aliquando gentium simplicitas de
 signat̄. Stultorū pigritia. asinorū
 appellatione figurat̄. sicut p̄ moysen
 dr̄. Non arabis in boue simul
 & asino. Ac si diceretur. Fatuos sa
 pientibus in p̄dicatione n̄ societ. ne
 p̄ eū qui implere non ualeat & illi
 qui p̄ ualeat obstitat. Immoderata
 quoq; petulantium luxuria. asinorū
 appellatione exprimit̄. ut p̄pheta
 testat̄. qui ait. Quorū carnes sunt.
 ut carnes asinorū. Asinorū rursū
 nomine. simplicitas gentium os
 tenditur. Unde hierusalem ten
 dens dñs. asellum sedisse p̄hibetur.
 Quid est enī sedendo asino hierusa
 lem uenire. nisi gentilitatis sim
 plicitas corda possidendo. ea ad uisio
 nem pacis regendo & p̄sidendo p̄
 ducere. Qđ uno & facili testimo
 nio ostenditur. quia & p̄ boues iu
 des operari. & per asinū gentiles
 populi designant̄. cū p̄pheta dr̄.
 Cognouit bos possessorem suum. &
 asinus p̄sepe dñi sui. Quis enim
 bos. nisi iudaicus populus extitit.
 cuius ceruicem iugū legis attriuit.

Euangl

Moyses

Pheta

Pheta

Et quis asinus. nisi gentilitas fuit.
qua quilibet seductor repperit.
quasi brutum animal. & nulla ra-
tione renitens. quo uoluit errore
subtrauit. Bos ergo possessorem suum.
& asinus p̄sepe dñi. ^{suu} cognouit. quia
& hebraicus populus. dñm quē cole-
bat sed ignorabat repperit. & gen-
tilitas legis pabulum qd̄ n̄ habebat
accepit. Qd̄ igit̄ superius nomi-
natis ouibus & camelis d̄r. hoc infe-
rius in bub̄ & asinis replicat̄. Habuit
uero & ante redemptoris aduen-
tū iudea boues. quia adpredicandū
misi operarios. quib̄ uoce uerita-
tis d̄r. Vḡ uobis hypoerite. qui
circuitis mare & aridam. ut facia-
tis unam p̄sclitū. ut cū fuerit
factus. faciatis eum filium gehenne
duplo quā uos. Quos graue iugū
legis praesserat. quia exteriora
littere mandata tolerabant. Quib̄
uoce ueritatis d̄r. Venite ad me
om̄s qui laboratis & onerati estis. &
ego reficiam uos. Tollite iugum
meū sup̄ uos. & diserte am̄e quia
mitis sum. & humilis corde. Quod
ergo in euanḡlio bene laboranti-
bus requies p̄mittitur. hoc est qd̄
hic iuga bouum quingenta memo-
rant̄. Quia qui redemptoris do-
minio iuga subiciunt. quoniam

Euangl

Euangl

ad requiem tendunt. Vnde & asi-
ne quingente phibent̄. Quia
uocante plebes gentilium. dum
ad requiem puenire desiderant.
cuncta mandatorū onera libent̄
portant. Vnde bene qd̄ hanc
requiem popl̄s gentilis appete-
re. iacob filios alloquens. p̄-
phetica hoc studuit uoce signa-
re dicens. Isachar asinus fortis.
accubans inter terminos. uidit
requiem qd̄ esse bona. & eter-
nam qd̄ optima. & sub posuit
humerum adportandū. hū-
terminos nāq; accubare est p̄sto-
lato mundi sine requiescere.
nihilq; de his quę nunc in medio
uersant̄ querere. sed ultima de-
siderare. Et fortis asinus requie
aeternam optimā uidit. cū sim-
plex gentilitas idcirco se ad robur
boni operis erigit. quia ad eter-
ne uitę patriam tendit. Quę
& adportandum humerū appo-
nit. quia conspecta sup̄na regē.
p̄ceptis & iam grauib̄ in operati-
one se subiicit. Et quicquid in-
tolerabile pusillanimitas asserit.
hoc ei leue ac facile spes remun-
erationis ostendit. Quia ergo
ad et̄nā requiem. p̄lectoꝝ par-
te in dea gentilitasq; colligitur.

Iacob
ad filios

recte quingenta iuga bouum . & quin-
 gente asine haberi perhibentur. Se-
 quitur. Ac familia multa nimis. Quod
 est hoc quod prius animalium multi-
 tudo describitur. & familia inex-
 tremo memoratur. Hic quod ad cog-
 nitionem fidei prius stulta mun-
 di collecta sunt. ut post eius & u-
 astuta uocarentur. Paulo attest-
 tante qui ait. Non multi sapien-
 tes secundum carnem. non multi po-
 tentes. non multi nobiles. sed que
 stulta sunt mundi elegit deus. ut
 confundat sapientes. Ipsa namque se-
 cunde principia litterarum prohiben-
 tur ignara. ut uidelicet cunctis
 in predicatoribus suis redemptor
 ostenderet. quod ad uitam creden-
 tes populos. non sermo. sed causa
 suaderet. Sequitur. Fratres uir ille
 magnus inter omnes orientales.
 Quod redemptor noster oriens dicitur. ppheta
 attestante perhibetur qui ait.
 Ecce uir oriens nomen eius. Omnes
 ergo qui in hunc orientem fide
 consistunt. recte orientales uocan-
 tur. Sed quia omnes homines. tantum
 modo homines. ipse autem oriens.
 deus & homo recte dicitur. erat magnus
 inter omnes orientales. Ac si aperte
 diceretur. Omnes qui infide deo nascuntur
 superat. quia non ut ceteros adoptio.

Paulus

Pheta

sed natura illi diuinitatis exaltat.
 quia & si humanitate ceteris apparu-
 it similis. diuinitate tamen mansit
 supra omnia singularis. Et ibant
 filii eius & faciebant conuiuia p do-
 mos. filii facturi conuiuia p domos
 ibant. cum predicatoribus apti induer-
 sis mundi regionibus uirtutum
 epulas audientibus quasi edentibus
 ministrabant. Unde & hierosolim
 us de esurientibus plebibus dicit. Da-
 te illis uos manducare. Et rursum.
 Dimittere eos ieiunos nolo. ne desi-
 erant in uia. id est in predicatione
 uestra uerbum consolationis accipi-
 ant. ne aueritatis pabulo ieiuni
 remanentes. in huius uite labore
 succumbant. Hinc rursum eisdem
 filius dicit. Operamini non cibum
 qui perit. sed qui permanet in
 uitam eternam. Que conuiuia quo-
 modo exhiberentur adiungitur.
 cum prius subinfertur. Vniuersis
 in die suo. Si ignorantia obscu-
 ritas sine dubitatione tior cordis
 est. intellectus non immerito dies
 uocatur. Unde & p paulum dicitur.
 Alius iudicat diem inter diem. alius
 iudicat omnem diem. Ac si aperte di-
 cat. Alius que dam non nullis in-
 ter missis intellegit. alius uero omnia
 ad intellectum possibilis. ita ut sunt

S

Euangl

Paulus

uidenda cognosceret. Unusquisque
ergo filius in die suo conuiuium
exhibet. quia scilicet quisque predicator
iuxta mensuram illuminat in
tellegentie mentes audientium.
epulis ueritatis pascit. In die suo
paulus conuiuium fecerat. cum
dicebat. Beatiores erunt. si sic per
manserint secundum meum consilium.
De die suo unum quemque ammonerat
cogitare. cum dicebat. Unusquisque
in suo sensu abundet. Sequitur. Et
mittentes uocabant tres sorores
suas ut comederent et biberent
cum eis. Sorores filii ad conuiu-
um uocant. quia infirmis audi-
toribus sancti apostoli refectiois superne
gaudia predicant. eorumque mentes quia
aueritatis pabulo ieiunas aspiciunt.
diuini eloqui epulis pascunt.
Bene autem dicitur. ut comederent et bibe-
rent cum eis. Scriptura enim sacra
aliquando nobis cybus est. aliquan-
do potus. Cibus est in locis obscurio-
ribus. quia quasi exponendo fran-
gitur. et mandendo glutitur. Potus
uero est in locis aptioribus. quia
ita sorbetur. sicut inuenitur. Ci-
bum uidit propheta scripturam sacram
que exponendo frangeret. cum dice-
ret. Paruuli petierunt panem. et
non erat qui frangeret eis. Id est

Propheta

infirmi quique scripturam sacram ua-
lentiores sententias petierunt ex-
ponendo comminui. sed qui expo-
nere debeat non ualeat inueniri. Po-
tius uidit scripturam sacram propheta
cum diceret. Omnes scientes uenite
ad aquas. Si potus apta manda-
ta non essent. presertim ipsa ueritas non
clamarer. Siquis sitit. ueniat ad
me et bibat. Quasi cibum ac potum
uidit propheta iudei defuisse cum
diceret. Nobiles eius interierunt
fame. et multitudo eius siti exaruit.
Paucorum quippe fortia et occulta
cognoscere multorum uero histo-
rie apta sentire. Et idcirco iudei
nobiles non siti sed fame interisse
asserit. quia hi qui presertim esse uide-
bant. dum totos se exteriori intelli-
gentie dederant. quod de interioribus dis-
cutiendo mandarent non habebant.
Quia uero sublimioribus ab interno
intellectu cadentibus. paruulorum
intelligentia et exterioribus
efficaciter. recte illis adiungitur.
Multitudo eius siti exaruit. Ac si
apte diceret. Dum uulgius uita-
sue studium deserit. iam nec fluentia
historie exquirat. Et occulta
mandata sacri eloqui et aperta
se intellexisse testantur. qui rep-
bant se iudici conquirentes dicunt.

Propheta

Manducaum & bibim corate. Qd aper
 te ex parte exponendo subiungunt.
 Et in plateis nr̄is docuisti. Quia ḡ
 sacra eloquia in locis obscuriorib̄
 exponendo franguntur. in locis ū
 aptioribus ita ut inuenta fuerint
 potant. dicat recte. Mitterentes
 uocabant tres sorores suas. ut co
 mederent & biberent cum eis. Ac
 si apte diceret. Infirmos quosq̄
 blandu ad se psuasionē deducebat
 quaten̄ eor̄ mentes & magna p̄
 contemplationē differentes pas
 cerent. & parua p̄ hystoriam tra
 dentes nutrent. Sequit̄. Cūq̄
 in orbem transissent dies conuiuii
 mittebat ^{ad eos} iob & sc̄ificabat eos. con
 surgensq̄ diluculo. offerebat ho
 locausta p̄ singulos. In orbē dies
 conuiuii transeunt. cū p̄dicatio
 nū ministeria pagunt. Factusq̄
 conuiuii holocaustū iob p̄ filius
 obtulit. quia p̄ aptis de p̄dicatione
 redeuntibus. patre redemptor
 exorauit. Bene aut̄ mittendo
 sc̄ificare dicit̄. quia dū sc̄m sp̄m
 qui a se p̄cedit discipulorū cordi
 bus tribuit. quicquid inesse potu
 it culpe emundauit. Recte q̄ ad
 offerenda holocausta diluculo ē
 surgere p̄hibet̄. quia p̄ hoc quod
 p̄ nobis intercessionis sue p̄tationē

obtulit. discussa erroris nocte huma
 ne mentis tenebras illustrauit. ne
 quo peccati contagio ex ipsa p̄dica
 tionis gr̄a mens in occulto polluat̄.
 ne sibi que agit tribuat. ne sibi
 tribuendo que agebat amittat.
 Vnde recte subiungitur. Dicebat
 enim. Ne forte peccauerint filii
 mei. & benedixerint dō in cordib̄
 suis. Dō quippe benedicere est id
 est maledicere. de eius munere gl̄am
 sibi p̄bere. Vnde recte sc̄is aptis.
 post p̄dicationē dñs pedes lauit.
 ut uidelicet apte monstraret̄. q̄a
 plerūq̄ & in bono opere peccati
 puluis c̄trahit̄. & inde inquinant̄
 uestigia loquentium. unde audi
 entium corda mundant̄. Nam
 sepe n̄nulli dū uerba exhortati
 onis faciunt. quālibet tenuit̄ sese
 intrinsecus quia p̄ eos p̄dicatio
 nis gr̄a diruat̄ extollunt. Cūq̄
 uerbo aliena opera diluunt. quia
 si ex bono tinere puluerem male
 cogitationis sumunt. Quid enī
 fuit p̄ p̄dicationem pedes discipu
 loꝝ lauare. nisi ap̄dicationis gr̄a
 cogitationū puluerem tergere.
 gressusq̄ cordis ab interna elu
 tione mundare. Nec obstat ab
 om̄i moda mediatoris scientia
 qd̄ dicitur. ne forte. Nam cuncta

s
s
s

suang

¶

sciens. sed in locutione sua ignorantia
nam suscipiens. atq; dū suscepit do
cens. nūquā quasi exnra dubita
tione loquit̄. sicut dicit. filius ho
minis ueniens. putas inueniē fide
sup̄ terrā. Expletis ergo cuius. sa
crificium p̄ filius iob offerens. Dicebat.
s. Be forte peccauerint filii mei. &
s. benedixerint dō in cordibus suis.
Quia redemptor n̄r post quā pre
dicatores suos amalis impugnan
tibus diluit. etiā inter quos ege
rant. a temptationib⁹ defendit.
s. Sequit̄. Sic faciebat iob cunctis
s. diebus. Cunctis dieb⁹ iob sacrifi
cium offerre n̄ cessat. quia sine in
termissione p̄ nobis holocaustum
redemptor immolat. qui sine ces
satione patri suā p̄ nobis in carna
tionē demonstrat. Ipsa quippe
eī incarnatio. n̄ræ emundatio
nis oblatio est. Cūq; se hominem
ostendit. delicta hominis inter ue
niens diluit. Et humanitatis suae
mysterio p̄ hunc sacrificiū immo
lat. quia & hęc sunt eterna que mun
dat. Igitur quia in ipso expositio
nis exordio. sic p̄sonam beati iob nun
ciare dnm̄ diximus. ut designari
p̄ illū caput & corpus. idē xpm̄ &
sectam diceremus. post quā caput
n̄rū quomodo designatū credat̄

bona

ostendimus. nunc corpus eī qđ nos
sumus quomodo exprimat̄ indice
mus. At quia audiuimus ex histo
ria quod miremur. cognouimus
ex capite qđ credam⁹. consideremus
nunc ex corpore qđ inuendo te
neamus. In nobis in̄ ipsis nūquā
debemus transformare qđ legim⁹.
ut cū pauiditū se anim⁹ excitat. ad
operandū qđ audierit. una c̄currat.

V M O R A L E .

Vir erat in terra huius nomine iob.
Si iob dolens. & huius consiliator d̄r.
non immerito p̄ utraq; nomina
electus quisq; figurat̄. Quia ni
mirum consiliatorē animū inha
bitat. qui dolens de presentibus
ad eterna festinat. Nam sunt n̄
nulli. qui unā suā negligunt.
& dum transitoria appetunt. dū
eterna uel non intellegunt. uel
intellecta contempnunt. nec do
lorē sentiunt. nec habere c̄siliū
seunt. Cūq; sup̄na que amiserūt.
non c̄siderant. esse se heu miseri
in bonis putant. Nequaquā enī
ad ueritatis lucem cui c̄diti fue
rant. mentis oculos erigunt. ne
quaquā ad contemplationē eter
nē patrię desiderii aciem tendunt.
sed sem̄ ipsos in his que p̄dicta sunt.
deserentes. uice patrię diligunt

exiliū qđ patiunt. & in cecitate quā
 tolerant. quasi in claritate luminis
 exultant. At contra electorum
 mentes. dū euncta transitoria nul
 la esse cōspiciunt. adque sint con
 ditę exquirunt. Cūq; eorū satisfac
 tioni nil extra dñm sufficit. ipsa in
 quistionis exercitatione fatigata.
 illorū cogitatio in conditoris sui
 spe & contemplatione requiescit.
 sup̄ius int̄ferri ciuibus appetit.
 Et unusquisq; eorū adhuc in mun
 do corpore positus. mente iam ex
 tra mundum surgit. crūna exili
 quā tolerat deplorat. & ad sublimē
 patriam incessantib; se merorū sti
 mulis excitat. Cum enim dolens
 uidet quā sit eternū qđ perdidit.
 inuenit salūbre cōsiliū. tempo
 rale hoc despiciere qđ percurrit.
 Et quo magis crescit cōsiliū. scien
 tia ut peritura deserat. eo auḡ. et
 dolor. qđ nec dū mansura pungat.
 Unde bene psalomonē dī. Qui ad
 dit scientiam addit dolorem. Qui
 enim scit iā summa que adhuc nō
 habet. magis de infimis in quibus
 retinet̄ dolere. Recte ergo in terra
 huius habitare iob dī. quia inscien
 tis cōsilio. electi unius cuiusque
 dolens animū tenet. Intraendum
 quoque est. quā nullus dolor mentis

Salomon

sit in actione precipitationis. Qui enim
 sine cōsilio uiuunt. qui sem̄ ipsos
 rerum euentibus precipites deserunt.
 nullo interim cogitationū dolo
 re fatigant. Nam qui solletter
 inuitę cōsilio figit̄ m̄tē. caute sese
 in om̄i actione circūspiciendo con
 siderat. Et ne exire que agitur
 repentanus finis aduersusq; surripi
 at. hinc prius mollit̄ posito pede
 cogitationis palpat. Pensat ne
 ab his que agenda sunt formi do
 p̄pediat. ne in his que differenda
 sunt. precipitatio impellat. Ne pra
 ua p̄concupiscentiam ap̄to bello
 superent. ne recta p̄manem gl̄iam
 insidiando supplantent. Iob ergo
 in terra huius habitat. dū mens elec
 ta. quo magis p̄siliū uiuere ni
 tit̄. eo angustis t̄meris dolore fa
 tigat̄. Sequit̄. Simplex & rectus
 timens dñm. & recedens a malo.
 Quisquis cōnā patriam appetit.
 simplex p̄culdubio & rectus uiuit.
 Simplex uidelicet opere. & rectus
 fide. Simplex in bonis que infe
 rius pagit. rectus in summis que
 in tantis sentit. Sunt nāq; non
 nulli. qui in bonis quae faciunt
 simplices non sunt. dū non in his
 retributionem interius. sed ecce
 rius fauorem querunt. Unde bene

Sapiens qdā

per quendam sapientem dicitur. Vt peccatori terram ingredienti duabus viis. Duabus quippe viis terram ingredi dicitur peccator. quando & di est qd opere exhibet. & mundi qd per cogitationem querit. Bene autem dicitur timens dominum. & recedens a malo. Quia sancta electorum ecclesia simplicitatis suae & rectitudinis vias timore inchoat. sed caritate consummat. Cui tunc est funditus a malo recedere. cum ex amore dei ceperit iam nolle peccare. Cum vero adhuc timore bona agit. a malo penitus non recessit. Quia eo ipso peccat qd peccare uellet. si peccare inulte potuisset. Recte ergo cum timere dominum iob dicitur. recedere & iam a malo prohibet. Quia dum metum caritas sequitur. ea quae mente relinquit. & iam per cogitationis propositum culpa calcatur. Et quia ex timore unum quodque uirtutum premit. ex caritate autem uirtutes oriuntur. recte subiungitur. Hae autem sunt ei septem filii & tres filiae. Septem quippe nobis filii nascuntur. cum perceptionem bonae cogitationis. seu spiritus. vii. in nobis uirtutes oriuntur. Hanc namque internam plenam prophetam dicitur numerat. cum spiritus mente secundat dicens. Requiesce super eum spiritus domini.

Propheta

spiritus sapientiae & intellectus. spiritus consilii & fortitudinis. spiritus scientiae & pietatis. & replebitur cum spiritus timoris domini. Cum enim per aduentum spiritus sancti sapientia. intellectus. consilium. fortitudo. scientia. pietas. ac timor domini. unicusque nostrum gignitur. quasi mansura posteritas in mente propagatur. quae superne nostrae nobilitatis genus aduentu eo longius seruat. quo amoris eternitatis sociat. Sed habent in nobis septem filii perculdubio tres sorores suas. quia quaequid uirtute in uirtutum sensus faciunt. spei. fidei. caritatisque coniungunt. Haec enim addenari perfectione septem filii perueniunt. nisi in spe. fide. & caritate fuerit omne quod agunt. Quia uero hanc perueniunt uirtutum copiam. multamoda bonorum operum cogitatio sequitur. recte subiungitur. Et fuit possessio eius. vii. milia ouium. & tria milia camelorum. Seruata quippe ueritate hystoriae. imitari spiritualiter possumus. quod carnaliter audimus. Oues enim. vii. milia possidemus. cum cogitationes inuocuas perfecta cordis munditia. intra nosmetipsos inquisito ueritatis pabulo pascemus. Frumentumque

nobis in possessione etiam tria milia camelorum. si omne quod in nobis altum est actorum osium. ratione fidei subicitur. et sub cognitione trinitatis sponte in appetitu humilitatis inclinatur. Camelos quippe possidemus. si quod altum sapientiam. humilitate deponamus. Camelos proculdubio possidemus. cum cogitationes nostras ad infirmitatis fraternae compassionem flectimus. ut vicissim onera nostra portantem. alienae infirmitati compati condescendendo noverimus. Possunt etiam per camelos qui ungulam nequaquam findunt sed tamen ruminant. terrenarum rerum bonae dispensationes intellegi. Quae quia aliquid habent sancti et aliquid dei. pro comune eas necesse est animal designari. Neque enim terrena dispensatio. quam in aeternae utilitati seruiat. sine perturbatione mentis ualere exhiberi. Quia igitur per hanc et ad praesens mens confunditur. et in perpetuum merces paratur. quasi commune animal et aliquid de lege habere. et aliquid non habere. Ungulam namque non findit. quia non se penitus anima ab omni terreno opere distinguit. Sed tamen ruminat. quia bene dispensando temporalia. per certitudinis fiduciam caelestia sperat. Terrenae igitur dis-

20
pensationis. quasi camelorum more. capite legi concordant. pede diserepant. Quia et ceteri sunt. quae iuste uiuentes appetunt. et huius mundi sunt ea. in quibus opere uersantur. Hos ergo cum easdem terrenas dispensationes. cognitioni trinitatis subdimit. quasi camelos intra indiuisibilem numerum fide possidemus. Sequitur. Quingenta quoque iuga bouum. et quingentae asinae. Iuga bouum inuisa nostrae possessionis sunt. cum cordes uirtutes exarant duritiam mentis. Quingentas quoque asinas possidemus. cum lasciuientis motus restringimus. et quaequid in nobis carnale exurgere appetit. spiritali cordis dominatu refrenamus. Vel certe asinas possidere est. cogitationes intra nos simplices regere. quae dum insubtiliori intellectu currere non ualent. quo quasi pigrius ambulanteo fraterna onera mansuetius portant. Sunt namque nonnulli. qui dum alta non intellegunt. ad exteriora conuersationis opera se humiliter premunt. Bene ergo per asinas. pigrum quidem animal. sed tamen portantibus oneribus deditum. simplices cogitationes accipimus. Quia dum nostram plerumque ignorantiam cognoscimus. leuissimum onera aliena toleramus. Cumque

nos quasi singularis sapientiae altitudo
non eleuat. ad preferendam alieni
cordis inertiam. mens se nostra equi-
nimitur inclinatur. Recte autem siue
iuga bouum. siue asinae quingente
referuntur. Quia uel in hoc quod pruden-
ter sapimus. uel in hoc quod humiliter
ignoramus. dum eterne pacis requi-
em querimus. quasi intra iubele
numerum tenemur. Sequitur. Ac fa-
milia multa nimis. Multa nimis
familia possidemus. cum cogitationes
innumeras sub mentis dominio
restringimus. ne ipsa sui multitu-
dine animum superent. ne peruerso
ordine discretionis nostrae principa-
tum calcant. Et bene cogitationum
turba. multae familiae appellatione
signatur. Nam scimus quod absente do-
mina. ancillarum linguae praestrepunt
silentium deserunt. deputata ope-
ris officia negligunt. totumque sibi
mae ordinem uiuendi confundunt.
At si repente domina ueniat. mox per-
strepentes linguae reticent. officia
uniuscuiusque operis repetunt. neque
ad opus proprium. ac si non recessis-
sent reuertuntur. Singit ad omo-
mentis admomentum ratio disce-
dat. quasi absente domina. cogita-
tionum se clamor. uelut garrula
ancillarum turba multiplicat. Et

aut ratio admentem redierit. mox
se confusio tumultuosa compesceat.
Et quasi ancillae se ad iunctum
opus tacite reprimunt. dum cogita-
tiones protinus causis se propriis ad
utilitatem subdunt. Possidemus
ergo multam familiam. cum recto
iure innumeris cogitationibus
rationis discretionem dominamur.
Quod nimirum cum sollerter agimus.
iungi per eandem discretionem
angelis conamur. Unde et recte sub-
iungitur. Fratres uir ille magnus
inter omnes orientales. Tunc
namque magni inter omnes ori-
entales efficiuntur. cum eis spiri-
tibus qui orienti luci inherant.
pressa carnalis corruptionis ne-
bula. discretionis nostrae radius in-
quantum possibilitas suppetit so-
ciamur. Unde et per paulum dicitur.
Haec ratio eueratio in caelis est. Quisquis
temporalia ac defectua sequitur.
occasum petit. Quisquis uero
superna desiderat. quia morien-
te habitat demonstrat. Magnus
ergo non inter occidentales
sed inter orientales efficiuntur. qui
non inter acciones malorum. imo
et fugitiua querentium. sed in-
ter choros proficere supernorum
eunum conatur. Sequitur. Et ibant

Paulus

5
6
filii eius. & faciebant conuiuium per
domos. unusquisque in die suo. filii
per domos conuiuium faciunt. dum
uirtutes singulae iuxta modum
proprium mentem pascunt. Vbi & bene
dicitur. unusquisque in die suo. Dies
enim unus cuiusque filii est. illumi
natio unius cuiusque uirtutis.
Et enim haec ipsa dona breuiter septi
formis gratiae replicemus. alium diem
habere sapientia. alium intellectus.
alium consilium. alium fortitudo. alium
scientia. alium pietas. alium timor.
Haec enim hoc est sapere. quod intelle
gere. Quia multi quidem aeterna
sapunt. sed haec intellegere ne
quaquam possunt. Sapientia ergo
in die suo conuiuium facit. quia
mentem de aeternorum spe & certi
tudine reficit. Intellectus in die
suo conuiuium parat. quia in eo quod
audita penetrat. reficiendo cor te
nebras eius illustrat. Consilium in die
suo conuiuium exhibet. quia dum esse
precipitem prohibet. ratione replet
animum. Fortitudo in die suo con
uiuium facit. quia dum aduersa
non metuit. trepidanti menti
exboris confidentis apponit. Scien
tia in die suo conuiuium parat. quia
inuenire mentis ignorantis ie
iunium superat. Pietas in die

21
suo conuiuium exhibet. quia cordis
uiscera misericordiae operibus replet. Timor
in die suo conuiuium facit. quia
dum premit mentem ne de presen
tibus superbiat. de futuris illam
cibo spei confortat. Sed illud
in hoc filiorum conuiuio perseru
tandum uideo. quod semetipsos
muticem pascunt. Valde enim sin
gula quaelibet destituntur. si non
una alia uirtus uirtuti suffra
getur. Minor quippe est sapi
entia. si intellectu careat. Et
ualde inutilis intellectus est.
si ex sapientia non subsistat. Quia
cum altiora sine sapientiae pon
dere penetrat. sua illum leuitas
grauis ruiturum leuat. Vile
est consilium. cui robur fortitudi
nis deest. quia quod tractando
inuenit. carens uiribus usque
ad perfectionem operis non perducit.
Et ualde fortitudo destituitur.
nisi consilium fuleat. Quia quo
plus se posse conspiciat. eo uirtus
sine moderamine rationis de
terius in preceps ruit. Nulla est
scientia. si uilitate pietatis
non habeat. Quia dum bona cogni
ta exequi negligit. sese ad in
dignum arctius asstringit. Et
ualde inutilis est pietas. si scientiae

discrecione carere. Quia dum nulla
hanc scientia illuminat. quod uel quomodo
miserereat ignorat. Timor quoque
ipse si non has etiam uirtutes habu-
erit. ad nullum opus proculdubio
bonae actionis surgit. Quia adu-
ta trepidat. ipsa sua formidine.
a bonis omnibus torpens uacat. Quia
ergo altissimo ministerio uirtus
a uirtute reficitur. recte dicitur quod
apud se uicissim conuiuunt. Cumque
una aliam subleuando subleuat. qua-
si per dies suos numerosa soboles pascendo
conuiuium parat. Sequitur. Et mit-
tentes uocabant tres sorores suas. ut
comederent. & biberent cum eis.
Cum uirtutes nostrae in omne quod
agunt. spem. fidem. & caritatem
seruunt. quasi operatores filii. tres
ad conuiuium sorores uocant. ut
fides. spes. & caritas gaudeant in opus
bonum. quod una quaeque uirtus am-
ministrat. Quae quasi ex exybo ui-
res accipiunt. dum bonis operibus
fidentiores fiunt. Et dum post ex-
tremum contemplationis rore insun-
di appetunt. quasi ex poculo me-
briantur. Sed quid est quod in hac
uita sine quauis tenuissimae eta-
gi inquinacione pagat. Non
numquam namque ipsi bonis quae agunt.
addeterius propinquant. Quia dum

leticiam menti pariunt. quandam
etiam securitatem gignunt. Dumque
mens secura reddit. in torpore la-
ratur. Non numquam uero aliquan-
tula elatione nos polluit. & tan-
to deiectiones apud deum faciunt.
quanto apud nosmetipsos nos tu-
midiores reddunt. Unde bene
subiungitur. Cumque morbum
transissent dies conuiuui. mittebat ad
eos iob & sanctificabat illos. Facto
quippe orbe dierum conuiuui.
mittere ad filios eosque sanctificare est.
per uirtutum sensum intentionem
cordis dirigere. & omne quod agitur.
districta retractationis discussio-
ne mundare. Ne bona estimantur
quae mala sunt. nec saltem ueraciter
bona putentur sufficientia. cum
perfecta non sunt. Sic enim mens
plerumque decipitur. ut aut qualita-
te mali. aut boni quantitate fal-
latur. Sed hos uirtutum sensus.
melius preces quam discussiones
inueniunt. Nam ea quae per seru-
tari in nobis in seipsis plenius nota-
mur. sepe uentus orando quam
inuestigando penetramus. Cum
enim mens per quandam compunctio-
nis machinam ad alta sustollitur.
omne quod ei de se ipsa sub se ipsa est.
diuidicando ceruicis contemplatur.

Unde & recte subiungit. Consurgensq;
 diluculo offerbat holocausta per
 singulos. Diluculo naq; con surgunt.
 cu copunctionis luce p fusi. huma
 nitatis nrae noctem deserimus. &
 adueri luminis radios oculos men
 tal aperimus. Atq; holocaustu per
 singulos filios offerimus. cu pma
 quaq; uirtute dno hostia nostrae
 precis immolam. He sapientia
 eleuae. ne intellectus dum subtili
 currit aberrat. He consilium du
 se multiplicat confundat. ne for
 titudo dum fiduciam prebe pre
 cipite. He scientia du nouit &
 non diligit inflet. ne pietas dum
 se extra rectitudinem inclinat
 intorquet. He timor du plus
 iusto trepidat. in desperationis
 foueam mergat. Cum ergo pura
 quaq; uirtute ut pura esse debeat
 preces dno fundimus. quid aliud
 quam iuxta filioru numerum
 holocaustum p singulos exhibem.
 Holocaustu naq; totu incensum
 dicit. Holocaustu igit dare est.
 tota mentem igne copunctio
 nis incendere. Et in ara cor arde
 at amoris. & quasi delicta p pri
 sobolis inquinamenta cogitationis
 exurat. Sed hec agere nesciunt.
 nisi hi qui priusquam cogitationes

adopus pdeant. internos suos motus
 sollicite circum spicientes frenant.
 Hec agere nesciunt. nisi hi qui uiri
 li custodia muniri mentem noue
 runt. Unde recte inopinata mor
 te extinctus isboseth dicit. quem
 scriptura sacra n in domu ostiaru.
 sed ostiarum habuisse testat dicens;
 Venientes filii remmon berouthe.
 recha & banacha. ingressi sunt fer
 uente die domu hisboseth. qui
 dormiebat super stratum suum
 meridie. Ingressi sunt aut domu.
 & ostiaria domus purgans triticu
 obdormiuit. Assumentes spicas
 tritici latenter ingressi sunt. &
 peusserunt eu ininguine. Ostia
 ria triticum purgat. cu mentis
 custodia discernendo uirtutes
 autus separat. Quae si obdormi
 erit. in morte p priu domini in si
 diatores amittit. quia cu discre
 tionis sollicitudo cessauerit. ad in
 terficiendum animu malignis spi
 ritibus iter pandit. Qui ingres
 si spicas tollunt. quia mor bona
 rum cogitationu germina aufer
 runt. Atq; ininguine ferunt.
 quia uirtutem cordis delecta
 tione carnis occidunt. Iningui
 ne quippe ferire est. uita mentis
 carnis delectatione perforare.

De hisboseth

Hæc equa quæ uero his boseth iste hac morte
succubere. si non ad ingressum do-
mus mulierem id est ad mentis ad-
itum mollem custodiam deputas-
se. Fortis namque uirilisque sensus pre-
poni cordis foribus debet. quæ nec
negligentiæ somnus opprimat. nec
ignorantiæ error fallat. Unde be-
ne et boseth appellatus est. qui cus-
tode femina hostilibus gladius nu-
dat. Is boseth quippe uir confu-
sionis dicitur. Vir autem effusionis est.
qui forti mentis custodia munitus
non est. Quia dum uirtutes se
agere estimat. sub intracta uitia
nescientem necant. Lota itaque
uirtute muniendus est aditus men-
tis. nequando eam insidiantes hos-
tes penetrant foramine neglectæ
cogitationis. Hinc salomon ait.

Omni custodia serua cor tuum.
quia ex ipso uita pcedit. Uirtutes
ergo quas agimus. dignum est ut su-
mopere ab intentionis origine pen-
semus. ne ex malo ortu pdeant.
etiam si recta sunt que ostendant.
Unde hic quoque recte subiungitur.
Dicebat enim. Ne forte peccauerunt
filii mei. & benedixerunt deo in
cordibus suis. Filii in cordibus ma-
ledicunt. cum recta nostra opera non
rectis cogitationibus pdeant. Cum

bona in apto ex erunt. sed noxia
in occulto moluntur. Deo quippe ma-
ledicunt. cum mentes nostras se de se esti-
mant habere quæ sunt. Deo quippe
maledicunt. cum se & ab illo acce-
pisse uires intellegunt. sed tamen
de eius muneribus propriam laudem
querunt. Sciendum uero est.
quæ bona nostra tribus modis antiquus
hostis insequitur. Ut uidelicet hoc
quæ rectum coram hominibus agit.
in internis iudicis respectu uitietur.
Aliquando namque in bono opere inten-
tione polluit. ut omne quæ in actio-
ne sequitur. eo purum mundumque non
excitat. quod hoc ab origine perturbat.
Aliquando uero intentione boni
operis uitare non pualat. sed in ipsa
actione se quasi intinere oppo-
nit. ut cum ppositum mentis secu-
rior quisque egreditur. subiuncto la-
tent uicio quasi ex insidiis peri-
mat. Aliquando uero nec inten-
tione uitat. nec itinere sup-
plantat. sed opus bonum in fine
actionis illaqueat. Quantoque uel
ad omnia cordis uel ab itinere operis
longius recessisse se simulat. tanto
decipiendum bonæ actionis termi-
num astutus expectat. Et quo
incertum quæque quasi receden-
do reddiderit. eo illum repentino

nūquā uulnere durius insana
bilisq; transfigit; intentionem
quippe in bono opere polluit; quia
cū facilia ad decipiendum corda
hominū conspiciunt. eorū desideris
aurā transitoriū fauoris apponit.
¶ In his que recta faciunt. ad appe-
tenda una toritudine intenti-
onis inelinent; Unde recte sub
iudee specie unaqueq; anima la-
queo miserę intentionis capta.
pppheta dr; facti sunt hostes eius
in capite. Ac si apte diceret; Cum
bonū opus n̄ bona intentione su-
mit. hinc aduersus se sp̄s ab ipso
cogitationis exordio principant.
¶ Tantoq; eam plenius possident.
quanto & per intemp̄s dominan-
tes tenent. Cū uero intentione
utiare non p̄ualē inuia positos
laqueos tegit. ut in eo qđ bene
agit. cor exlatere ad uitium di-
ruetur. quatenus qđ inchoans
aliter p̄posuerat in actione. lon-
ge aliter quā ceperat pereurrat.
¶ Sepe enī bono operi dū laus hu-
mana obinat. mentem operantis
immittat. Que quā uis quesita
non fuerat. tamen oblata delec-
tat. Cuius delectatione dū mens
bene operantis resoluit. ab omni
intentionis intimae uigore dis-

23
sipat. Saepe se bene inchoatae n̄
iustitiae. exlatere ira subiungit.
¶ Et dū zelo rectitudinis immodera-
tus mentē turbat. eunctā quie-
tis intimę salutē sauciat. Saepe
grauitate cordis. quasi subiunc-
ta exlatere tristitia sequit. Atq;
om̄e opus qđ mens bona intenti-
one inchoat. hec uelamine mero-
ris obumbrat. Que & n̄ nūquā
tanto tardius repellit. quanto
& presse menti quasi senior famu-
latur. Sepe bono operi letitia se
immoderata subiungit. Cūq; plus
mentē quā decet hilarescere eti-
git. ab actione bona om̄e pondus
grauitatis repellit. Quia enī etiam
bene inchoantibus sub esse inu-
nere laqueos psalmista c̄spece-
rat. recte p̄phético plen̄ sp̄i di-
cebat. Inuia hac quā ambulabā
absconderunt laqueos mihi. Qđ
bene ac subtiliter hieremias in-
sinuat. Qui dū gesta foris referre
studuit. que intus apud nos in-
ipso gererent. indicauit dicens.
¶ Venerunt octoginta uiri desychem.
& desylo. & desamarā. rasibarba.
& seissis uestibus squalentes. mu-
nera & thuris habebant in manu
sua. ut offerrent in domo dñi. Egres-
sus aut ismahel filius nathaniae

Pheta

Dauid.

Hieremias

in occursum eorum demasphu. incedens
& plorans ibat. Cūq; occurrisse eis. dicit
adeos. Venite ad godoliam filium
aicham. Qui cum uenissent ad me-
dium ciuitatis inter fecit eos. Bar-
bam quippe radunt. qui sibi dep-
prus uiribus fiduciam ^{sub}trahunt.
Vestes seindunt. qui sibi in ipsis in
exterioris decoris laceratione n̄ par-
eunt. Oblaturi in domo dñi thur-
& munera ueniunt. qui exhibere
se in dñi sacrificio orationē cum ope-
ribus pollicent̄. Sed tam̄ si se in
ipsa scē deuotionis uia caute cir-
eū spicere nesciunt. ismahel na-
thanie filius in eorū occursum
uenit. Quia nimirū quilibet
malignus sp̄s. prioris sui satanę
uidelicet exemplo in supbie er-
rore generatus. se ad laqueum
deceptionis opponit. De quo &
bene dicit. Incedens & plorans ibat.
Quia ut deuotas mentes interime-
re feriendo p̄ualeat. semetipsum
quasi sub uelamine uirtutis occul-
tat. Ut dum concordare se uere
lugentibus simulat. ad cordis
intima securus immisus. hoc qd̄
intus de uirtute late occidat.
Qui plerūq; se spondit ad altiora
p̄uehere. unde & dicitur phibet.
Venite ad godoliam filium aicham.

Atq; dū maiora p̄mittit. etiā mini-
ma subtrahit. Unde recte dictū ē.
Qui cū uenissent ad medium ciui-
tatis. inter fecit eos. Viros ergo
ad offerenda dō munera uenien-
tes in medio ciuitatis inter fecit.
quia diuinis dedit operibus
mentes. nisi magna se circum-
spectione custodiant. subripien-
te hoste. dum deuotionis por-
tant hostiam. in ipso itinere
p̄dunt uitam. De cuius hostis
manu non euadet. nisi etiam ad
penitentiam recurrat. Unde
illie apte subiungit. Decem
aut̄ uiri reperti sunt inter eos.
qui dixerunt ad ismahel. Noli
occidere nos. quia habemus thes-
auros in agro. frumenta. & or-
dei. & olei. & mellis. Et non oc-
cidit eos. Thesaurus quippe
in agro est. spes in penitentia.
Que quia non cernitur. quasi
in terra cordis sui fossa conti-
net̄. Qui ergo thesauros habue-
re in agro seruati sunt. quia qui
post incaute suę uicium ad la-
mentū redeunt. nec capti mori
untur. Cū uero antiquus hos-
tis neq; in exordio intentionis
ferit. neq; in itinere actionis
intercipit. duriores in fine

Laqueos tendit. Quem tanto nequi
 us obside. quanto solum sibi reman
 sisse addecipiendum iudex hos naq.
 fini suo oppositos laqueos ppheta
 conspexerat cu dicebat. Ipsi calca
 neum meum obseruabunt. Quia eni
 in calcaneo finis est corporis. qd p
 hunc nisi terminus signatur actionis.
 Sive ergo maligni sps. seu prau quiq;
 homines illoz sequaces supbie calcane
 um obseruant. cu actionis bonae fi
 ne uicere desiderant. Vnde & eide
 serpenti dicitur. Ipsa tuum obser
 uabit caput. & tui calcaneum. Caput
 quippe serpentis obseruare est inuicia
 suggestionis ei aspiciere. & manu sol
 licite considerationis acordis. adi
 tu funditur exarpare. Qui tam
 cu ab initio deprehenditur. peccare
 calcaneum molitur. Quia & si sug
 gessione prima intentionem non p
 erit. decipere in fine tendit. Si
 aut semel cor in intentione corru
 pit. sequentis actionis medietas &
 terminus. ab hoste callido secure pos
 sidetur. quo tota sibi arbore fructu
 ferre conspiciet. qua ueneni dente
 in radice inuiciant. Quia ergo summa
 cura uigilandum est. ne uel bonis operib
 seruiens mens repta intentione poi
 luat. recte dr. Ne forte peccauerint
 filii mei. & benedixerint do in cordib

Dauid

De genesi

sius. Ac si apte diceret. Nullum est
 bonu qd foris agit. si non pro intus
 ante di oculos. innocentie uictima
 in ara cordis immolat. Tota itaq; uir
 tute pspiciendus est fluuus operis.
 si purus emanat ex fonte cogitati
 onis. Omni cura seruandus est ama
 licie puluere oculus cordis. ne hoc qd
 in actione rectu hominibus ostentat.
 apud semetipsum p uicium prauae
 intentionis intorqueat. Curandū
 itaq; est. ne bona nra pauca sint. cu
 randū ne indiscussa. ne aut pauca
 agentes inueniam steriles. aut in
 discussa relinquentes. ut cordes. Neq;
 enim una queq; uere uirtus est. si
 mixta aliis uirtutibus non est. Vn
 de recte ad moysen dr. Sume tibi
 aromata. stacten. & onicea. galbanen
 boni odoris. & thus lucidissimum.
 faciasq; thimiana epositu opere un
 guentaru. mixtu diligent & puru.
 Thimiana quippe ex aromatis eo
 positu facimus. cum in altare boni
 operis uirtutu multiplicitate
 redolemus. Qd mixtu & puru sit.
 quia quanto uirtus uirtuti iungit.
 tanto boni operis incensum sincer
 us exhibet. Vnde & bene subiun
 git. Cūq; intenuissimu puluerem
 uniuersa contuderis. ponet ex eo
 coram tabernaculo testimoniu.

Moyses

In tenuissimum puluerem aromata
uniuersa conterimus. cum bona nostra
quasi in pila cordis occulta discus-
sione tandem. & si ueraciter bona
sint subtiliter retractamur. Aromata
ergo in puluere redigere est. uirtutes
recogitando terere. & usque ad sublimi-
tatem occulta examinis reuocare. Et
notandum quod de rode puluere dicitur. Po-
nes ex eo coram testimonio tabernaculi.
Quia tunc nimirum bona nostra ueraciter
in conspectu iudicis placent. cum hec
mens subtilius recogitando cernit.
& quasi de aromatibus puluere red-
dit. ne grossum durumque sit bonum quod
agitur. Ne si hoc arte retractationis
manus non minuatur. odorem desubtili-
tatis non aspergat. Hinc est enim quod spon-
sus uirtutis sponsi uoce laudatur. cum dicitur.
Que est ista que ascendit per desertum sicut
uirgula fumi ex aromatibus. myrris
& thuris. & uniuersi pulueris pignora
taru. Scia uero quod sicut fumi uirgula
ex aromatibus ascendit. quia ex uirtu-
tibus uirtutibus in internum cotiche in-
censi rectitudinem perficit. Hec spar-
sa per cogitationes defluit. sed sese in-
tra archana cordis in rigoris uirga
estrangit. Que ea que agit dure
cogitare sepe retractare non desinit.
myrram quidem & thuris habet in opere.
sed puluere in cogitatione. Hinc est

De canticis
canticorum

quod de oblationibus hostie ad moysen ite-
rum dicitur. Subtracta pelle hostie. artem
infrusta cecidit. Pelle namque hostie
subtrahuntur. cum amentis nostris oculis
superficiem uirtutis amouemus. Cui
artem infrusta cecidit. cum distinguen-
tes subtiliter eius intima membra tunc
cognantur. Curandum ergo est. ne dum
mala uincimus bonis lasciuientibus sub-
plantemur. ne fortasse fluxa perdeantur.
ne uicium spectata capiamur. Ne perro-
re uiam deserant. ne plasticitudine frac-
ta ante actum laboris meritum perdamur. In
cunctis enim ingulanti debet se mens
circum spicere. atque in ipsa circum spec-
tationis sue prudentia perseuerare. Un-
de recte subiungitur. Sic faciebat
iohannem cunctis diebus. Incessum quippe
bonum agitur. si ante terminum uite de-
serat. Quia & frustra uelociter currit.
qui priusquam ad metas ueniat desierit.
Hinc est enim quod de reprobis dicitur. Ve his qui
perdiderunt sustententiam. Hinc est quod elec-
tis suis uernas dicitur. Vos estis qui per
mansistis mecum in temptationibus meis.
Hinc ioseph qui inter fratres usque ad finem
iustus perseuerasse describitur. solus talam-
rem tunicam habuisse prohibet. Nam
quid est talaris tunica. nisi actio con-
summata. Quasi enim per tunicam
talam corporis operit. cum bona actio
ante dei oculos usque ad uitam nos terminum

Moyses

Euang

Moyses

Mos'es

regit. Hinc est quod p'moysen
 cauda hostie in altari offerri p'
 cipitur. ut uidelicet omne bonu
 qd incipim'. etiam p'seueranti
 sine copleamus. Bene igitur
 cepta cunctis diebus agenda
 sunt. ut cum malu pugnando
 repellitur. ipsa boni uicto
 ria constantie manu teneatur.
 Hec itaq' sub intellectu triplici
 diximus. ut fastidienti anime
 uaria alimenta p'ponentes. aliq'd
 qd eligendo sumat offeramus.
 Hoc tamen magnopere petim'.
 ut qui ad spiritalem intellegen
 tiam mente subleuat. auene
 ratione historie non recedat.

EXPLICIT LIBER PRIMVS.
INCIPIT LIBER
SECUNDVS.

SCRIPITURA
 sacra mentis
 oculis quasi
 quoddam specu
 lum opponitur.
 ut interna
 nra facies in
 ipsa uideatur.
 Ibi etiam se da
 tibi pulchra nra cognoscim'. Ibi
 sentimus quantum p'ficiam'. Ibi ap
 uectu qua longe distamus. Har

rat aut gesta scōz. & adimittio
 nem corda p'uocet infirmorum.
 Dūq' illorū uictoria facta cōme
 morat. contrauictorū p'lia debi
 lia nra confirmat. Itq' uerbis
 illius. ut eomin' mens uir certa
 mina trepida. quo ante se posi
 tos tot uiroz fortium triūphos
 uideat. Non nūquā u' n' solū nob
 eoz uirtutes asserit. sed etia casus
 innotescit. Ut & in uictoria for
 eū qd imitando arripere. & rur
 sus uideam' in lapsibus qd time
 re. Ecce enī iob describit' tēpta
 tione auct'. sed dauid tēptatio
 ne p'strat'. Ut & maiorū uirt'
 spē nram foueat. & maiorē casus
 ad cautelā nos humilitatis ac
 cingat. Quaten' dū illa gau
 dentes subleuant. ista & metu
 entes p'mant. & audientis animi
 illic spei fiducia. hinc humili
 tate timoris erudit'. nec teme
 ritate supbiat. quia formidine
 p'mit'. nec pressus timore dispé
 re. quia ad spei fiducia uirtu
 tis exemplo roborat'. Quadam
 aut die cū uenissent filii dī ut
 assisterent corā dño. adsuit in
 ter eos etiā sitan. Intueri libe.
 quomodo sacra eloquia in eor
 dus narrationū qualitates

exprimant terminosq; causarū. Aliquando nāq; a positione loci. aliquando a positione corporis. aliquando a qualitate aeris. aliquando a qualitate temporis signant. quid de uentura actione subiciant. Positione quippe locorū diuina scriptura exprimit subsequentiū merita finesq; causarū. sic de israhel dicit. quia uerba dī in monte audire n̄ potuit. sed p̄cepta in cāpestrib; accepit. subsequente nimirū infirmitatem populi indicans. quia ascendere ad summa n̄ ualuit. sed sem & ipsū in infimis neglecte uiuendo laxa uit. A positione corporis futura denuntiat. sic in apostolorū actib; stephanū ihm qui ad extris uirtutis ^{dei} sedē stante se uidisse manifestat. Stare quippe adiuuantis est. Et recte stare cernit. qui in bello certaminis optulāt. A qualitate aeris res subsequens demonstrat. sic euangelista cū p̄dicante dño nullos tunc ex iudea credituros dicere. p̄misit dicens. Hiemps erat. Scriptū nāq; est. Abundauit iniquitas. refrigeret caritas multorū. Idcirco hiemis curauit tēp̄ exprimeret. ut in eē inuidioz cordib; malicie frigus indicaret. Hinc est qđ negaturo petro p̄mittit.

quia frigus erat. & stans ad prunas cale faciebat se. Lam nāq; int' a caritatis calore torpuerat. & ad amore p̄sentis uite quasi ad p̄secutorū prunas infirmitate estuante recalibat. A qualitate quoq; tēporis finis exprimitur actionis. sic non rediturus ad ueniā ad tradicionis p̄fichā nocte iudas exisse phibet. cū egrediente illo ab euangelista dī. frat aut̄ nox. hinc enī & iniquo diuiti dī. Hac nocte animā tuā repetunt abste. Anima quippe que ad tenebras ducit. n̄ in die repeti. sed in nocte memorat. Hinc ē qđ salomon qui sapientiam n̄ p̄seueraturus accepit. in somnis hanc & nocte accepisse describitur. Hinc ē qđ angeli ad abraham meridie ueniunt. punituri aut̄ sodomā. ad eam uespere uenisse memorant. Quia igit̄ beati iob reptatio ad uictoria ducit. adiecepta phibetur cū dicit. Quada aut̄ die cū uissent filii dī ut assisterent coram dño. adfuit inter eos etiā satan. Qui aut̄ filii dī. nisi electi angeli uocant. De quib; cū constet qđ obtutibus maiestatis in seruiant. Valde querendū ē unde ueniant. ut coram dño adsistant.

ab
Moses

De actib; aptoz

Euang

ergo

Euang

Euang

De salomon

Moses

De his quippe uoce ueritatis dicitur angli
 eorum in celis sepe uident faciem pa
 tris mei qui in celis est. De his
 propheta ait: Milia milium ministra
 bant ei. & decies milies centena
 milia adsistebant ei; Singuli sepe
 uident & sepe assistunt. In gulan
 ti cura querendum est unde ueni
 ant. qui nunquam recedunt; Sed
 cum de illis per paulum dicitur. Nonne omnes
 sunt administratorii spiritus. in mi
 nisterium missi propter eos qui he
 reditate capient salutis. pro hoc quod
 missos cognoscimus. unde ueniunt
 inuenimus. Sed ecce questionem ques
 tionem unquam. & quasi dum ansam
 soluere nitimur. nodum ligamus.
 Quomodo enim aut sepe assistere aut
 uidere sepe faciem patris possunt.
 si administratorium exterius per nos
 salute mittuntur. Quod tam
 cibus solum? si quantae subtili
 tatis sit angelica natura pensamus?
 Neque enim sic ad uiam uisionem foras
 exeunt. ut interne contemplatio
 nis gaudium perueniant. Quia si
 conditoris aspectum exuerint amitte
 rent. nec iacentes erigere. nec ig
 norantibus uera nunciare potuis
 sent. fonteque lucis quem egredien
 tes ipsi perderent. cecis nullatenus
 propinquarent; In hoc itaque est nunc

Propheta
 Paulus

natura anglica a nature nostre est
 dieione distincta. quod nos & loco
 circum scribimus. & cecitatis ignoran
 tia coartamus. Anglorum uero spiritus lo
 co quidem circum scripti sunt. sed
 tam ex scientie longe super nos
 incomparabili dilatantur; Interi
 us quippe exteriusque sciendo
 distincti sunt. quia ipsum fontem
 scientie contemplantur. Quid enim de
 his que scienda sunt nesciunt.
 qui scientiam omniam seruiunt. eorum
 itaque scientia comparatione nostre scientie
 in circumscriptione ualde dilatata
 est. sed tam in comparatione diuine
 scientie circum scripta angusta.
 sic & ipsi illorum spiritus comparatio
 ne sunt quidem nostrorum corpo
 rum spiritus. sed comparatione sum
 mi & in circumscriptione spiritus corpus.
 Et mittuntur igitur & assistunt. quia
 & pro hoc quod circum scripta sunt exe
 unt. & pro hoc quod in circumscriptione
 sunt. in quoque presentel sunt. &
 nunquam recedunt; Et faciem ergo
 patris semper uident. & tam ad nos
 ueniunt. quia & ad nos spiritali
 presentia foras exeunt. Et tamen
 ibi se unde recesserant per internam
 contemplationem seruiant. Dicatur
 ergo; Venerunt filii dei. ut assis
 terent coram domino. quia illuc spiritus

conuersione redeunt. unde nul
la mentis auersione discedunt.
Adfuit inter eos & iā satan; Valde
querendū ē quomodo int̄ electos
angl̄os satan adeēt potuerit. qui
abeoz. sorte exigente supbia du
dū dāpnatus exiit. Sed recte
inter eos adfuisse describit̄. quia
& sibi caritadinē pdidit. naturā
tam̄ eis similem n̄ amisit. Et si
mentis p̄grauat̄. cōditione natu
rę subtilis attollit̄. Inter di ergo
filios corā dño adfuisse dr̄. quia
eo intuitu quo omp̄s dr̄ cuncta
spūalia cōspicit. & iā satan inordi
ne naturę subtilioris uidet̄. at
testante scriptura quę dicit. Ocu
li dñi cōtemplant̄ malos & bonos.
Sed hoc qđ adfuisse satan corā dño
dr̄. in grāu nobis questione uer
sat̄. Scriptū quippe est. Beati
mundo corde. qm̄ ipsi dñi uide
bunt. Satan ū qui mundo cor
de eēt n̄ potest. quomodo uiden
do dñm adfuisse potest. sed in
tuendū. quia adfuisse corā dño.
n̄ aut̄ dñm uidisse p̄hibet̄. Venit
quippe. ut uideret̄ n̄ ut uideret̄.
Ipsē in cōspectu dñi. n̄ aut̄ in cōspec
tu ei dñs fuit. Sic cec̄ cū in sole
cōsistit. ipse quidē radius solis p̄fun
dit̄. sed tam̄ lum̄ n̄ uidet̄. quo

Euang

illustrat̄. Ita ergo & iā inter an
gelos in cōspectu dñi satan ad
fuit. Quia uis diuina quę in
tuendo penetrat om̄a. n̄ se ui
dentē immundū uidit sp̄m.
Quia enī & ipsa quę dñm fugiunt
latere n̄ possunt. dū cuncta nu
da sunt sup̄no cōspectui. satan
adfuit absens p̄senti. Sequit̄.
Cui dixit dñs. Unde uenis. Quid
ē qđ uementibus electis angl̄is
nequaquā dr̄. unde uenistis.
satan uero unde ueniat p̄cunc
tat̄. Non enī requirim̄. nisi
utiq; quę nescim̄. Nescire aut̄
di. rep̄bare ē. Unde quibusdā
in fine dicturus ē. Nescio uos
unde sitis. discedite a me om̄s
operari iniquitatis. Sicut & nes
cite mentiri uerax dr̄. qui labi
p̄mendatuum dedignat̄. non
quo si mentiri uelit nesciat. sed
qđ falsa loqui ueritatis amore
contēpnat. Quid ē ergo ad satan
unde uenis dicere. nisi uas illius
quasi incognitas reprobare.
Veritatis igitur lumen. tenebras
quas rep̄bat ignorat. Et satanę
tānera quia iudicans dampnat.
dignū est ut quasi nesciens requi
rat. hinc est qđ ad p̄ccanti
conditoris uoce dicitur. Vbi es.

Neq; enī diuina potentia nesciebat.
 post culpā seruis adque latibula
 fugerat. Sed quia uidit in culpa
 lapsū. iam sub peccato uelud ab
 oculis ueritatis absconditū. quia
 tenebras erroris eius n̄ adprobat.
 quasi ubi sit peccator ignorat. Tumq;
 & uocat & requirit dicens; Adam
 ubi es? Per hoc qđ uocat. signum
 dat. quia ad penitentiam reuocat.
 Per hoc qđ requirit. aperte insinu-
 at. quia peccatores uire damp-
 nandos ignorat; Satan ergo dñs
 n̄ uocat. sed tamen requirit di-
 cens. Unde uenis? Quia nimirū
 dñs apostatam spm̄ ad penitentiam
 nequaquā reuocat. sed uias sup-
 bie ei nesciens dampnat; Igitur
 dū satan de itinere suo discutit.
 electi angeli requirendi unde ue-
 niant n̄ sunt. Quia eorū uiae
 tanto dō notę sunt. quanto &
 ipso auctore pagunt. Dūq; soli
 ei uoluntati inserviunt. eo esse
 incognite nequeunt. quo p̄ app-
 hitionis oculū. ex ipso semp ante
 ipsū sunt; Sequit̄. Respondens
 aut̄ satan ait; Circuiui terram.
 & p̄ambulauī eam. Solae p̄gyrū
 circuiui. laboris anxietas designā-
 ti; Satan ergo laborans terram
 circuiuit. quia quies mecli culmine

stare contempsit. Cūq; se n̄ transuo-
 lasse. sed ambulasse insinuat. quan-
 to peccati pondere nimis p̄matur
 demonstrat. Et ambulans ergo terrā
 circuiuit. quia ab illo spiritalis poten-
 tię uolatu corruens. malicie sue pres-
 sus grauedine. foras adgyrū laboris
 uenit. Hinc ē enī qđ & de ei mem-
 bris p̄psalmistā dī. In circuitu im-
 piū ambulat. Quia dū interiora
 n̄ appetunt. in exteriorū labore
 fatigant̄; Sequit̄. Hū qđ cōside-
 rasti seruū meū iob. qđ n̄ sit eisi-
 milis interra. Homo simplex &
 rectus. & timens dñm. & recedens
 a malo. Hoc qđ diuina uoce beat̄
 iob simplex & rectus timens dñm
 & recedens a malo dī. quia subtilit̄
 membratimq; supra exposuimus.
 replicare que dixim̄ de uitamus.
 necdū discussa repetim̄. tardius
 ad indiscussa ueniam̄. Hoc ergo
 nobis est solerter intueudū. quid
 sit qđ uel ad satan loqui dñs dī.
 uel quod satan dñō respondere
 phibet̄. Discucienda quippe ē
 que nā sit ista locutio. Neq; enī
 uel a dñō qui sūm̄ atq; in eorū
 scriptus ē sp̄s. uel a satan qui nul-
 la ē carnea natura uestitus. hu-
 mano modo acrius flat̄ folle
 uentris attrahit̄. ut p̄ organum

Dauid.

s
s
s
s
s

gutturis uocis expressione reddat.
Sed dū nature inuisibili natura in
cōprehensibilis loquit̄. dignum
est. ut mens nostra qualitatem
corpōres locutionis excedens.
adsublimes atq; incognitos modos
locutionis intamē suspendat. Nos
nāq; ut ea que sentam̄ intrinsecus
extrinsecus exprimam̄. hec porga
nū gutturis & p̄sonū uocis eicim̄.
Alienus quippe oculis. intra secre
tū mentis quasi p̄ parietē corpo
ris stam̄. Sed cū manifestare nos
m̄ ipsos cupim̄. quasi p̄ lingue
ianuā egredim̄. ut quales sum̄
intrinsecus ostendam̄. Spiritu
lis aut̄ natura n̄ ita ē. que ex
mente & corpore composita du
plicet̄ n̄ ē. Sed rursū sciendū
est quia ipsa etiā natura incor
porea cū loqui d̄r. ei locutio ne
quaquā una atq; eadem quali
tate format̄. Alit̄ enī loquit̄
d̄r ad anḡtos. aliter anḡti addm̄.
Alit̄ d̄r ad seōz animas. Alit̄ seōz
anone addm̄. Alit̄ d̄r ad diabo
lū. alit̄ diabolus addm̄. Nā quia
spirituali nature ex corporea
oppositione nil obstat. loquit̄
d̄r ad anḡtos seos. eo ipso quo
eoz cordibus occulta sua in
uisibilia ostendat. in quequid

agere debeant. in ipsa cōtemplatio
ne ueritatis legant. & uelut que
dā p̄cepta uocis sint. ipsa gaudia
cōtemplationis. Quasi enī audien
tibus d̄r. qđ uidentib̄ inspiratur.
Vnde cū eoz cordibus d̄r contra
humanā sup̄biam animaduersi
onē ultionis infunderet. dixit.
Venite descendam̄. & confundam̄
ibi linguas eorū. Dicit̄ eis qui
ad̄erunt uenite. quia nimirū
hoc ipsū nūquā adiuua con
tēplatione deerescere ē. ^{in diuina cōtemplatione} enū uone semp ac
qua a corde recedere. quasi quo
dā stabili motu est sēp uenire. ^{erescere}
Quib̄ & dicit. Descendam̄ & cōfun
dam̄ linguas eoz. Ascendant an
ḡti. in eo qđ creatorem cōspiciunt.
Descendant anḡti. in eo qđ crea
turā sese in implicitis erigentē
examine distractionis premunt.
Dicere ergo d̄r. descendam̄ &
cōfundam̄ linguas eoz. in se ip
so eis hoc qđ recte agat̄ ostende
re. & p̄ uim̄ int̄ne uisionis eoz
mentib; exhibenda iudicia oc
cultis motibus inspirare. Alit̄
locuntur angeli addm̄. sicut
ap̄ iohannis apocalipsin dicere
describunt. Dignus ē agnus
qui occisus ē. accipere uirtu
tem. & diuinitatē & sapientiā.

Vox nāq; angelorū ē in laude con-
 ditoris ipsa ammiratio intime
 contemplationis. Virtutis diuine
 miracula obstipuisse dixisse ē quia
 exercitatus cū reuerentia mot' cordis.
 magnus est ad aurem mercuri scripta
 sps clamor uocis. Quis uox se quasi
 p'distincta uerba explicat. dū sese
 p'numerof modos ammirationis
 format. Dī ergo ang'lis loquit' cū
 eis uoluntas ei intima uidentia
 manifestat'. Ang'li aut' loquuntur
 dno. cū phoe qd sup sem & ipsos re-
 spiciunt. in motū ammirationis sur-
 gūt. Alit' dī ad scōz animas. aliter
 scōz anime loquunt' addm̄. Unde
 in iohannis rursus apocalipsi dī.
 Vidi sub altare animas interfectorū
 ppter uerbū dī. & ppter testimoni-
 um qd habebant. & clamabant uoce
 magna dicentes. Usq; quo dñe ser-
 ueris n̄ iudicaris. & iudicaris sangui-
 nē nr̄m de his qui habitant in terra.
 & ubi ilico adiungit'. Date sunt illis
 singule stole albe. & dictū ē illis
 ut requiescerent tempus adhuc
 modicū. donec impleat' numerus.
 cōseruorū & fratrū eoz. Quid est
 enim animas uindictę petitionem
 dicere nisi diem extremi iudicii.
 & resurrectionē. extinctoz corpo-
 rum desiderare. Magnus quippe

Apocat

carū clamor. magnū est desiderū.
 Tanto enī quisq; minus clamat. quan-
 to minus desiderat. Et tanto ma-
 iorem uocem in aures mercuri scrip-
 ti sps exprimit. quanto se melius
 desiderium plenius fundit. Anima
 rū igit' uerba ^{ad deum} ipsa sunt desideria.
 Nam si desiderium sermo non esset.
 ppheta non diceret. Desiderium
 cordis eorū. exaudiuit auris tua.
 Sed cū aliter moueri soleat mens
 que petit. aliter que pētur.
 Et scōz anime ita in internum secre-
 ta sinu dō inhereant. ut in heren-
 do requiescant. quomodo dicunt'
 petere. quas ab interna uoluntate
 constat nullatenus discrepare.
 Quomodo dicunt' petere. quas &
 uoluntate dī certū ē & ea que
 futura sunt n̄ ignorare. sed in ip-
 so positę ab ipso aliquid petere di-
 cuntur. non quo quicquā desi-
 derent quod ab eis que cernunt
 uoluntate discordat. sed quo men-
 te ardentius in herent. eo & iam
 de ipso accipiunt. ut ab ipso petant
 quod eū facere uelle nouerunt.
 De ipso ergo bibunt quod ab
 ipso sicut uent. Et modo
 nobis ^{accuse ma} adhuc in
 comp ^{ad malū inflecti} hen sibili
 in hoc ^{Cū de operib' uincit} quod pe-
 uerba nostra pseru

Psalmista

tendo esuriant. presciendo satiant.
Discordarent ergo a uoluntate edi-
toris. si que eum uident uelle non
peterent. ei que minus inhererent.
si uolente dare desiderio pignori
pulsarent. Quibus responsum diuinitus
dicitur. Requiescite adhuc modicum
tempus. donec compleatur numerus con-
seruorum & fratrum uorum. Desiderantibus
animabus requiescite adhuc modicum
dicere est. inter ardorem desiderii ex
ipsa presentia solatiu[m] consolationis aspi-
rare. ut & animarum uox sit hoc quod
eas retributionis certitudine
inter desideria confirmat. Re-
spondere ergo eius est. ut collectio-
ne fratrum expectare debeant. eorum
mentibus libenter expectandi mo-
ras infundere. ut cum carnis resur-
rectionem appetunt. anima excollegentur
fratrum augmento gratulenti-
tur. Autem dicitur loquitur ad diabolum. Autem
diabolus ad deum. Loqui enim dei est ad
diabolum. uias eius ac negocia animi
aduersione occulte distinctionis in-
crepare. sicut hic dicitur. Unde uenit.
Diaboli autem ei respondere est. omni-
potenti maiestati eius nihil posse ceta-
ri. Unde hic ait. Circumui-
terram & ambulauit eam. Quia
dicere ostendit. in quibus
ambulan-
si enim
eius est.

¶ qd amantia desiderant
& respondentis di ser-
mo sit hoc

quid eggerint scire. & quod altus
suo fillius oculis occultare non pos-
sit. Sciendum uero est. quia sicut
hoc loco dicitur. Quattuor mo-
dis loquitur deus ad diabolum. tribus dia-
bolus ad deum. Quattuor modis loquitur
deus ad diabolum. quia & iniustas uias
et arguit. & electorum suorum contra
illum iustitiam proponit. & temptan-
dam eorum innocentiam ei concedendo
permittit. & quando eum ne temptare
audeat. prohibet. Iniustas enim uias eius
redarguit. sicut iam dictum est. In-
de uenit. Electorum suorum contra illum
iustitiam proponit. sicut ait. Conside-
rasti seruum meum iob. quod non inueni
milis ei super terram. Temptandam ergo
innocentiam concedendo permittit.
sic dicit. Ecce uniuersa que ha-
beo in manu tua sunt. Quis sumque
eum ad temptationem prohibet. cum dicit.
Manu meam ne extendas manu
tuam. Tribus autem modis loquitur dia-
bolus ad deum. cum uel uias suas insi-
nuat. uel electorum innocentiam
fictis criminibus accusat. uel tem-
tandam eandem innocentiam postulat.
Vias quippe suas insinuat. quia ait.
Circumui terra & ambulauit eam.
Electorum innocentiam accusat. quia
dicit. Numquid frustra iob timeo
deum. Nonne tu uallasti eum ad domum

ei uniuersaq; substantia. et peti-
tu. Temptanda eandem inuicem
tiam postulat. cui dicit. Extende
manu tua. & tange cuncta que
possides. nisi in facie tua benedixerit
tibi. Sed dicere di e unde uenit
sic & sup insinuat. ubi fugit
utiq; inuicem malicie eum repare.
Dicere di e. Considerasti seruum meum
iob. qd n sit ei similis sup terram.
tales electos suos iustificando face-
re. qualibus nimiru apostata angls
possit inuidere. Dicere di e ecce
uniuersa que habes in manu tua
sunt. ad probatione fidelium contra
eos occulta in incursum illu suae
malicie relaxare. Dicere di est.
tantu mecum ne extendas manu
tua. ab inmoderate temptationis
impetu cu & ia pmittendo restrin-
gere. Dicere aut diaboli e. circu-
ui terra & pambulauit eum. lapa-
citate sua malicie inuisibilibus
ei oculis occultare n posse. Dicere
diaboli e. nuquid frustra iob ti-
me dm. contra bonos inira cogi-
tationu suaru latibula conqueri.
eozq; puectibus inuidere. atq;
inuidendo reprobationis rimas ex-
quirere. Dicere diaboli e. exten-
de paululu manu tua. & tange
cuncta que possides. ad afflictione

29
bonoru malicie aestibus anhelare.
Quo eni eoru temptatione inuidens
appetit. eo illoru quasi pbatione de-
pens petit. Quia igit internaru
locutionu modos sic ecinete dixim.
ad intermissum paululu expositio
nis ordine reuertam. Considerasti
seruum meum iob. qd n sit ei similis sup
terram. Vir simplex & rectus ac
timens dm. & recedens a malo.
Precedenti iam sermone tractatum
est. quia diabolus n ctra iob sed con-
tra dm certam ppositit. Materia
uero certaminis. beatus iob imme-
diu fuit. Et si in sermombus suis
dicimus iob inter flagella deliquis-
se. qd sentire nefas est. cum dicimus
in sua ppositione paucisse. Ha ecce
& in hoc loco intuendu est quia n
prius diabolus beatu iob ad no pe-
tuit. sed cum dm in diaboli despe-
tu laudauit. Et nisi in sua iusticia
p mansuru nosse. n utiq; p illo p-
ponere. Nec perituru inceptaci-
one cedere. de quo ante tepta-
tione ex di laudibus inceptatoris
mente inuidie fuerant faeces ex-
citae. Sed antiquus aduersa-
rius cu que accuse mala n inue-
nit. ipsa ad malu inflectere bona
querit. Cui de operib unicit. adae
cusandu uerba nostra pseruat.

Cū nec in uerbis accusationē repperit.
intentionē cordis fuscare contendit.
tam quā bona facta bono animo
n̄ fiant. & id circo ppendi a iudi-
ce bona n̄ debeant. Quia enī fruc-
tus arboris esse & in aestu inridet
conspicit. quasi uermem ponere
ad radicē querit. Hā dicit. Num
quid frustra iob timē dñm. Nonne
tu uallasti eum ac domū eius. uni-
uersaq; substantiam ^{ei} percursum.
Operibus manuū ei benedixisti. &
possessio illius creuit in terra. Ac
si apte dicat. Quot bona inter-
ris recipit. qđ mirū est si peis sese
innocenter gerit. Innocens uere
ē. si bonus inter aduersa p̄sisteret.
Cur aut̄ magnus dicit. quē merces
sui unius cuiusq; operis tanta re-
rū. multiplicitate comitat. Astu-
tus quippe aduersarius. cū sem̄ in
rū inter p̄sp̄era bene egisse cōside-
rat. rep̄bare apud iudicē p̄ aduer-
sū festinat. Unde recte in apocalyp-
si uoce angelica dī. Proiectus ē ac-
cusator fr̄m nr̄e. qui accusabat
illos ante conspectū dī nr̄i die ac
nocte. Scriptura aut̄ sacra sepe
die p̄sp̄eris. nocte aut̄ p̄ aduersis
ponere cōsueuit. Indie ergo & noc-
te accusare n̄ desinit. quia mo-
do nos in p̄sp̄eris. modo in aduersis

Apocalypsi

accusabilis ostendere contendit.
Indie accusat. eū in p̄sp̄eris male
nos uti insinuat. In nocte accusat.
eū in aduersis nos n̄ habere pacien-
tiam demonstrat. Beatus ergo iob
quia nec dū flagelli attingerant.
quasi adhuc unde in nocte accu-
sare possit. omnino n̄ habebat.
Quia uero in p̄sp̄eris magna sani-
tate uiguerat. p̄ seclē p̄sp̄eris bo-
na illū egisse simulabat. Ver-
ta adsertione mentiens. qđ non
ad usū dñi substantiā possideret.
sed ad usū substantiæ dñm colere.
Sunt enī n̄ nulli. qui ut fruanti-
do. dispensatorie utunt̄ hoc seclō.
Et sunt n̄ nulli. qui ut fruanti-
do. transitorie uti uolunt dō.
Cū igit̄ bona diuini muneris nar-
rat. putat qđ facta fortis operari
leuiget. ut cuius uitā rep̄hendere
de operibus non ualeat. ei mentē
quasi excogitationibus addicat.
Mentens qđ non amore dñi sed tē-
poralis p̄sp̄eritatis appetitione ser-
uere. omē qđ innocue exterius
uixit. Hires ergo beati iob. nesciens.
sed tamen unū quēq; aduersis p̄-
biri uertus sciens. tēptandū hunc
expecit. ut qui p̄ diem p̄sp̄eritatis
inoffenso gressu incessebat. subito
in nocte aduersitatis inpingere.

& ante laudatoris sin oculos offensio
 ne impatientie pstrat iaceret. Unde
 subiungit; Sed extende paululu
 manu tua. & tange cuncta que pos
 sidea. nisi infaciem benedixerit tibi;
 Cū sem uirū satan appetit tēptare.
 & tam dno ut manu sua extende
 re debeat dicit. Valde notandū
 ē. quia feriendi uires nec ipse sibi
 tribuit. qui contra auctore omniū
 singulariū supbit; Scit nāq; quia
 qd libet agere ex se ipso n̄ suffi
 cit. quia nec psem & ipsū meo qd
 ē sps existit. Hinc ē qd in euange
 lio. expellenda de homine legio
 dicebat; Si eiet nos. mitte nos
 ingregē porcorū. Qui enī psem &
 ipsū ut in porcos n̄ potuerat. qd
 mirū si sine auctoris manu serui
 ri domū ctingere n̄ ualebat. Sci
 endū ū ē. quia satanę uoluntas
 sep iniqua ē. sed nūquā potestas
 iniusta; Quia asem & ipso uolun
 tate habet. sed ad dno potestatem.
 Quod enī ipse facere unq; appetit.
 hoc dī fieri non nisi iuste pmi
 tit. Unde bene in libris regum
 dicit. Sps dñi malus iruebat
 in saul; Ecce unus idēq; sps &
 dñi appellat & malus. dñi uide
 licet plicentiā potestatis iuste.
 malus aut pdesideriū uoluntatis

Euang

Regū

iniuste; Formidari igitur ^{dyaboli} debet.
 qui nihil nisi pmissus ualeat; Sola
 ergo uis illa timenda ē. que cum
 hoste seure pmiserit. ei ad usum
 iusti iudicii & iniusta illius uolun
 tas seruit. Paululu ū manu postu
 lat extendi. quia exteriora sunt
 que expetit eteri; Neq; enī satan
 facere se aliquid multū putat. nisi
 cū animas lauciat. ut ab illa pa
 tria feriens reuocet. atq; ipse lon
 ge celo sup supbie pstrat iacet;
 Sed qd ē. qd ait. nisi infaciem
 benedixerit tibi. Hos nāq; qd
 amam respicim. qd ū aduersa
 ri uolum' ab eo faciem declinam'.
 Quid itaq; di facies. nisi respect'
 ei grē pbet' intellegi. At ergo;
 Extende paululu manu tuam.
 & tange cuncta que possidea.
 nisi infaciem benedixerit tibi;
 Ac si apte dicit. Ea que dedisti.
 subtrahere. Hā si accepta pchide
 rit. respectū tuę grē ablati reb'.
 tēporalib' n̄ requirit; Si enim
 ea in quib' delectat' n̄ habuerit.
 fauorem tuū etiā maledicen
 do cōtēpnit; Cui' petitione
 callida nequaqua puocata ue
 ritas unicit. sed ad deceptionē
 suā hosti ccedit. qd' fideli famu
 lo ad augmentū muneris suffraget'.

Dixit q̄ dñs ad satan.

Vnde mox subdit; ecce uniuersa que
habes in manu tua sunt. tantū meū
ne extendas manū tuā. Consideran-
da ē in uerbis dñi dispensatio sc̄e pi-
etatis. quomodo hos tēp̄m̄ p̄mittit
ēretinet. relaxat & refrenat; Alia
ad tēptandū dat. sed ab aliis relīgat;
Vniuersa que habes in manu tua sunt.
tantū meū ne extendas manū tuā;
Substantiā p̄dit. sed tamen corpus
ei p̄tegit. q̄t̄ quidē post modū tēp-
tatori traditurus ē; Sed tamen
non simul ad om̄ā relaxat hostē.
ne undiq; feriens frangat eueni.
Mala enī cū multa electis eueniunt.
mira ē dñi gr̄a. ex tēpore dis-
pensant. ut que coaceruata p̄me-
rent. possint diuisa tolerari. Hinc
paulus ait; Fidelis d̄s qui n̄ pati-
et̄ uos tēptari sup̄ quā potestis.
sed faciat cū tēptatione cū extū
ut possitis sustinere. Hinc dauid
ait; Proba me dñe. & tēpta me;
A e si apte dicat; Prius uires inspice.
& tunc ut ferre ualeo tēptari per-
mitte. Hoc tam̄ q̄t̄ d̄r. ecce uni-
uersa que habes in manu tua sunt.
tantū meum ne extendas manū
tuā. intellegi & alit̄ potest. quia
fortē quidē pugnatore suū dñs
nouerat. sed tamen diuidere ei
certamina contra hostē uolebat.

ut quāuis robusto bellatori uictoria
in cunctis subpetere. prius tamen
de uno certamine hostis addn̄m
uictus redire. tuncq; ei aliud ite-
rū uincendo concedere. quaten̄
fidelis famulus eo mirabilius uic-
tor existeret. quo uictus hostis
se c̄tra illū iterū ad noua bella
repararet. Sequit̄. Egressusq; est
satan a facie dñi. Quid est q̄t̄ satan
a facie dñi egressus ēē d̄r. Quo
modo enī exit̄ ab eo. qui ubiq; est.
Hinc nāq; ait; Celi & terrā ego
impleo; Hinc ē q̄t̄ sapientia illi-
us dicit; Gyru celi circuiui sola;
Hinc est q̄t̄ deī spū scriptū est;
Sp̄s dñi repleuit orbem terrarum;
Hinc ē. q̄t̄ dñs iterū dicit; Celi
mibi sedes ē terra aut̄ scabellū
pedū meorū. Kursūq; deo scrip-
tū est; Celi metit̄ palmo. & om-
nē terrā pugillo concludit. Se-
di quippe cui p̄sida. interior
& superior manet. Celi palmo
metiens. & terrā pugillo c̄cludens.
ostendit̄ q̄t̄ ipse sit circūquaq;
cunctis rebus quas creauit exte-
rior. Id nāq; q̄t̄ interius c̄cludit̄.
ac̄cludente exterius continetur;
Per sedem ergo cui p̄sida. esse in-
terius supraq; & pugillū quo
continet. exterius subterq;

Paulus

Dauid

signat. Quia enim ipse manet intra
 omnia. ipse extra omnia. ipse super
 omnia. ipse infra omnia. & superior
 est potentia. & inferior per susten
 tationem. & exterior per magnitu
 dinem. & interior per subtilitatem.
 Sursu regens. deorsu continens. ex
 tra circumdans. interius pene
 trans. Hec alia ex parte superior.
 alia inferior. aut alia ex parte
 exterior. atq; alia manet inte
 rior. sed unus idemq; totus. ubiq;
 presidendo sustinens. sustinendo
 presidens. circumdando penetrans.
 penetrando circumdans. Unde
 superius presidens. inde interius
 sustinens. & unde exterius am
 biens. inde interius replens. Si
 ne inquietudine superius re
 gens. sine labore inferius susti
 nens. Interius sine extenuati
 one penetrans. exterius sine
 extensione circumdans. Est itaq;
 inferior & superior sine loco.
 Est amplius sine latitudine. & sub
 tilis sine extenuatione. Quo
 igitur exit ab eo. qui dum per molem
 corporis nusquam est. per circum
 scriptam substantiam nusquam deest.
 Sed quia dum satan pressus maiesta
 tis potentia appetitum suum ma
 licie exercere non uoluit. quasi ante

faciem domini stetit. A facie autem domini
 exiit. quia relaxatus diuinitus ab in
 terne retentionis angustia. ad sui
 desiderii effectum uenit. A facie
 domini exiit. quia diu uinculis dis
 cipline religata. quandoque uo
 luntas noxia ad opus processit. Cum
 enim sic dictum est id quod uoluit im
 plere non uoluit. quasi ante faciem
 domini stetit. quia illum ab effectu
 malicie supna dispensatio coarta
 uit. Sed a facie eius exiit. quia
 potestate temptationis accipiens.
 ad malicie suae uota peruenit. Se
 quitur. Cum autem quadam die filii &
 filiae eius comederent. & biberent
 uinum in domo fratris sui primo
 geniti. nuncius uenit ad iob
 qui diceret. Boves arabant. &
 asine pascebant iuxta eos. & ir
 ruerunt tibi. tuleruntq; omnia. &
 pueros percusserunt gladio. & eu
 si ego solus ut nunciare tibi.
 Notandum quoque tempora temptationibus
 congruant. Tunc quippe dia
 bolus temptandi tempus elegit. quan
 do beati iob filios in ciuibus in
 uenit. Hec enim solummodo intui
 tus hostis quid faciat sed etiam quan
 do faciat. Haec quauis potestate
 acceperit. aptum tamen ad submer
 sionem tempus exquisiuit. ut uidelicet

S
 S
 S
 S
 S
 S
 S
 S

nobis dō dispensante pderet. quia pre-
nuncia tribulationis ē. letitia satie-
tatis. Intuendū ū ē. quā callide
ipsa dampna que inlata sunt nunci-
ant. Non enī dī. boues a sabei abla-
ti sunt. sed qui ablati sunt boues
arabant. ut uidelicet memorato
fructu operis. causa crescat doloris.
Vnde & apud grecos n̄ solū a sine. sed
fete a sine raptē referunt. ut dū
minima animalia audientis ani-
mū min⁹ ex sui qualitate pcuterent.
amplius ex fecunditate uulnerarent.
Et quia eo magis aduersa animū fe-
runt. quo cū multa sunt & iam
subdita nunciant. aucta est men-
sura gemitū & iā particula nun-
ciat. Hā sequit. Cūq; adhuc &
ille loqueret. uenit alius & dixit.
Ignis dī cecidit de celo. & tactas oues
puerosq; consūpsit. & effugi ego
solus. ut nuntiare tibi; Hæc uerba
p̄ditis minore audientia dolorem
moueat. et animū ad excedendū
& iā ipsis nunciatorū uerbis instigat.
Intuendū quippe ē. quā callide
dī. ignis dī. ac fiduciet. Illius
anim aduersione sustinet. quē tot
hostis placare uoluisti. Eius iram
toleras. cui cotidie seruens in-
sudabas. Dū enī dīm cui seruierat
aduersa intulisse indicat. lesū com-

memorat in quo excedat. quaten⁹
ante acta obsequia ad mentē redu-
cere. & frustra se seruasse estomans
inauctoris iniuriam supbit.
Pia & enī mens. cū se aduersa abho-
minibus p̄peti conspicit. induit
gr̄ cōsolatione requiescit. Cumq;
tēptationū pcellas inerescere ex-
trinsecus uiderit. secessum spei do-
minuce appetens. intra conscientie
portū fugit. Ut uero uersutus
hostis uno eodemq; tēpore sei uiri
robustissimū peccatis & humanis
aduersitatib. & diuina ^{desperati} dispensati-
one cūteret. & prius sabei intu-
isse intulit. & mox ignē dī de celo
cecidisse nunciavit. ut quasi om-
nē aditū cōsolationis excluderet.
dū & ipsū aduersante ostenderet.
qui consolari animū inter aduer-
sa potuisset. quatenus dū se tēp-
tatus undiq; destitit atq; undiq;
p̄mi considerat. in contumeliam
tanto audacius. quanto & despera-
tius erūpat. Sequit. Sed & illo
adhuc loquente. uenit alius &
dixit. Chaldei fecerunt tres tur-
mas. & inuasert camelos. & tu-
lerunt eos. nec non & pueros per-
cusserunt gladio. & effugi ego
solus. ut nuntiare tibi; Ecce ne-
rū nequid minus de humana

aduersitate doluisse. chaldeoz tur
 mas irruisse denuntiat. & ne illum
 minus desup ueniens aduersitas fe
 riat. iterata ira inherere demonstrat;
 H^{adhuc} sequitur. Loquebat ille. & ecce alius
 intrauit & dicit. filius tuus. & filia
 uescens. & bibentib. uinu in domo
 fratris sui primogeniti. repente
 uent uel hemens irruit a regione de
 ferti. & concussit quatuor angulos
 domi. que corruens oppressit liberos
 tuos. & mortui sunt. & effugi ego
 solus. ut nunciarem tibi. Qui uno
 uulnere n̄ p̄sternit. idcirco bis terq;
 percutit. ut usq; ad intima quandoq;
 feriat. Hunc iata itaq; fuerat ad
 uersitas desabens. nunciata diuina
 animaduersio pigne decelo. nun
 ciat ab hominib' iteru cameloru
 rapt' cedeseq; pueroru. & diuine in
 dignationis ira repperit. du uent
 irruens concussisse domi angulos.
 atq; extinxisse liberos indicatur;
 Quia eni notu e qd absq; supno nu
 tu moueri elementa n̄ possint. la
 tenter infert. qd ipse contra illu
 elementa mouerit qui moueri
 p̄misit. quauis satan semel accep
 ta adno potestate adusu suz ne
 quitiz & ia elementa ecutere
 pualeat. Hec mouere debet si sps
 desumms p̄iectus turbare iuentos

aere potuit. cu nimiru constet. quia
 & dampnatis in metallo. adusu aqua
 & ignis ferunt. Questu e igit ut
 nuntiarent mala. questu e. ut mul
 ta. questu ut subita. Sed cu pri
 us aduersa nunciavit. tranquillo
 adhuc pectore. quasi sanis membris
 uuln' inflixit; Cu u' percussu cor fe
 riendo repetit. ut ad impatiente
 uerba compelleret. sup uulnera uul
 nus irrogauit. Intuendu u' e. qua
 callide curauit hostis antiquus non
 tam iactura rerum sei uiri pacien
 tiam rupere. qua ipso ordine nun
 cioz. Qui studens prius parua. &
 post nunciare maiora. in extremo
 filioz. morte intulit. ne uilia pater
 rei familiaris dapna duceret. si illa
 ia orbat' audiret. & min' periret
 reru amissio. p̄ cognita morte filioz.
 Quia uidelicet nulla e hereditas.
 si ipsos prius subtraheret. qui serua
 bant heredes. sed animus incipi
 ens. multum grauiora nunciavit.
 ut du gradatim deteriora cognos
 ceret. in ei corde doloris locu omo
 uuln' inueniret; Notandu qua cal
 lide tot maloru pondera. & diuisa.
 & subita nunciavit. ut & repente
 & particulatim crescens. in audien
 tis corde sese dolor ipse n̄ caperet.
 & tanto ardentius in blasphemiam

accenderet. quanto subitis ac multi-
plicibus numeris in se angustis aestu-
aret. Sed neque hoc negligenter pre-
reundum puto. quod filii in maioris fra-
tris domo conuiuabant cum pereunt. Die-
tum namque est superius. quod conuiuia
pago sine culpa iuxta possunt. Ut ergo
nostra non aliorum loquamur. sciendum nobis
est. quia quod a minoribus uoluptuose agit.
maiorum disciplina cohibet. Cum uero
maiores ipsi uoluptata deserunt.
nimirum lasciuie minoribus frenula
laxant. Quis enim sub disciplina se con-
strictione retineat. quando et ip-
si qui uis restrictionis accipiunt.
se se uoluptatibus relaxant. Dum ergo
in maioris fratris domo conuiuant. pe-
reunt. quia tunc extra nos hostis
uehementius uires accipit. quando
et ipsos qui per custodia discipline pro-
lati sunt. letitie seruire cognoscit.
Tanto enim licentius adferendum oc-
cupat. quanto et hi qui intercede-
re per culpa poterant. uoluptati ua-
cant. Absit autem nequam uiri filios
per conuiuia studia. ingurgitanti uen-
tri uacasse suspicem. Sed tamen
ueraciter nouimus. quia et si per disci-
pline quisque necessitatis custodia me-
tal edendo non transit. accensa tamen
mentis intentio. inter conuiuia tor-
pescit. Et minus in quanto sit tempta-

tionum bello considerat. que se per securi-
tatem relaxat. Indie ergo primi fratris
filios obruit. quia antiquus hostis
inminore morte sub uersionis aditu
per negligentiam maiorum querit.
Sed quia quantis nuncio iaculis sit
per cussus agnouimus. uir fortis non qua-
lis inter uulnera consistat audiamus.
Sequitur. Tunc surrexit iob et scidit
uestimenta sua. et tonsis capite cor-
ruens in terram adorauit. Non nulli
magis constantie philosophiam pu-
tant. si discipline asperitate cor-
repti ictus uerberum doloresque non
sentiant. Non nulli uero tam nimis
percussionum flagella sentiunt. ut in
moderato dolore commoti. etiam
in excessu lingue dilabantur. Sed
quisquis ueram philosophiam tene-
re nititur. necesse est ut inter utraque
gradiat. Non enim pondus uere
uirtutis. insensibilitas cordis. Quia
et ualde insana propter membra
sunt. que et incisa sentire dolorem
nequaquam possunt. Rursus uir-
tutis custodiam deserit. qui dolorem
uerberum ultra quam necesse est sentit.
quia dum nimia afflictione cor tan-
git. usque ad impatientie contumelias
excitat. Et qui per flagella corrigere
male facta debuerat. agit ut
nequitia per flagellum crescat. Contra

Propheta

Calumista

insensibilitate quippe percussorum.
 ppheta dr. Percussisti eos nec dolue-
 runt. Attrivisti eos. & renuerunt
 accipere disciplina. Contra pusil-
 lanimitate percussor. pphal mista dr.
 Immiserus n̄ subsistent. Immiserus
 naq̄ subsisterent. si equanimiter
 adversa tolerarent. At post qua
 mente inter flagella corruunt.
 quasi inter inlatas miseras subsisten-
 di estantia pdunt. Beat' itaq; iob
 quia vere philosophie regula te-
 nuit. contra utraq; mira se equita-
 tis arte servavit. ut nec quasi do-
 lore n̄ sentiens flagella sperneret.
 nec rursu ultra modu dolore sen-
 tiens. contra iudiciu flagellantis
 insanire. Cunctis eni rebus pdatis.
 cunctis liberis amissis. surrex. seidit
 uestimenta sua. & tonsa capite cor-
 ruens interra adoravit. Quod
 uestimenta seidit. qd̄ tonsa capite
 interra corruit. monstravit mini-
 ru. quia flagelli dolore sensit. Qd̄
 uero adieit adoravit. apte ostendit.
 quia & indolore positus. contra fla-
 gellantis iudiciu non excessit. Hec
 omnino ergo n̄ motus e. nec dm ipsa

insensibilitate c̄pneret. nec rursu
 omnino mot' e. ne nimis dolendo
 peccaret. Sed quia duo sunt p̄cep-
 ta caritatis. di uidelicet amor & p̄xi-
 mi. ut dilectione p̄xiimi ex solue-
 re. impendit filius luctu. He dilec-
 tionē di deserere. expleuit inter-
 gemit' oratione. Solent non nulli
 in p̄speris dm diligere. in aduersis
 aut' positi. flagellante min' amare.
 Beat' aut' iob p̄ hoc qd̄ mot' exterius
 exhibuit. ostendit quia flagella pa-
 tris agnouit. P̄ hoc aut' qd̄ adoran-
 do humilis man' dno sit. ostendit
 quia amore patris nec indolore
 deseruit. He igit' supb' eēt n̄ senti-
 ens. in percussione corruit. He aut'
 sese ferienti extraneu faceret. ad hoc
 corruit ut adoraret. Mos aut' uete-
 ru fuit. ut quisquis speciem sui
 corporis capillos nutriendo serua-
 re. eos tēpore afflictionis abscede-
 ret. Et rursu. Qui tranquillita-
 tis tēpore capillos abscederet. eos
 in ostensione afflictionis enutiret.
 Beat' itaq; iob tranquillitatis capil-
 los seruasse ostendit. cu addoloris
 usu caput totondisse memoratur.

quatenus dum incedis cum rebus ma-
nus supra percutere. etiam sponte illum
penitentis species diuersa fuscant.
Sed iste exiit rebus. filius orbis.
qui uestimenta scidit. qui caput
totondit. qui in terra corruit. quod
dicitur audiamus. Hudus egressus su-
deutero matris mee. nudus reuer-
tar illuc. O quam alte sedi interni
consilii perfide iste. qui scissis uestibus
in terra perstratus iacet. Quia enim iu-
dicante deo cuncta amiserat. per serua-
da patientia illud tempus ad memoriam
revertit. quo ^{ac} nec dum ista que
perdidit habebat. ut dum inuenerit
quod aliquando illa non habuit. dolo-
re temperare quod amisit. Magna enim
consolatio in rerum amissione est. illa
tempora ad mentem reducere. quibus
nos contingit res quas perdidimus non habu-
isse. Quia uero omnis nos terra ge-
nuit. hanc non in merito matrem
uocamus. ut scriptum est. Graue iugum
super filios adam. ad hunc exitum deuen-
trem matris eorum. usque in diem sepul-
ture in matrem omnium. Beatus igitur
iob. ut patienter lugeat quod hic
amisit. uigilantem attendit qualis

huc uenerit. Ad augumentum autem
seruandae patientiae. adhuc sollet
eius inspicit. hinc qualis recedit
& dicit. Hudus egressus sum de utero
matris mee. nudus reuertar
illuc. Aesi dicit. Hudum me huc
intrauit terra protulit. Hudum me
hinc exeuntem terra recipiet. Qui
ergo accepta ^{habuit}. sed relinquendo per-
didit. quod proprium amisit. Quia uero
consolatio non solum ex consideratione
conditionis adhibenda est. sed etiam
ex iustitia conditoris. recte subiun-
git. Dominus dedit. dominus abstulit. sic
domino placuit ita factum est. Sed cum
temptante aduersario cuncta perdi-
derat. sed tamen sciens quia con-
tra se satan temptandi uires nisi
permittente domino non habuerat. non
ait. dominus dedit. diabolus abstulit.
sed dominus dedit. dominus abstulit. For-
tasse enim fuerat dolendum. si quod
conditor dederat. hostis abstulisset.
At postquam non abstulit. nisi ipse
qui dedit. sua recepit. non nostra abs-
tulit. Si enim ab illa accepimus qui-
bus in hac uita utimur. cur dole-
amus quod ipso iudicante exigimur.

quo largiente feneram. Hec aliquan-
do iniustus est creditor. qui dum
pfixo reddendi tempore non constrin-
gitur. quando uult exigit. qd fe-
nerat. Vbi & bene subiungit. Sic
dno placuit. ita factu est. Cu eni
in hac uita ea que nolunt pati.
necesse est ut ad eu qui iniustum
uelle nil potest. studia nre uolun-
tatis inclinem. Magna quippe
e esolatio in eo qd displice. qd illo
ordinante erga nos agit. cui nu-
si iustum place. Si igit iusta pla-
cere dno scim. pati aut nulla m-
si que dno placuerint possumus.
iusta sunt cuncta que patimur.
Et ualde iniustu e. si de iusta passi-
one murmuram. Sed quia orator
fortis quomodo adsertione partis
sue contra aduersariu alligauit
audium. nunc quomodo mora-
tionis sue termino iudice bene-
dicendo laudam audiam. Sequit.
Sit nomen dni benedictu. Ecce
ome qd rectu sensit. dni benedic-
tione conclusit. ut hinc aduersa-
rius inspicit. & ad pena sua uic-
tus erubescat. quia ipse do etumax

& ia in beatitudine edita erant.
cui homo ymnu gte & ia percussus
dicit. Intuendu uero e. quia hostis
nr tot nos iaculis percutit. qd tep-
tationib affligit. Cotidie naq;
inacie stamus. cotidie tela tep-
tationu ei accipim. Sed & nos
etra illu iacula mittim. si e fossi-
tribulationib humiliare sponde-
am. Beat igit iob percussus damp-
no reru. percussus morte filiorum.
quia uim doloris uertit in laude
conditoris dicens. dns dedit. dns
abstulit. sicut dno placuit ita fac-
tu est. Sit nomen dni benedictum.
supbu hoste humilitate percussus.
crudeliter patientia stravit. Hec
credam qd bellator nr accepit
uulnera. & non infixit. Quot
eni uoces patientie in laudem
di percussus reddidit. quasi tot in
aduersari pectore iacula intorfit.
& acriora ualde qua sustinuit in-
fixit. Afflictus eni terrena pdi-
dit. sed afflictione humilitate susti-
nens. celestia multiplicauit. Se-
quit. In omnib his n peccauit iob.
neque stultu aliquid etra dm

locutus ē. Quia temptationū tribu-
lationū: dephensū: & iā tacito cogi-
tationū motu possim⁹ non loquendo
peccare. beato iob & oris testimoni-
um phibet⁹ & cordis. Prius em̄ dñi
peccauit & tunc demū intulit. neq;
stultū aliqd contra dñi locutus ē.
Qui em̄ stultū locut⁹ non ē. culpā
a lingua conpescuit. Sed cū pmit-
tē non peccauit. constat qđ murmu-
rationis uitium & iā acogitatione
restrinxit. Hec peccauit ergo. nec
stulte locut⁹ ē. quia nec p consci-
entiam tacitus timuit. nec lin-
guā p contumaciā relaxauit. Scil-
te autē ctra dñi loquit⁹. qui inter
diuine anim. aduersionis flagella
positus. iustificare sem̄ ipsū conat⁹.
Si em̄ innocente se asserere supbe
audeat. quid aliud quā iustitiā
ferientis accusat. Huc usq; nos
uerba historie transcursisse suf-
ficiat. iā nunc ad indaganda al-
legorie mysteria. expositionis
se sermo cūertat. Sed in hoc qđ
scriptū ē. quadā die cū uenissent
filii dī corā dño. affuit inter eos
& iā satan. discuciendū prius ē.

Typicū

cū quadā die factū aliquid coram
dño dī. cū apud illū nequaquā cur-
sus tēporis mutatione diei noctisq;
uariet⁹. Neq; em̄ ea luce que
sine accessu ea que elegit inlustrat.
& sine recessu ea que respuit dese-
rit. defectus mutabilitatis uenit.
quia in sem̄ & ipsa manendo inco-
mutabilis. mutabilia cuncta dis-
ponit. Sicq; in se transiēcia ē
didit. ut apud se transire nequa-
quā possint. Hec tēpus intus in
conspectu eī defluit. qđ apud
nos foras decurrit. Vnde fit. ut
in eternitate eī fixa maneat.
ea que n̄ fixa exterius sc̄toꝝ uo-
luntate em̄anant. Cur ergo apud
eū dī quadā die. cū nimirum
dies una ē eternitas sua. Quā
uidelicet nec fine claudi. nec
initio uiciri aperiri psalmista cū
dicit. melior est dies una in atrijs
tuis sup milia. Sed cū scriptura
sacra tēporalit̄ editis loquit⁹. dig-
nū ē ut uerbis tēporalib⁹ utat⁹.
quaten⁹ cōdescendendo leuet. &
dū de eternitate aliquid tēpo-
ralit̄ narrat. ad scriptos tēporalib⁹

35
sensim ad eterna traherent. seq; bene
nostris mentibus eternitas incogni-
ta dū uerbis cognitis blandit in-
fundat. Quid autē mirū si in sa-
cro eloquio incommutabilitate suā
dē p̄ppere humane menti non
aperit. quando & resurrectionis
sue sollempnitate celebrata. quibda
p̄uentionū accessibus innotuit
in corruptione corporis qd̄ resūp-
sit. Luca quippe attestante didi-
cim. qd̄ quibusda se in monumen-
to querentib; prius anglos misit.
& rursum discipulis de se in uia lo-
quentib; ipse quidē se n̄ cognosce-
ndus apparuit. qui post exortationis
moras cognoscendū se in panis frac-
tione monstrauit. Ad extremum
ū repente ingrediens. n̄ solū se cog-
nosibile. sed etia palpabile p̄buit.
Quia enī adhuc infirma gestabant
corda discipuli incognitione tam
mysteru. ista fuerant dispensati-
one nutriendi. ut paulisp̄ aliquot
querentes inuenirent. inuenien-
tes crescerent. & crescentes cognita
robustius tenerent. Quia igit̄
n̄ repente. sed causarū. uerborūq;

incrementis quasi quibusda ad eter-
nitatē passibus ducim. int̄ apud eū
quadā die aliquid factū dr̄. quia ip-
se quoq; tēpora sine tēpore et̄uet.
An quia etiā satan affuit. dū quadā
die hoc factū dr̄. indicare sacra scrip-
tura studuit. quia in luce dē tene-
bras uidit. Hos quippe uno eodēq;
et̄uitu. lucē & tenebras int̄uiri
n̄ possum. quia cū in tenebras ocu-
lus figit. lux fugat. Et cū ad lu-
cisse coruscationē uertit. tenebra-
rū umbra discedit. Illa autē in-
q̄ cuncta mutabilia immutabili-
ter uidet. quasi in die ei satan affuit.
quia apostate angli tenebras sine
obscuritate cōphendit. Hos ut die-
tū ē uno eodēq; int̄uitu et̄epla-
ri n̄ possum. & quē appbando eligim.
& quae reprobando dāpnam. Quia cū
adhanc animus uertit. ab illa cogi-
tatione separat. Cū v̄ ad illā redu-
cit. ab hac cui inhesit remouet. Dē
uero quia sine mutabilitate cuncta
simul respicit. sine distinctio-
ne cōphendit. uidelicet & bona
quae uiuit. & mala quae iudicat.
& quae ad uitā remunerat. & quae

judicans dāpnat. In his que diuerso
disponit ordine diuersus non est.
Indie q̄ ei satan affuisse describit.
quia lumen eternitatis ei nulla
mutabilitatis fuscatione tangit.
am hoc quod ei tenebre p̄sentessunt.
Qui affuisse in filiis dī dī. quia ea iu
iusticie immundus sp̄s penetratur. qua
uidelicet mundorū spirituum corda con
plent. Et q̄ radio luminis iste transsi
git. quo illi ut luceant p̄fundunt.
Inter filios dī affuit. quia & si illi dō
ad electorū adiutorium iste ad p̄batio
nē seruit. In filiis dī affuit. quia &
si ab illis in hac uita laborantibus auxi
liū pietatis impendit. iste occulte eius
iusticie nesciendo seruens. ministeriū
exsequi reprobationis conatur. Unde
bene in libris regū p̄ prophetā dī. vidi
dn̄m sedentem sup̄ solū suū. & exerci
tum caeli ad dextris & sinistris eius. Et
dictum ē. In quo decipia ahab. ut
ascendat & cadat in ramoth galaad.
Et dixit alius ita. & alius aliter. Et egres
sus ē unus & dixit. Ego decipia ahab.
Et dictū ē. In quo decipies. Qui respon
dit dicens. Egre diar. & ero mendax sp̄s
in ore omnium p̄phetarū ei. Quid enī

pheta.

solum dn̄i. nisi angelicas potestates
accipim. Quarū mentib' altius pre
sident. inferius euncta disponit.
Et quid exercit' celi. nisi ministran
tium angloꝝ multitudo describitur.
Quid ē ergo qd̄ exercit' celi ad dextris
& sinistris ei stare p̄hibet. Dī enim
qui ita ē mira om̄a. ut etiā sit extra
om̄a. nec dextra. nec sinistra celi
dit. Sed dextra dī. angloꝝ pars
electa. Sinistra autē dī. pars angloꝝ
reprobā designat. Non enī ministran
tō solummodo boni qui adiuuent. sed
etiā mali qui p̄bent. Non solū qui
a culpa redeunt. sed subleuant. sed
etiā qui redire nolentes grauent.
Hec qd̄ celi exercit' dī. angloꝝ pars re
probā in eo intelligi posse p̄hibetur.
Quas enī suspendi in aere nouimus
aues celi nominari. Et de eisdē spi
ritib' paulus dicit. Contra spiri
talia nequitię in celestib'. Quorū
capite enuntians ait. Secundum
principem potestatis aeris huius.
A dextera ergo dī & sinistra angloꝝ
exercit' stat. quia & uoluntas elec
torū spirituum diuine pietati con
cordat. & reprobōꝝ sensus sug malicię

pheta

seruiens. iudicio districtiois eius
 obtreperat; Unde & mox fallax sp̄s in
 mediū p̄siliisse describit̄. p̄ quem
 achab rex exigentib; suis meritis de
 cipiatur; Neq; enī fas ē credere bonū
 sp̄m fallacie deseruire uoluisse ut
 diceret; Egre diar & ero mendax sp̄s
 in ore omnium p̄phetarū ei; Sed quia
 achab rex ex peccatis p̄cedentib; dignū
 erat ut tali debuisset deceptione
 dampnari. quaten; qui sepe uolens
 occiderat in culpa. quandoq; nolens
 caperet ad penā. occulta iusticia
 licentia malignis sp̄itib; dat̄. ut
 quos uolentes in peccati laqueo stran
 gulant. in peccati penā etiā nolen
 tes trahant; Quod ergo illic ad dex
 tris atq; sinistris dī exeret̄ celi
 assistisse describit̄. hoc hic inter
 filios dī satan assistisse p̄hibet̄. Ecce
 ad dextris dī steterunt angeli. quia
 nominant̄ filii dī. Ecce a sinistris
 stant angeli. quia assistunt etiā inter
 eos satan; Sed quia allegoriae
 misteria indagare decreuim;. non
 inuenient̄ accipim;. qđ indie dñs
 satan uidit. quia uas ei in sapien
 tiae suae incarnatione corripuit.

quasi cum n̄ uidisse fuerit tam diu
 prauitate illius inhumani generis p̄
 ctione tolerasse; Unde & ei diuina
 uoce mox dī; Unde uenis. Indie
 satan deuis suis requirit̄. quia in
 luce manifestate sapientiae. occulta
 hostis insidie detegunt̄; Quia ergo
 incarnato dño diabolus increpat̄. &
 alia pestifera effrenatione corripit̄.
 recte subiungit̄; Cui dixit dñs;
 Unde uenis. Tunc ergo satan; uas
 requirendo arguit. cū p̄mediatoris
 aduentū p̄suasionis ei nequitias re
 primens increpauit. Hec in merito
 in hoc die filii dī corā dño assistisse
 referunt̄. quia uidelicet ad aeterna
 patrie uocationē. electi om̄s luce
 sapientiae se illustrante collecti sunt;
 Quos quā uis incarnata sapientia
 aggregare effectū operis uenerat.
 diuinitati tamen illius iā p̄ ei p̄s
 scientiam intrinsicus assistebant;
 Sed quia deuis suis antiquus hostis
 redemptore ueniente discutitur.
 quid dicat audiam; Circumiter
 tam & pambulauit eam; Ab adam
 quippe ante aduentū dñi. om̄s
 p̄ se gentium nationes traxit; Circumit

et pambulauit. quia peccata gentium
iniquitatis suae ueestigia impres-
sit. Cadens enim a sublimibus humanas
mentes iure possedit. quia inculpe
sue uinculo uolentes astrinxit. Tan-
toque latius in mundo uagat^{ur} equan-
to aratu quisque illius liber poma-
inuent^{ur} non est. Cui quasi ex potesta-
te mundum circuisse est. nullum ho-
minem qui sibi plene resistere in-
uenisse. Sed iam satan redeat. idem
ab effectu sue malicie uis illum
diuina estingat. quia iam apparu-
it in carne. qui in peccati et tagio
ex carnis nihil habebat infirmita-
te. Venit humilis. quem et superbus
hostis ammirat. quatenus qui for-
cia diuinitatis eius despererat.
etiam humanitatis eius infirma pre-
mescat. Unde et mox significati-
one mirifica contra eum ipsa huma-
nitatis infirmitas obstupescenda
proponit. ut dicat. Numquid est de-
tasti seruum meum iob. quod non sit ei
similis in terra. Quod iob inter-
pretatur dolens. paulo ante iam dicitur
me. Dolens uero ipse ueraciter figuratur
dicitur. qui portare dolores nostros prophete

ta attestante prohibet. Cui mater-
ra similis non est. quia omnis homo
tantummodo homo est. ipse autem
deus et homo. In terra ei similis non
est. quia et si adoptiuus quisque
filius ad percipiendam diuinitatem
proficit. nequaquam tamen ut deus na-
turaliter esse accipit. Qui bene etiam
seruus dicitur. quia formam ser-
ui suscipere dedignatus non est. Hec
maiestati iniuriam intulit as-
sumpta humilitas carnis. quia
et ut seruanda suscepit. nec
tam habita permittit. nec diui-
na humanitate minuit. nec
humana diuinitate est superstit.
Quia et sic pro paulum dicitur. qui cum
in forma dei esse. non rapinam
arbitratus est esse se. et qualem deo.
sed semetipsum exinaniuit. for-
mam serui accipiens. et semet-
ipsum exinaniuit. ab inuisibili-
tatis sue magnitudine se-
uisibile demonstrasse. ut ser-
ui forma tegeret. hoc quod in
circumscripte omnia ex diuini-
tate penetraret. Deum autem ad
satan figuram dicere est. nunquam

considerasti seruum meum iob. unigenitum
 filium extra eum informam serui
 ammirabile demonstrare. Et enim
 quo illi tante uirtutis incarnate
 innotuit. quasi supbienti aduer-
 sario. qd dolens considerari indi-
 cavit. Sed quia bonum qd mira-
 ret intulerat. restat ut adrepro-
 menda ei supbia. uirtutes illi
 us adhuc enumerando subiun-
 gat. Sequitur. Homo simplex
 & rectus. accitens dm. & rece-
 dens a malo. Venit naq. inter
 homines mediator di & hominum
 homo xps ihs. ad pbendum exem-
 plu uite hominib. simplex. ad
 n parcendum malignis spiritib.
 rect. ad debellanda supbia timent
 dm. ad detergenda u in electis
 suis uite immunditia. recedens
 a malo. De ipso enim p isaia prin-
 cipalit dr. Et repleuit eu sps
 timoris dni. Et ipse a malo sin-
 gularit recessit. quia imitari
 facta noluit. que in hominib.
 inuenit. quo attestante petro.
 peccatu n fecit. nec dolus in-
 uent e more ei. Sequitur.

claus

Respondens ^{aut} satan ait. Huiusmodi iob frustra
 timet dm. Nonne tu uallasti eu
 ac domu ei. uniuersaq. substantia
 percussu. Operibus manuum ei
 benedixisti. & possessio ei creuit
 in terra. Antiquus hostis redemp-
 tor humani generis debellato-
 re suu immundu uenisse cogno-
 uit. Unde & possessu hominem
 in euangelio dr. Quid nobis &
 tibi fili di. Venisti huc ante
 tep torquere nos. Qui tamen
 prius cu hunc passibile cerneret.
 cu posse mortalia ppeti humani-
 tatis uideret. omne qd de ei diu-
 nitate suspicatur e. ei fastu sup su-
 pbie indubiū uenit. Nil quip-
 pe nisi supbi sapiens. du ee hunc
 humile espicit. dm ee dubitauit.
 Unde & ad temptationu se argumen-
 ta evertit dicens. Si filius di es.
 die ut lapides isti panes fiant.
 Quia igit passibile uidit. n dm
 natu. sed di gra custoditu cre-
 didit. Unde & nunc inferre p-
 hibet. Nonne tu uallasti eum.
 ac domu ei uniuersaq. substan-
 tia percussu. Operibus manuum

s
s
s
s

Euang

Euang

ei benedixisti. & possessio ei creuit in
terra. ^{dicat.} Fum quippe ac domū ei adō
uallatā. quia tēptando ei cōscien
tiā penetrare n̄ potuit. Substan
tiā ei uallatā asserit. quia electos
ei inuadere n̄ p̄sumit. Operib. ma
nuū ei benedixisse dñm. & possessi
onē ei ex crescere in terra queritur.
quia scilicet tabescens iudæ. qđ fi
des ei innotitiā hominū p̄dicā
tib. apostolis multiplicat. Possessio
quippe ei ex crescere dicitur. dū laborantib.
p̄dicatorib. fidelium cotidie numerus
augetur. Hęc itaq. satan dō dixisse
ē. talia inuidendo cogitasse. Hęc
satan dō dixisse est. de his tabescen
do diluisse. Sequitur. Sed exten
de paululū manū tuā. & tange
cuncta quę posside. nisi in faciem
benedixerit tibi. Quę enī tran
quillitatis tēpore dī grā custodi
tū credidit. peccare posse p̄passi
onē putauit. Ac si apte dicat.
Interrogat̄ afflictionib. homo &
peccator agnoset̄ qui in miracu
lis dī putat̄. Dixit ergo dñs ad sa
tan. Ecce uniuersa quę habet
in manu tua sunt. tantū meū

ne extendas manū tuā. Cū sacra
historiā sub figurā intellectu dis
cūtum. satanę manū n̄ potestas. sed
tēptatio debet intelligi. Vniuer
sa itaq. quę habet in manu tēptan
tis dant̄. & in eo tēptationis manū
extendi p̄hibet̄. qđ tam fieri sub
stantia amissa cōcedit̄. quia nimi
rū prius iudæa quę possessio ei
fuerat. in infidelitate ^{et} sublata ē.
& post ei caro patibulo crucis ad
fixa. Qui igit̄ prius iudæā ad
uersantē p̄tulit. & post modū
usq. ad crucē p̄uenit. quasi prius
habita amisit. & post in semet ipso
aduersantis nequitia p̄tulit. Egres
susq. ē. satan a facie dñi. Sic & supe
rius dictū est. satan a facie dñi
exiit. quia ad desiderii sui uota
p̄uenit. Quasi enī ante ipsum
erat. dū p̄pter ipsū quę male sa
tangebatur implere n̄ poterat. Cum
aut̄ quadā die filii & filię. co
mederent & biberent uinū in
domo fratris sui primogeniti.
Beati iob filios & filias uel aptorū
ordinē. uel cunctoz̄ fidelium
diuini multitudinē designasse.

In carnate autē dñs prius ex iudea ad si-
dem paucos elegit. & post sibi multa-
tudine populi gentilis aggregavit;
Quis autē maior dñi filius. nisi iu-
daicus accipi populus debet. qui
ei dudū datę legis fuerat doctri-
na generat. Minor autē gentilis
populus. qui & mundi extre-
mitate collectus ē. Quia igitur
cū satan utilitati hominū nesci-
ens deseruire. & corruptis p̄se-
cutorū cordib⁹ licentiā domi-
nicę passionis expeteret. scī apti
nec dū congregandā dō genti-
litatē nouerant. & soli iudeae
fidei archana p̄dicabant. Cum
satan exisset ad nō dñi. fili & filie in
domo fratris primogeniti conuiu-
ri referunt. Dictū quippe eis
fuerat. in uiam gentiū ne abieri-
tis. Post mortē nāq; resurrectionēq;
dñi. in gentium p̄dicationē conuer-
si sunt. Unde & insus actibus dicunt.
Vobis oportebat primū loqui uerbū
dī. sed quia repellitis illud. & in-
dignos uos iudicatis eterne uitę.
ecce conuertim⁹ ad gentes. Hi itaq;
filii sponsi. de quib⁹ & eiusdē sponsi uoce

dit. Hierunab⁹ filii sponsi. quā diu cū
illis ē sponsus. In domo fr̄is primogenu-
ti ciuiant. quia uidelicet adhuc apti
sacrę scripturę delicias. in solius iuda-
ici populi collectione uescebant. Hun-
cuis uenit ad iob qui diceret. Boues
arabant. & asinę pascebant iuxta
eos. & irruerunt sabei tuleruntq;
omā. & pueros p̄cusserunt gladio.
& euasi ego solus ut nuntiarē tibi.
Quid aliud figurant boues. quā be-
ne operantes. Quid aliud asinas.
quā quosdam simplicit̄ uiuentes
accipim⁹. Quę bene iuxta boues
pasci referunt. quia mentes simpli-
cium & iā cū alta capere n̄ possunt.
eo magis incingunt. quo & fra-
terna bona sua p̄caritate credunt.
Cūq; inuidere alienis sensibus nes-
ciunt. quasi in pastu se minime
diuidunt. Simul ergo se asinę
cū bobus reficiunt. quia pruden-
tibus cūm et̄ tardiores. eorū intel-
lēgentia pascunt. Sabei autē.
captiuantes interpretant. sicut qui
alij captiuantū nomine. nisi in-
mundi sp̄s. designant. Qui cunc-
tos quos sibi subiciunt in infidelitate

captiuos ducunt. Qui & pueros gla-
dio ferunt. quia eos temptationis
sue graui iaculis uulnerant. quos
nec dum uuenilis constantia liberos
uel robustos seruat. Qui bene quod
bona incipiunt. sed in ipsa adhuc
inchoationis sue teneritudine.
captiuantibus immundis spiritibus
substernunt. Quos gladio hostis
percussit. quia firmitatis despera-
tione transfigit. Quid est autem quod
nuncius uenit qui dicere euasi
ego solus. Quis est iste nuncius qui
alios pereuntibus solus euadit. nisi p-
pheticus sermo. Qui dum fiunt omnia
mala que predicat. quasi sanus ad
dominum solus redit. Dum enim uera dix-
isse de peccatorum casu cognoscitur. quasi
inter mortuos uixisse monstratur.
Hinc est quod ad rebecca in isaac coniugio
deducenda puer mittitur. quia ui-
delicet ad desponsandam ecclesiam deo.
interposita prophetia famulat. Sa-
beris autem irruentibus solus puer qui
nunciare euasit. quia malignis
spiritibus infirmorum mentes incap-
tuitate ducentibus. sententia p-
phetice equaluit que eandem capti-

uitatem pronuncians dicit. Propte-
rea captiuus ductus est populus
israhel. quia non habuit scientiam. Pro-
phetia ergo quasi saluat. dum capti-
uitas quam predicat ostendit. Sequitur.
Cumque adhuc ille loqueretur. uenit
alter & dixit. Ignis dei cecidit
de celo. & tactas oues puerosque con-
sumpsit. & effugi ego solus ut nun-
ciare tibi. Omnes qui predicacionis
officium in sinagoga tenuerunt. celum
recte uocati sunt. quia nimirum
sapere superna credebant. Unde
& moyses cum sacerdotibus ac populos
ad uerba sue ammonitionis excita-
re. dixit. Ascende celum & loquar.
& audiat terra uerba ex ore meo.
Et celum uidelicet signans prepositorum
ordine. per terram uero subditam plebem.
Hoc igitur loco celum sacerdotes. uel
phariseos. uel legis doctores non
inuenient accipimus. qui ante ocu-
los hominum dum celestibus officiis in-
seruirent. quasi desuper lucere
uidebantur. Sed quia ipsi sumo-
pere in redemptoris nostri aduersi-
tate commoti sunt. quasi ignis de
celo cecidit. dum ad decipiendum

impertam populū. ab his cetera qui uera
 docere putabant flāma mundi ex
 arsit; Iste quippe euanglō noui
 m. qd̄ doctrine ueritatis inuiden
 tes oportunitate dominice tradi
 tionis exquirebant; Sed metuen
 tes populū. que moliebant inno
 tescere n̄ audebant; Amc etiā in eo
 scriptū ē. qd̄ suadendis populis
 dicunt. Numquid aliquis ex prin
 cipibus credidit meū. aut ex sarise
 is. Sed turba hec que n̄ nouit le
 gē maledicti sunt. Quid aut mo
 inb̄ atq; in pueris. nisi innocentes
 quosq; sed tam adhuc infirmos ac
 erpim. Qui dū aduersitate phari
 seoz ac principū tolerare timuerit
 infidelitatis ē crematione igni ē
 supra sunt; Dicat ergo. ignis di
 egredite de celo. & tactas oues pue
 rosq; c̄supsit. idē appositoz cordib̄
 flāma mundi corrumpit. & quequid
 boni impleb̄. orietur incendit.
 quia dū mali p̄positi suū c̄tra
 ueritatē honorē. exigunt. ab om̄i
 reuerentia corda sequentū sub
 uertunt. Sibi & bene adiungunt.
 Et effugi ego solus ut nunciare tibi.

Quia dū implet causa malicie. falla
 tię inuertiū euadit sermo pphetie
 qui ait. Et nunc ignis aduersari
 os c̄sumit. Ac si apte dicit. Malos
 n̄ solū ignis p̄uinctā p̄ cruciat;
 Sed nunc cetera pliuorē cremat. quia
 qui post puniendi sunt retribu
 tionis supplicio. n̄ se m̄ ipsos
 afficiunt inuidis tormento;
 Puer ergo solus fugiens remeat.
 & igne perisse oues puerosq; denun
 ciat. dū pphetia iudaicū popu
 lū deserens. uera se dixisse mani
 festat q̄ ait; Telus apprehendit
 populū in eruditū. Ac si apte
 dicat; Dū pphetarū uerba plebs
 discutere noluit. sed credulita
 tē suam uerbis inuidentū de
 dit. reli igne perit. quia malicię
 mundi se flāma c̄cremauit.
 Sequit̄. Sed & illo adhuc loquen
 te. uenit alius & dixit. Chaldei
 fecer̄ tres turmas. & inuasērunt
 camelos & uider̄ eos. nec n̄ & pue
 ros p̄cusser̄ gladio. & effugi ego
 solus ut nunciare tibi. Quia
 chaldeos interpretari feroces noui
 m. qui alii chaldeoz nomine

Pheta

s
s
s

designant. nisi persecutionis auctores
usq; adaptos clamores malicie pru-
pentes cu dicunt. Crucifige. cru-
cifige. Qui deserta & ipsis tres tur-
mas faciunt. cu se adpropinquandas
questiones dno pharisei. herodi-
ani & saducei diuiserunt. Qui
ore quide sapientie uicti sunt.
sed quia stultos quosda post se eos
traxisse credendu e. factis turmas
camelos tulerunt. Unusquisq;
naq; eoz ordo impraua que sapuit
insipientium corda corripit.
Et du psuadendo ad interitum per-
traxit. quasi tortuosas mentes
infirmitatum ad captiuitatem du-
xit. Predicante quippe in sama-
ria dno. multi ex samaritanis fu-
erant in possessione eide nri re-
demptoris adsecti. Sed numquid
hi qui p septe uiris unus mulie-
ris mortuis de resurrectionis despe-
ratione dm teptant. nequaquam
conati sunt credentes samarita-
nos a fide reducere. quos constat
spem resurrectionis ignorare. Qui
du ex lege n nulla recipiunt. non
nulla ctepnunt. quasi cameloz

more. uelut mundu animal ru-
minant. sed ut immundu nequa-
qua unguam findunt. Quia uis
& eos cameli ruminantes. sed ta-
m unguam n findentes indicant.
qui in iudea iuxta littera historia
audierant. sed uirtute ei discer-
nere spiritualit nesciebant. Quos
tribus tms chaldei rapiunt. Du
pharisei. herodiani & saducei ab
omni sensus rectitudine iniqua
psuasionem peruertunt. simulq;
pueros gladio ferunt. quia &
si qui in populo uti ia ratione
poterant. eis ipsi n uirtute ra-
tionis sed potestatis auctorita-
te ctra ibant. Duq; se quasi p-
positos imitari a subditis uolunt
& si intelligere aliquid sequen-
tes possunt. ex auctoritate ta-
m suscepta regiminis eos ad p-
neciam pertrahunt. A quib; bene
solus puer qui nuntia fugit.
qui a phariseis. herodianis. atq;
saduceis iniqua patrantib; eos
nimiru deserens ppheta cussit
mo eualescit. qui ait. Et tenen-
tes lege. nescierunt me. Seqt;

Adhuc loquebatur ille. ecce alius in-
trauit & dixit. filius tuus & filiarum
uestentibus & bibentibus in unum in domo
fratris sui primogeniti. repente
uentus uehemens irruit a regione
deserti. & concussit quattuor angu-
los domus. Quae corruens oppressit
liberos tuos & mortui sunt. Paulo
ante iam diximus quod filios & filias predi-
cantes apostolos & plebes subditas senti-
amus. Qui in domo fratris primogeni-
ti conuenerunt. quia in habita-
tione adhuc iudaici populi sacra-
peditationis delicias uescebant. Repen-
te autem uentus uehemens irruit a re-
gione deserti. Regio deserti est cor-
infidelium. Quod dum creator dese-
rit. nullus inhabitator colit. Venit
autem uehemens quod aliud quam tem-
ptatio fortis accipit. Venit ergo ue-
hemens a regione deserti irruit. quia
in passione redemptoris nostri contra fide-
les eius fortis temptatio a cordibus iudeorum
uenit. Potest etiam deserta regio
derelicta immundorum spirituum multi-
tudo non inuenienter intelligi. Aqua
uentus uenit & domum concussit. quia
ab eis temptatio perditur. & persecutorum

40
corda promouit. Sed haec domus in qua
conuiuunt filii. in quattuor an-
gulis concussa est. Tres enim regentium
ordines in synagoga cognouimus.
Sacerdotum scilicet. scribarum atque seniorum
populi. Quibus & phariseos iungi-
mus. quattuor in hac domo angu-
los inuenimus. A regione deserti igni-
uentus uenit. & quattuor angulos
domus concussit. quia ab immundis spi-
ritibus temptatio irruit. & mentes
quattuor ordinum in malicia perse-
cutionis excitauit. Quae domus
corruens oppressit liberos. quia
cum iudea in crudelitate dominicae
persecutionis cadit. apostolorum fide despe-
rationis formidine obruit. Tene-
ri enim ad uitam tenent.
a uita tamen fidei eos interim car-
nalis timor extimere. Qui ergo
auctorem suum iudea se ueniente reliquerunt.
quasi concussis angulis domus euerse
necati sunt. Quid autem illo tempo-
re de grege fidelium factum credimus.
quo fugisse ipsos etiam arietes scimus.
Sed inter haec unus qui nuntia de eua-
ngelium. quia conualuit se se sermo p-
pheticalis qui haec denuntiauerat

tantum modo magistrum
uiderunt. etiam negantes
per diuersa fugiebant.
& quia uis in terra manus
eorum spiritum in persequente

11
Apheta

Apheta

ostendit. dicens de persecutore po-
pulo. Dilectus meus in domo mea.
fecit scelera multa. Dicens de bonis
predicatoribus sed in passione tamen
fugientibus. primum mei de longe
fugeret. Dicens de cunctis ualde
formidantibus. percutiam pastorem.
& dispergemus oves gregis. Sequitur.
Tunc surrexit iob. & scidit uesti-
menta sua. Ruente domo. ex-
tinctis filiis iob surrexit. quia
iudea in infidelitate perdit. predi-
catoribus in pauore mortis cadentibus.
redemptor humani generis quan-
to iudicio persecutores suos deserue-
rit demonstrauit. Surgere quip-
pe ei est. qua distributione peccato-
res derelinquat ostendere. Quasi
enim iacere ei est. patienter mala to-
lerare. Surgit ergo. cum contra re-
probos iudicium iustitiae exercit. Unde
de recte uestimenta eisdem prohi-
bet. Quid enim uestimentum domini
nisi sinagoga extitit. qui propheta
predicantibus expectationem incar-
nationis illius adhaesit. Sicut
enim his nunc uestitur a quibus dili-
gitur. Paulo attestante qui ait.

Paulo
Et exhibere sibi gloriosam & cetam.
non habentem maculam aut rugam.
Quae enim maculam aut rugam non habe-
re dicitur. perfecto uestis rationalis
& pacatione munda & prospera ten-
sa monstratur. Ita cum incarnandum
eum iudea credidit. adherendo
nihilominus uestis fuit. Sed quia
expectatus uenit. ueniens noua
docuit. docens mira exercuit.
mira faciens praua tolerauit. uestem
qua induit fuerat scidit. dum
de iudea alios ab infidelitate sustu-
lit. alios in infidelitate dereliquit.
Quid est igitur uestis scissa. nisi iudea
in contrariis sententiarum diuisa. si enim
uestis eius scissa non esset. euangelista
non diceret quod predicante domino cetero-
tino oriebatur in populo. ut alii di-
cerent bonum est. alii autem non. sed sedu-
cit turbas. Quasi scissa uestis il-
lius fuit. quae diuisa per sententiarum
unitatem concordiae perdidit. Sequitur.
Et tonsa capite. corruens in terram
adorauit. Quid perdecisos capil-
los. nisi sacramentorum subtilitas.
Quid percapit. nisi summa sacerdotum
designat. Unde & ad ezechielem

Ezechiel

ppheta dr. Tu fili hominis. sume
 tibi gladiū acutū radentē pilos.
 & assumes eum & duces p̄ caput tuū &
 barbam. Et uidelicet ppheta factō
 iudicium redemptoris exprimat̄.
 Qui in carne apparet̄ caput rasit. quia
 a iudaico sacerdotio p̄ceptorū suorū
 sacramenta abstulit. Barbam rasit.
 quia regnū israheliticū deserens.
 decorē uirtutis ei. amittit. Quid
 uero hoc loco p̄ terrā. nisi homo pec
 cator exprimit̄. Primo quippe
 peccanti homini dictū ē. Terra es.
 & in terrā ibis. Terrę ergo nomine.
 peccatrix gentilitas designatur.
 Hāc enī iustā iudex se credere. constat
 quā rep̄ba de gentilitate sentire.
 Paulo attestante qui ait. Hos natu
 ra iudei. & nō ex gentib. peccatores.
 Mediator igit̄ n̄r quasi de tonsō capi
 te in terrā corruit. quia iudex
 deserens. dū sacramenta sua ab ei
 sacerdotio abstulit. ad noticiā gen
 tilium uenit. Capillos enī acci
 pite rasit. quia sacramenta legis
 ab illo primo suo sacerdotio sustu
 lit. & in terrā corruit. qui sal
 uandis se peccatoribus dedit. Dūq;

Paul

col qui sibi iusti uidebant̄ dese
 runt. hos qui se iniustos & nouerant
 & facebant̄ assūpsit. Hinc & ipse
 in euangelio dixit. Ego in iudici
 um ueni in hunc mundū. ut qui
 nō uident uideant. & qui uident
 ceci fiant. Hinc & colūna nubis
 quę inheremo populū p̄ibat. splen
 dore ignis non in die. sed in nocte
 radiabat. quia uidelicet redemp
 tor n̄r. sūę cōuersationis exemplo
 ducant̄ sequentib. p̄stans. de iusti
 tia sua cōfidentibus nulla luce cla
 ruit. Peccatorū uero suorū tene
 bras agnoscentibus. igne sui amo
 ris infulsit. Hec quod corruere
 iob dicit̄. indignū mens hoc sig
 nificatione redemptoris arbitre
 tur. Scriptū nāq; ē. Verbum
 misit dñs in iacob. & cecidit in
 israhel. iacob quippe supplan
 tator. israhel uero uir indens
 dñm dr. Et quid p̄ iacob. nisi ui
 ducis. Quid p̄ israhel. nisi gen
 tilis populus designat̄. quia
 quę iacob p̄ carnis morte supplan
 tare studuit. hunc nimirum
 poculos fidei gentilitas dñi uidit.

Euang.

Pheta

Adiacob ergo missus in srahel
cecidit. quia eum quem ad se ue
nientem iudaeus populus
respuit. hunc repente confitens
populus gentilis inuenit. De
seo quoque spiritu scriptum est. Ceci
dit super eos spiritus domini; Ideo autem
uel uerbum dei uel spiritus sanctus in scriptu
ra sacra cadere dicitur. ut inopinatus
eius aduentus exprimat. Quod
enim tunc t cadit. adma repente
uenit. Mediatori ergo in terra
quasi corruisse est. nullis signis pre
currentibus inopinatus adgentes ue
nisse. Bene autem dicitur. quod corruens
adorauit. Quia dum ipse humilita
tem carnis suscepit. in incredulis
uota humilitatis infudit. Ecce
enim quia fieri docuit. sic dei spiritu
dicitur. Ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus
in enarrabilibus. neque enim petit
qui equalis est. Sed postulare dicitur.
quia nimirum quos repleuerit pos
tulantes facit. Quia uis hoc & in
semetipso redemptor noster ostendit.
qui patrem etiam dum passioni propin
quare exorauit. Quid enim mi
rum si in forma serui exorando se patri

Paul

subdidit. in qua etiam mater peccan
tium usque ad mortis extrema tole
rauit. Sequitur. Nudus egressus
sum de utero matris meae; nudus re
uertar illuc. Redemptoris matris
iuxta carnem sinagoga exiit. ex
qua ad nos pro corpore uisibilis peccat
sit. Sed hunc intra se tegmine
litterae adoptum tenuit. dum ad spi
ritalem eius intelligentiam mentis
oculos aperire neglexit. Hunc
quia in carne humani corporis
latente deum uidere noluit. quasi
in diuinitate nudum considerare con
tempserit; sed nudus de utero ma
tris exiit. quia a sinagoga carne
prodiens. conspicuus adgentes ue
nit. Quod bene ioseph relicto
pallio fugiente signatum est; Dum
enim mulier adultera male illo
uti uoluisse. relicto pallio fugit
foras. quia dum sinagoga deum purum
hominem credens. quasi adulteri
no complexu restringere uoluit.
ipse tegmine litterae eius oculis reliquit.
& ad cognoscendam diuinitatis suae
potentiam. conspicuum se genibus
prostravit. Unde & paulus dicit. Usque

Deu

Paul

hodie dū legit moyses. uelam̄ ē sup
cor eoz. Quia in delicia adultera
mulier apud semē ipsā pallium
retinuit. & quē male tenebat nu
dū amisit; Quia ergo a sinagoga
ueniens fidei gentiū ē spiciuus ap
paruit. ex utero matris nudus
exiit. Sed numquid hanc om
nimodo deserit. & ubi est. quod
ppphetam dī. si fuerit numerus
filioꝝ israhel. quasi arena maris.
reliquis salus fient. Vbi quod
scriptū ē. donec plenitudo gen
tium introitū. & sic om̄s israhel
saluus fiet. Erat ergo quandoq;
conspiciuus. ut etiā sinagoge ap
pareat. Erat in fine mundi pcul
dubio. quando gentis sue reliqui
is semē ipsū sicut ē dī innotescat.
Vnde bene & hic dī; Hudus reuer
tat illuc; Hudus quippe ad uer
tum matris reuertit. cū in mun
di huius termino is qui in sc̄to
factus homo despicit. sinagoge
sue oculis dī ante sc̄ta declarat.
Sequit̄; Dñs dedit. dñs abstulit.
sicut dño placuit ita factū est.
sit nomen dñi benedictum;

42
Redēptor n̄r p hoc quod dī est. cū
patre. dat omnia. P hoc v̄ qd ho
mo ē. a patre accipit om̄a. Dicit
igr̄ de iudea cum uenturū in car
nationis eius mysteriū crederet. dñs
dedit. Dicit de iudea cū expectatā
in carnationis ^{er} presentiam contēp
sisset. dñs abstulit; Data quippe
ē cū p quosdā futura credidit. sed
exigente merito sue cecitatis ab
lata ē. cū credita p quosdā uenera
ri contempsit; In se autē creden
tes edocet. ut in flagellis positi
benedicere dño sciant. cū subdit.
Sicut dño placuit ita factū ē. sit
nomen dñi benedictū. Vnde &
teste euangelio cū appropinquare
passioni dī. accepto pane gr̄as egis
se phibet; Gr̄as itaq; agit. qui fla
gella aliens iniquitatis suscipit.
& qui nil dignū p cussione exhibu
it. humiliter in psecutione bene
dicit. ut hinc uidelicet ostendat
quid unusquisq; in flagello culpe
pprie facere debeat. si ipse equani
miter flagella culpe portat aliens.
ut hinc ostendat quid in correptione
faciat subditus. si in flagello

pheta

te

positi patri gratias agit equalis;
Sequitur. In omnibus his non peccavit
vobis labiis suis. neque stultum aliquid con-
tra dominum locutus est. Quod nec
peccasse nec stultum aliquid con-
tra dominum locutus assertit. hoc de illo
petrus sicut iam praediximus ap-
te testatur dicens. Qui peccatum
non fecit. nec inuenit in ore eius
dolus. Dolus quippe in ore quan-
to apud homines prudentius
callet. tanto apud dominum stulti-
us desipit. paulo attestante
qui ait. Sapientia huius mun-
di. stultitia est apud dominum. Quia
ergo dolus in ore eius non fuit. stul-
tum proculdubio nihil dixit. hunc
contra dominum sacerdotes & princi-
pes locutum stulte crediderunt.
cum interrogatus passionis tempo-
re dixit se filium testaretur. Unde
& equerentes dicunt. Quid ad-
huc egemus testibus. Ecce ipsi
audiuimus blasphemiam. Sed
contra dominum stulte nil dixit. quia
uere loquens. hoc de se infide-
libus & iam moriendo intulit.
quod paulo post redeptis omnibus

resurgendo monstravit. Hec in **Moral**
significatione nostri capitis breui-
ter tractata transcurramus. nunc
in edificatione eius corporis. ea mo-
raliter tractando replicemus.
ut quod actum foris narrat inope-
re. sciamus quomodo intus agat
in mente. Nam cum filii dei assis-
tunt coram domino. inter eos quoque
astitit & satan. Quia plerumque
bonis nostris cogitationibus. que in
corde nostro aduentu sancti spiritus ope-
rante seminantur. antiquus ille
callide se interserit & subiun-
git inimicus. ut bene cogita-
ta perturbet. maleque perturbata
dilatet. sed nequaquam nos in
temptatione deserit. qui crea-
uit. Nam hostem nostrum qui se con-
tra nos insidius cregit. al-
lustratione sui luminis. no-
bis dephensibile reddit. Prop-
ter quod ei mori dicit. Unde
uenis. Callidum namque hostem
requirere est. eius nobis insidias
declarare. Ut quo eum sub-
intrare ad eum cernimus. eo
forti contra illum circumspectione

uigilemus. Qui respondens ait;
Circuui terrā. & pambulauit eam;
Satans terrā circuire ē. carnalia
corda p̄scrutari. & unde occasione
accusationis inuenire possit exqui
rere; Terrā circuit. quia humana
corda circuitum uenit. ut bona tollat.
ut mala mentib⁹ inserat. ut inserta
cumulā. ut cumulata p̄ficiat.
ut p̄fectos iniquitatibus ad p̄nā
socios adquirat. Et notandum
quod n̄ transuolasse. sed pambulas
se se assertit. quia nimirū nequa
quā quē tēptat. uelociter deserit.
sed ubi molle cor inuenit. ibi pedē
miserę p̄suasionis figit. ut inmoran
da actionis prauę uestigia impri
mat. & ex sui iniquitatis simili
tudine quos ualē reprobos reddat.
Sed c̄tra hunc beatus iob laudatur.
& dicit. Hum quid cōsiderasti seruu
meum iob. quod ~~non sit~~ non sit
ei similis in terra. ~~Vir simplex~~
& rectus. timens d̄m. ac credens
amalo. Quē diuina inspiratio ē.
tra hostem roborat. hunc quasi
insatans auribus d̄s laudat. Lau
dare quippe ei ē. & prius bona

cedere. & post concessa custodire.
Sed antiquus hostis eo contra bonos
grauis seuit. quō uallari eos di
uine p̄tectionis munere conspi
cit. Unde & subiungens dicit;
Hum quid frustra iob timet d̄m.
Nonne tu uallasti eum aedomū
ei. uniuersaq; substantiam ei.
p̄circuitū. Operibus manuum
ei benedixisti. & possessio eius
creuit in terra. Ac si aperte di
cat. Cur laudas quē p̄regen
do roboras. Despecto enī me
dignus tuus laudibus homo esse.
si suis contra me uiribus stare.
Unde mox & maliciose de homi
ne expetit. qđ tamen p̄ceptor
hominis benigne concedit. Hā
subdit. Sed extende paululū
manū tuam. & tange cuncta
quę possidē. nisi in faciem bene
dixerit tibi. Plerūq; enī dum
uirtutū fructus seecunde red
dimus. dū continua p̄speritate
pollemus. aliquantulū mens
erigit. ut asemet ipsa sibi existe
re bona quę habet arbitret.
Quę nimirū bona antiquus hostis

maliciose at tractare appetit. sed
hec temptari dicitur nisi benigne
permittit. ^{et} Ut dum mens temptati
one pulsante in bonis in quibus
gaudebat concutitur inbecillita-
tis sue debilitate cognita. in spe
diuini adiutorii robustius soli-
detur. ^{et} Itaque mira dispensatione
pietatis. ut unde malignus hostis
cor temptat ut interimat. inde
misericors editor hoc erudiat
ut uiuat. Unde et bene subiun-
git. Ecce uniuersa que habet
in manu tua sunt. tantum in eu-
ne extendas manum tuam. Ac si
aperte dicat. Electi unius cuiusque
bona sic tibi exterius temptan-
da tribuo. ut tamen ipse noue-
ris quia perseuerante mihi illum
in mentis radice conseruo. Vbi
et bene subditur. Egressus est
satan a facie domini. Quia pro hoc quod
usque ad defectum cordis preualere
nequaquam permittit. exclusus
ab intamis exterius uagatur.
Qui etiam si uirtutes mentis ple-
rumque turbat. eo ipso foris quo
resistente deo usque ad interitum

bonorum corda non uulnerat. Tantum
quippe extra illa scire permittit.
in quantum necesse est ut temptatio-
nibus erudita solidentur. Ne ea que
agunt bona suis uiribus tribuant.
ne in securitatis torpore se dese-
rant. et a formidinis actione dis-
soluantur. sed ad puerctus sui cus-
todiam tanto sollerius inui-
gilant. quanto se contra ad-
uersarium stare sepe in acie tem-
ptationum uident. Cum autem qua-
dam die filii et filie eius come-
derent et biberent uinum in do-
mo fratris sui primogeniti.
nuncius uenit ad iob qui di-
ceret. Boues arabant. et asine
pascabant iuxta eos. et iuuer
saber. et tulerunt omnia. pue-
rosque percusserunt gladio. ^{et euasi sunt}
In electorum corde prior bonorum
sequenti ^{et} tum sapientia
nascitur. atque hec pro donum
spiritus quasi primogenita plebs
preferit. Que profecto sapien-
tia nostra fidelis est propheta atque
tante qui ait. Hic credide-
ritis. non intellegitis. Tunc

enī uere adintellegendū sapimus.
cū cunctis que conditor dicit. cre-
dulitatis nr̄e fidem p̄bemus. In do-
mo ergo fratris primogeniti con-
uiuam̄ filii. cū uirtutes relique
epulam̄ infide. Que si non prima
in corde nr̄o gignit̄. reliqua queq;
ē bona non possunt. & cū si bona
uideant̄. In domo fratris primogeni-
ti filii conuiuam̄. dū uirtutes
nr̄e in habitaculo fidei sacri elo-
quii cibo faciant̄. Scriptū quip-
pe ē sine fide impossibile ē place-
re dō. Tunc ergo uirtutes nr̄e
ueras uite epulas sumunt. cum
nutriri fidei sacramentis incipi-
unt. In domo fratris primogeni-
ti filii conuiuam̄. quia nisi uir-
tutes relique sapientie epulis
replete. ea que appetunt pruden-
ter agant. uirtutes cū nequa
quā possunt. Sed ecce ^{cu} bona que
agimus. sapientie epulis fideiq;
pascunt̄. Hostis nr̄ arantes boues
& pascentes asinas subtrahit. & pu-
eros gladio occidit. Quid arantes
boues. nisi grauiore cogitationes
nr̄as accipim̄. Que dū cor studiosa

44
exercitatione efficiunt. uberes puec-
tuum fructus reddunt. Quid pas-
centes intelligim̄ asinas. nisi sim-
plices mot̄ cordis. Quos dū studi-
ose ad duplicis erroris conpescim̄.
quasi in campo libere puritatis nu-
trim̄. Sed plerūq; hostis callidus
cū graues cogitationes in corde
conspicit. sub introducta casuo-
luptatis delectatione corrumpit.
& dū mot̄ cordis simplices uidet.
subtilia inuentionū acumina osten-
dit. Et dū laus de subtilitate que-
rit̄. puritatis simplicitas amittit̄.
& si usq; ad op̄ prauū p̄trahere n̄
ualeat. temptando tam bonorū cogi-
tationib; surripientis nocet. ut dū
turbare bona mentis agnoscerit.
ea quasi funditus abstulisse uideat̄.
Possunt et̄ parantes boues cogi-
tationes caritatis accipi. quibus
pdesse aliis conamur. cū fraterni
cordis duriciam p̄dicando seinde-
re cupim̄. Lotest ^{aut} pasinas que ni-
mirū sese onerantibus nulla fero-
citas insania resistunt. patientie
mansuetudo signari. Et sepe hostis
antiquus cū uelle pdesse nos loquendo

alius conspiciat. in quodam torpore
oculi mentem mergit. Ut alius pro
desse non libeat. & iam cum appropri
is uacat. Arantes ergo. boues sub
trahit. cum cogitationes mentis fra
ternę utilitatis fructibus. deducit p
summissum negligentię torpore
frangit. Et quiauis electorū cor
da intra archana suę cogitationis
mungilant. & quid acceptatore susti
neant. superantes pensant. eota
men ipso malignus inimicus aliqd
rapuisse se gaudet. quo cogitati
onibus bonę uel admomentum
pualat. Sepe autē cum pparata ad
tolerantiam mente uidet. quid ab ea
maxime diligit exquirat. Et tibi
scandalu liqueos ^{diabolus} inserit. ut quo ma
gis resqueq; diligit. eo peam faci
lius patientia turbet. Et quide
electorę corda ad se sepe sollicitę
redeunt. & semetipsa grauitet uel
pleui motu excessionis affligunt.
& dū mota discunt quomodo stare
debuerunt. aliquando melius con
cussa solidant. Sed antiquus hostis
dū tolerantię cogitationes uel ad
momentū turbat. quasi abstulisse

se ab agro cordis asinas exultat. In
his autē que agere disponim. ratio
nabili custodia. quid quib; rebus con
gruat. sollicitę pensamus. Sed ple
rūq; hostis dū subita ad nos p turba
tione tēptationis irrumpit. circū spec
tationes cordis inopinante puenient.
quasi ipsos custodes. pueros gladio
occidit. Sed tamen unus fugit.
qui alia perisse renuntiat. quia in
eo qd mens ab hoste patit. rationis
discretio sepe ad animū redit. Et
quasi solam se euasisse indicat. que
apud semetipsa fortiter quicquid
pulerit pensat. Alius ergo pe
reuntibus unus addomū redit.
dū turbatis intēptatione motib;
discretio ad conscientia recurrit.
ut qd repentinis incurribus p oc
cupata mens pdidisse se pensat.
hoc compunctionis studio afflicta
recipiat. Cūq; adhuc ille loqueret
uenit alter & dicit. Ignis dī ceci
dit de celo. & tactas oues puerosq;
cōsumpsit. & effugi ego solus. ut
nunciare tibi. Quid poues. nisi
cogitationū innocentia. Quid
ppueros nisi bonę cordū mundi

45
tia designat. Caelum vero aereum
dici paulo ante iam diximus. Unde
et aues caeli nominamus. Et semper
quod in mundi spiritus qui caelo ethe-
reo lapsi sunt in hoc caeli terraeque
medio uagantur. qui tanto magis
corda hominum ascendere ad celestia
mident. quanto se a celestibus
pelationis suae immunditiam
pictos uident. Quia ergo ab
aereis potestatibus circa cogitatio-
num nostrarum munditiam flamma luo-
ris urunt. de celo ignis ad aues ue-
nit. Sepe enim mandas mentis
nostrae cogitationes ardore libidinis
accendunt. et quasi igne oues con-
cremant. dum castos motus animi lu-
xuriae temptatione perturbant. Qui
ignis dei dicitur. quia et si non faciente
domino. tamen permittente generatur.
Et quia impulsu subito ipsas nonnun-
quam circumspectiones mentis obruunt.
quasi custodes pueros gladio occidunt.
Sed tamen unum incolomis fugit. dum
omne quod mens patitur. praesentans
discretio subtiliter respicit. solaque
mortis periculum euadit. quia cum
perturbatis cogitationibus discretio

non succumbit. ut dana sua animo
renuntia. et quasi dominum ad lamen-
tum uocet. Sed adhuc illo loquen-
te. uenit alius et dicit. Chaldaei
fecerunt tres turmas. et inuasit
camelos et tulerunt eos. nec non
et pueros percusserunt gladio. et ef-
fugi ego solus. ut nunciare tibi.
Et camelos qui mundum aliquid ha-
bent dum ruminant et immundum
dum nequaquam unguam findunt.
super iam diximus bonas rerum temporalium
dispensationes intelligi. In quibus
quod est cuncta distensio. eo nobis mul-
tiplicius insidiat inimicus. Omnis
enim qui dispensandis terrenis praeside-
rebus. percussa hostis iaculis laetius
patet. Nonnulla enim prauidens age-
re nititur. Et sepe dum cautus firtu-
ra subtiliter prauidet. incautus dana
praesentia nequaquam uidet. Sepe dum
praesentibus inuigilat. ad instantia
prauidenda dormitat. Sepe dum
aliqua torpens agit. quae uigilantem
agenda sunt negligit. Sepe dum
plus iusto uigilantem se in actio-
ne exhibet. ipsa actionis suae inqui-
etudine rebus subditis perius nocet.

Aliquando autē linguę modū ponere
nōtū, sed onere dispensationis exigen
te silere phibet; Aliquando dum
nimia se censura restringit. tacet
etiam quę loqui debuit; Aliquan
do ad inferenda necessaria dum se
laciis relaxat. dicit etia quę loqui
nō debuit; Plerūq; autē tantis cogi
tationū uoluminibus implicatur.
ut ipsa ferre uix ualeat. quę intra se
puidus uersat. & cū nihil opere fa
ciat. sub magno sui cordis ponde
re uehementer insudat; Quia enī
dura sunt quę apud semetipsum
intus patit. quietus foras ociosusq;
lassat; Plerūq; enī quasi uentura
animū cōspicit. totaq; cōtra hec inten
tione pponit. magnūq; ardor cōten
tioni se inserit. sopor fugit. nox
indiem uertit. Et cū quicquid foras
membra lectulus teneat. intus mag
nis clamoribus in cordis foro litigat.
Et fit plerūq; ut nulla euemant
quę pudent. Totaq; illa cogita
tio quę diu se plena intentione
parauerat. repente uacua qui cōstat.
Tanto autē mens longius anecessari
is cessat. quanto inania latius cogitat.

Quia igitur dispensationis curas maligni
si modo torpenti uel precipita
ta actione ferunt. modo pigra uel
immoderata locutione confundunt.
pene sepe autē nimis cogitationū
molibus p̄munt. tribus turmis chal
dei camelos rapiunt. Quasi enī tres
turmas contra camelos facere ē triena
rū dispensationū studia. modo
inlicito opere. modo supflua lo
cutione. modo inordinata cogita
tione uastare. ut dū se ad adminis
tranda exterius mens efficaciter
extendere nitit. a sui cōsideratio
ne separet. & eo dana quę de semet
ipsa patitur nesciat. quo erga
aliena fortiori studio quā deest
elaborat; Recta autē mens cū cu
ras dispensationis suscipit. quā sibi
quā primis debet attendit. & nec
p̄alienę sollicitudinis inmodera
tione sua studia negligit. nec
p̄sue utilitatis uigilantiā aliena
post ponit. Sed tamen plerūq;
dū ad utraq; mens solerti uigilat.
dū magnis erga se & ea quę sibi
cōmissa sunt. circūspeditionibus
uacat. repente tributa cuiuslibet
causę emergentis articulo. ita in

pcepti rapiunt. ut ab ea subito cunctis cir
 cuspectiones ei obruantur. Unde &
 custodes camelorum pueros chaldaei
 gladio ferunt. sed tamen unum redit.
 quia inter haec discretionis ratio
 mentis nostrae oculis occurrit. & solli
 cita sibi & anima quae subito in
 pulsus temptationis intrinsecus amittit
 intellegit. ^{Ad huc} loquebat ille. &
 ecce alius intravit & dixit. Filii tu
 is & filiaibus uescantibus & bibentibus
 uinum in domo fratris sui primoge
 niti. repente uentus uehementis
 irruit a regione deserti. & cecussit
 quattuor angulos domus. Quae
 corruens oppressit liberos tuos.
 & mortui sunt. Et effugi ego so
 lus ut nuntiare tibi. Sicut iam
 super diximus. regio deserti est. in mun
 dorum spirituum multitudo relictas.
 Quae dum editoris sui beatitudine
 deseruit. quasi manu cultoris ami
 sit. A qua uentus uehementis uenit.
 & domum subruit. Quia ab immun
 dis spiritibus. fortis temptatio surri
 pit. & a tranquillitate suae statu
 conscientiam subuertit. In quatuor
 uero angulis domus ista consistit.

quia nimirum solidum mentis nostrae
 edificium. prudentia. temperantia.
 fortitudo iustitia sustinet. In quatuor
 angulis domus ista subsistit. quia
 in his quattuor uirtutibus tota bo
 ni operis structura consistit. Unde
 & in paradysi flumina terram
 irrigant. quia dum his uirtutibus
 cor infunditur. ab omni desideriorum
 carnalium aestu temperat. Sed non
 numquam dum menti ignauia sur
 ripit. prudentia frigescit. Nam
 cum fessa torpescit. uentura non prouidet.
 Non numquam dum non nulla menti de
 lectatio surripit. temperantia nostra
 marcescit. In quantum enim ad delecta
 tionem praesentium ducimur. intan
 tum minus ab illicitis temperamur.
 Non numquam se timor cordis insinuat.
 & uires nostrae fortitudinis turbat.
 & eo minores contra aduersa existi
 mus. quo quaedam perdere immodera
 tius dilecta formidamus. Non num
 quam uero amor suus sementi in
 gert. eamque latente motu a recti
 tudine iustitiae diuertit. Et quo
 se totum auctori reddere negligit.
 eo in se iustitiae iuri contra dicit.

Ventus ergo uehemens. iiii. angulos
dom^o cecidit. dū fortis tēptatio occul-
tis motibus quattuor uirtutes quatit^{ur}.
Et quasi quassatis angulis dom^o eruit.
dū pulsatis uirtutibus conscientia
turbat^{ur}. Intra hos aut. iiii. domus
angulos filii conuiuunt. quia intra
archana mentis que principaliter
his. iiii. uirtutibus adsumunt recti-
tudinis culmen erigit^{ur}. uirtutes cete-
rę quasi quedā cordis soboles. se-
inuicem pascunt. Donū quippe
sp^s qđ insubietta mente ante alia
prudenciā. tēperantiā. fortitudi-
nē. iusticiā format. eandem men-
tem ut contra singula queq; tēpta-
menta erudiat. in septē mox uir-
tutibus tēperat. ut cōtra stulticiā
sapientiā. cōtra hebitudinē in-
tellectum. cōtra precipitationem
consilium. cōtra timorem fortitudi-
nē. cōtra ignorantiam scientiam.
cōtra duriciam pietatem. cōtra
supbiam dōe timorem. Sed non
nūquā dū mens nrā tanti mune-
ris plenitudine atq; ubertate ful-
cit. si cōtinua in his securitate pfru-
itur. a quo sibi hęc sūt obliuiscit.

De uirtutibus et uitiis

seq; ase putat habere. qđ nūquā sibi
ab eē considerat. Unde fit. ut aliquan-
do se hęc eadem grā utiliter subtra-
hat. & p̄simenti menti. quantū
in se infirmet^{ur} ostendat. Tunc aut
uere cōnoscim^{us} bona nrā unde sunt.
quando hęc quasi amittendo ser-
tim^{us} quia anobis seruari n̄ possunt.
Ad hoc itaq; in uiciando humilitatis
magisteriū. fit plerūq; ut in uicente
tēptationis articulo tanta stulti-
tia sapientiā nrām seriat. ut con-
turbata mens. qualiter malis im-
minentibus obuiet. uel contra tēp-
tationē quomodo se p̄pare igno-
ret. Sed hac ipsa stulticia cor-
prudent^{er} erudit^{ur}. quia unde ad
momentū desipit. eo post uerius quo
& humiliter sapit. & sapientia unde
quasi amittit. inde certius possidet.
Aliquando dū sublimia intellegen-
do in elatione se animus erigit.
in rebus imis & uilibus graui hebitu-
dine pigrescit. ut repente sibi etiā
ima conclusa uideat. qui p̄nē su-
ma penetrabat. Sed hęc ipsa hebi-
tudo intellectum nobis dū sub-
trahit seruat. quia dū ad momentū

cor humiliat. uerius ad sublimia in-
tellegenda confirmat; Aliquando
dū cuncta nos agere consilio gra-
uitate gaudem. pulsante causae
emergentis articulo precipita-
tione subita rapim. & qui nos
semp dispositos uixisse credidi-
mus. repente incerta confusi-
one uastam. Sed tamen eiusdem
confusionis eruditione discernimus.
ne nr̄is uiribus consilia nr̄a tri-
buamus. & tanto maturius ad
grauitatem restringim. quan-
to adhuc quasi amissam redi-
mus. Aliquando dū mens fortis
aduersa contempnit. sub ortis
aduersitatis euentibus hanc me-
tis uehementis percussit. Sed per
hunc concussa discedit. tribuat
q̄d in quibusdā fortis stetit. Et
tanto post ualidius fortitudinē
retinet. quanto hanc repente
irruente formidine sibi iā qua-
si elapsam uidet. Aliquando dū
magna nos scire gaudemus. re-
pentinis ignorantis cecitate tor-
pescimus. Sed quo ignorantia
mentis oculus ad momentum

42
clauditur. eo p̄ adscientiam uerius
aperit. ut nimirū flagello sus-
cettatis eruditus. & scire ipsum
a quo habebat sciat. Aliquando
dū religiosae cuncta disponim.
dū pietatis uiscera plene nos ha-
bere gratulam. quadā mentis
durtia irruente percussim. Sed
quasi obdurata cognoscim. cui
pietatis habitus bona tribuamus.
& pietas uerius uelut extincta
recept. dū quasi amissa ampli-
us amat. Aliquando dū subiectū
se diuinae fortitudini animus gau-
deat. repente supbia temptante
rigescit. Sed tamen ualde mor-
tamens. quia non timet. adhu-
militatem se nerū festin inflec-
tit. & tanto hanc solidius recipit.
quanto eius uirtutis pondus qua-
si amittendo pensauit. Euersa
igitur domo moriuntur filii. quia
turbata interpretatione cōscientia.
adualitate p̄prie agnitionis rap-
ti & in momento tēporis obruuntur
genitū in corde uirtutes. Qui
p̄fecto filii uirtus per sp̄m uiuunt.
dū exterius carne moriuntur. quia

in delicate uirtutes nre temptationis
tempore. & in momento turbate
ab status sui incolomitate deficiunt.
penitentionis tamen p̄seuerantiam.
integre in mental radice subsistunt.
Cū quibus & iā tres sorores occubunt.
quia in corde n̄m̄quā p̄flagella
turbat caritas. p̄formidinem cecitat̄
spes. p̄questiones pulsat̄ fides. Sepe
enim quasi a conditoris amore tor
pescimus. dum ultra quā nobis con
gruere credim̄ flagello fatigam̄.
Sepe dū plus quā necesse ē. mens
formidat. fiduciam sibi in se spei
debilitat. Sepe dū inmensis ques
tionibus anim̄ tendit̄. p̄bata fi
des quasi defectura fatigat̄. Sed
tamen uiuunt filie. quę domo
conculsa moriunt̄. quia & in tra
escientia. spē. fide. caritateq; pe
ne occubere p̄turbatio ipsa re
nuntiat. has tam̄ ante dī oculos
uiuas. p̄seuerantia recte inten
tionis seruat. Unde & puer qui
hec nuntiat solus euadit. quia
mentis discretio & iā inter temp
tamenta incolomis p̄manet.
Agitq; puer ut iob filios flendo

recipiat dū discretionē nunciante
dolens anim̄. uires quas quasi amit
tere ceperat penitendo conseruat.
Mira aut̄ hoc nobiscū dispensatione
agit̄. ut mens nra culpe n̄m̄quā
pulsatione feriat̄. Nam cē se mag
narū uirium homo crederet. si nul
lum unquā earundem uirium
defectum intra mentis archana
sentiret. sed dū temptatione irru
ente quatit̄. & quasi ultra quā
sufficit fatigat̄. ei contra hostis
sui insidias. munim̄tū humilita
tis ostendit̄. Et unde se p̄times
cit. enerunt̄ cadere. inde accipit
fortiter stare. Teptat̄ aut̄ n̄ solū
uires a quo accipiat discit. sed
quanta cas uigilantia seruet in
telligit. Sepe enī quē teptati
onis certamen superare n̄ ualuit.
sua deterius securitas strauit. Hā
dum lassum se quisq; in ocio remittit.
dissolutam mentē corrupto
ri p̄stituit. At sic cum ex dispen
satione sup̄ne pietatis teptatio
n̄ repente uehementer irruens.
sed teperato accessu erudiens pul
sat. nimirū ad insidias p̄uidentias

euigilat. ut contra hostem se in cer
tamine caute accingat; Unde & be
ne subiungit; Tunc surrexit iob;
Sedere enim qui esentis e. assurgere
decertant; Auditis ergo aduer
sis surgere est. exptis temptatio
nibus mte adcertamina robustius
parare; Quibus nimiru teptatio
nib; &ia discretio pficit. quia ut
virtutes autus subtilius distinguat
agnoscit; Unde & bene subiun
git; Scidit uestimta sua; Vesti
mta scindimus. cu discernendo
nra opera retractam; Si eni apud
dum nra nos opera quasi uestimen
ta n tegerent. nequaqua uoce
angtica diceret; Beat' qui uigilat
& custodit uestimta sua ne nudus
ambulet. & uideant turpitudme
ei; Turpitududo enim nra tunc cer
nit. cu uita rephensibilis ante
iustoz oculos inuidicio. nequaqua
subsequentis boni operis tegmine
uelat; Sed quia cu culpa teptia
m adlamenta accendim. atq; ipis
lamenti excitati. ad pspicienda luce
iusticie subtilius oculos nris aperim.
quasi in dolore uestimta scindim;

Quia celsitu discretionis crescente.
cuncta que agim. districtius uita
manu iudicam; Tunc omis nra cla
ro corrumpit. tunc cuncta ab animo
cogitationu supfluitas cadit. Un
de & subdit; Inconsu capite corrumpit
mtra adorant. Na quid moralit
p capillos. nisi defluentes animi cogi
tationes accipim; Unde & alias uo
ce ecclie dr; Sicut uitta coccinea
Labia tua sponsa. & eloquiū tuū dulce;
Uitta quippe. crines capitis asstrin
git; Labia ergo sponsę sicut uittę
sunt. quia exortatione seę ecclie
cunctę in auditorum mrib; diffu
sę cogitationes ligant. ne remissę
defluant. ne sese p mhetta spargant.
ne sparse cordis oculos deprimant.
sed quasi ad unā se intentionē colli
gant. dū uitta eas seę pdicationis
ligat; Quā recte & coccinea asse
rit. quia seoz pdicatio. solo carita
tis ardore flamasert; Quid uero
p caput. nisi ea que principalis um
us cuiusq; actionis est mens ipsa sig
nat; Unde & alias dr; Et oleū de ca
pite tuo n deficiat; Oleum quippe
incapite e. caritas in mte; Et a capite

Cantica canticoz

Cantica canticoz

oleū deficiat. cū carnal anīte discedit.
Caput ergo detondere ē. cogitationes
supfluas anīte resecare. Et deton-
so capite in terrā corrūt. quā rēps-
is p̄sūptionis suę cogitationibus
quā in semet ipso infirmū sit. humi-
lit̄ agnoscat. Difficile nāq; ē mag-
na agere. & apud semet ipsū quēpi-
demagnis actibus cogitationū fi-
ducia n̄ habere. Eo ipso enī quo
contra uicia fortit̄ uiuit. cogita-
tionū p̄sūptio in corde generatur.
Et cū mens foris culpas ualent̄ con-
citat t̄ cetera. plerūq; apud semet
ipsam latent̄ intumescent. Nāq; se
ēē magni alicuius meriti estimat.
nec se peccare in cogitatione suae
estimationis putat. Ante distric-
ti aut̄ iudicis oculos. tanto dete-
rius delinquit. quanto culpa quo
occultius. eo poene incorrigibilē
p̄petrat. Et tanto aduorandū lati-
us patet fouea. quanto de semet ipsa
elatus gloriat̄ uita. Unde ut sepe
iam dixim. pia cōditoris dispensati-
one agit. ut dese cōfidens anima
dispensatoris cōptatione pulsetur.
Quatin̄ infirmata qd̄ sit inueniat.

& p̄sūptiois p̄prie fastū deponat.
Mor enī ut temptatio mentē pul-
sauerit. omis cogitationū n̄rarū
p̄sūptio. tumultūq; conquiescit.
Mens enī cū se in elationē erigit.
quasi in tyrannidē erūpt. Ha-
bē enī tyrannidis suę satellites.
fauentes sibi. & cogitationes suas.
Sed si super tyrannū hostis irru-
at. fauor mor satellitū cessat.
Intrante nāq; aduersario satelli-
tes fugiunt. eūq; territi decli-
nant. quē in pace positi callida
adulatione laudabant. Sub duc-
tis uero satellitibus ante hostē
solus remanet. quia recedentib;
elatis cogitationibus. p̄turbat̄
animū se solūmodo & tēptationē
uide. Auditis ergo aduersis
caput detondet. cū tēptatio-
nib; uehement̄ irruentib;. ap-
sūptionis suę cogitationibus
mens nudat̄. Quid ē enī qd̄ Hum
nazarei capillos nutriunt. nisi
qd̄ purā magnę cōtinentię.
p̄sūptionū cogitationes crescunt.
Sed quid ē qd̄ deuotione cōpleta
capit nazareus radere capillosq;

inigne sacrificii ponere iubet nisi
 qd tunc ad perfectionis summa ptingimus.
 cu sic exteriora ultra uincimur ut etiam
 cogitationes superfluas amente resicemus.
 Quas nimiru igne sacrificii concrema
 re e. flama eas diuini amoris incende
 re. ut totu cor in di amore ardeat.
 & cogitationes superfluas concremans.
 quasi narare capillos deuotionis pfee
 rone consumat; Et notandu qd in
 terram corruens adorauit; Ille eni uera
 do oratione exhibe. qui semetipsum quia
 puluis sit humilitate uide. Qui nihil sibi
 uirtutis tribuit. qui bona que agit. ce
 de misericordia editoris agnoscat. Unde
 & copotent dicit; Hucus egressus sum
 de utero matris mee. nudus reuertar illuc.
 A est reprobatus animus & in infirmitatis sue
 inopia dephensus dicit. Hucus me in
 fide prima gra genuit. nudu eade gra
 in assumptione saluabit; Est naq magnu
 animi turbati solacium. ut pulsat uirtus
 cu se quasi nudari uirtutibus conspiciat.
 ad sola misericordie spem recurrat; Et eose
 nudari n sinat. quo se a uirtutibus humi
 litate nudu putat. Quia & si fortasse aliqua
 uirtute in teptatione detegit. infirmita
 te tam ppriam agnoscent. ipsa melius
 humilitate uestit. & ualde robustius
 qua steterat iacet. cu sibi sine diuino
 adiutorio cessat tribuere qd habet. Unde
 emanu mox largitoris re iudicis humilitate
 agnoscat dicens. Dns dedit. dns abstulit.

Ecce teptationibus erudit eruit. qui &
 in uirtute habita largitate datus. &
 in ptebatione fortitudinis. potestatem
 tollentis agnoscat. Que tamen for
 titudo non tollitur. sed pteurbata
 fatigatur. quatinus concussa mens.
 dum se hanc itaq; quasi amittere tre
 pidat. sep facta humilis nu qua p dicit.
 Sicut dno placuit ita factu est. sit no
 men dni benedictu; In hoc quod
 pteurbatione interna concutimur.
 dignu e. ut ad conditoris iudicium
 recurrant. ut inde cor nrū adiutori
 suo maiores laudes exhibeat. unde
 pulsatu uertus inbecillitate sue in
 firmitatis pensat; Bene aut dicit.
 In omnibus his n peccauit iob ^{labii sui} neq;
 stultu aliquid contra dm locutus
 e. Quia sollicita cura custodire dolens
 animi. debet ne cu se intus teptatio
 stimulat. in uerbis foras inlicite lo
 cutionis erupat. ne dephatione mur
 murat. & ignis qui hunc uelut au
 ru concremat. peccatu sermonis
 inlicite in palee fauilla uertat;
 Si uero obstat. si hoc qd de uirtutibus
 diximus. de his que in ostensione
 uirtutis dantur. dona sei sps sen
 tiamus; Alii naq; pphetis. aliige
 nera linguaru. alii uero uirtutes
 curationu dantur; Sed quia hec
 ipsa dona non semp in mente eo
 de modo sunt. liquido ostendit.

69

Heliseus

Amos

quod nesciens mens in presumptione eleuet. aliquando
utiliter subtrahunt. Haec si prophetas
spiritus prophetas semper adest. in mirum heliseus
us propheta non diceret. Dimitte eam. ani-
ma enim eius in amaritudine est. et dominus ex-
laute amem uerbum. Si prophetas spiritus pro-
phetas semper adest. inquit amos propheta
non diceret. Non sum propheta. Vbi et sub-
dit. Neque filius prophetae. Sed puer ar-
mentarius ego sum. uellens si comoros.
Quomodo autem propheta non fuit. qui desu-
turis tot uera praedixit. Aut quomodo
propheta fuit. si desens in praesenti uera dene-
gavit. Sed quia eadem ora qua requi-
sit est prophetas spiritum sibi de caelo sensit.
desens a ipso testimonium ueracitatis intu-
it dicens. Non sum propheta. Qui tam-
secutus adiuuauit. Et nunc audi uerbum
domini. Haec dicit dominus. Vxor tua mei-
uitate fornicabit. et filii tui. et filiae
tuae in gladio cadent. Et humus tua
funiculo metietur. et tu in terra polluta
moriens. Quibus prophetas uerbis apte
ostendit. quia dum desens illa loqueretur.
implet est. Et mox habere prophetandi
spiritum meruit. quia se propheta nec hu-
militate agnouit. Si prophetas spiritus pro-
phetas semper adest. dauid regi derelictus est.
structione consulenti nequaquam nathan
propheta ceciderat. quod per paululum nega-
re. Unde bene in euangelio scriptum est.
Super quem uideris spiritum descendente et
manente super eum. hic est qui baptizat.

In euactis namque fidelibus spiritus uenit. sed in
solo mediatore semper singulariter permanet.
Quia eius humanitatem nunquam de-
seruit. excensus diuinitate praecedit.
In nullo igitur manet. qui solus et omnia et se-
per potest. Haec fideles qui hunc accipiunt.
cum signorum dona habere semper ut uolunt
non possunt. hunc se accepisse quasi in-
transit ostensione testantur. Sed cum rur-
sum de eodem spiritu ueritatis ore discipulis
dicitur. apud uos manebit. et in uobis erit.
quod est quod diuina uoce mediatoris sig-
num hoc eadem sancti spiritus mansio declarat. cum
dicitur. Super quem uideris spiritum descendente.
et manente super eum. Sicut iuxta ma-
gistri uoce et in discipulis manet. quo-
modo singulariter iam signum erit. quod in me-
diatore permanet. Quod tam cito cog-
noscamus. si dona eodem spiritu discernamus. Alia
namque sunt dona illius sine quibus ad uitam
nequaquam pergitur. alia quibus uitae scien-
tiae palio uoluntate declarat. Mansue-
tudo namque. humilitas. patientia. fidelis
spes. caritas. dona eius sunt. sed ea sine quibus
ad uitam hominis peruenire nequaquam pos-
sunt. Prophetas autem uirtus. curatio. ge-
nera linguarum. interpretatio sermonum.
dona eius sunt. sed quae uirtutis eius praesentiam
per correctionem inueniunt ostendunt. In
his igitur donis sine quibus ad uitam perueniri
non potest. spiritus sanctus siue in praedicatoribus suis siue
in electis omnibus semper manet. Nullis autem quibus
postensione illius non nostra uita seruat. sed alio

Euang

quere. nequaquam sepe in predicatoribus
 permanet. Quia sepe quidem eorum cordibus
 ad bene uiuendum proficit. nec tam peos
 uirtutum signa sepe ostendit. Sed
 aliquando scitis a signorum ostensionibus
 subtrahit. ut eo humiliter uirtutes ei
 habeant. quo habere teneri non possunt.
 Mediator autem dei et hominum homo christus
 ihesus. incunctis eum et sepe et etinuat
 habere presentem. quia ex illo isdem spiritus per
 substantiam profert. Recte ergo et eum in
 sepe predicatoribus maneat. in mediatore
 singulariter permanere prohibet. quia et in
 istis per gratiam maneat ad aliquid. in illo autem
 per substantiam maneat ad cuncta. Sicut enim
 corpus nostrum sensum tantummodo tactus ag
 noscit. caput autem corporis usum simul om
 nium quinque sensuum possidet. ut uideat.
 audiat. gustet. odoret. tangat. tamen
 bra superius capitis in quibusdam uirtutibus
 emicant. ipsum uero caput incunctis uirtu
 tibus flagrat. Dissimulat ergo spiritus in illo
 maneat. a quo per naturam nunquam recedit.
 Dona uero ei quibus ad uitam tendit. sine pericu
 lo amitti non possunt. Dona autem quibus uirtu
 tes demonstrat. plerumque ut dictum est sine
 dispendio subtrahunt. Illa ergo per naturam eru
 ditione tenenda sunt. hec per patientiam puer
 tibus exquirenda. In illis noscitur formido
 ne pereant. in istis uero ad tempus aliquando
 sublati esse solent humilitas. quia ad elatio
 nem mentem fortasse subleuant. Cum igitur
 excessa nobis uirtutum signa subtrahunt. dicat

recte. Dominus dedit. Dominus abstulit. sicut domino
 placuit ita factum est. sit nomen domini benedic
 tum. Turis enim uere ostendimus. quia
 accepta recte tenuimus. cum profecto equa
 nimiter admonitum sublata toleramus.
EXPLICIT LIBER SECVNDVS.
INCIPIT LIBER
TERCIVS.

ELIYS IOB
 ad mortem peritum in
 temptatione. ad ui
 tam creuit ex
 uerbere. Et an
 tiquus hostis
 unde se bona ei
 estimauit. et in
 guere. inde doluit mul
 tiplicasse. Sed quia primo certa
 mine se succubuisse considerat.
 ad alia se temptationum bella restau
 rat. Et desco uero mala adhuc in
 pudenter sperat. quia bona malis
 credere non potest uel cepta. Ita autem
 quis in prima eius percussione permissa
 iterum subuertunt. cum dicitur. Factum est autem
 eorum quaedam die uenissent filii dei. ut
 assisterent coram domino. uenissetque. Secan
 inter eos. stare in conspectu eius. ut di
 ceret dominus ad iatan. Unde uenis. Qui
 respondens ait. Circumui terra et
 pambulauit eam. Et dixit dominus ad iatan.
 Huiusmodi considerasti seruum meum
 iob. quod non sit ei similis in terra.

Homo simplex & rectus. timens dñm. & re-
dens amalo. hęc quia latius sup̄ differunt.
melius silendo p̄terim̄. ne dñm sepius dis-
cussa repetam̄. tardius ad in discussa ue-
nam. Quauis hoc qđ uoce dñi ad satan
dñ. unde uenis. nequaquā ḡtimo qđ ei
ut p̄tus dicit. Cū enī ab eo certamine
in quo relaxat̄ fuerat uictus redit. &
unde uenit requirit. qui unde ueniat
scit. qđ aliud quā infirmitas sup̄bis ei
inrepat̄. Ac si ei apte diuina uox dicit.
Ecc̄ ab uno & minime carne posito ho-
mine uinceris. qui te certamine auctore
omniū erigere conaris. Unde mox dñs
cū beati iob bona sicut p̄us dicit. hęc
cū uictoria & triūphis enumerans ad-
iungit. & adhuc retinens innocentia
suā. Ac si apte dicit. Tu quidem exer-
cisti maliciam. sed ille innocentiam
n̄ amisit. Et unde ḡtimasti p̄fectum.
ei inminuere. inde cōpulsus est eius
p̄fectum deseruire. Quia mentis in-
nocentia quā gloriose tenuit intran-
quillitate. gloriosius seruauit inuer-
bere. Sequit̄. Tu autē cōmouisti me
aduersus eum. ut affligere illū frustra.
Cū sit dñs ihs iustus & uerax. ualde
querendū est. quomodo beati iob
frustra afflixisse se indicat. Quia enī
iustus ē. frustra affligere non potuit.
Sed rursū quia uerax ē. alit̄ n̄ potuit
dixisse quā fecit. Ut ergo iusto &
ueraci utraq; conueniant. quatenus

& uera dicat. & inuisa non faciat. cog-
noscam̄ beati iob. & uera aliquid frus-
tra. & rursū uera aliquid n̄ frustra
p̄cussum. Quia enī iustus & uerax.
hęc quę desent & ipso asserta. ostendam̄
& uerū extitisse qđ dixit. & rectū fu-
isse qđ fecit. Hęc esse quippe erat. ut
sc̄s uir dō soli sibiq; cognit̄. quanta uir-
tute polleret. admittandū cunctis in-
notesceret. Ap̄te nāq; alius uirtutis
exempla n̄ daret. si ipse sine tēptatione
p̄maneret. Actū ergo ē. ut uires eius
cunctis imitandas ipsa uis p̄cussionis
ostenderet. & flagella p̄clerent. qđ in
tranquillitate latuisse. sed eisdē flagel-
lis creuit uir̄ patientię. atq; ex dolore
uerberis. aucta ē ḡta remunerationis.
Et ergo indicto dñi ueritas. relictudo
aut̄ teneat̄ in facto. beati iob enī frustra
p̄cussus. quia auget̄ meritū. & tamen
frustra p̄cussus. quia nullū puniatur
admissū. Frustra enī p̄cussus est. cui
nulla culpa recidit. & n̄ frustra p̄cussus
ē. cui uirtutis meritū cumulat̄. Sed
quid est qđ dñ. cōmouisti me. Nunquid
satans uerbis ueritas accendit̄. ut in
subditorū fuge cruciatibus instigaretur.
Quis hęc de dō senserit. quę recto etiam
homini indigna p̄pendit. Sed quia nos
ferre nisi cōmota nescim̄. ipsa diuina
p̄cussio. cōmotio uocet̄. & ad nra uerba
diuina uoce descendit̄. ut ei factum ab
homine ut eūq; capiat̄. Illa enim uis

que absq. necessitate omnia creavit. & sine defectu omnib. p. s. & sine labore cuncta sustentat. & sine occupatione regit. etiam sine commotione corrigit. Sicq. humanas mentes ad ea que uoluerit. flagellis format. ut indueritis ubra asue incommutabilitatis luce n. transeat. Sequit. Respondens satan ait. Pelle ppelle. & cuncta que habet homo dabit panima sua. Alioquin. mitte manum tuam & tange os ei. & carne. & tunc uidebis qd. in faciem benedicat tibi. Antiquis hostis ex reb. exterioribus colligit. qd. beato uiro admittit erim. infligit. Pelle enim ppelle dari asserit. quia sepe du. uenire ietu. etia. facie certum. manu palpebris opponim. ut abieci oculos defendam. & corp. uulneri obicim. ne incorporate teneriori uulnerem. Satan ergo. hec esuete fieri sciens. dicit. Pelle ppelle. & cuncta que habet homo dabit panima sua. Aest. apte dicit. Idcirco iob. tot extra se. flagella equanimiter patitur. quia pauet ne ipse feriat. Cura enim carnis e. qd. dapno affectu. carnalium mot. n. est. Quia du. sibim. & ipsi metuit. min. suoz. peussionel. ferat. Unde amor ei. carne ferenda. postulat dicens. Mitte manum tuam. & tange os ei. & carne. & tunc uidebis qd. in facie benedicat tibi. Superius u. dixerat. tange cuncta que posside. & tunc uidebis qd. in facie benedicat tibi.

nunc quasi prioris p. positionis oblitus fact. dealis alia postulat. Qd. tam recte diuina dispensatione p. mittit. quatin. alter eator impudens. uel sepe uictus obmutescat. Sequit. Dicit ergo d. ad satan. Ecce in manu tua e. uerum. tam. animam illius serua. Ecce iteru. p. missione uerberis. comitat. custodia p. cectionis. & electu. suum diuina dispensatio custodiendo deserit. deserendo custodit. Alia illius p. dit. alia p. regit. Si enim totu. iob. deserere. in manu tanti aduersari. homo quid eet. In ipsa ergo. iusticia p. missionis. misceat. que da. libra pietatis. quatin. in uno. eodeq. certamine. & seruis humilis ex oppressione p. ficiat. & hostis sup. brens. ex p. missione subcu. bat. Manu. itaq. aduersari. ses. uir. tradit. sed tam. inimicis aduersoris sui manu retinet. De illis quippe. ouib. fuit. de quib. in euangelio ueritas dicit. Non rapie. eas quisqua. de manu mea. Et tam. ex petenti hosti. dr. ecce in manu tua e. h. scilicet. ergo. in manu d. isde. e. in manu diaboli. Ha. dicens. in manu tua e. ip. tan. adiungit. Veruntam. animam ei. serua. Latent. pius aduersor. innotuit. quia tenuit. que. ecessit. Et dando. n. dedit. que. aduersari. sui. iaculis. emens. abscondit. Quid. e. aut. qd. ad satan. dr. animam illius. serua.

Euang.

De oratione dñi ca

Quo enim pacto ille custodit. qui custo
dita semper irrupere appetit. Sed sa
tan seruare dñi. irrupere non audere.
Sicut extra patre in oratione postu
lam. dicens; Ne nos inducas in
temptatione. Neque enim in temptatione dñs
inducit. qui sepe in temptatione subditos
misericorditer protegit. Sed tam in
temptatione quasi ei inducere est. in temptatione
nos in lecebra non munit. Et tunc
nos in temptationis laqueum non inducit.
cum temptari nos ultra quam possumus non
permittit. Sicut ergo nos dñs indu
cere in temptatione dñi. si nos ab aduer
sario induci patiamur. ita aduersarius
seruare animam dñi. cum hanc temptando
superare prohibet. Sequitur. Egressus
igitur satan a facie dñi. Quomodo
satan a facie dñi exeat. ea iam quae supe
rius sepius dicta sunt. manifestant.
Sequitur. Percussit iob ulcere pessimo.
a planta pedis usque ad uerticem eius.
Duobus sepe modis flagella pensanda
sunt. ut scilicet ppendantur aut
qualia sint. aut quanta. Haec sepe
multa ex qualitate. sepe graua ex
quantitate leuigantur. Si uidelicet
cum multa sunt non sint graua. Cum
uero graua. non sint multa. Ut igitur
ostendat quomodo prosperitate flagel
li aduersarius extra semetipsum non solum
propter iniquitatem qualitatis sed etiam propter
dus quantitatis exarsit. ad demonis

tranda qualitate dñi. percussit ulcere
pessimo. ad insinuandam uero quanti
tate subiungit. a planta pedis usque ad
uerticem. ut mirum non inueniret uacat
agla. in cuius nil corpore uacat apena.
Sequitur. Qui testa sanie radebat. sedens
in sterquilino. Unde testa. nisi exclu
to efficitur. Quid uero est sanies corporis.
nisi lutum. Sanies ergo radere testa prohi
betur. ac si apte diceretur. Luto tergebatur
lutum. Pensabat uir scilicet unde sumptum
fuerat quod gestabat. et fragmento uasis
fictilis. et fractum uas fictile radebat.
Quo facto. patens ostendit corpus
suum quomodo sibi sanum subdidit. quod
et percussum sic despicens curauit. Quia
ille molliciem sanguis sui carni excessit.
qui non ueste. non digitum. sed testa etiam
uulneribus admouit. Testa ergo rade
bat sanie. ut semetipsum et in fragmento
considerans. etiam de extersione uulne
ris sumere curam mentis. Quia uero
sepe pro ea quae circa corpus sunt animus
inflatur. et pro hoc quod erga nos agit. fra
gilitas nostri corporis ab oculis cordis amo
uetur. sicut nonnulli seculares. cum tempo
ralibus dignitatibus fulcuntur. dum locis alio
oribus president. dum multorum obsequia
sibi subpetere aduocum uident. fragili
tatem suam intueri negligunt. et uas quod
gestant fictile. quasi uelociter ceteren
dum obliuiscunt. omnimodo non aduen
dunt. beatus autem iob. in consideratione

fragilitatis sue etiam ex circumstantibus trahere. & ante oculos suos unum suum respectum augere. non quolibet in terra que pene ubique munda repperit. sed in sterquilino sedisse describitur. In sterquilino ponebat corpus. ut extra supra que est carnis substantia. bene proficiens penderet animi. In sterquilino ponebat corpus. ut etiam ex loci fetore caperet. quod festine corpus ad fetorem rediret. Sed ecce cum beatus iob tot rerum dampna sustinet. tot funeribus pignorum percussus dolere. tot uulnera tolerat. dum decurrentem sanem testa radit. dum putredine defluens in sterquilino residet. intueri libet. quid est omnipotens deus quos tam sibi caros in eternum respicit. tam uehementer. quasi despiciens affligit. Ecce autem dum beatus iob uulnera eruere. considero. repente mentis oculos ad iohannem reduco. & non sine grauissima admiratione ppendo. quod ille prophetie spiritu in utero matris uterum implet. atque ut ita dixerim. priusquam nasceretur renat. ille amicus sponsi. ille quo inuictos mulierum maior nemo surrexit. ille sic propheta. ut plus etiam quam propheta. ab iniquis in carcere mittitur. & puelle saltatu capite truncat. & in tantis seueritatis periculis epium moritur. Numquid non credimus aliquid fuisse. quod in eius uita illa sic despecta mors tergeretur. Sed quando ille uel in cibo peccauit. qui locustas solummodo & mel siluestre edidit. Quid deus uel de qualitate sui reg-

qd

minis deliquit. qui camelorum pilis corpus operuit. Quid de uersatione sua offendere potuit. qui de hyeme non recessit. Qui illum loquentis reat polluit. qui disunctus longe ab hominibus fuit. Quando illum uel silentii culpa tetigit. qui ad se uenientes tam uehementer increpauit dicens. gemmina uiperarum. quis uobis demonstraui fugere auentura mea. Quid est ergo quod iob dei testimonio profert. & tam plagis usque ad sterquilinum sternit. Quid est quod iohannes dei uoce laudatur. & tam premulentis uerbis in saltationis primu moritur. Quid est quod omnipotens deus sic uehementer in hoc seculo despicit. quos sic sublimiter ante secula elegit. nisi hoc quod pietati fidelium patet. quoniam idcirco sic eos promittit inuictis. quia uideat quomodo remuneret in sumis. Et foras usque ad despecta deiecit. quia intus usque ad incomprehensibilia perducit. Hinc ergo unus quisque colligat. quid illis sint passuri quos reprobat. si hic sic cruciat quos amat. Aut quomodo ferientur qui in iudicio arguendi sunt. si sic eorum uita promittit. qui ipso iudice teste laudantur. Sequitur. Dixit autem illi uxor sua. adhuc tu permanes in simplicitate tua. Benedic deo & morere. Antiquus hostis humanum genus duobus modis temptare consuevit. ut uidelicet corda stantium. aut

tribulationibus frangat. aut ^{opu} psuasibus
molliat. In utrisq; ergo circa beatū iob
se uehementē exercuit. Hāc prius patri
familias intulit dāpna rerū. orbauit
patre morte filioꝝ. percussit incolomē
putredine uulnerū. Sed quia putres
centē foras sanū adhuc interius stare
cōspexit. quē exterius nudū reddidit.
hunc interius ditiore fieri p̄ exhibita
laudē cōditoris inuidit. callide cogitans
pensat. qđ circa se athleta dī unde p̄
mittit inde subleuat. uictusq; ad subti
lia tēptandi argumta cūertit. Hāc an
tiq; artis insidias repetit. & quia scit
quomodo adam decipi solet. ad eum
recurrat. Beatū enī iob inter tot re
rū dāpna. int̄ tot percussionū uul
nera. quasi inquādā uirtutū arce
stare inuictū uidit. In alto quippe
mente fixerat. & idcirco hanc hosti
les insidie irrupere n̄ ualebant. Que
rit ergo ab aduersario. in hac arce mu
nitissima quib; gradib; ascendat. Si
cina ē aut̄ uirō mulier. atq; subuinc
ta. Cor igit̄ mulieris tenuit. & quasi
scalā qua ad cor uiri ascendere potu
isse inuenit. Occupauit animum
cūugis scala mariti. sed nil arte hac
p̄ualuit. quia sc̄s uir subiecta sibi mu
liere cōpposita attendit. Et recte
loquens docuit. quā serpens ut per
uersa loqueret̄ instigauit. Dignū
quippe erat. ut fluxā mētē uirilis

censura restringerē. cū p̄fecto &
deipso primo lapsu humani generis
nosscē. qđ docere mulier recte nes
cēt. Unde & bene p̄paulū dī. Docere
aut̄ mulieri n̄ p̄mittit. quia nimirū
aliquando cū docuit. a sapientie eter
nitate separauit. Antiquus itaq; hostis
adā in sterquilimo p̄didit. qui adam
in paradiso superauit. Atq; ad uiri
cē suā mulierē dū ad uerba male per
suasionis accendit. ad doctrinā sc̄s eru
ditionis misit. & que excitata fuerat
ut p̄deret. erudita ē ne periret. Sic sic
a nr̄is uiris fortibus hostis p̄cutat̄. ut
sua ei tela etiā rapiant̄. Unde enī se
exaggerare estimat dolore uulneris.
inde eis cōtra sem & ipsū suggerit arma
uiritatis. Et uerbis aut̄ male p̄suaden
tis cūugis uigilantē debent̄ aspicere.
qđ antiquus aduersarius n̄ solū p̄ sem &
ipsū. sed p̄ eos etiā qui nob; adherent
statū satagit nr̄e mētis inclinare. Cū enī
cor nr̄m sua p̄suatione n̄ subruat. ad hoc
nimirū p̄ linguas adherentū reptit.
Hinc enī scriptū ē. A filius tuus caue. & a
domesticis tuis adtende. Hinc p̄p̄beta
dī. Vn̄ quisq; se a primo suo custodiat.
& in om̄i fratre suo n̄ habeat fiduciā. hinc
rursū scriptū ē. Inimici hominis domes
tici ei. Callidus nāq; aduersarius. cū abo
noꝝ cordibus repelli se cōspicit. eos qui
ab illis ualde diligunt̄ exquirat. & p̄ eoz
uerba blandiens loquit̄. qui plus ceteris

Paulus

Ap̄t̄

Euang

amant. ut dū uis amoris cor pforat. facile
 psuasionis ei gladius admittit. rectitudi
 nis munimina irrupat. Post dāna igit
 rerū. p̄ funera pignoz. p̄ uulnera scissu
 rasq; mēbroz. antiquus hostis linguam
 mouit uxorū. Et notandū quo tēpore
 uiri mēte studuit. uirulento sermone
 corrūpere. Verba enī p̄ uulnera intulit.
 ut nōmū cū uis doloris ingrauesceret.
 facile psuasionis suggestio puerſa pualerē.
 Sed si ipſū supulit tēptationis ei ordinem
 ppendim. qua calliditate ſeuat inueni
 m. Mouit nāq; prius dāna substantiaz.
 que extra naturā pfecto essent. & extra
 corp. Sub trax̄ filios. qđ iā quidē extra
 naturā n̄ eēt. sed tam adhuc aliquaten
 extra ppriū corp. A dextremū pculſit
 & corp. Sed quia uulnerib. carnis admittit
 uuln. puenire n̄ ualuit. & iā cūunctz mu
 lieris linguā que fuit. Quia enī ap̄ocer
 tamine superari se doluit. de ore eiugis
 quasi iaculū de insidus intorſit. que pfecto
 dicerē. Adhuc pmanes in simplicitate tua.
 Benedic dō & morere. Ecce tēptando om̄a
 abstulit. ecce tēptando mulierē reliquit.
 & scō uiro callide cuncta diripuit. Sed
 ualde callidus aduulſor suā mulierē reſer
 uauit que dicit. Adhuc pmanes in simplici
 tate tua. Verba sua eua repeta. Hā quid
 ē simplicitate dicere deserere. nisi obedi
 entia uel pp̄ritū comēdendo cōtēpnere. Et
 quid ē dicere benedic dō & morere. nisi trans
 cendendo pceptū. ultra quā esēdū uiue.

Sed adam n̄ fortis inſter quilibet uicuit.
 qui in paradiso quondā debilis ſterit.
 Hā ilico ad male suadentis uerba. respon
 dit dicens. Quasi una defultis muli
 erib. locuta es. Si bona suscepim de
 manu dñi. mala quare n̄ sustineam.
 Ecce ubiq; hostis frangit. ubiq; superat.
 p̄cuncta tēptationū argumta succu
 buit. qui & illud suū familiare sola
 tiū etiā demuliere amittit. Inter hęc
 igit sem uirū intueri libet. foras
 reb. uacuu. int̄msecus dō plenu. Pau
 lus cū in se ipſo diuitias sapientie in
 ternę cōspicerē. seq; ipſū exterius cō
 corruptibile corp. uiderē. ait. Habe
 m. aut thesaurū istū. in uasit fictilibus.
 Ecce in bento iob uas fictile ^{ſer} ſensuras
 ulcerū exterius ſenſit. sed hic solus
 thesaurus interius integer mansit.
 Foras enī puulnera crepuit. sed inde
 ſcient̄ interius nascent̄ thesaurus
 sapientie puerba ſer̄ eruditionis
 emanauit dicens. Si bona accepim
 de manu dñi. quare mala n̄ sustine
 am. Bona ſcilicet. dona di. uel tē
 poralia uel eterna. Mala aut. flagel
 la p̄ſentia appellanſ. De quib. p̄pro
 pheta dñs dicit. Ego dñs & non est
 alter. Formans lucē & creans tene
 bras. faciens pacē. & creans mala.
 Hęc enī mala que nulla ſua natura
 ſubſiſtunt ad dño creant. Sed crea
 re ſe mala dñs indicat. cū reſ. bene

accepim

Paulus

Propheta

ēditas nobis male agentibus inflagel
lū format. ut ea ipsa & p̄ dolore quo feri
unt delinquentibus mala sint. & p̄ natu
rā quę existunt bona. Unde & uenienū.
mors quidē ē homini. sed tamē una ser
penti. Amore enī p̄ seruū ab aucto
ris nr̄i dilectione recessim. & p̄ uersa mens
dū delectationi creature se subdidit.
a creatoris societate ch̄sum̄. ex his ḡ
ab auctore ferienda erat. quę errans
auctori p̄posuerat. Et unde homo cul
pā n̄ timuit sup̄b̄ admittere. inde
poenā corrigendus inuenit & a tan
to citius resipiscere achilla. quę p̄ dicit.
quanto doloris plena ēē cōspiceret
quę quę sunt. Unde & bene dicitur.
formans lucē. & creans tenebras. quia
cū p̄ flagella exterius doloris tenebrę
creant. int̄ p̄ ueruditionē lux m̄tis
accendit. Faciens pacē. & creans ma
la. Quia tunc nobis pax cū dō red
dit. cū hęc quę bona sunt ēdita. sed
n̄ bene cōcupita. in ea quę nobis mala
sunt flagella uertunt. Et culpā quip
pe dō discordes extitim. Dignū quip
pe ē. ut ad pacē illius p̄ flagella rede
am. ut cū una quęq; res bene ēdita
nobis indolore uerit. correcti mens
ad auctoris pacē humilit̄ reformet̄.
Hęc itaq; flagella beat̄ iob mala nomi
nat. quia saluus & tranquillitatis
bonū. quia p̄ turbatione feriant pen
sant. Sed illud ualde in eī uerbis

intuendū ē. cōtra p̄suasione ē uigis
quanta cōsiderationis arte se colla
gat dicens. Si bona accepim̄ de manu
dn̄i. mala quare non sustineamus.
Magna quippe consolatio tribulatio
nis ē. sic cū aduersa patimur. auctoris
nr̄i ad memoriā dona reuocemus. Hęc
frangit qđ ex dolore obuiat. simenti citius
hoc qđ ex munere subleuat occurrat.
Hinc nāq; scriptū ē. Indie bonorū ne in me
mor sis malorū. & indie malorū ne in memo
ris bonorū. Quisquis enī dona p̄cipit. sed
donorū tēpore nequa quā. & iā flagella
p̄timeferit. in elatione p̄letitiā corrunt.
Quisquis autē flagellis atterit. sed fla
gellorū tēpore nequa quā se ex donis
quę eū cōgūt accepisse cōsolat. ab statu
m̄tis omnimodē desperatione destruitur.
Sic ergo utraq; uingenda sunt. ut unū
sēp ex altero fulciat. quaten̄ & flagelli
poenā memoria tēperet̄ doni. & doni
letitiā mordeat suspitio ac formido fla
gelli. Sēs igit̄ uir ut oppressa m̄te ut
uulnera mulceat. inflagelloz dolorib̄
blanchimenta donorū pensat dicens. Si
bona accepim̄ de manu dn̄i. mala qua
re non sustineam. Vbi & bene p̄mittit.
Locuta est quasi una ex insipientib̄ mu
lierib̄. Quia enī sensus prauę mulieris
n̄ aut̄ seculi inuitio ē. nequa quā ait.
Locuta est quasi una ex mulie. p̄ trib̄ sed
ex insipientibus mulierib̄. Et uidelicet
ostendat̄ quia qđ prauū sapit. accedentis

pheta

stultitiz. n̄ autē cōdiz sit nature. Sequit̄.
 In omnib. his n̄ peccauit iob labis suis.
 Duob. modis labis delinquim. cum
 aut iniusta dicim. aut iusta retice
 m. Hā si aliquando & tacere culpa
 n̄ eet. ppheta n̄ diceret. Ve mihi quia
 tacui. Beat' igit' iob incunctis que egit.
 labis suis minime peccauit. Quia nec
 cōtra ferientē supba dixit. nec cōtra
 suadentē recta reticuit. Hec loquens
 ergo. nec tacens deliquit. quia & fla
 gellanti patri gratias reddidit. & ma
 le suadenti cōiugi doctrinę sapien
 tiam ministravit. Quia enī sciuit
 quid deberet dō. quā primo. scilicet
 patientiā cōitori. cōiugi sapienciā.
 idcirco & hanc redarguendo docuit
 & illū grās agendo laudauit. Quis
 aut nrm. si unū qđ libe uuln' tan
 te huius percussiois acciperet. n̄ mor
 ab inimicis pstrat' uereret. Ecce strāt'
 foris uulnerib' carnis. erectus intrin
 secus munimine pmanet mris. Et sub
 semetipso omē iaculū trans uolare con
 spicit. qđ in se exterius districta manu
 sciens hostis figit. Vigilantē dephe
 dit iacula. modo uulnerib' cōtra se afacie.
 modo uerbis quasi exlaterē extorta.
 Et bellator n̄ circūuallantiū certaminū
 feruore depheusus. ubiq. patientię sup
 ely. pēū opponit. undiq. uenientib' spicu
 lis obuiat. & pēuncta uirtutū latera. cir
 cū spectā cōtra irruentia uulnera m̄tē rotat.

Sed antiquus hostis. quo ualentius uin
 cit. eo adhuc ad insidias ardentius in
 stigat. Hā quia uxor increpata reticuit.
 p̄tā alios qui ad increpandi cōtumelias
 surgerent excitauit. Sicut enī dāpna
 rerū studuit crebrius nuntiandō pec
 tere. ita nunc rob'itū pecc' satagit uer
 borū cōtumelias sepius feriendo penetra
 re. Sequit̄. Igit' audientes tres amici
 iob. omē malū qđ accidisset ei. uener
 singuli de loco suo. Eli fab' themanites.
 baldad suites. sōfar. naamanites. Conduce
 rant enī sibi. ut partē uisitarent eū.
 & cōsolarent'. Qui ex cōdito ad afflicti
 cōsolationē ueniunt. & int' se & erga
 percussū quantę caritatis fuerint de
 monstrant. Quāuis & p hoc qđ scrip
 tura eos tanta uiri amicos fuisse testat'.
 quia boni studii. & rectę fuerint in
 tentiois ostendit'. sed tamē hec ipsa
 eorū intentio. eis ad uerba p̄rūpentib'
 ante districti iudicis oculos. suborta
 indiscerione suscit'. Sequit̄. Cūq.
 eleuassent. p̄cul oculos suos. n̄ cogno
 uerunt eū. & exclamantes plorauer'.
 Scissisq. uestib' sparsēr puluere sup
 caput suū in celo. Quā percussi spe
 ciem plaga mutauerat. amici plo
 rantes exclamant. uestes scindunt.
 capita puluere aspergunt. ut cum
 mutarū eū adque uenerant cer
 nerent. ipsa etiā cōsolatorū speciem
 spontaneus dolor immutarē. Ordo

quippe cōsolationis ē. ut cū uolum' afflic-
tū quēpiā amerore suspendere. Stude-
ant prius merendo ei luctu cōcordare.
Dolentē nāq; n̄ potest cōsolari. qui non
cōcordat dolori. quia eo ipso quo ame-
rentis afflictione discrepat. minus
ab illo recipit. cui m̄tis qualitate se-
parat'. Sed emolliari prius debet
anīm'. ut afflicto cōgruat. cōgruens
inherat. inherens trahat. Neque
enī ferrū ferro cōiungit'. si n̄ utriūq;
exustione ignis liquet'. Et durū
mollī n̄ adheret. nisi prius ei du-
ritia tēperata mollescat. ut quia
si hoc ipsū fiat. qđ curat' ut teneat.
Sic nec iacentes erigim'. nisi ari-
gore nri stat' in mem'. quia dū
rectitudo stantis a iacente discre-
pat. eū cui cōdescendere negligit
nequaquā leuat. Amici igit' beati
iob ut afflictū ad dolorem suspende-
rent. curauerunt necessario simul
dolere. Et cū uulneratū illius
corp' uiderent. studuerunt ipsi
uestes scindere. Cū inimicatum
cōspicerent. studuer' puluere ca-
pita sedare. quaten' afflictus ut
tanto facilius eoz uerba recipere.
quanto in eis suū aliquid de afflic-
tione cognouisset. Sed ut hec sci-
endū ē quia si qui afflictū cōsolari
desiderat. mensurā necesse ē do-
lori quē suscipit ponat. ne non

solū dolentē n̄ mulcet. sed intēpe-
rate dolens. afflicti animū ad pon-
dus dīspirationis p̄mat. Sic enī do-
lor nri merentiū dolori unigendus
ē. ut p̄tēpetamū subleuet. n̄ aut
p̄augmētū grauet. Unde fortasse
colligendū ē. qđ amici beati iob
plus quā necesse fuerat in cōsolatione
doluēr'. Qui dū p̄cussione cernunt.
sed p̄cussi m̄tē nesciunt. ita im-
mensō luctu uersi sunt. ac si p̄cus-
sus uir tantę fortitudinis in plaga
corporis. & in acorde cecidisset. *Sept'*
Seder'q; cū eo ^{intra} septē dieb' & septē noe-
tib'. & nemo loquebat' ei uerbū. Vi-
debant enī dolere ei. eē uehementē.
Ytrū cōtinuis septē dieb' & septē noctib'
cū afflicto iob sederunt. an certe
dieb' & noctib' totidē instantia ei
crebrę uisitacionis adhererint igno-
ram'. Sepe enī rē quālibet tot dieb'
agere dicim'. quā uis n̄ eis dē diebus
adeā cōtinue uacem'. Sepe n̄ scriptu-
ra sacra. sic totū p̄parte. sic p̄oto
partē ponere cōsueuit. Prototo enī
partē loquit'. sic iacob familia descri-
bens dicit. Intrauit iacob egyptum.
cū animab'. Lxx. Que nimirū cū ani-
mas memorat. cōstat quia intrantū
& corpora cōphendit. Bursū totū
p̄parte insinuat. sic admonuit cum
maria querit' dicens. Tuler' dñm meū
demonūto. & nescio ubi posuer' eū.

Solū quippe in p̄ dñi quęstura uenerat.
& quasi totū simul dñm r̄tū deploro-
rat; An ergo & hoc in loco totū p̄par-
te dicat̄. incertū ē; Sed tam̄ hoc qđ
diu tacuer̄. & quandoq; loquendo
reprobati sunt. neglecte p̄tereundum
n̄ ē; Sunt nāq; n̄nulli. qui & loqui
p̄cipit̄ incipiunt. & effrenate esp̄-
ta. effrenatus exsequunt̄. Et sunt
n̄nulli. qui tarde quidē loqui incho-
ant. sed semel inchoantes. habere
modū locutionis ignorant; Amici
igit̄ beati iob. dolorē uidentes diu
tacuer̄. sed tarde inchoantes indiscre-
te locuti sunt. quia parcere dolenti
noluer̄; Tenuer̄ lingua. ne p̄pere
inciperent. sed incipientes semel ne-
quaquā moderati sunt. ne se exēsolati-
one usq; ad cūmelias effrenarent;
Et bona quidē intentione ad cōsolandū
uenerant. sed hoc qđ pia mens mundū
dō optulit. locutio p̄cipit̄ uitiauit.
Scriptū quippe ē; Si recte offeras. rec-
te aut̄ n̄ diuidas. peccasti; Recte nāq;
offerit̄. cū recta intentione qđ agit̄.
Sed recte n̄ diuidit̄. si n̄ hoc qđ pie agit̄.
etiā subtilit̄ discernat̄; Oblata enī recte
diuidere ē. que libet̄ bona nr̄a studia
sollite discernendō pensare; Quāni-
tū qui agere dissimulat. etiā recte offe-
rens peccat; Sępe ergo & qđ bono stu-
dio gerim̄. dū discernere caute negle-
gim̄. quo iudicet̄ sine nescim̄; Et non

56
nū quā hoc sit reat̄ criminis. qđ pu-
tat̄ causa uirtutis; Quis quis aut̄ amicos
beati iob facta cōsiderat. quā pia ad
eū intentione uenerint. n̄ ignorat;
Pensem̄ enī cuius caritatis fuerit ad
afflictū cōcordiā euenisse. quanta
uir̄ longanimitatis exiterit. sep-
tē dieb; ac noctib; cū afflicto tacuis-
se. quę humilitas intra dieb; ac noctib;
sedisse. quę cōpassio puluere capita
cōpersisse; Sed tam̄ inchoantes loqui.
unde se estimauer̄ p̄miū mercedis
adquirere. inde eos cōtigit reatū
rephensionis inuenire. quia incau-
tas sępe ad peccata sine uertit̄ eū
qđ p̄ solo studio mercedis inchoat̄.
Ecce p̄cipiti locutione p̄diderunt
bonū. qđ tanto labore merenti sunt;
Et nisi diuina gr̄a offerre eos sacri-
ficiū p̄ suo reatu p̄cepisset. inde
ad dñm iuste puniri poterant. un-
de se placere dñm mirabilit̄ esti-
mabant; Inde iudici displicent.
unde sibi quasi p̄ defensione iu-
dicis p̄ effrenationē placent;
Ideo uero hæc dicimus. ut ad
memoriā legentū reuocemus.
quatenus sollite quisq; considera-
ta que malo uoto p̄petrant̄. quan-
ta dñs animaduersione punit. si
inchoata bono studio sed negligen-
tę indiscretionē admixta. tantam
uentione castigat. Quis non mercedis

causā p̄gisse se credere. si aut in defen-
sione dī quicquā contra p̄ximū
diceret. aut certe septē dieb; ac noctib;
p̄ p̄ximū dolore tacuisset. Et tamen a-
mici beati iob haec agentes. ad cul-
pā laborando puenet. quia cōsolatio
nisi quidē bonū qd̄ agebant nouerant.
sed cum quanta agendū eet discreti-
onis libra nesciebant. Vnde necesse ē
ut n̄ solū intueam̄ qd̄ agim̄. sed etiā
cū quanta discretionē pagam̄. Primū
quidē ne mala quo quomodo. p̄mo
dū uero ne bona incaute faciam̄.

Adque nimirū bona sollicitē pagenda.
p̄pheta nos ammonē dicens. Ma-
ledictus homo. qui fac̄ op̄ dñi negle-
gent. Ad hoc uero ista p̄ficiunt.
ut ante tribub; iudicis. subtile
atq; in cōphensibile exam̄ n̄ solū
mala quę cōmisim̄. sed ipsa etiam
si qua in nobis sunt bene gesta ti-
meam̄. quia sepe mei iudicio cul-
pa eē deprehendit. qd̄ uirt̄ ante
iudiciū putat. Et unde expectat
p̄merces operis. inde suppliciu
iustę cōsequit̄ uisionis. Hęc uetera
historiam breuiter tractata p̄curri-
m̄. nunc ad allegoriarum myste-
ria uerba uertam̄. Sed quia in
exordio huius operis dū de uita
te capitis & corporis tractarem. sol-
licita intentione p̄misim̄. quan-
ta meis sit ep̄ago caruatis. quia

nimirū & dñs multa adhuc p̄ corp̄
qd̄ nos sum̄ patit̄. etiā corp̄ ei idē
ceeta de suo capite uidelicet. dño
in celo gloriat̄. ita nunc passiones
exprimi eiusdē capitis debent.
ut ostendat̄ quā multa etiā in suo
corpore sustineat. Si enī caput
n̄m̄ tormenta n̄a n̄ tangerent.
nequaquā afflicti mēbris p̄secu-
tori suo etiā celo clamare. saule
saule. qd̄ me p̄sequeris. Si cruciat̄
n̄ri ei pene n̄ ceit̄. euer sus afflic-
tusq; paulus minime diceret. Sup-
pleo ea quę desunt passionū xp̄i
in carno mea. Et tam̄ resurrectio-
ne iā sui capitis exaltat̄ dicit. Qui
nos cōresuscitauit. & cōsedere fecit
in celestib;. Hęc uero in t̄ra p̄secu-
tionū tormenta cōstrinxerant. sed
penarū suarū ponderib; pressus.
ecce iā p̄gtam capitis in celo reside-
bat. Quia ergo in omnib; unitum
caput & corp̄ nouim̄. sic ap̄ cussione
capitis incipim̄. ut subsequenti tam̄
ad corporis flagella ueniam̄. Sed hoc
qd̄ quadā die sciam̄ corā dño assistis-
se d̄r. qd̄ unde ueniat p̄ueniat. quod
beatus iob magnis cōditoris p̄conis pre-
fert̄. quia sepe iā discussim̄ repli-
care deuitam̄. Si enī diu mens reb;
discussis inuoluit̄. puenire ad in-
discussa p̄pedit̄. Ibi ergo allegorie
nunc incipiū ponim̄. ubi p̄ uerba sepe

repetita. adiunctū noui aliquid sem.
 Itaq. ait. Comouisti me aduersus eum.
 ut affligerem eū frustra. Si beatus
 iob redemptoris nrī in passione posita
 speciem tenet. quomodo ad satan adnō
 dr. comouisti me aduersus eum. Me
 diator quidē dī & hominū. homo xpē
 ibi. ut culpas nr̄ transgressionis. ecū
 guere. uenit mortalitatis flagella
 tolerare. Sed qui unius eū patre eūq;
 nature ē. quomodo p̄ satan motū se
 aduersus eū pat̄ asserit. eū constet
 qd̄ patris filiq; cōcordiā nulla potesta
 tis inēqualitas nulla uoluntatis diuer
 sitas interrūpat. Sed tamen isdē qui
 patri equalis ē p̄ diuinitatē. uenit
 p̄pter nos ad flagella p̄ carnē. Quē
 mirū flagella n̄ suscipere. ni formā
 dāpnati hominis redimēdo sup̄ sisset.
 Et nisi prim⁹ homo delinqueret. secun
 dus ad passionū p̄bra minime ueniret.
 Cū ergo prim⁹ homo p̄ satan adnō mot⁹
 ē. tunc est dñs in homine secundo com
 mot⁹. Satan itaq; ad huius afflictio
 nē dñm tunc comouit. quando in pa
 radiso primū hominē a iustitias cul
 mine. inobediētiā culpa p̄stravit.
 Nisi enī adā primū p̄ uoluntariū uitii
 inanimē mortē traxisset. adā scđs sine
 uitio. in carnis mortē uoluntariā non
 ueniret. Bene ergo ei etiā de redempto
 re nr̄o dr. Comouisti me aduersus
 eum. ut affligere illū frustra. Ac si

apertius dicit. Dū iste n̄ sua sed illius
 causa morit⁹. tunc me in huius afflic
 tione comouisti. eū illū ame callida
 p̄suasione traxisti. De quo & bene
 addit. frustra. Frustra quippe ad
 flictus ē. qui & culpe uisione pres
 sus ē. & culpe contagio inquinat⁹ non ē.
 Frustra afflictus ē. qui in carne natus
 p̄pria admissa n̄ habuit. & tam poenā
 carnaliū sine culpa suscepit. Hinc
 ē. enī qd̄ p̄pheta loquit⁹ dicens. Quē
 enī n̄ rapui. tunc exsoluebam. Alius
 nāq; ad paradysum eadē diuinit⁹ poteri
 tē similitudinē sup̄be rapere uoluit.
 sed tam culpas huius sup̄bie sine cul
 pa mediator exsoluit. Hinc ē. qd̄
 patri quidā sapiens dicit. Cū sis iust⁹.
 iuste omnia disponis. Eū quoq; qui
 n̄ debet puniri. condēpnas. Sed
 pensandū est. quomodo iustus sit.
 & omnia iuste disponat. si eum qui
 n̄ debet puniri condēpnat. Mecha
 tor & enī nr̄. puniri in semetipso
 n̄ debuit. quia nullū culpe cōtagiū
 p̄petrauit. Sed si ipse indebitam mortē
 n̄ suscipere. nūquā nos ad debita
 mortē liberaret. Lat̄ ergo eū iust⁹
 sit. iustu p̄ment. om̄a iuste dis
 ponit. Quia p̄ hoc cuncta iustifi
 cat. qd̄ eū qui sine peccatōe pro
 peccatorib⁹ dampnat. ut eo elec
 tōm ad culmen iustitiā surge
 rent. quo is qui ē sup̄ om̄a dāna

Pheta

iniustitiae nostrae sustinere. Quod ergo
illie dāpnat eū n̄ debeat dī. hoc hic
afflict⁹ frustra memorat⁹. Qui tamen
iuxta semetipsū frustra afflict⁹ est.
iuxta uero nr̄a acta n̄ frustra. Au-
bigō quippe uitij. purgari n̄ potuit
nisi igne torm̄ti. Venit itaq; sine
uitio. qui se subiceret sponte torm̄-
to. ut debita nr̄e iniquitatis suppli-
cia. eo reos suos iuste amitterent.
quo hunc a semetipsis liberū iniuste
tenuissent. Frustra ergo. & n̄ frustra
afflict⁹ e. qui in se quidē admissa
n̄ habuit. sed cruore pprio reat⁹ nr̄i
maculā terfit. Respondens satan
ait. Pelle ppelle. & cuncta quae
homo habet dabit panima sua;
Alioquin. mitte manū tuā. & tan-
ge os ei⁹ & carnē. & tunc uidebis
qđ in facie benedixerit tibi. Ma-
lign⁹ sp̄s eū redēptorē nr̄m mira-
culis coruscare cōspicit. clamat.
seim⁹ qui sis sēs dī. Qui hoc dicens
cognoscendū dī filiū p̄tamescens.
sed tam̄ uim sup̄n̄ pietatis igno-
rans. dū passibilem cōsiderat. ho-
minē purū p̄tāt. Multos autē
sub scitans sp̄tie. in pastoralī po-
stos loco dixerat. qui a uiscerib⁹
carnatis alieni ualde p̄minimo
aliena dāpnā pensabant. Hunc
ergo quasi ex alis colligens. quia
subtractis multis superari non

uidit. usq; ad ei⁹ carnē p̄actū passi-
onis exarsit; Velut si diceret. Pelle
ppelle. & cuncta quae habet homo
dabit panima sua; Alioquin. mit-
te manū tuā. & tange os ei⁹ & carnē.
& tunc uidebis qđ in facie benedicat
tibi; Ac si apte dicit. Moueri debis
quae extra se sumo neg legit. sed tunc
ueraciter quis sit agnoscat. si in se ip-
so qđ doleat experit. Hec p̄ se satan
eū fieri appetit. n̄ uerbis. sed deside-
ris dicit. Hec p̄ mēbra sua & uerbis.
& desideris intulit. Ipse quippe loq̄t.
eū iuxta p̄phete uocē. ei⁹ sequaces di-
xunt. Mutam⁹ lignū in panē ei⁹. &
gradam⁹ eū de terra uiuentiū. Lignū
quippe in panē mutare e. cōsigen-
do ei⁹ corpori stipitē crucis adhibere.
Et ut illius de terra uiuentiū eradere
se posse existimant. quae dū mortale
cōspiciunt. firmi morte suspicantur.
Dicit autē dñs ad satan. Ecce in manu
tua e. ueruntam animā illius serua.
Conditore omniū satanę manui traditū.
quis uel desipiens credat. Sed tamen
cdoct⁹ ueritate. quis nesciat. qđ eiusdē
satanę mēbra sunt. om̄s qui ei p̄ uerse
uiuendo unguunt. Membriū quippe
ei⁹ pilat⁹ extitit. qui usq; ad mortis ex-
tremā uementē in redēptione nr̄a
dñm n̄ cognouit. Corp⁹ ei⁹ sacerdotū
principes extiterunt. qui redēptorē
mundi ^{dāpnando} repellere. usq; ad crucē

psequendo conati sunt. Cui ergo se p^{ri}ma
 redemptione dⁿⁱ m^{em}broz satanz manibus
 tradidit. quid aliud qua eiusdem satanz
 manu m^{se} s^{er}uire p^{ro}missa. Ut unde ipse
 exterius occuberet. inde nos exterius vitae
 ruisq; liberaret. Si igitur satanz manus
 ei potestas accipit. ei manu iuxta carnem
 p^{ro}tulit. cuius potestatem corporis usq; ad
 sputa. colaphos. flagella. cruce. lanceamq;
 toleravit. Unde epilato ei uelut de cor
 pori. ad passionem ueniens dicit. Non ha
 beres in me potestatem. nisi tibi datu esse
 dederat. sicut desup. Sed tamen hanc potestatem qua
 seruire lucris intrinsecus contra se ei extrinsecus copellebat. Pilat^{us}
 enim uel satan. qui eiusdem pilati caput ex
 terat. sub potestate illius sup. que potes
 tate acceperat tenebat. Quia & superior
 ipse disposuerat. hoc qd inferius accidens
 ap^{er}secutore tolerabat. ut cu ex mala mente
 infidelium surgeret. ualitati tam electoz
 omnium ipsa quoq; crudelitas deseruiret.
 Pie igitur disponebat ut. qd semetipsum ne
 quitia pati p^{ro}mitteret foris. Hinc e enim
 qd de illo incena dicit. Scient autem ihs
 quia omnia dedit ei pater in manu & quia
 ad o^{mn}ia exiit. & addm uadit. surgit ac
 na. & ponit uestimenta sua. Ecce imma
 nus psequentiu tuu. sciebat qd imma
 nus sua ipsos etia psecutores acceperat.
 Qui enim omnia & accepisse se nouerat. con
 stat quia & ipsos aquibus tenebat tene
 bat. ut ipse in se adusu pietatis intor
 queret. quicquid eoz extra se pmissa s^{er}uiret

dederat. sicut
 seruire lucris
 intrinsecus

sicut

malicia. Dicat ergo ei. Ecce imma
 nu tua e. quia adferenda carne
 s^{er}uirent licentiam accepit. sed potes
 tati illius nesciens deseruiuit.
 A nima uero eius. seruire p^{ro}cipitur.
 non. quo hanc temptare p^{ro}hibeat.
 sed quia hanc superare n^{on} posse
 conuincit. Neq; enim sicut nos qui
 puri homines sum. & irruente sepe
 temptatione cecidim. ita redeptoris
 nri anima temptationis est. necessi
 tate turbata. Hostis naq; nri. & si
 in excelsum monte cu pmissus as
 supsit. si daturu se ei regna mun
 di p^{ro}hibuit. si quasi impanes lapides
 uertendos ostendit. mentem tamen
 mediatoris di & hominu. temptati
 one quassare non ualuit. Sic enim
 dignatus e. hec exterius cuncta
 suscipere. ut tam ei mens interius
 diuinitati suz inhgrens. in cussa
 p^{ro}maneret. Qui & si quando t^{em}ptat^{us}
 spu infremuisse dr. ipse diuinit^{us}
 disponebat. quantum ipse huma
 nit^{us} t^{em}ptaret. immutabilit^{er} omnib.
 p^{ro}sident. & semetipsum mutabilem
 in satisfactione infirmitatis. osten
 dens. Qui et ergo in semet ipso
 manens disposuit. quicquid pro
 ostendenda humanitate qua
 susceperat. etia t^{em}ptant^{us} fecit.
 Quia uero cu recte diligimus
 nihil in rebus cadent^{ibus} anima nra

carius amam. & sicut animam nram
eos diligere dicim. quib' amoris nri
exprimere pondus conam. potest
p' ei animam elector' uita signari.
Et cu' satan adferenda redemptoris
carne p'mittit. ab anima separat.
quia cu' corp' ei' ad passionem accipit.
electos ei' a uire suq' potestatis amittit.
Cu'q' illius caro p' uicem morit'.
hoc mens c'tra temptamenta solidat'.
Dicat' ergo. Ecce immanu' talia e'. ue
rumtamen animam illius serua. Ac
si apte audiat. Licentia c'tra eius
corp' accipe. & ab electis illius quos
apud se ante seta p'scien' posside
uas prauq' dominationis p'de. Egres
sus igit' satan a facie d'ni. p'cussit
iob ulcere pessimo. a planta pedis
usq' ad uerticem. Nullus in hac
uita electoru' uenit. qui non hu
ius hostis aduersa sustinuit. Mem
bra aut' nri redemptoris exciderunt.
etia' qui ab ipso mundi exordio
du' pie uiuunt. crudelia passi
sunt. An n' huius me'bru' abel
se ee' p'hibuit. qui ei' mortem de
quo scriptu' est. sicut agn' cora
condente se obmutescet. & n' ape
re os suu'. n' solu' placens in sacri
ficio. sed etia' moriens tacendo sig
nauit. Ab ipso itaq' mundi exordio.
redemptoris nri corp' expugnare
conat' e'. A planta ergo pedis usq'

ad uerticem uuln' intulit. quia prius ab ho
minib' inchoans. usq' ad ipsu' caput eccl'e
sequendo puenit. Bene aut' dr. Testa
sani em' radebat. Quid em' aliud in ma
nu d'ni testa e'. nisi caro ex nris substans
luto sup'ta. Et em' testa igne solidatur.
Caro aut' d'ni eo ex passione sua robusti
or' exiit. quo p' infirmitate' moriens.
a morte sine infirmitate resurrexit.
Vnde recte etia' p'phetia dicit. Exaruit
uelut testa uirt' mea. Sicut. testa em'
ei' uirt' exaruit. quia susceptq' carnis
infirmitate'. passionis suq' igne roborauit.
Quid uero p' sanem. nisi peccatu' debet
intellegi. Et carne quippe & sangui
ne. solent carnis peccata signari. Vnde
p'psalmista dr. Libera me de sanguinib'.
Sanes itaq' putredo e' sanguinis. Quid
uero accipim' sanem. nisi peccata carnis
ex longa uetustate peiora. Vln' naque
insanem uertit'. cu' neglecta culpa usu
detritius grauat'. Mediator itaq' di &
hominu' homo xps ihs. corp' suu' ma
nib' p'sequentiu' tradens sanem testa
rasi. quia peccatu' carne deleuit. Venit
em' sicut scriptu' e' in similitudine' carnis
peccati. ut de peccato d'pnaret' peccatum.
Du'q' hosti' obicit' innocentia' carnis sug
gerit. et agia' carnis nre. Et ex qua nos
captiuos inimicus tenuit. p' illa' nos libe
ros expiauit. Quia quia nos instrumen
tu' fecim' culpe. hec nobis p' mediator
uersa e' in arma iustitiae. Testa ergo sanes

radit. cū carne culpa superat. Bene autē
 subdit. Sedens in sterquilino. Non infō
 ro quo lex p̄strepit. non in edificio qđ se
 culmine malta sustollit. sed in sterquilino
 residet. Quia uidelicet redemptor huma
 ni generis ad carnē ueniens. attestante
 paulo. infirma mundi elegit. ut con
 fundat fortia. Ann̄ quasi ruentibus
 edificiis in sterquilino residet. qui relic
 tis iudicis sup̄biens. mea quā dudum
 abiecerat genitalitate requiescit. Extra
 habitaculū reperit. in uulnere. quoniam
 eo qđ iudicam aduersante p̄tulit. pas
 sionis dolore agente p̄pria despectus
 sensit. Johanne attestante qui ait. In
 p̄pria uenit. & sui eū n̄ recepit. Sed
 quomodo sedens in sterquilino equies
 cat. hec eadē ad sem̄ & ipsa ueritas dicit.
 A te enī. uandiu erit in celo sup̄ uno
 peccatore poenitentia agente. quam
 sup̄ nonaginta nouem iustis. qui non
 indigent poenitentia. Ecce dolens in
 sterquilino sedet. qui p̄ perpetratas
 culpas. libentē corda poenitentia possi
 det. Ann̄ quasi quoddam sterquilinū
 sunt corda poenitentia. Quidam ma
 la sua flendo cōsiderant. quasi ante
 se stercorea sese abiciendo coaceruant.
 P̄cussus ergo iob monte n̄ peccit. sed
 in sterquilino residet. quia ad passi
 onē redemptor ueniens. alta sup̄bo
 corda deseruit. & in afflictōe humili
 tate requieuit. Quod tamē dese. &

Evang

prius quā incarnaret indicauit.
 cū p̄phetā dixit. Ad quē respiciā.
 nisi ad humilem. & quietū. & tre
 mēte sermones meos. Quis uero
 cōsideret. si qui tot pia hominibus
 intulit. qđ ab hominibus p̄uersa to
 lerant. Quis cōsideret quanta
 nunc usq; tolerat. & iā cū de celo
 sup̄ corda fidelium regnat. Ipse quip̄
 pe cotidie patit. omē qđ a reprobis
 ei electi lacerant. Et quāuis caput
 huius corporis qđ uidelicet nos simi
 iā sese sup̄ omā liberū exertit. re
 p̄boꝝ tam uulnera adhuc p̄sum
 qđ de p̄sū retinere corp̄ sentit. Sed
 qđ ista de infidelibus dicim̄. cū in
 ipsa quoq; ecclā multos carnalium
 prauis morib; contra redemptoris ui
 tā pugnare uideam. Sunt nāq;
 n̄nulli. qui hunc qui aḡ lacus n̄
 possunt. p̄uersis actibus insecunt.
 Qui dū sibi in ecclā uident. de cō
 qđ ambiunt. hostes bonoꝝ sunt.
 Et n̄ solū prauis sem̄ & ipsos accioni
 inser. sed & iā iustorū rectitudinē
 inflectere ad p̄uersa moluntur.
 cōna quippe inuerti neglegunt.
 & in appetitu tēporaliū. mentis
 pusillanimitate. succubunt.
 tantoq; ab eternis altis corruunt.
 quanto bona tēporalia eē. que
 si sola suspiciant. His iustorū sim
 plicitas displicet. & cū occasione

pturbationis inueniunt. suam eos
arripere duplicitate suadent.
Unde hoc quoque congruit apte quod
subdit. Dixit autem illi uxor eius.
Adhuc tu permanes in simplicitate
tua. Bene dic dominus. & morere;
Cuius enim speciem male suadens
mulier tenuit. nisi quolibet
carnalium in seculis sinu positorum.
Qui quo uerbis professi fidei intus
sunt. eo bonos in correctis suis mo-
ribus peris promittit. Haec enim for-
tasse nocuissent. si non eos sancta ecclesia
introrsus admittens. usque ad fidei
cubile recipere. Quos dum professam
fidei recipit. sibi perculdubio pene
indeuitabilis facit. Hinc est quod
promittente turba una redemptorem
nostrum mulier tetigit. Unde & eisdem
promissum nostrum redemptor dicit. Quis me
tetigit. Cui enim discipuli respon-
derunt. & beatus te comprimunt & affli-
gunt te. & dicit quis me tetigit.
Ilico adiunxit. Tetigit me aliquis.
Haec ego noui uirtute de me exisse.
Multa ergo dominum comprimunt. & una
tangit. quia carnales qui quod in secula
eum comprimunt. a quo longe sunt.
& soli tangunt. qui hunc ueraciter
humiles adiungunt. Turba igitur
promittit. quia multitudo carnalium
quo intus admittit. grauius tole-
rat. Breuius enim tangit. quia &

importuna est praesentiam. & absens praesentiam.
Non nunquam enim praesens nos sermonibus.
non nunquam uero solis praesentis moribus in-
sequuntur. Suadent namque aliquando quae
tenent. aliquando uero & si non sua-
dent. praesentem tamen iniquitatis exempla
non cessant. Qui igitur ad mala nos
uel uerbis uel exemplis illicunt. pro-
fecto persecutores nostri sunt. a quibus tem-
ptationum certamina sumunt. quae saltem
in corde uincant. Sciendum uero est. quia
carnales in secula aliquando metu. aliquan-
do uero audacia suadere praesentem con-
dunt. Cuius ipsi uel pusillanimitate
uel elatione deficiunt. haec iustorum
cordibus infundere. quasi ex dilectione
moliuntur. Carnalem uidelicet mentem
petrus ante redemptoris mortem re-
surrectionemque retinebat. Carnali men-
te sarulphus filius duci suo dauid adiunc-
tus inhaeserat. sed tamen unus formidine.
alio elatione peccabat. Ille quippe ma-
gistri mortem audiens dixit. Absit acci-
dere. non erit tibi hoc. Hic uero inui-
rius ducis non ferens ait. Numquid pro his
uerbis non occideris. semet. qui maledixit
christo domino. sed illi mox dixit. Deum pro me
satanas. Et hic cum germano promissum audi-
uit. Quia mihi & uobis. filii sarulphi.
Cur efficiemini mihi hodie insatan.
Male itaque suadentes angeli apostate
appellatione censentur. qui blandis uer-
bis ad illicita quasi blandientes trahunt.

Euang

Valde uero deteriores sunt . qui hunc culpę
 non formidine . sed elatione succubunt ; Quoz
 specialit̄ beati iob uxor figurā tenuit . quę
 marito suadere sup̄ba tēptauit dicens . Ad
 huc p̄manes in simplicitate tua . Benedic
 dō . & morere . Simplicitatē in marito re
 darguit . qđ transitoria cuncta despiciens .
 puro corde sola ḡna concupiscit . Ac si di
 cat . Quid simplicit̄ ḡna appetas . & sub
 malis p̄sentibus equanimit̄ ingemiscis .
 Excedens et̄na despice . & mala p̄sentia uel
 moriens euade . Sed electi quiq; cū praua
 intus ac carnalib; tolerant . quantū se formā
 rectitudinis ostendant . disem̄ ex uerbis
 uulnerati & incolomus sedentis . & erecti
 qui at; locuta es quasi una ex stultas mu
 lieribus . Si bona accepimus de manu dñi .
 mala quare n̄ sustineam; . Sc̄i uiri tribu
 lationū bello dep̄hensi . cū uno eodēq; tē
 pore alios ferientes atq; alios suadentes
 ferunt . illis opponunt scutū patientiæ .
 istis iacula intorquent doctrinę . Ad utraq;
 itaq; pugnandi modū mira uirtutis arte
 se erigunt . quatenū & p̄uersa int̄ sapientē
 doceant . & foras fortit̄ aduersa contēpnant .
 Hos doctores corrigant . illos tolerantēs pre
 miant . Insurgentes nāq; hostes paciēdo
 despiciunt . infirmantes uero ciues copati
 endo ad salutē reducunt ; Ilii resistunt ne
 & alios subtrahant . istis medent̄ ne uitam
 rectitudinis fundat̄ pdant . Videam; castrorū
 dī militē cū utraq; plantē qui ait . Fo
 ris pugne . int̄ timores . Inuenerat bella .

que extrinsecus tolerat dicens . Pe
 riculis fluminū . periculis latronū .
 periculis ex genere . periculis ex gen
 tib; . periculis incertitate . periculis
 in solitudine . periculis in mari .
 periculis in falsis fratrib; . In hoc
 aut̄ bello que c̄tra aduersarium
 spicula intorquet adiungit . In la
 bore & c̄na . in uigiliis multis .
 In fame & siti . in ieiuniis multis .
 In frigore & nuditate ; Sed int̄ tot
 certamina dep̄hensus . dicat quan
 to uigiliarū munimine & iā castra
 custodiat . Hāc p̄m̄ adiungit . Hęc
 illa que extrinsecus sunt instantia .
 mea cotidiana sollicitudo omnium
 ecclesiarū . Ecce in se bella fortit̄
 suscipit . & tuendis se primis mi
 sericordię impendit . Narrat mala
 que patit̄ . subiungit bona que im
 p̄t̄ . Penset̄ ergo cuius laboris sit
 uno eodēq; tēpore foris aduersa
 tolerare . int̄ infirma p̄egere .
 Foris pugnas patit̄ . quia uerbis
 scindit̄ . catenis ligat̄ . Int̄ metum
 tolerat̄ . quia passionē suā . n̄ sibi
 sed discipulis obc̄e formidat . Unde
 & eisdē scribit dicens . Hemo moue
 at̄ in tribulationib; istis . ipsi enī
 scitis qđ in hoc positi sum; . Alioz
 quippe casus in p̄pria passione
 metuebat . ne dū ipsi discipuli af
 flictū p̄si de uerbis agnoscerent .

St. 17

fideles se p[ro]fici recusarent. Om-
nisa caritatis viscera; despici
q[ui] ipse patit[ur]. & curat nequid prauis
p[ro]suasione discipuli in corde patiam[ur].
In se c[on]t[ra]p[er]nit uulnera corporis.
& malis uulnera medet[ur] cordis.
Habent quippe hoc iusti propriu[m].
ut in dolore positi tribulationis
sug. cura n[on] deserant utilitatis ali-
ene. Et cu[m] dese aduersa patientes
dolent. aliis necessaria docentes
p[ro]vident. & quasi p[ro]cassi quidam
magna medici egrotant. Ipse
tolerant scissuras uulneris. & alius
p[ro]ferunt medicina[m] sanitatis.
Valde aut[em] minoris laboris e[st] aut
docere cu[m] nihil tolleris. aut to-
lerare cu[m] nihil doces. Unde sci
uiri ad utraq[ue] se tollere exten-
dunt. & cu[m] tribulationib[us] fortas
se ferunt. sic exteriora bella
suscipiunt. ut sollicite cogi-
tent ne primos interiora lace-
rent. Sic sic uiri fortas in acie
assistunt. & illinc iaculis aduer-
saria pectora ferunt. Et hinc
scuto post postros debiles tuentur.
Atq[ue] ita utrob[us]q[ue] uelocitate circū-
spectationis inuigilant. quatenus
& ante se audaces cōfodiant. & post
se trepidos auulnere defendant.
Quia igit[ur] sci uiri sic sciunt fortas
aduersa tolerare. ut ut[er]q[ue] etiam

nouerint pueris corrigere. dicit[ur] recte.
Locuta es quasi una exstultis mulierib[us]. Quia
enī electis d[icitur] utilit[er] agito & confortet[ur]
cor ur[um]. mentes carnalium quę fluxa
dō intentione deseruiunt. n[on] immerito
mulieres uocant[ur]. Si bona accepim[us] dema-
nu dñi. mala quare n[on] sustineam[us]. Ac
si dicit. Si ad bona eterna tendim[us]. quid
mirū si tēporalia mala sufferam[us]. Hec aut[em]
bona paulus sollicite inspexerat. quando
inlata equanimiter mala tolerabat dicens.
Non sunt cōdigne passionis huius tēporis.
ad sup[er]uenturā gloriā quę reuelabit[ur] in
nobis. In omnib[us] his n[on] peccauit iob labis
suis. Sci uiri cu[m] p[ro]secutione foris intusq[ue]
patiunt[ur]. non solū in d[omi]ni iniuriis minime
excedunt. sed neq[ue] cōtra ipsos aduersarios
cōtumeliosa uerba iaculant[ur]. Q[ui] duo bo-
no[rum] recte petrus ammonet dicens. Hemo
ur[um] patiat[ur] quasi homicida. aut fur.
aut maledicus. Maledicus enī patit[ur]. qui
passionis sue tēpore. insu[m] satorum inu-
ria p[ro]secutoris effrenat[ur]. Sed quia redēp-
toris corp[us] scā nimirū cōcta ita pondus
dolor[um] portat. ut humilitatis modū puer-
ba non transeat. Recte de hoc dolente
d[icitur]. In omnib[us] his n[on] peccauit iob labis
suis. neq[ue] stultū aliquid cōtra dñm locut[us]
est. Igit[ur] audientes tres amici iob omne
malū qd accidisset ei. uener[unt] singuli de
loco suo. Elifaz themanites. baldad suttet.
sofarna amathites. In p[ro]fatione huius ope-
ris dicit[ur]. quia amici beati iob & sibona

Paul

Petrus

adeū intentione euenierunt. hereticorū
 tam id circo speciem tenent. quia ad
 culpā indiserete loquendo dilabuntur.
 Vnde & illis ab eodem beato iob dicitur. Disputa
 re cū dō cupio. prius uos ostendens fabrica
 tores mendaci. & cultores puerorū dogma
 tū. Scā itaq; ecclā. omī hoc tēpore peregrī
 nationis sup; in afflictione cōstituta. cum
 uulnera sustinet. cū membrorū suorū lapsus
 dolē. insup; alios sub xpi nomine tolerat
 hostes xpi. Ad augmētū nāq; doloris eius.
 etiā heretici in cōtentione eueniunt. eāq;
 quasi quib;dā iaculis inrationabilibus
 uerbis transfigunt. Bene autē dicitur. Con
 uenerunt de loco suo. Hereticorū quippe
 locū. ipsa supbia ē. Quia nisi prius in cor
 de intumescerent. ad praue assertionis
 certamina n̄ uenirent. Ita nāq; malorū
 locū supbia. sic ē cōtra humilitatē locū bo
 norū. De quo psalomonē dicitur. Si sps po
 testatē habentis ascenderit sup; te. locū
 tuū ne dimiseris. Ac si apte dicat. Si
 cōptatoris spm̄ cōtra te aliquid pualere
 cōsideras. humilitatē penitentię n̄ relin
 quas. Qui quia locū nr̄m humilitatē
 penitentię dixerit. uerbis sequentib;
 ostendit dicens. Quia curatio cessare
 facit peccata maxima. Quē enī ē aliud
 humilitatē lantā. nisi medicina peccati.
 Heretici igitur de loco suo ueniunt. quia
 cōtra scām ecclām ex supbia mouentur.
 Quorū pueria quoq; actio. ex ipsa suorū
 nomina in cōtentione colligitur. Dicunt

Salomon

enī. Eliaz. baldad. sofaz. sic & supe
 rius dixim; Eliaz. in cōtentione dicitur
 dī cōtentionis. Hic enī dī cōtentionem.
 nequaquā de illo pueria sentirent.
 Baldad autē uetustas sola. Dū enī ue
 re uinci refugium. & pueris stu
 dio cō uictoris querit. noue utiq;
 cōuersatione neglegunt. & ex sola
 uetustate ē qd̄ intendunt. Sofaz
 uero speculā dissipans. Hi enī
 qui in scā ecclā sūt sunt. recepto
 ris sui misteria fide uera humilitē
 cōtentione. Sed dū heretici cū fal
 sis allegationib; ueniunt. speculā
 dissipant. quia eorū mōtes quos ad
 se adtrahunt. ab intentione recte
 cōtentionis inclinant. Bene autē
 loca de quib; ueniunt. egrua he
 reticorū actib; dicitur. Dicitur
 enī temantel. suithel. naamath
 tel. Thema nāq; in cōtentione auster.
 Suid. loquens. Naama. decor.
 Austrū autē uentū. calidū esse quis
 nesciat. Heretici igitur quia ar
 dentius appetunt sapere. quasi
 plus quā necesse ē student calere.
 Desidia quippe torporis & frigoris.
 & rursus inquietudo immoderate
 curiositatis. in cōtentione concordat
 calori. Quia ergo amplius quā
 debent calore sapientię pēpe
 re appetunt. ab austro uenire
 referunt. Ab hoc calore immoderate

sapientie mentes ad delium paulus
teperare curauerat. cū dicebat.
Non plus sapere quā oportet sape
re. sed sapere ad sobrietatem. Hinc
est qd̄ dauid ualles salinarū percussit.
Quia uidelicet redemptor n̄r suae dis
trictionis examine in his que de illo
praua sentiunt. stultitiā inmo
derati saporis extinguit. Suid autē
d̄r. loquens. Calorē quippe n̄ ut
bene uiuant. sed ut elate loquant̄
habere desiderant. Athema igit̄
et sud. idē a calore et loquacitate
uenire referunt̄. quia pp̄ hoc qd̄
scripturarū se studiosos exhibent.
soli uerbis loquacitatis. non autē
uiscerib; caritatis calent. Naama
uero inēptat̄ decor. Quia enī docti
nē eē. sed uideri appetunt. exeru
ditionis uerbis speciē bene uenien
tium sumunt. Et p̄ calorē loqua
citat̄ in se imaginē ostendunt
decoris. ut eo p̄ decorē lingue puer
sa facile p̄suadeant. quo seditate
ante sensus callide occultant. Sed
neq; ipsa locorū nomina inordinata
sunt narratione distincta. Irus
enī thema post modū sūch. ac deinde
naama ponit̄. Quia prius illos in
ordinatos calor accendit. Hicor
deinde loquacitat̄ erigit. et tunc
demū decoros hominib; hypocrisis
ostendit. Condidicerant enī sibi ut

parit̄ uenientes uisitarent eū. & cōsolarent̄.
Condidicerant sibi heretici. quando praua quēdā
ētra secl̄am cōcordiā sentiunt. & in quibus
aueritate discrepant. sibi infalsitate cōcor
dant. Om̄s qui nos autē de cōcordia erudi
unt. quā aliud faciunt nisi imperegri nati
onis n̄r nos afflictione cōsolant̄. Heretici
autē quia secl̄am suā docere desiderant.
adeam quasi cōsolantes appropinquant. Hec
mirū qd̄ quia aduersariū formā exprimunt
amici nominant̄. eū ipsi quoq; traditori
d̄r. Amice. ad quod uenisti. Et diues qui
in inferni igne exurit̄. ab abrahā filius
uocat̄. Quia & si p̄ nos mali corrigi ne
glegunt. dignū tamē ē. ut a nobis n̄ ex
sua nequitia sed a nr̄a benignitate nomi
nent̄. Cūq; eleuassent p̄cul oculos suos.
n̄ cognouerunt eū. Heretici quippe cū
seē gr̄e facta cōsiderant. oculos leuant.
quia uidelicet ipsi inimo sunt. & cū eē ope
ra respiciunt. malis sunt sita que cernunt.
sed tamē ^{hanc} in dolore posita. cognoscunt. Ip
sa quippe appetit. hic mala recipere. ut
possit ad eē remunerationis p̄mū pur
gata puenire. Plerūq; p̄spera metuit. &
disciplina eruditionis hilarescit. Hereti
ci igit̄ quia p̄ magno p̄sentia appetunt.
eā in uulnerib; posita n̄ cognoscunt. Hoc
nāq; qd̄ nulla cernunt. in suo cōcordiā
cognitione n̄ relegunt. Cū ergo hec &
aduersitatib; p̄ficiant. ipsi suo supori inhe
rent. quia p̄perimēti ignorant. que u
dent. Scissisq; uestib; sparsant̄ puluerē

pheta

sup caput suū in celo. Sicut uestimta *scilicet*
 cunctos fideles accipiunt. unde & pphetam
 dr. omnib' his uelud ornamento uestieris.
 ita hereticorū uestes sunt. omīs qui eis cōcor
 dit inherentes. illoz erroribus inuoluunt.
 Habent uero heretici hoc pprū. qđ in eo
 gradu in quo ^{de ecclesia} *excipiunt* diu stare n̄ possunt.
 sed addeteriora cotidie ruunt. & sentien
 do peiora inmutas se partibus seindunt.
 atq; asem̄ ipsis plerūq; longius cōfusionis
 suę at̄tatione diuidunt. Quia ergo eos
 quos suę pfidię adiungunt. adhuc in
 multa diuisione dilanant. dicat recte
 qđ amei qui ueniunt uestes rūparit.
 Ruptis aut̄ uestib' corp' ostendit. quia
 spe scissis sequacib' malicia eoz cogita
 tionis aperit. ut discordię dolos pate
 faciat. quos grauis prius concordię culpa
 clauderat. Puluerē uero in celo super
 capita spargunt. Quid p puluerē nisi
 trena intelligentia. qđ p caput. nisi
 hoc qđ principale nr̄m ē mens in delicia
 designat. Quid p celū. nisi pceptū sup
 n̄ locutionis exprimit. Puluerē ergo
 sup caput in celo spargere ē. seculari
 intellectu nr̄m corrūpere. & de uerbis
 celestib' trena sentire. Diuina aut̄ uer
 ba plus disciunt. plerūq; quā capi
 unt. Sup capita igit̄ puluerē spargunt.
 quia in pceptis di p̄trena intelligen
 tiam ultra suarū nr̄m uires erant.
 sed et̄q; eu eo in terra septē dieb' & septē
 noctib'. Indie quę uidem̄ agnoscam̄ in nocte

aut̄ aut̄ cecitate nil cernim̄. aut̄ du
 bitate caligam̄. E diem itaq; intelligen
 tia. p noctē uero ignorantia designat.
 Septenario aut̄ numero. sūma uniuers
 itatis exprimit. Unde & n̄ amplius
 quā diebus septē omē hoc tēp̄ tran
 sitorū cōsumat. Quid ē ergo qđ amici
 beata iob ē sedere ei septē dieb' & sep
 tē noctib' referunt. nisi qđ hereti
 ci uel in his in quib' uerū lumen in
 tellegunt. uel in his in quib' ignoran
 tię tenebras patiunt. quasi infirman
 ti sē *scilicet* *scilicet* se condescendere simu
 lant. eiq; subblandim̄toz specie dolos
 deceptionis parant. Et quāuis uel
 in his quę intellegunt. uel in his quę
 intellegere n̄ possunt. elationis ty
 poturgidi magnos se apud sem̄ ip
 sos existimant. n̄ nunquā tamen sē
scilicet *scilicet* specierē inelinat. & dū uerba
 mollunt. in infundunt. Intra g.
 ē sedere ē. aliquid de imagine humi
 litatis ostendere. ut dū humilia ex
 hibent. psuadeant sup̄ba quę docent.
 Potest uero p̄trena ipsa etiā media
 toris incarnatio designari. unde &
 ad israhel dr. Altare dētra facietis
 mihi. Altare enī de terra dō facere
 ē. incarnationē mediatoris sperare.
 Tunc quippe adō nr̄m munus accipit.
 quando in hoc altare nr̄a humilitas
 idē sup dominicę incarnationis fidē
 posuerit. quāquā operat. In altare

ergo de terra oblatu munus ponimus.
factus nros dominice incarnationis
fide solidam. Sed sunt n nulli here-
tici. qui facta mediatoris incarnati-
one n denegant. sed aut ^{de} diuinitate
altu qua estimant. aut impta anobis
incarnationis qualitate discordant.
Qui ergo uera nobiscu incarnatione
redemptoris phibent. quasi cu iob in
tra parte sedent. Septe uero dieb.
et septē noctib. mtra c sedere deseri-
bunt. quia uel in hoc qd aliquid de-
plentitudine ueritatis intellogunt.
uel in hoc qd sup stultitiae tenebris
exceant. incarnationis misteriu
negare n possunt. Cu beatus ergo
iob mtra sedere e. uera redemptoris
carne eu sca ecclia credere. Aliquan-
do uero heretici etra nos etiam sup-
plicius seruiunt. aliquando nos solis
uerbis insequunt. Aliquando qui-
etof laessunt. aliquando aut si nos
tacentes uideant quiescunt. Et mu-
tis amici sunt. loquentib. aduersant.
Vnde quia beatus iob nec du ad illos ali-
quid differens dicebat. recte adiungit.
et nemo loquebat ei uerbu. Tacentes
eni aduersarios habem. si uere fidei
filios pdicando generare negligimus.
Si aut recta loqui incipim. graues mor-
taliu ex eo responsione sentim.
qum in aduersitate psiliumo. et tra-
nos inuice doloris erupunt. quia

uidelicet metuumt. ne corda que in infimis
pondus stultitiae aggrauat. ad altu uox
recta loquentis trahat. Quia ergo ut dixi-
m. multos nos aduersaria diligunt. loquen-
tes oder. recte apud tacente iob dicitur.
Nemo loquebat ei uerbum. Non nuqua tam
cu pios poro inerte. fidelium corda c fide-
rante. erroris semina spargere loquendo
n cessat. Cu uero mentes bonoz uident
alta sapere. ad patriam reditu querere. de
aeruna huius exiliu strenue dolere. cir-
cu spectatione sollicita lingua frenant. quia
uident qd contra corda dolentiu in cas-
su loquentes. citius obmutescunt. Vnde
drecto cu diceret. nemo loquebat ei uer-
bu. max causa silentii sub infero cu dr.
Videbant eni dolore ee uehementi. Cum
eni amoris di dolor uehementi corda nra
transfigit. passim praua loqui aduersari-
us mouit. quia uide qd intentam mentem
laessiens. n solu ad pueritatem trahere
n uale. sed pexercitatione forsitan et
quos tenuerat pdit. Fortasse aliquos
mouit. nos hec ita dixisse. qd que bene
ab amicis gesta sunt. male ab hereticis ge-
renda significent. Sed sic plerumq. res
que libe p historia uirtu e. p significatio-
ne culpa. sicut aliquando res gesta in fac-
to causa dapnationis e. in scripto aut p
phete uirtu. Et uerū ee citius osten-
dim. si unū sacre scripturę testimoniu
aduersaq. pbanda pferam. Quis nāq.
audiens n solu fidelium. sed ipsos quoq.

David
berfabeg

infidelium hoc factum iuxta historiam non omni modo detestetur. quod dauid in solario deambulans. berfabeg uxorem uris concupiscit. que tam in apilio reuertente ire ad domum ammonet pedes lauare. Qui prius respondit dicens. Arca domini sub pellibus est. & ego in domo mea requiesca. Que dicitur ad mensam propriam suscepto. eius epistolam per quam mori debeat tradit. Cuius autem dauid in solario deambulans typum tenet. nisi ei de quo scriptum est. In sole posuit tabernaculum suum. Et quid est berfabeg ad se perducere. nisi legem litterarum carnali populo coniunctam. spiritali sibi intellectu sociare. Berfabeg autem. putius septimus dicitur. Quia nimirum per cognitionem legis. infusione spiritalis gratie perfecta nobis sapientia ministrat. Que uero uris nisi iudaicum populum signat. Cuius nomen interpretatum dicitur. lux mea dei. iudaicus autem populus quia de accepta legis scientia extollitur. quasi de dei luce gloriatur. Sed hunc uris dicitur uxorem abstulit. sibi que coniunxit. quia uidelicet manu fortis quod dauid dicitur merne redemptor apparet. dum despiritaliter loqui legem innotuit. per hoc quod iuxta litteram tenebat. hanc a iudaico populo extraneam demonstrauit. sibi que coniunxit. quia se per illam perditur declarauit. Uria tam ad domum ire dauid ammonet pedes lauare. quia incarnatus dominus ueniens. iudaico populo precepit. ut ad conscientiam rediret. & sordes operum fleat. & tergat. & spiritaliter mandata legis intellegat. Et post tanta duritia preceptorum. forte baptismus

inueniens. ad aquam per laborem recurrat. Sed urias qui arca domini est sub pellibus memorat. respondit quod domum suam intrare non possit. Ac si iudaicus populus dicat. Ego mandata dei in sacrificiis carnalibus uideo. & redire ad conscientiam per spiritalem intellegentiam non requiro. Quasi enim arca domini est sub pellibus dicitur. qui precepta dei non nisi ad exhibendum ministerium sacrificii carnalis intellegit. Hunc tam etiam redire ad domum nolentem dicitur ad mensam uocat. quia quamuis iudaicus populus ad conscientiam reuera conueniat. etiam redemptor ueniens. mandata spiritalia predicat dicens. Si crederetis moysi. crederetis fortitan etiam. deme enim ille scripsit. Legem itaque iudaicus populus tenet. que ei diuinitatem suam loquitur. cuiusdem populus credere deo dignatur. Unde et urias ad iob cum epistolis ex quibus occidi debeat mittitur. quia idem ipse iudaicus populus legem portat. qua conueniente moritur. Dum enim mandata legis retinens implere nititur. ipse nimirum defert iudicium unde dampnetur. Quid ergo profectum istud dauid scelestus. Quid uria mundus dici potest. Sed rursus per ministerium. quod dauid innotuit. quod uris infidelis inuenit. Quando et ille per purgationem per prophetas signat innocentiam. & ille per uitam innocentiam in prophetia

exprimit culpā. Non ergo ingrue
pea que bene ab amicis gesta sunt.
male ab hereticis gerenda signant.
dū uirt' sacri eloqui sic transacta
narrat. ut uentura exprimat.
sic factorē approbat. ut ei in mis
terio contradicat. sic gesta dāp
nat ut hec mistice gerenda psuade
at. Igit' quia alligoria mysteria
membra enodantes expleuim'. nunc
moralitatis intelligentiā raptim
tangentes exsequam'. Ad obscurio
ra quippe differenda mens pperat.
Et si aptis diu inuolut'. clausa ut dig
nū est pulsare ppedi'. Sepe anti
quus hostis p' quā m' n' r' tēptati
onū certam influent. ab ipso suo
certamine ad tēp' recedit. n' ut in
lat' rō malici' finē pbeat. sed
ut corda que p quietē secura red
diderit. repente rediens. facilius
inopinat' irrūpat. Hinc ē. qd' ad
tēptandū beatū uirū iterū redit.
eiusq' cruciat' expetit. que tam
ei supra pietas retinendo cōcedit
dicens. Ecce in manu tua ē. tan
tū animā ei serua. Sic ille quip
pe nos deserit. ut custodiat. sic cus
todit ut tam pmissio tēptationis ar
ticulo. statū nobis n' infirmitatis
ostendat. Qui max a facie dñi exiit.
atq' a planta pedis usq' ad uertice
acceptū feriendo uulneraunt. quia

nimirū cū licentiā pcepit. animis in
sapiens. atq' usq' maiora pueniens. quasi
omē corp' n' r' inlatis tēptationib' laceran
do transfigit. Sed tam ad animā feriendo
n' puenit. quia cunctis cognationib' inte
rior. int' ipsa uulnera delectationū. que
suscipit. archani ppositi intentione re
sistit. ut quāuis delectatio int' mordet.
deliberationē tam se' rectitudinis. usq'
ad cōsensum molliciem n' inflectat. Deben'
tam p' asperitātē penitenti' ipsa delecta
tionū uulnera tergere. & censura distric
tionis rigide siquē fluxū emanat. inco
gnatione mundare. Unde bene max
subdit'. quia testa saniem radebat. Quid
enī p' testa nisi uigor districtiois. Quid
p saniem nisi fluxus inlicit' cognationis
accipit'. Eussi enī testa saniem radimus.
cū p' pollutiones cognationis prau' nos in
ipsos asperere distudicando mundam'. Potest
enī testa fragilitas mortalitatis intellegi.
Testa ergo saniem mundare ē. mortalitatis
cursum fragilitatemq' pensare. ap' tre
dinē miser' delectationis abstergere.
Hā dū quisq' cōsiderat. quā omnis caro ad pul
uerem redeat. festine superat. hoc qd' se de
carne int' tēpt' impugnat. Cū ergo ex
tēptatione praua int' cogitatio influit.
quasi ex uulnere sanies decurrit. Sed
tius sanies tergit'. sūm cōsideratione n' r'
fragilitas quasi in manu testa teneatur.
Hec enī parumpendenda sunt. que quāuis
usq' ad effectū n' p' trahunt. tam inlicit'

De herobo
et angelo

intra mte uer sant. Hinc e qd quasi auul
nerib redēptor nr same radere uenerat.
cū dicebat. Audistis quia dictū ē antiquis.
n̄ mechaberis. Ego aut dico uobis. qd si quis
mulierē adēcupescendā. eā uiderit. iā me
chat ē. eā in corde suo. Sames ergo tergit.
cū culpa n̄ solū ab opere. sed etia acognati
one reserat. Hinc e qd heroboal eū apa
leis frumenta exciteret. anglm uidit. Ad
eius imperiū p̄m̄ hēdū eorū. quē sup
petrā posuit. & ius carniū desup effudit.
Quē angls uirga tetigit. eaq ignis exiens
de petrā c̄sup̄sit. Quē eū frumta uirga
cedere. nisi rectitudine iudicū. auitorū
paleis uirtutū grana separare. Sed hęc agen
tib angls appare. quia tantomagis dñs in
teriora denuntiat. quanto se studiosius ho
mines ab exteriorib purgant. Qui occidi
hēdū p̄cipit. idē. omēm appetitū carnis
nr̄ immolari. carnesq sup petrā ponit &
ius carniū desup fundit. Quē aliū signat
petrā. nisi eū de quo ppaulū dr. petrā aut
erat xps. Carnes ergo sup petrā ponimus.
cū corp nr̄m in xpi imitatione cruciam.
Ius eū carniū desup fundit. qui inēuer
satione xpi. ipsas eū ase carnales cogitati
ones exinanit. Quasi eū res ex carne li
quida in petrā infundit. quando mens
a carnaliū cogitationū fluxu uacuat.
Quē tamē mox angls uirga tangit. quia
intentionē nr̄am nequaquā potestati di
uini adiutorū deserit. De petrā aut ig
nis exiit. & ius carnesq consumit. quia

afflat aredeptore sp̄s. tanta cor nr̄m
flāma c̄punctionis concremat. ut omē
qd in eo ē. inlicitū. & operis & cogita
tionis exurat. Qd ergo illuc ē. ius
in petrā fundere. hoc hic ē. samem
testa mundare. Et facta enī mens sol
lertter inungulat. ut n̄ solū p̄uersa
agere rennuat. sed omē etiā qd in se
p̄cogitationes t̄p̄it liquat. tergat.
Sed sepe de ipsa uictoria bellū orit.
ut eū immunda cogitatio uincatur.
uictoris animi elatione pulset. Sic
enī mentē necesse ē p̄munditiā
erigi. ut tamē sollicitē debeat inhu
militate substerni. Vnde & eū des̄cō
uuro diceret. testa samem radebat.
p̄m̄ apte subiungit. Sedens in ster
quilinio. Insterquilinio quippe
sedere ē. uilia des̄c̄ que p̄iā. & abiec
ta sentire. Insterquilinio nobis
sedere est. ad ea quē in licite gessi
m. mentis oculos penitendo redu
cere. Itē eū ante nos peccatorum
stercora cernim. omē qd in animo
deflatione surgit inclinem. In
sterquilinio sedet. qui infirmita
tē suā sollicitē respicit. & sese de
bonis quē p̄grām p̄cepit. n̄ ex
tollit. Ann̄ apud se insterquilinio
abraham sederat. qui dicebat. Loquar
addam meū eū sim puluis & cinis.
Apte enī cernim in quo se apud se
loco posuerat. qui puluere se

accinere & uero dū cū dō loqueret̄ est
mabat. Sūgit̄ ita se despicit. qui
usq; ad honore dū nō ē locutionis
ascendit. sollicita intentione pensan
dū ē. qua pena illi ferendi sunt.
qui & ad sūma nō p̄ficiunt. & tamen
de minimis se extollunt. Hā sunt nō
nulli qui dū parua agunt. de semet
ipsis magna sentiunt. In altū mētē
subleuant. & p̄ire se ceteros uirtu
tū meritis putant. Hi nimirū apud
se in cor sus humilitatis serquillim
ū deser. & elationis fastigia ascendunt
illū uidelicet imitantes. qui primus
se apud se extulit. sed eleuando pro
strauit. illū imitantes. qui accepta
ēditionis dignitate ceteris nō sunt di
cent. In cēlū cērenda. sup̄ astra cēli
exaltabo solū meū; Vnde & male
ei cōiuncta babilonia. idē ē fusa mul
tudo peccantiū die; Sed eo regi
na & uidua nō sū. Quisquis ergo
in cor sū intumescent. in altū se apud
semetipsū posuit. Sed eo se grauius
in infimis dep̄mit. quo de se infirma
ueritatē sentire cōtempnit. Sunt
uero nō nulli. qui nihil quidē uir
tutis agere student. sed tam cū ali
os peccare cōspiciunt. uictos se in eoz
cōparatione suspiciant. Hec enim
corda omnium. uia uel similibus culpa
transfigit. Hunc nāq; supbia inla
queat. illū forsitan ira subplantat;

Hunc auaritia cruciat illū luxuria in
flamat. Et plerūq; contigit. ut is quē
supbia deprimat. aliū respiciat. qualiter
ira succendat. Et quia seira nō citius in
fligat. meliore se iracundo iā deputat.
atq; apud semetipsū quasi deuicta ex
tollit. quia pensare neglegit uirtū quo
grauius tenet. Plerūq; cōgit. ut is quē
auaritia sauciāt. aliū in luxurie uoragi
nemersū cernat. & quia se alienū apollu
tione carnali respicit. quib; ipse sordibus
spiritualis uirtū intrinsecus polluit. non
attendit. dūq; in alio pensat malū qd ip
se nō habet. in se neglegit cōsiderare quod
habet. Sicq; fit ut dū aliena diiudican
da mens ducit. p̄p̄riū iudiciū lumine
priuet. & eo durius cōtra aliena supbiat.
quo sua neglegentius ignorat. At con
tra hi qui ad alta uirtutū surgere uera
cō appetunt. cū alienas culpas audiunt.
in cor ad p̄p̄rias reducunt. & tanto rec
tius illas diiudicant. quanto uerius istas
deplorant. Quia igit̄ electi quisq; min
firmitatis suę cōsideratione se cōprimunt.
dicunt recte qd uir ses in serquillimo
dolens sedet. Qui enim uere se humiliat.
in cōsiderationis oculo quib; circū
sept̄ sit. delictorū sordib; p̄ficiens pen
sat. Sciendū uero ē. quia plerūq; in p̄
speris importuna rēptatione mens tan
git. sed tam aliquando & aduersa cōtra
rius patim. & in rēptationis impulsu
fatigam. ut & carne. flagella crucient.

etiam admittit carnalis suggestio munda. Unde et bene post tot beati iob uulnera. adhuc subiuncta sunt etiam male suadentis uxoris uerba. que ait; Adhuc permanes in simplicitate tua. benedic do. & morere. Uxor quippe male suadens. carnalis est cogitatio. mente laessiens. Sepe enim ut dictum est. & foris flagellis atterimur. & intus carnali suggestione fatigamur. Hinc enim est quod hieremias deplorat dicens; Foris enim intus sicut gladius. & domi mors feriens uincta configit. Sed domi mors similis est. quia & flagella quidem sustinet. etiam intus conscientia temptationis sordibus munda non est. hinc dauid ait. sicut puluis ante faciem uenti. & angeli domini affligent eos. Qui enim in corde suo aura temptationis rapit. quasi ante uenti faciem puluis eleuat. Et cum intus hec diuina distinctio percipitur. quid aliud quam angeli domini affligit. Sed hec aliter agunt a reprobis. aliter ab electis. Illorum namque corda ita temptant. ut consentiant. Iustorum uero. temptationes quidem suscipiunt. sed repugnant. Illorum mens delectabiliter capit. & si adit. quod male suggerit displicet. sed postmodum per deliberationem libet. Iusti uero sic temptationum iacula excipiunt. ut sepe resistendo fatigant. Et si quando usque ad delectationem temptata mens rapit. ipsa tamen etiam susceptione sue delectationis erubescunt. & foris censura redarguunt. quicquid uirtutis exurgere carnale deprehendunt. Unde et bene mox subdit; Locuta es quasi una destultis mulieribus; si bona suscepimus de manu

domini. mala autem quare non sustineamus. Dignum quippe est. ut sancta mens spirituali correptione comprimatur. quicquid apud se carnale insolentius in murmurat. nec caro aut loquens aspera. ad impatientiam pertrahat. aut loquens blanda ad libidinis fluxa dissoluat. Censura igitur uirtutis. illicitas cogitationis suggestionem redarguens. dissolutam impudicis molliciem reprimat. dicens. Locuta es quasi una destultis mulieribus; Et rursum est de ratio munerum cogitationis asperam impatientiam refrenat. dicens. Si bona suscepimus de manu domini. mala quare non sustineamus. Quis quis autem subigere uicia appetit. & ad eterna mentis retributionis culmina. uere intentionis gressibus tendit. quo magis uallari se uirtutum bello undique conspiciat. eos uirtutum armis robustius accingit. & tanto minus iacula metuit. quanto contra hec uermenta fortiter percutit. Sed plerumque cum contra hoc temptationum bellum fulcra magnis uirtutibus nituntur. quaedam se nobis uicia sub specie uirtutum tegunt. & quasi blanda ad nos facie ueniunt. sed cuius aduersitatis sunt discussa sentiunt. Unde et amici beati iob quasi per consolationem eueniunt. sed in contumelias erumpunt. quia insidiantia uicia uirtutum

similis est.
foris enim intus
sicut gladius.
cum nos exterius

hieremias

dauid

faciem sumunt. sed hostili inuentione
nos ferunt. Ha sepe immoderata ira iusti-
cia. & sepe dissoluta remissio. misericor-
dia uult uideri. Sepe incautus timor.
humilitas. sepe effrenata superbia appe-
tit libertas. apparere. Ad desolandum ergo
amici ueniunt. sed ad merepationis
uerba dilabunt. quia nominum uicia
uirtutum specie palliata. blanda quidem
supficie inchoant. sed aspera nos ceteri-
tate peribant. Bene autem dicitur. Conduce-
rant enim sibi. ut ueniens pariter uisi-
tarent eum. Uicia quippe sibi sub
uirtutum pretextu edicunt. quia sunt
quidam. qui aduersus nos in se quada-
m euenientia euingunt. sicut ira. &
superbia. remissio. & timor. Vicina namque
est ira superbia. remissio timori. Condi-
cendo ergo eueniunt. quae circa nos
sibi ex quadam prauitatis cognatione
sociant. Sed si eruna nostrae captiuita-
tis agnoscerent. si ex amore sanctae patrie
in tantis dolemus. uicia quae male le-
tas sumunt. bene tristibus ualere
non possunt. Unde bene subditur. Cum
eleuassent pedes oculos suos. non edogno-
uerunt eum. Afflictos enim nos uicia mi-
nime cognoscunt. quia mori uirtute
cor pulsauerunt. repbata resiliunt.
& quae nos letos quasi nouerant. quia
penetrauerunt. in ceteros agnoscerent
nequeunt. quia ipso nostro rigore stan-
gunt. Sed antiquus hostis. quo mens

fortiter deprehendi se conspiciet. eo illa sub uir-
tutum imagine atriis abscondit. Unde sub-
ditur. Et exclamantes plorauerunt. scissisque uestibus
sparsent puluerem super caput suum in celo. &
sederunt coram eo in terra septem diebus. & septem
noctibus. Signat enim pietas pro ploratu. discre-
tio pro scissione uestium. affectus operum. pro pul-
uere capiti. humilitas pro scissione. Aliquando
enim prius quam hostis insidians simulat. ut ad
crudelitatis terminum deducat. sicut est. cum
complecti pro disciplina culpa prohibet. quatinus
quae hic non reprimunt. gehennae igne feriant.
Aliquando discretionis imaginem oculis obi-
cit. & ad indiscretionis laqueos perducit.
sicut est. cum impulsu rei pro infirmitate nobis
plus salutaris. quasi discrete cecidimus. sed in-
discrete contra nos bella carnis excitamus.
Aliquando affectum simulat bonorum operum.
sed pro hunc inquietudinem irrogat laborum.
sicut est. cum quis quiescere non ualeat. & quasi de-
otio iudicari timet. Aliquando enim ima-
ginem humilitatis ostentat. uia effectum uir-
tutis subtrahat. sicut est. cum quosdam plus quam
sunt infirmos atque inuales sibi in ipsis as-
serit. ut dum se nimis indignos considerant.
res in quibus prodesse poterant. pro minus ma-
nistrare praesentant. Sed haec uicia quae
sub uirtutum specie antiquus hostis occul-
tat. ualde subtiliter manus epunctionis ex-
aminat. Qui enim uerum in se dolet. quae
agenda foras. quae uel non agenda sint for-
titur pro uideat. Si enim nos uis epunctionis
inimicus afflicto. omnis strepitus prauae

suggestionis obmutescit. Unde et sequitur. Et nemo loquebatur ei uerbum. uidebant enim dolore et uehementem. Si enim cor ueraciter dolere. lingua contra nos uita non habent. Haec enim plene uita rectitudinis querit. si uacue suggestio prauitatis obdurat. Sepe autem si nos forte studio contra uiciorum inuicta stringimur. ipsa etiam uicia aduersum uirtutem immutamus. Non nullos namque ira posside. sed hanc dum rationi subiciunt. in se se regli ministerium uertunt. Non nullos superbia erigit. sed dum diuinae formidini animam inclinant. hanc ad defensionem iustitiae inuocant. hanc auctoritatis immutant. Non nullos fortitudo carnis illecebrat. sed dum exercendis pijs operibus corpus subdunt. unde iniquitatis stimulum passi sunt. inde pietatis lucra mercentur. Unde bene isdem beatus iob post multa certamina. hostiam panis immolat. Quos enim per tentationem diu hostes percutit. quandoque sacrificium eius reddunt. quia dum uiciosas quasque cogitationes subigendo inuictas uertunt. temptationum aduersa studia per tentationis hostiam quasi adamiceae corda permutant. Haec in tribus uoluminibus nos tripliciter differuisse sufficiat. In ipso namque operis huius exordio. uelut in mole nasciturus arboris linguae radicem fiximus. ut expositionis ramos postmodum. pro ut singula expetunt loca perducamus.

EXPLICIT LIBER TERTIUS.
INCIPIT LIBER
QUARTUS.

VI TERTIUM CON
 siderat. et sensum sacre
 lectionis ignorat. non
 tam se eruditione in
 struit. quam ambiguitate
 confundit. quia non
 nunquam sibi littere

uerba contradicunt. sed dum a se ipsis
 per contrarietatem diffidunt. lectorem
 ad intellegendam ueritatem mittunt.
 Quod est enim. quod salomon ait. melius est
 comedere et bibere. et non longo post subi
 cit. melius est ire addomum luctus. quam
 addomum conuiuui. Cur luctum curuo
 percutit. qui prius est potius lauda
 uit. Si enim per electionem bonum est come
 dere et bibere. per uel dubio esse melius
 debet addomum gaudii quam addomum
 lamenti perperare. Hinc est enim. quod re
 rum dicit. Letare uiuentis in adoles
 centia tua. Et paulo post subiicit.
 adolescentia et uoluptas. uana sunt.
 Quod est hoc quod uel prius reprehendenda
 precepta. uel post precepta reprehendit.
 nisi quod ipsis littere uerbis inuenit.
 ut qui difficultate exterius patitur.
 ueritatis intelligentiam est fidere quam
 sequatur. Quis nimirum ueritatis in
 telligentiam cum per cordis humilitate
 querit. legendi assiduitate pene
 trat. Sic enim ignotorum hominum
 facies cernimus. et corda nescimus. sed
 si familiaritate locutionis eis coniungimus.

usu colloqui eoz etiam cogitationes
indagam. ita cum in sacro eloquio sola
historia aspicitur. nihil aliud quam fa-
cies uidetur. Sed si hunc usu assiduo
tingimur. ei nimirum merita. quasi
ex colloquutionis familiaritate pene-
tramus. Dum enim alia ex alius colligimur.
facile in eis uerbis cognoscimus aliud
esse quod intamant. aliud quod sonant.

Itaque aut quisque notitiam illius extra
neus reddat. quanto in sola ei super-
fici ligat. Ecce enim beatus Iob quod
dies suo maledixisse describitur dicens.
pererat dies in qua natus sum. et noc
in qua dictum est. exceptus est homo. et
superficies historie attendit. quod
his uerbis reprehensibilis inuenit.

Quis autem nesciat diem in qua natus
est. nequaquam tunc stare potuisse.
Modus quippe est temporis. ut statum
non habeat mansionis. Qui enim pro
uentura tendit adesse. sepe exspe-
ritas festinat non esse. Cur ergo ir-
rantur maledicere rei. quam nequa-
quam subsistere non ignorare. Sed
fortasse aliquis dicat. quod cecum pon-
dit uirtutis ei aspicitur. quia tribu-
latione comotus illi rei maledictum
irrogat. quod constat quod minime
subsistat. Sed hoc etiam prospecta
ratio destruit. quia si subsistebat
res cuius maledictum diceret. intu-
lit pretiosum maledictum fuit. Si

aut non subsistebat. ociosum. Quis quis ue-
ro ei spiritu plenus est. qui ait. omne uerbum
ociosum quod locuti fuerint homines. red-
dent rationem deo in die iudicii. ita ociosa
amittere sicut etiam pretiosa formidat.
Cum adhuc sententia adiungitur. Dies illa
uertat in tenebras. non requirat eum deus
desuper. et non illustret lumine. Obscurent
eum tenebre. et umbra mortis. Occupet
eum caligo. et inuoluat amaritudine.

Hoc tene illam tenebrosus turbo possideat. non
noctis illa solitaria nec laude digna. Aspec-
ta lucem et non uideat. nec ortum surgen-
tis aurora. Dies qui elapsus cursu tempo-
ris fertur. cur uertat in tenebras dicitur.
Et cum est stare. quia non subsistere. cur op-
tat ut eum umbra mortis obscuret. Vel
cur caligo occupat. que implicatio ama-
ritudinis non inuoluit. Aut quam noc-
tem tenebrosus turbo possideat. quam nul-
lus statum tenet. Aut quomodo optat
solitaria fieri. que transcendendo iam fue-
rat nulla. Aut lucem quomodo expec-
tat. que luce caret et sensu. et in proprio
statu non permanet. Quibus uerbis adhuc
subicit. Quare non inuoluita mortuus
sum. egressus ex utero non statim perii.
Quare exceptus gemibus. Quare lactat
uberibus. Hunc enim dormiens silere.
et somno meo requiescere. Numquid
si egressus ex utero statim perisset.
retributionis meritum ex hac ipsa par-
tione conciperet. Numquid cogiterna

requie abortiu. pfrumit. Quisquis enim
 regenerationis unda n̄ soluit. primi um-
 culi reatu ligat tenet. Qd̄ uero apud nos
 ualde aqua baptismatis. hoc egit apud ue-
 teres uel pparuulis sola fides. uel p maio-
 ribus uirt̄ sacrificiu. uel phis qui exabra-
 he stirpe prodi erant. misteriu circuci-
 sionis. Hā quia unusquisq; cū primi pa-
 rentis culpa ēcept̄. ppheta testat̄ dicens.
 ecce enī in iniquitatibus ēcept̄ sū. & quia
 idē que salutis unda non diluit. originalis
 culpe supplicia n̄ amittit. apte p semē ip-
 s̄a ueritas phibet dicens. Nisi quis renat̄
 fuerit ex aqua & spū sc̄o. n̄ habebit uitam
 gēnā. Quid est ergo qd̄ in uulua mortu-
 ū se fuisse desiderat. & potuisse se quiescere
 eīdem mortis beneficis sperat. dū constat qd̄
 nequaquā cū requies uitę suscipere. si
 areatu illū originalis culpe nequaquā
 diuine cognitionis sacramta liberassent.
 Qui adhuc cū quib; quiescere potuisset. adun-
 get dicens. Cū regib; & cōsulib; t̄rę. qui gē-
 hant sibi solitudines. Quis ignorat qd̄
 reges t̄rę ac cōsules eo a solitudine longē s̄.
 quo innumeris obsequentiū cuneis consti-
 pant. Vel quā difficile hi ad requiem
 tendunt. qui tam duris rationū multa-
 pliciu neq; astringunt. Scriptura at
 testante que ait. Ludicū durissimum
 in his qui p̄sunt fide. Unde & euange-
 lio ueritas dicit. Cui multū datū ē. mul-
 tū queret ab eo. Qui adhuc quos in eadē
 requie socios habuisse. insinuat dicens.

Aut cū principib; qui possident aurū.
 & replent dom̄ suas argento. Barū
 ualde ē. ut qui aurū possident ad re-
 quem tendant. dū p̄sem & ipsa ue-
 ritas dicit. Difficile qui pecunias ha-
 bent. intrabunt in regnū cęlorum.
 Hā qui hinc multiplicari diuitis inhi-
 ant. que alterius uitę gaudia spe-
 rant. Qd̄ tam ut redeptor n̄r ual-
 de rarū. & ex solo diuino miraculo
 euenire posse monstrare. apud ho-
 mines inquit hoc impossibile ē apud
 d̄m aut̄ om̄a possibilis sunt. Quia
 igit̄ uerba hec in sup̄ficie aratione
 discordant. ipsa iā littera indicat.
 qd̄ in eis s̄s uir iuxta litterā nihil
 dicit. Sed si prius in sacro floquio
 alia male dicta discutim; hoc quod
 beati iob ore platu ē. subtilius in-
 dagam; Quid ē enī qd̄ dauid. qui
 retribuētib; mala n̄ reddidit. cū
 saul & ionathan bello occūberent.
 gelboe montib; maledixit dicens.
 montes gelboe nec ros nec pluuia
 sup uos descendat. neq; sint agri
 primitiarū. quia ibi abiect̄ ē di-
 peus saul. quasi n̄ esse unctus oleo.
 Quid ē ergo qd̄ heremias cū p̄dicti-
 onē suā cernere audientū diffi-
 cultate p̄p̄chit maledixit dicens.
 maledictus uir qui annuntiauit
 patri meo dicens. nat̄ ē tibi puer
 masculus. Quid ergo montes

Qd̄ d̄t
 gelboe
 maled̄

Qd̄ heremias
 maled̄ uirū
 ann̄ nat̄ suā.

gelboe saul moriente deliquerunt. qua-
tū necros nec pluuia in eis caderet. & ab
omni uiriditate eos germine sententia
sermo siccare. Sed quia gelboe inter-
pretatur decursus. p̄ saul autē unctū & mor-
tū mors nr̄i saluatoris exprimit.
n̄ in merito p̄ gelboe montes. sup̄ba in
deozē corda signant. Quz dū in huius
mundi desideris defluunt. in ap̄id
est. uncti semorte miscuerunt. Et
quia in eis unctus rex corporalit̄ mo-
rit̄. ipsi ab om̄i gr̄ae rore siccant. De
quibus & benedicit̄. ut agri primitia-
rū esse n̄ possint. Sup̄bz quippe he-
breozū m̄tes. primitiuos fructus n̄
ferunt. quia in redemptoris aduen-
tu ex parte maxima in p̄fidia rema-
nentes. primordia fidei sequi nolue-
runt. Sc̄a n̄q; ecclēsia in primiciis
suis multitudine gentiū fecundata.
iuxta inmundi sine iudeos quos inue-
nerit suscepit. & extrema colligens.
eos quasi reliquias frugū ponit. De
quibus nimirū reliquias. ysaias dicit.
Isaias. Si fuerit numerus filiorū israhel qua-
si arena maris. reliquias saluz fient.
Possunt tam̄ idcirco gelboe montes
ore p̄phetz maledicti. ut dū fructus
evanescente t̄ra n̄ ortū. possessores
t̄rz sterilitatis dāno feriant. quate-
n̄ ipsi maledictionis sententiā acci-
perent. qui apud se mortē regis sus-
cipere iniquitate sua exigente me-

ruiſſent. Sed quid ē qd̄ p̄pheta maledictio-
nis sententiā in ille qui natiuitatē illius
nunciavit patri suscepit. Hoc nimirū tan-
to intrinsecus maiore misterio plenū ē.
quanto extrinsecus humana ratione uacūū;
H̄a siquid extrinsecus rationabiliter fortasse sonu-
isse. nequaquā nos ad studiū interioris
intellectus accendere. Eo ergo nobis ple-
nius aliquid int̄ inuit. quo foris rationa-
bile nil ostendit. Si enī ex matris suz hoc
immundo affligendus p̄pheta p̄dit utero.
natiuitatis ei nunciū quid deliquit.
Sed quid p̄sona p̄phetz fluctuantis. nisi p̄p̄ne
meritū ueniens humani generis mutabi-
litas designat. Et quid p̄ patrem illius. nisi
iste de quo nascim̄ mundus exprimit. Et
quis ē ille uir qui natiuitatē nr̄am patri
annunciat. nisi antiquus hostis. Qui
cū nos incognitionibus fluctuare cōsiderat.
maloz m̄tes quz ex auctoritate huius mun-
di p̄minent. ad p̄suasione nr̄z decepta-
onis instigat. Cūq; nos agere infirma
cōspexerit. ea quasi fortia fauoribus extol-
lit. Et quasi nat̄ masculus loquit̄. cū cor-
ruptores ueri p̄m̄ dataū nos extitisse gra-
tulat̄. Patri ergo masculū natū denun-
ciat. quando huic mundo cū quē p̄sua-
sore factū innocentiū corruptore demon-
strat. H̄a cū cui libe peccanti ac sup̄bien-
ti dicit̄. fecisti sicut uir. quid aliud quā
nat̄ masculus immundo p̄hibet. Iure
itaq; uir qui masculū natū nunciat ma-
ledicit̄. quia ipso ei nuncio rep̄bū gaudiū

nri corruptoris indicat. Huius ergo scripturę sacre disceim maledictionibus. quę apud beatũ iob inuocę maledictionis requirant. nequę dñ post uulnera & uerbera remunerat. lector ei uerba redarguere n̄ intellegens p̄sumat. Quia igit̄ ut eũq; hęc quę in p̄facione fuerant exquirenda distinxim. uerba iũ historię differentes exsequamur. Post hęc aperuit iob os suũ. & maledixit diei suo. & dixit. Pererat dies in qua nat̄ sum. Non ẽ negligent̄ differendũ qđ dicit̄. aperuit os suũ. Scriptura enĩ sacra. ex his quę tenent̄ p̄mittit. reuerent̄ expectanda indicat quę subiungit. Sicut enĩ clausa uascula quđ int̄ habeant ignoramus. apto ore uero uasculorũ quđ intrinsecus cõtineat̄ agnoscim. ita scõz corda quę clauso ore occulta sunt. apto ore detegunt̄. & eũ cogitationes detegunt. os aperire referunt̄. ut inuenta mente quasi aptis uasculis. quđ int̄ cõtineant festinemus agnoscere. aenosmę ipsorũ intimo odore recreare. Vnde & sublimia p̄cepta dño in monte dicturo p̄mittit̄. Aperiens os suũ dixit. Quia uis illuc & hoc accipi debeat. quia tunc suũ os in p̄ceptis aperuit. in quib̄ dudũ aperuerat ora p̄phetarũ. Valde aut̄ sollert̄ int̄uendũ ẽ qđ dicit̄. post hęc. ut nimirũ uirt̄ rei quę agũ. ueracit̄ extẽpore sentiat̄. Prius enĩ rerũ

Euang

uastitas. eximio pignoriũ. dolor uulnerũ. p̄suasio eũgis. aduentũ amicez describit̄. qui sechisse uestes. exclamantesq; fleuisse. puluere capita consparnisse. & diũ cõtinentes in terra tacuisse memorant̄. ac deinde subiungit̄. Post hęc aperuit iob os suũ. & maledixit diei suo. ut ipso uidelicet narrationis ordine p̄pendat̄. quia nequaquã maledictũ p̄ impatientiã p̄tulit. qui ad maledictionis uocẽ amicis adhuc tacentibus erũpt. Si enĩ ira mot̄ maledicere. audito dño substantię. cognita morte filioz. n̄ p̄culdubio ad maledictione dolor excitare. Sed quđ tunc dixit audiuim. An nãq;. dñs dedit. dñs abstulit. Rursũ si ira mot̄ maledicere. saltim p̄cussus in corpore. uel male suasis ac iuge. maledictũ inferre potuisset. Sed quid tunc respondit agnouim. An nãq;. Locuta ẽs quasi una ex stultis mulierib̄. Si bona suscepim de manu dñi. mala quare n̄ sustineam. Post hęc uero describit̄. quia amici ueniet̄. flent. tacent. confident. Hocq; subiungit̄. hoc qđ diei suo maledixisse p̄hibet̄. Humis itaq; ẽ incongruum. ut suspicem

cū nullo instigante. nullo pulsante. ex impatentia aduocē maledictionis erūpere. quē nimirū nouim⁹ inter dāna rerū mortēq; filiorum. inter uulnera corporis. inter uerba male suadentis uxoris. magna creatoris p̄conia humili m̄te reddidisse. Late fecit ergo quā m̄te hęc qui etus dixerit. quātōt dī laudes etiam percussus emanauit. Hęc enī post modū n̄ percussus sup̄bire potuit. quem & imp̄cussione dolor humilē ostendit. Sed cū certo nouim⁹. qđ maledictū scriptura sacra phibet. cur recte aliquando fieri dicim⁹. qđ uari eodē sacro eloquio n̄ ignoram⁹. Sciendū uero est. qđ scriptura sacra duob⁹ modis maledictū memorat. Aliud uidelicet qđ approbat. aliud qđ dānat. Aliū enī maledictum p̄fert iudicio iustitię. aliū liuore uindictę. Maledictū quippe iudicio iustitię ipso primo homine peccante prolātū ē. cū audiuit. Maledicta terra in opere tuo. Maledictū iustitię iudicio p̄fert. cū habas dicit. Maledicā maledicentibus tibi. Rursū quia maledictū n̄ iudicio iustitię p̄fert. sed liuore uindictę p̄mittit. uoce pauli p̄dicantis ammonem⁹. qui ait. Benedicite. & nolite maledicere. fr̄ rursū. Hęc maledici

Degemina
maled

regnū dī possidebunt. Dī ergo maledicere dicit. & tam maledicere phibet homo. quia qđ homo agit malicia uindictę. dī n̄ facit nisi examine & iustitię. Cū uero scī uiri maledictionis sententiā p̄ferunt. n̄ ad hanc ex uoto ultionis. sed ex iustitię examine erūpunt. Int⁹ enī subtile dī iudiciū aspiciunt. & mala foras exurgentia. quā maledicto debeant ferire cognoscunt. Et eo in maledicto n̄ peccant. quo ab eterno iudice n̄ discordant. Hinc ē qđ petrus in offerente sibi pecunias simonē. sententiā maledictionis intorsit dicens. Pecunia tua tecū sit in p̄ditione. Qui enī n̄ ait. est. sed sit. n̄ in dicat uo. sed optat uo modo se hęc dixisse signauit. Hinc helias duobus quinquagenariis ad se uenientibus dixit. Si homo dī sū. descendat ignis de celo. & consumat uos. Quorū utrorūq; sententiā. quanta s̄ueritatis ratione cū aluit. termin⁹ causę demonstrauit. Hā & simon p̄ditione interit. & duos quinquagenarios desup̄ ueniens flāma consumpsit. Virt⁹ ergo subsequens testificat. quā m̄te sententiā maledictionis p̄mittit. Cū enī & maledicentis innocentia p̄manet. & tam enī qui maledicit usq; ad interitū maledictio absorbet. & utriusq; partis sine colligit. quia ab uno & utrimo radice in reum sententiā sup̄ta iaculatur.

Igitur si subtiliter beata iob uerba pensamus. non est ei maledictio ex malitia delinquentis. sed ex rectitudine iudicis. non est ira commota. sed doctrina tranquilla. Qui enim tam recta maledicens intulit. non perturbatus uicio subcubuit. sed doctrinam magistrum impendit. Vidit quippe amicos eum clamore flere. uidit uestes eius scindere. uidit puluere capita eius persisse. uidit consideratione suae percussione obmutescere. Et uisus inspectit. quia hi qui prospera temporalia requirebant. ex compensatione mentis propter eum temporali fractu aduersitate crederant. Inspectit quod transitoria afflictione percussum desperare non flerent. nisi ipsi desperata mente absque incolmmitatis mentis subtraherent. Et dum erupit foras in uoce doloris uulnerantis. intus ostendit uirtute medicaminis dicens. Pereat dies in qua natus sum. Quid enim debet pro diem natiuitatis. nisi omne hoc tempus nostre mortalitatis intelligi. Quid quia diu nos in hac nostre mutabilitatis corruptione retinet. eternitatis nobis incommutabilitas non apparet. Quia igitur diem iam eternitatis uide. egre diem suae mortalitatis sustinet. Et notandum quia non ait. pereat dies in qua editus. sed pereat dies in qua natus sum. Indie quippe iusticius homo est editus. sed iam in tempore culpe natus. Adam enim editus. sed carnaliter natus est. Quid est ergo dies natiuitatis maledicere. nisi apte dicere. dies mutabilitatis pereat. & lumen eternitatis erumpat.

Aliud est editus alius natus

Sed quia perire duobus dicere modis solemus. aliter enim perire dicimus. quando aliquid optamus quod non sit. & aliter perire dicimus. quando optamus ut male sit. hoc quod de hoc die subditur. obscure eum caligo. & inuoluat amaritudine. liquido ostendit. quia dies iste non ita ut non sit. sed ita perire optat. ut male sit. Inuolui enim amaritudine non potest. quod omnino perditum est. Hoc autem tempus nostre mutabilitatis. non quandoque ita periturum id est transitorium est ut male sit. sed ut perire non sit. angelo in sacro eloquio attestante. qui ait. Eiuuentem in secula. quia non erit iam tempus. Haec esipheta dicit. erit tempus eorum mentium. quia per momenta tempus deficit. nomine temporis eorum defectum uocauit. ostendens quod sine fine omnimodo defectu deficiunt. hi qui auersionis uitam consolatione separant. Quia ergo nostre mortalitatis hoc tempus. non ita ut male sit. sed ita perire ut non sit. querendum est. quid sit quod non ita ut non sit. sed ita perire optat ut male sit. Humana enim anima. siue angelicus spiritus. ita immortalis est ut mori possit. ita mortalis est ut mori non possit. Haec beate uiuere. siue per uicium suae pro supplicium perdit. Essentialiter autem uiuere. neque per uicium neque

De duobus modis perire

Propheta

De morte in mortalitate anime

psupplicium amittit. A qualitate enim
uiuendi deficit. sed omnimodo subsis-
tendi interitum nec moriens finit.
Vt ergo breuiter dixerim. & immor-
taliter mortalis est. & mortaliter immor-
talis. Dum igitur dies ut pereat optat.
& paulo post inuoluendus amaritu-
dine dicitur. que credam quod se uir-
dier nomine exprimere uoluit. nisi
apostatam spiritum qui inuiuendi es-
sentia etiam moriendo subsistit.
que perditio uitae non subtrahit. quia
in fine dolore postum. seruando
mors immortalis extinguit. Qui
iam ab aeternitate adhuc gloria
optat. ut pereat delectus. ut uide-
licet retrusus dignis supplicis. etiam
reptandi licentiam amittat. Inu-
mirum diem se exhibere quia per-
spira illicit. sed in noctis tene-
bras desinit. quia ad aduersa per-
ducit. Diem namque ostendebat cum
diceret. In quocumque die comedere-
ritis ex eo. aperientur oculi uestri.
& eritis sicut di. Sed noctem
intulit cum ad mortalitatis tene-
bras perducit. dies itaque est illata
promissio meliorum. Sed nox est.
exhibita ipsa experientia calami-
tatum. Antiquus hostis dies est
per naturam bene conditus. sed nox
est per meritum ad tenebras dilapsus.
Dies est. cum pollicendo bona humanis

aspectibus lucis se angelum simulat. paulo attestan-
te qui ait. Ipse enim satanas transfiguratur
se in angelum lucis. Sed nox est. cum mentes
consentientium erroris tenebris obscurat.
Vir ego res in dolore proprio causa totius
humani generis deflens. & nihil specia-
le omnimodo in speciali uulnere cogi-
tans. reducat ad adamum originem culpe.
& consideratione iusticie dolore temper-
re penset. Videt humanum genus. unde
quo cecidit. & dicit. Pereat dies in qua
natus sum. & nox in qua dictum est. conceptus
est homo. Ac si aperte dicat. Pereat spes
ab apostata angelo illata. qui diem se
simulans. ex promissione diuinitatis emi-
cavit. sed noctem se exhibens. lucem nobis
nostre immortalitatis obscurauit. Pere-
at antiquus hostis. qui lucem promissio-
nis ostendit. sed peccati tenebras con-
tulit. Qui quasi diem se blandiendo
intulit. sed usque ad tenebrosam noctem
ex impressa cordis cecitate perduxit.
Sequitur. Dies ille uertat in tenebras.
Quasi lucem dies iste mentibus hominum
cum prauitatis eius persuasio prospera
eredit. & qualis sit in tenebris non
uidet. Sed cum iniquitas illius sicut
est agnoscent. dies false promissionis.
quasi quibusdam ante iudicium nostri
oculos tenebris obscurat. quia unde
lucem qualis est ex merito. talis persua-
dit in blandimento. In tenebras ergo
dies uertit. quando aduersa intellegimus.

etiam que prospera suadendo pollicentur;
In tenebras dies uertit. quando antiquus
hostis qualis est sciens. talis anobis p[ro]spi-
cit. etiam sub blandimenta latens. ne ficit
p[ro]sp[er]itatib[us]. quasi ex diei lumine illudat.
et ueris miseris ad peccati tenebras p[ro]tra-
hat. Sequitur. Non requirat eum deus desuper.
et non illustret lumine. Omnipotens deus sicut
ex nihilo bona facere potuit. ita eum uolu-
it p[ro] incarnationis sue misterium. etiam p[ro]-
dita bona reparauit. Duas uero ad in-
tellegendum se creaturas fecerat. angeli-
cam uidelicet et humanam. Vtraque uero su-
p[er]bia p[er]culit. atque ab statu ingenitae rec-
titudinis fregit. Sed una tegumen-
tarnis habuit. alia uero nil de carne
infirmum gestauit. Angelus namque solum
modo spiritus. homo uero est spiritus et caro.
Misertus ergo creator. ut redimeret illam.
ad se debuit reducere. quia in p[ro]p[ri]etate
one culpe ex infirmitate aliquot constat
habuisse. et eo altius debuit apostatam
angelum repellere. quo eum p[ro]sistendi
fortitudine corruit. nil infirmum
ex carne gestauit. Unde et recte psal-
mista. cum miserum redemptorem homi-
nibus diceret. ipsam quoque causam mise-
ricordie expressit. dicens. Et memo-
rat[ur] est. quia caro sunt. Ac si diceret.
Quo ego infirma uidit. eo districte
culpam punire noluit. Est adhuc
aliud. quo exp[er]ditus homo reparari
debet. et sup[er]bientis spiritus reparari

psalmista

69
non possit. quia nimirum angelus
sua malicia cecidit. hominem uero
aliena prostrauit. Quia ergo hu-
manum genus ad lucem p[en]itentie redemp-
toris aduentu reductum. apostata ue-
ro angelus ad restaurationis lucem.
nulla spe uenit. nulla conuersi-
onis emendatione reuocatum. dicat
recte. Non requirat eum deus desuper.
et non illustret lumine. Ac si apte
diceret. Quia ipse tenebras intu-
lit. toleret sine fine quod fecit. nec
umquam lumen pristini statum recipi-
at. quia hoc etiam non suus amittit.
Sequitur. Obscurent eum tenebre. et
umbra mortis. Umbra mortis
oblucio debet intelligi. quia sicut
mors interimit uitam. ita oblucio
extinguit memoriam. Quia ergo
apostata angelus sine oblucioni tra-
ditus. umbra mortis obscurat. dicat
recte. Obscurent eum tenebre. et
umbra mortis. id est sic eum erroris
sui regetas obruat. ut nequaquam
ulterius ad lucem p[en]itentie p[ro]-
uini respectu memoriam resurgat.
Sequitur. Occupet eum caligo. et inuol-
uat amaritudine. Antiquus
hostis nequicie sue unculis asstrec-
tus. aliud est quod nunc patitur. ali-
ud quod infine patietur. Quia enim
alucis intus ordine cecidit.
nunc semetipsum in intrinsecus erroris

caligine confundit. sed post hoc amaritudine inuoluit. quia ex merito spontaneę caliginis. etne gehenne tormento cruciat. Dicat ergo. si qui serenitatem lucis intus perdidit. quid est quod ante extremum supplicium tolerat. Occupat eum caligo. Subiungat etiam quia illi pena subsequens sine termino deuastat. Inuoluit amaritudine; Omne quippe quod inuolutum est. sine fine quasi nusquam indicat. quia sicut non ostendit quo incipit. ita non detegit quo desinit. Inuoluit ergo amaritudine antiquus hostis dicit. quia superbi ei supplicia non solum omnimoda. sed etiam infinita preparant. Quę uidelicet pena ei tunc intumescit. et districtus ad extremum iudicium iudex uenit. Unde et bene subdit. Hæret illi tenebrosus turbo possideat. Scriptum quippe est. Dominus manifeste ueniet. dominus non silebit. Ignis in conspectu eius ardebit. et in circuitu eius tempestas ualida. Tenebrosus ergo turbo hanc noctem possidet. quia apostata spiritum a conspectu districti iudicis. ad eterna supplicia pauenda illa tempestas rapit. Turbine ergo nox ista possidet. quia superba eius cęcitas districta animi aduertione percutit. Sequitur. Non computet in diebus anni. nec numeret in mensibus. Annus predicatione

Psalmista

supra gratia non inuenient accipim. quia sicut in anno egestas diebus tempus perficit. ita in supra gratia uirtutum multiplex uita complet. Potest pannus etiam multitudine intellegi redemptorum. quia sicut ex dierum multitudine annus ducit. ita ex collectione bonorum omnium illa electorum innumerabilis uniuersitas explet. Hinc namque annum perfectę multitudinis istas predicat dicens. Spiritus domini super me. eo quod unce rit me dominus ad adnuntiandum mansuetas misit me. ut morderet circuitos corde. et predicare captiuis indulgentiam. et clausis apertione. et predicare annum domini placabilem. Annus placabilis domini predicat. cum futura plebs fidelium ueritatis lumine illustranda predicat. Quod uero predicat. nisi singule queque electorum mentes. Quod promenset. nisi multiplicat eorum cęcitas. que unam catholicam faciunt designant. Illa ergo nox non computet in diebus anni nec numeret in mensibus quia antiquus hostis superbi super tenebris pressus. aduentum quidem redemptoris respicit. sed nequaquam aduentum cum electis redit. hinc enim scriptum est. Hucusquam enim angelos apprehendit. sed semper habrahe apprehendit. Idcirco namque redemptor noster non angelus. sed homo factus est. quia hoc perculdubio fieri debuit quod redemptor. ut et perditum angelum non apprehendendo desereret. et hominem in se in ipso apprehendendo repararet. Possunt etiam dies hi qui in eterna luce permanent. angelici spiritus. mensis autem eorum ordinis et dignitates intellegi. Singuli enim quique spiritus quia lucent dies sunt. sed quia certis quibusdam

Isaia

dignitatib⁹ distingunt^r ut alii throni. alii do-
 minationes. alii principatus. alii potestates sint.
 phae ipsa distributione agminū mensur dicunt^r.
 Sed quia antiquus hostis nequaquam ad meri-
 tū lucis. nequaquam ad ordinē sup̄norū agmi-
 nū reducit^r. nec in dieb⁹ anni. nec in mensib⁹
 numerat^r. Sic quippe illū p̄petrat^r sup̄
 bis ceteras grauat. ut ultra ad illa clarita-
 tis intang^r agmina sup̄na n̄ redeat. ne-
 quaquam iā stantib⁹ lucis dignitatibus
 amiscet^r. quia tenebrarū suarū merito
 sēp̄ ad ima deprimit^r. Qui quia ab illa pa-
 tris celestis frequentia exors in p̄petuū
 p̄manet. recte adhuc subiungit^r. Sic nox
 illa solitaria nec laude digna. Hec illa so-
 litaria efficit^r. quia distinctione p̄petua a
 frequentia patris sup̄ne separat^r. Q̄d tam
 intellegi & alit̄ potest. ut in deliciae hominē.
 quē sibi sociū ad p̄dicationē fecerat amittat.
 & solus cū suo corpore hostis pereat. dū mul-
 tos quos destruxerat redēptionis gr̄a refor-
 mat. Solitaria ergo nox efficit^r. cū sub-
 latas eis qui electi sunt. solus antiquus hos-
 tis ḡn̄us ignib⁹ gehennę mancipat^r. Bene
 aut̄ dicit^r. nec laude digna. Cū enī huma-
 nū gen⁹ errorib⁹ p̄ressū. deos lapides crede-
 re. p̄ hoc q̄d idolis seruebat. q̄d aliud
 quā seductoris sui facta laudabat. Vnde
 bene p̄ paulū dicit^r. Secū aut̄ q̄d nihil
 ē idoli. sed quę immolant gentes. demo-
 nis immolant. Qui ergo idolorū ue-
 nerationi substrati sunt. q̄d aliud
 quā noctis laudauerunt tenebras. Sed

ecce iā cernim⁹. quia nox illa n̄ ē
 laude digna cognoscit^r. cū a redēp-
 to humano genere idolorū uenera-
 cio repbat^r. Et solitaria nox relinqt^r.
 quia cū dāpnato apostata spū actor
 menta n̄ itur. Sequit^r. Maledicant
 ei qui maledicunt diei. qui para-
 ti sunt suscitare leuiathan. In trans-
 latione ueteri n̄ ita dicit^r. sed male-
 dicit eā qui maledixit diem. qui
 captus ē grande coetū. Quibus
 uerbis apte ostendit^r. q̄d ascō uiro
 in fine mundi uentura antichristi
 p̄dicio p̄uidet^r. Malignū nāq⁹ sp̄s.
 qui p̄ meritū nox ē. diem se in mun-
 di fine simulat. cū se quasi dñm
 hominib⁹ ostendit. cū claritate sibi
 diuinitatis fallit tribuit. & sup̄
 omē se q̄d dñs uel dñs uel colit̄ extol-
 lit. Hoc tē igit̄ maledicit qui ma-
 ledicit diem. quia nunc ille eius
 maliciā destruit. qui illustratio-
 ne aduent⁹ sui. tunc etiā poten-
 tiā ei fortitudinis extinguit. Vbi
 & bene subiungit^r. Qui captus
 est grande coetū. Huius enī e-
 tiā iniquis fortitudo capit^r. quia
 antiqui hostis uersutia. baptis-
 mī sacramento superat^r. Sed q̄d trans-
 latione ueteri de auctore omniū
 dicit^r. hoc translatione hac quę
 apud nos ex hebreo ē arabico q̄
 sermone diriuata. de electis eius

Paul

anglis memorat. De his naq; dicitur.
Maledicant ei q̄ maledicunt diei. Die
se quippe iste supbiens sp̄s ostentare
aiā angelicis potestatib; uoluit. cū se
sup ceteros quasi impotentia diuin
tatis extollens tot post se ad interitū
legiones traxit. Sed hi nimirū qui
in auctore suo humili corde p̄stitit.
cū errori eius noctem inesse cōspicerent.
diem claritatis illius desemetipsis
humilia sēciendo calcauerunt.
Qui nunc nobis doli eius tenebras indi
cunt. & quā sit illius despiciendā ficta
claritas demonstrant. Dicit ergo. de te
nebrosa nocte quę humanę infirmi
tatis oculos claudit. Maledicant ei
qui maledicunt diei. idē illi electi
sp̄s erroris eius tenebras dānando
denuntient. qui magnitudinem
claritatis illius iam ab exordio fictā
uident. Bene autē subdit. Qui pa
rati sunt suscitare leuiathan. Leui
athan quippe inēptat. d̄r addita
mētū eorū. Quorū scilicet. nisi ho
minū. Recte autē additamentū
eorū d̄r. quia post quā primā culpā
mala suggestionē intulit. hanc au
gere cotidie grauioribus p̄suasioni
b; n̄ desistit. Vel certe p̄ exprobratio
nē leuiathan uocat. ē. id est addita
mētū hominū dicitur. Eos naq; in pa
radiso immortales repperit. sed di
uinitatē immortalibus p̄mittendo.

quasi eis aliquid ultra quā erant se addere
spondit. Sed dū blande n̄ habita se clau
rū p̄hibuit. callide & habita subtraxit. In
de & d̄n̄ eundē leuiathan ita p̄phetā de
scribit dicens. Sup leuiathan uectē. sup
leuiathan serpente tortuosū. Leuiathan
quippe iste meo qd̄ se addere homini spo
pondit. tortuosus ad eum simbus rēpsit. quia
dū falso impossibilia p̄mittit. uera & pos
sibilia sustulit. Quęrendū uero nobis
ē. cur qui serpente dixerat tortuosum.
ibeo subiungens inēposuit uectē. nisi
forte qd̄ in serpentis tortitudine fluxa
mollicies. in uectē autē ē duricie rigidi
tas. Ut ergo hunc & durū signare &
molle. & uectē nominat & serpente.
Durus quippe est p̄ maliciā. mollis p̄ blan
ditia. Vectē ergo dicit. quia usq; ad ne
cē p̄cutit. Serpens autē. quia sēp̄ insi
dias molliter infundit. Sed hunc leui
athan. electi angloꝝ sp̄s. nunc in puteo
abissi clausū p̄mittit. Vnde & scriptum
ē. Uidi anḡtm̄ descendente de celo. ha
bente clauē abissi. & extena magnā in ma
nu sua. & apprehendit draconē. serpente
antiquū. qui ē diabolus & satanas. & liga
uit eū pannos mille. & misit eū in abis
sū. Quę tam immundi fine adaptiora
certamina reuocant. & totū cōtra nos in
suis uiribus relaxant. Vnde & illie rur
sū scriptū est. Cū cōpleta fuerint mille
anni soluet̄ satanas. Ille enī apostata
anglis qui ita condictus fuerat. ut angloꝝ

Apheca

Apoc
13. 1.

Apoc
13. 1.

ceteris legionibus emineret. ita supbiendo suc-
 cubunt. ut nunc stantem angloꝝ ditioni
 substratus sit. quatinus uel nunc adu-
 lantem nram eis ministrantibus religatus
 lateat. uel tunc adpatione nram relaxan-
 tibꝫ totis se suis extra nos uiribus solutꝫ exer-
 ceat. Quia igitꝫ hi electi spꝫ supbiu aposte-
 ta cōprimunt. qui humiles hunc sequi
 noluerunt. ipsiqꝫ administrantibus dispo-
 nitꝫ. ut ad intentione apti certaminis
 destruendus funditꝫ quandoqꝫ reuocetꝫ.
 dicatꝫ recte. Qui parati sunt suscitare
 leuiathan. Quia tam hostis callidus adapta-
 bella necdū suscitatur eꝫ quomodo quorun-
 dā nocet. nōc ista nunc latent obscurat insinu-
 &. Sequitꝫ. Obtenebrentꝫ stelle caligine
 ei. Inscriptura sacra stellarū nomine ali-
 quando scōꝝ iusticia quꝫ in huius uicꝫ te-
 nebris luce. aliquando uero hypocritarū
 fictio demonstratꝫ. qui bona quꝫ faciunt
 adpiciendas laudes hominibus ostendunt.
 Si enī recte uiuentes stelle nō cent. nequa
 quā paulus apꝫ discipulis diceret. In me-
 dio nationis prauꝫ & puerꝫ inter quos
 lucetis sicut luminaria in mundo. Rur-
 sū si inter eos qui recta agere uidentꝫ quidā
 de actione sua retributione fauoris huma-
 ni nō que-
 rere. nequa quā stellas io-
 hannes pꝫ dicit. ruerit celestibus uideret.
 dicens. Misit draco caudā suam.
 & traiecit in tertia parte stellarū.
 et captantis quos enī cauda stellarum
 trahit. quia extrema

psuasione antieristi quidā qui uidentꝫ
 lucere sapientꝫ. Stellas nāqꝫ in terra
 trahere eꝫ. eos qui uidentꝫ studio utqꝫ ef-
 lectis inherere. ex amore tꝫno iniquita-
 te apti erroris inuolueret. Sunt nāqꝫ
 nō nulli qui ante humanos oculos uelut
 magnis operibus lucent. sed quia hęc
 ipsa opera a mundo corde nō pꝫdeunt. cap-
 ti in occultis cogitationibus noctis huiꝫ
 tenebris obscurantꝫ. quia sepe ea quꝫ
 mundo corde nō faciunt. etiā opera
 amittunt. Quia igitꝫ nox pꝫualere
 pꝫmittitꝫ. quando & inter bona opera
 cordis inuentio minime mundatꝫ. dicatꝫ
 recte. Obtenebrentꝫ stelle caligine
 ei. id eꝫ extra eos qui ante humanos ocu-
 los quasi bonis operibus splendent. ma-
 licia antiqui hostis obscura pꝫualeat.
 & hoc qd ante humana iudicia sup-
 serant. lumꝫ laudis deponant. Caligi-
 ne quippe noctis obscurantꝫ. cū eorū
 uita apto errore eꝫfunditꝫ. ut nimirū
 tales etiā foras in actione appareant.
 quales apud semet ipsos intꝫ diuino ap-
 parere iudicio nō formidant. Sequitꝫ.
 Expectetꝫ lucē & nō uideat. nec ortū sur-
 gentis aurorꝫ. In euangelio ueritas
 dicit. Ego sū lux mundi. Sicut autꝫ
 isdē redēptor nꝫ una pꝫsona eꝫ cū eꝫ gre-
 gatione bonoꝝ. ipse nāqꝫ caput eꝫ cor-
 poris. & nos huius capitis corpꝫ. ita anti-
 quus hostis una pꝫsona eꝫ cū euneta
 collectione reproboꝝ. quia ipse eis ad

Paul

Apocat

Euang

iniquitate quasi caput p[ro]mune. illi autē
dū aduersa deseruiunt. uelut subiunctū
capiti corp[us] inherent; Q[ui] ergo de hac noc
te. idē antiquo hoste dicit. dignū ē ut
ad corp[us] ei idē ad iniquos quosq[ue] diruet.
Quia igit[ur] humani generis redeptor lux
est. q[ui]d ē. de hac nocte dicit. expectet
lucem & n[on] uideat. nec ortū surgentis
aurorę. nisi q[ui]d sunt n[on]nulli qui fidem ^{salom}
quā operibus destruunt. tenere se ser
monib[us] ostendunt. De quib[us] p[ro]p[he]tā dicit.
Qui confitent[ur] se nosse d[omi]n[u]m. factis
autē negant; Hinc murū aut prauasunt
quę faciunt. aut recta opera n[on] recto
corde sectant[ur]. Non enī definis operib[us].
retributiones p[ro]p[ri]as. sed transitorias
fauores quę. etiam quia quasi scōs lau
dari se audient[ur]. sese ueracit[er] scōs arbi
trant[ur]. & quanto se ex multorū estima
tione inrephensibiles putant. tanto
diem districti iudicii securius expec
tant; De quib[us] bene p[ro]p[he]tā dicitur.
V[er]o desiderantib[us] die d[omi]ni; Quib[us] beat[us] iob ^{studie}
debitā sententiā p[ro]fert p[ro]dicant[ur] n[on] ob
tantus uoto dicens; Expecte lucē & n[on]
uideat; Hęc quippe illa uidelicet tene
brosus hostis in mēbris suis lucē expec
tat & n[on] uidet. quia ^{uel} hi qui fidē sine ope
rib[us] retinent. cū p[ro] eadē fide in extre
mo iudicio saluari se posse confidunt.
spes eorū frustrabit[ur]. quia hanc uiuen
do demoliti sunt. quā cōfido tenu
erunt. ^{ut} qui cū p[ro] humana laude in bona

Lausus

Pheta

actione se exhibent. in cassu aueniente iudice re
tributionē bonorū operū sperant. quia dū hec
in ostentatione faciunt. laudis iā p[ro]mū ab humano
ore receper[unt]. ueritate attestante quę ait; Amen
dico uobis receper[unt] mercedē suā; Vbi & bene
subdit; Hęc ortū surgentis aurorę; Aurora
quippe p[ro]p[ri]a dicit[ur]. quę a peccatorū suorū tene
bris ad lucē iusticie p[ro]mutat[ur]; Vnde & hanc spon
sus in anticorū cantico mirat[ur] dicens; Quę est
ista quę p[ro]gredit[ur] quasi aurora consurgens; Quasi
aurora quippe electorū surgit p[ro]p[ri]a. quę pra
uitatis pristinae tenebras deserit. & sese in noui
luminis fulgorē conuertit; In illa igit[ur] luce.
quę indistricti iudicis aduentu monstratur.
corp[us] dāpnati hostis ortū surgentis aurorę n[on]
uideat. quia cū district[us] iudex ad retributionē
uenerit. iniquus quisq[ue] suę caligine meri
torū pressus. quanta claritate scā p[ro]p[ri]a min
amū cordis lum[en] surgat ignorat; Luce nāq[ue]
electorū mens in altū rapit[ur]. ut diuinitatis ra
dis illustret[ur]. & quo ei respectu p[ro]funditur.
eo ultra se grā coruscante subleuat[ur]; Luce scā
p[ro]p[ri]a plena aurora fit. cū mortalitatis atq[ue]
ignorantię suę tenebras fundit[ur] amittit;
In iudicio ergo adhuc aurora est. sed in regno
dies. quia & si iā ob restaurationē corporum
uidere lum[en] in iudicio inchoat. ei tam uisū
plenus in regno consumat[ur]. ^{ut} Ort[us] itaq[ue]
aurorę ē. exordium clarit[atis] ^{scā} ^{et} ^{centis}
eccl[esi]ę quę uidere rep[re]s[entat] unde & n[on] neque
unt. quia a cōspectu districti fuerunt in iu
dicis. malorū suorū pondere. ^{ut} enī a p[ro]ph[et]a adte
nebras pressi p[ro]trahunt[ur]. ^{ut} erat. ut an[te] Vnde

Propheta

Psalmista

rei ergo te quoque prophetam dicit; Tollat impius:
 ne enim videat gloriam dei; hinc est quod hac aurora
 per psalmistam dicitur; Abscondes eos in abdito uultus
 tui. a conturbatione hominum; Electus enim
 quisque in iudicio per internum usum in uultu
 diuinitatis absconditur. dum reproborum foris eger-
 tas adstricta animi aduersione iusticie repul-
 sa turbatur; Quod etiam adspiciens non inconuenienter
 accipimus. si simulatorum corda subtilius inda-
 gemus; Arrogantes namque & hypocrite bonorum fac-
 ta exterius aspiciunt. eosque in factis suis lau-
 dari ab hominibus agnoscunt. eorumque celebre
 nomen mirantur. & quod per bene gestis laudes susci-
 piunt uident. sed quanto studio easdem lau-
 des fugant non uident; Aperta eorum opera con-
 siderant. sed quod sola spe intima hec operentur
 ignorant; Qui enim uera luce iusticie cla-
 rescunt. prius a tenebris interne intentionis
 immuniunt. ut obscuritate inter terrene appe-
 titionis plene deserant. & corda sua ad supernam
 lucis desideria perfecte conuertant. ne cum aliis
 apparent lucidi. sibi uero sint obscuri; Ar-
 rogantes ergo quia honorum facta conside-
 rant. corda non pensant. imitantur. unde
 laudari foris ualeant. non unde inter ad iusticie
 lumen surgant. & quasi ortum surgentis auro-
 re uidere nesciunt. quia intentionem reli-
 giosam mentis considerare contempnunt; Po-
 test etiam se uir gratia prophetice spiritus plenus.
 uidet per fidem redemptore ueniente conspi-
 cere. eiusque ceteritatis damna per uerba hec qua
 si exoptantis qualitate prophetare. ut dicat;
 Expectate lucem & non uideat. nec ortum surgentis

aurorę; Iudea quippe lucem expectauit
 & non uidit. quia humani generis redemp-
 torem uenturum quidem prophetando sus-
 tinuit. sed uenientem minime cogno-
 uit. & quos ad spem aperuit mentis ocu-
 los. ad presentiam lucis clausit; Quę &
 surgentis aurorę ortum non uidit. quia
 infirma illa seę seę primordia ue-
 nerari contempsit; Dumque hanc labe fac-
 tari suę mortibus credidit. adque for-
 tia peruenire ignorauit; Sed quia
 de infidelibus loquens. iniqui capi-
 tis membra innotuit. ad ipsum rursus
 iniquorum caput conuertit uerba
 dicens; Quia non celauit hostia uen-
 tris qui portauit me. nec abstulit
 mala ab oculis meis; Quod unicuique
 homini uenter est matrix. hoc uni-
 uerso humano generi extitit habi-
 tatio illa summa paradisi; Ex ipsa namque
 humanum genus uelut ex uentre pro-
 dit. & quasi ad incrementa corpo-
 ris. sic ad augmenta per paginis foras
 emanauit; Ibi conceptio nostra coaluit.
 ubi origo hominum homo prius habi-
 tauit; Sed huius uentris hostia ser-
 pens aperuit. quia per suasionem callida
 in corde hominis mandatum celeste dis-
 soluit; Huius uentris hostia serpens
 aperuit. quia munita supernis mo-
 ntis claustra mentis irruptit; Sed
 igitur uir impena quia tolerat. ad oculi
 pam mentis oculos reducat. doleat

s
s
s

hoc qđ tenebrosa nox. idē antiq̄i hostis
obscura suggestio humanis mentibus
intulit. doleat hoc qđ suggestioni cal
lidę humana mens insua deceptione
consensit. & dicat; Qui n̄ conclusit
hostia uentris qui portauit me. nec
abstulit mala ab oculis meis. Hec mo
ueat qđ n̄ conclusisse querit. quę ape
ruisse paradisi inuam detestat. Non clu
sit enī dicit. aperuit & mala n̄ abstulit.
irrogauit. Quasi enī aufert & si quies
ceret. & quasi clauderet. si ab ^{interruptione} increpati
one cessaret. Sensat nāq; de quo loquit.
& ppendit qđ prauo spiritui quasi lu
era nobis dedisse fuerat. si clāpna non
intulisset. Sic nos de latronibus loqui
m̄. quia captis suis donant unā. si n̄
abstulerint. Libet hęc ab inchoatione
repetere atq; ex eo qđ in usu p̄sentis
uitę recognoscim̄. moraliter retrac
tare; Beat⁹ iob cōsiderans post quā
am̄tas statu occubuit gen⁹ humanū
quanta in reb; p̄speris fiducia suble
uet. uel quanta ex aduersis p̄t̄bati
one frangat. ad illū quē habere in
paradiso potuit in cōmutabilitatis
statū ^{atq; reuertit} m̄te reducit. & mortalitatis lap
sū p̄sp̄era & aduersa uariantē quā
despicibile cerneret. maledicendo de
clarauit dicens. Pereat dies in qua na
tus sū. & nox in qua dictū est. con
cept⁹ ē homo. Quasi dies queclā
est. cū mundi huius p̄speritas arideat.

Sed dies iste in noctē desinit. quia sepe ^{idē} tem
poralis p̄speritas ad tribulationis tene
bras p̄ducit. hunc p̄speritatis diem p̄pheta respe
xerat. cū dicebat. Diem hominis n̄ concupi
ui tu seis. Hanc tribulationis noctē postremo
incarnationis sue tempore. passurū se dñs
nunciabat. cū p̄psalmistā quasi ex p̄terito
diceret. Usq; ad noctē increpauer̄ me renes
mei. Potest autē p̄chem peccata delectatio.
p̄ noctē uero cęcitas m̄tis intellegi. p̄ quā
se homo patit̄ in culpa p̄p̄tationis p̄spera
ri. Optat igit̄ perire diem. ut omē qđ blan
dire culpa cernit. uigore iusticię interue
niente destruat. Optat etiā perire noctē.
ut qđ cęcitas mens etiā p̄censū p̄p̄t̄at.
an̄ aduersione p̄nitentię extinguat. Sed
querendū nobis est. cur indie homo nat⁹
dr̄. in noctē concept⁹. Scriptura sacra trib;
modis hominē appellat. scilicet. aliquando
p̄naturā. aliquando p̄ culpā. aliquando per
infirmitatē. Homo quippe in ea ^{parte} p̄naturā
dicit̄. sicut scriptū ē. Faciam̄ hominē ad
imaginē & similitudinē nostrā. Homo p̄
culpā sicut scriptū est. Ego dixi du estis.
& filii excelsi om̄s. Vos autē sic homines mo
riemini. Ac si apte dicat. Sic delinquentes
obitas. Unde & paulus ait. Cū sit inter
uos zelus & cōtentio. n̄ne carnales estis. &
sc̄tm̄ hominē ambulatis. Ac si dicat. Qui
discordes m̄tes ducitis. n̄ne adhuc exre
p̄hensibili humanitate peccatis. Homo
p̄ infirmitatē sic scriptū ē. Maledictus
qui spem suā ponit in homine. Ac si apte

Phetia

Palmita

Ac mox
homo no
in noctē

Palmita

Luul

dicere. In infirmitate; homo ergo in die
 nascitur. sed in nocte concipitur. quia nequaquam
 a delectatione peccati rapitur. nisi prius pro volun-
 tarias mentis tenebras infirmetur. Ante enim
 cecus in meritis fit. & postea se reprobus delec-
 tationi subternit. Dicitur ergo; Pererat dies
 in qua natus sum. & nox in qua dictum est. con-
 ceptus est homo. id est. pererat delectatio que in
 culpam hominem rapuit. pererat incauta
 mentis infirmitas. que usque ad tenebras pra-
 ui consensus excecauit. Homo enim dum blan-
 dimenta male delectationis caute non perspi-
 cit. etiam in noctem nequissime pro peccationis
 ruit. Sollerter ergo uigilandum est. ut cum
 blandire culpa inchoat. ad quantum interi-
 tum mens trahatur agnoscat. Unde & aperte
 subdit; Dies illa uertit in tenebras. Dies
 quippe in tenebras uertit. cum culpa delec-
 tationis exordio ad que proditionis finem
 rapiat uidetur. Diem in tenebras uertit.
 cum nos in ipsos districte punientes. ipsa
 delectationis prauis blandimenta pro distric-
 ta penitentis lamina cruciamur. cum flendo
 insequimur quicquid in corde tacite ex delec-
 tatione peccamus. Quia enim fidelis quisque
 cogitationes in iudicio exquiri subtiliter
 non ignorat. paulo attestante qui ait. inter
 se inuicem cogitationum accusantium. aut etiam
 defendentium. semetipsam inuicem discui-
 cians. ante iudicium uehementer examinat.
 ut districtus iudex eo iam tranquillius ue-
 niat. quo reatum suum que discutere
 appetit. iam pro culpa punientem cernit. Unde

Paul

& recte subiungit; Non requirat
 eum deus de super. Requirit deus que iudican-
 do discutit. non requirit que ignos-
 cendo in suo iam iudicio impunita de-
 relinquit. Hic itaque dies. id est. hec pec-
 cati delectatio ad deum non requiritur.
 si ante ad uersione spontanea punitur.
 paulo attestante qui ait; Si nos in ce-
 ipsos diiudicarem. non itaque ad deum iudi-
 carem. Deo ergo diem nostrum requi-
 rere est. extra nostram mentem subtiliter
 in iudicio omnem que de culpa gratulatur
 indagare. In qua scilicet requisitio-
 ne illum tunc seuerius percutit. que
 sibi nunc mollius percipisse dephen-
 dit. Bene autem sequitur; Et non illustre
 lumine. In iudicio namque deus appa-
 rens. omnem que tunc redarguit. lu-
 mine illustrat. Quasi enim sub qua-
 da obscuritate tegitur. quicquid tunc
 in memoria iudicis non reuocatur. Scrip-
 tum quippe est; Omnia autem que ar-
 guuntur. lumine manifestantur.
 Quasi que tenebre peccata peni-
 tentium abscondunt. de quibus pro-
 pheta dicit; Beati quorum remissae
 sunt iniquitates. & quorum tecta
 sunt peccata; Quia ergo omne
 que tegitur uelut in tenebris occul-
 tat. in die extremi iudicii non illustratur
 lumine. que non discutitur ulcione. Ac-
 tus namque nostros quos tunc iuste
 punire noluerit. ipsa sibi aliquomodo

Paul

sciens diuina misericordia abscondit. In lumine uero ostendit. quicquid tunc in conspectu omnium demonstrat. Hic ergo dies uertit in tenebras. ut uidelicet omne quod delinquimus. nos per penitentiam feriamus. Hunc diem dominus non requirat. & lumine non illustret. ut scilicet nobis culpam nostram ferientibus. ipse hanc extremi iudicii animaduersione non increpet. Iudex autem ipse uenturus est qui cuncta penetret. cuncta perstringat. qui quia ubique est. locus quo fugiat non est. Sed quia correctionis nostrae fleat. placat. solus ab illo locum fugae inuenit. qui post perpetrata culpam nunc se cum penitentia abscondit. Unde & apte adhuc de hoc delectationis die subiungitur; Obscurent eum tenebrae. & umbra mortis. Dies perfectio tenebrae obscurant. quando delectatione mentis inflata penitentiae lamenta transuerberant. Possunt etiam per tenebras. occulta iudicia designari. In luce namque quod uidemus agnoscimus. in tenebris uero aut omnino nihil cernimus. aut incerto uisu caligamus. Occulta ergo iudicia quasi quaedam ante oculos nostros tenebrae sunt. quia per scrutari nequaquam possunt. Unde & de deo scriptum est. Posuit tenebras latibulum tuum. Et quia ab solui non meremur agnoscimus. sed perueniente

Psalmista

nos diuina gratia. per eius iudicia occulta liberamus. Diem igitur tenebrae obscurant. cum flendo nostrae delectationis gaudium. ab illo animaduersionis iustae radio inscrutabilia eius iudicia misericorditer occultant. Vbi & apte subiungitur. Et umbra mortis. In scriptura enim sacra umbra mortis. aliquando obliuio mentis accipitur. aliquando imitatio diaboli. aliquando mors carnis. Umbra enim mortis obliuio mentis accipitur. quia & ut superius diximus sic mors hoc quod interficit agit ut non sit inuita. ita obliuio hoc quod intercipit. agit ut non sit in memoria. Unde & recte quia iohannes hebraeorum populo eum cuius obliti fuerant dominum predicare ueniebat. per zachariam dicitur. Illuminare his qui in tenebris sedent. & umbra mortis. In umbra enim mortis sedere est. a diuini amoris notitia obliuione lacescere. Umbra mortis. imitatio antiqui hostis accipitur. Ipse enim quia mortem intulit mors uocat. iohanne attestante qui ait. Et nomen illi mors. Per umbram igitur mortis eius imitatio designatur. quia sicut umbra iuxta qualitatem corporis dicitur. ita actiones iniquorum de specie imitationis eius exprimentur. Unde recte esaias cum gentiles populos in antiqui hostis cerneret imitatione defecisse. eosque ad ueri solis ortum resurgere. quae certe futura considerat quasi experientis narrat dicens. Sedentibus in tenebris & umbra mortis. lux orta est eis. Umbra etiam mortis mors carnis accipitur. quia sicut uera mors est qua separatur anima a deo. ita umbra

Et modum
umbra mortis
est in illa
gaur.

Zacharia

Iohann

Esaias

Psalmista

mortis est qua caro separat ab anima; Unde recte uoce martirū p̄pheta dicit. Humiliasti nos in loco afflictionis. & operuit nos umbra mortis; Quos enim estat n̄ spiritu sed sola carne mori. nequaquā se uera morte. sed umbra dicunt mortis operiri; Quid ē ergo qđ beat' iob ad obscurandū diem prauę delectationis postulat umbra mortis. nisi qđ addelenda peccata ante dī oculos dī & hominū mediatorē requirit. qui solā p̄ nobis mortē carnis suscipere. & uerā mortē delinquentium p̄ umbra suę mortis delere. Ad nos quippe uenit qui mortē sp̄s carnisq; tenebam. unā ad nos suā detulit mortē. & duas nr̄as quas repperit soluit; Si enī ipse utraq; suscipere nos anulla liberare. sed unā misericordit̄ accepit. & iuste utraq; dāpnauit. Simulam suā duplę nr̄ę cōtulit. & duplam nr̄am moriens subegit; Unde enī in merito uno die in sepulchro & duab' noctibus iacuit. quia uidelicet lucē suę simple mortis tenebris duplę nr̄ę mortis adiunxit; Qui ergo solā p̄ nobis mortē carnis accepit. umbra mortis p̄tulit. & a dī oculis culpā quā fecim' abscondit; dicat' igit' recte; Obscurent cū tenebrę & umbra mortis. Ac si apte diceret. Ille ueniat. qui ut a morte carnis & sp̄s debitores eripiat. mortē carnis n̄ debens soluat. Sed quia nullū peccatū dñs inultū relaxat. aut enī hoc flendo nos insequim'. aut ipse iudicando. restat ut ad emendationē suā sōp mens sollert̄ inuigilē; In quo ergo sibi misericorditer

quisq; subueniri considerat. hoc necesse ē. ut confitens tergat; Unde & apte subiungit'. Decupet eū caligo; Quia enim in caligine oculis confundit'. ipsa p̄ penitentia nr̄ę mentis cōfusio. caligo nominat'; Hā sicut cęco caligo nebulosa congerie obscurat diem. ita cōfusio p̄ turbatis cogitationibus obnubilat mentē; De qua p̄quendā dicit'. Est cōfusio adducens gloriā; Cū enī ad mentē mala gesta penitendo reducim'. graui merore cōfundim'. Estreptit in animo turba cogitationū. meror conterit. anxietas deuastat. inerrūna mens uertit. & quasi quodā caliginis nubilo obscuratur; Hęc nāq; caligo confusionis eorū mentē salubritē oppresserat. quib' paulus dicebat. Quē fructū habuistis tunc in illis. in quib' nunc erubescitis. Hunc ergo peccati diem caligo occupet. id ē blandimētū nequitie. afflictio penitentię digno merore p̄turba; Unde & apte subiungit'. Inuoluat' amaritudine; Dies enī amaritudine inuoluit'. cū ad cogitationē m̄te redeunte. peccati blandimēta cruciatu penitentię sequit'. Diem amaritudine inuoluim'. cū prauę delectationis gaudiū quę supplicia sequant' aspiciunt' & asperis hoc fletib' circūdam'. Quia enī hoc qđ inuoluit' ex latere omnis partis operit'. inuoluit' dies amaritudine optat'. quatin' quę

Paul'

mala incorrectis imminere ex omni parte
quisq; conspiciat. & uoluptatis suae lasci
uiam tristitiae lamentis tergat; Sed
si diem quae peccata delectatione ducim;
tot impetu precibus audiuim;. ut uideli
ce circumdantes fletus expient. quic
quid delectat p; negligentia animi de
linquit. quanta animi aduersione pe
nitentiae huius diei nos ferienda est.
uidelicet ipse iam consensus ad culpam.
Sicut enim minoris culpe est. cum carna
liter mens in delectatione rapit. sed
tam delectationi suae p; spiritu reluc
tat. ita grauioris & plene est nequiciae.
ad peccata inlecebra non solum delectatio
ne pertrahi. sed etiam consensu famu
lari; Tanto igitur arduiori manu peni
tentiae mens a pollutione tergendam
est. quanto se p; consensum conspiciet sor
didius inquinatam; Unde & apte
subiungit; Hoc tenebrosus turbo possideat.
Quasi enim quidam turbo tempestatis est. con
citatus spiritus meroris; Nam dum peccatum quis
que quod fecit intellegit. dum prau
tatis suae nequicia subtiliter pensat.
merore mentem obnubilat. & quasi est
cussio serenae letitiae aere. omnem in
se tranquillitatem cordis penitentiae
turbine deuastat. Hi si enim recog
noscentem se animi iste turbo con
tereret. nequaquam propheta dixisset.
In spiritu uehementi conteres naues

tarsis; Tarsis quippe exploratio gaudii dicitur.
Sed cum uehementis penitentiae spiritus mentem occu
pat. omnem in ea explorationem reprehensibilis
gaudii perturbat. ut nihil iam ei nisi flere li
beat. nihil nisi quod se terrere possit attendat.
Ponit namque ante oculos. illum distinctionem
iustitiae. hinc meritum culpe; Conspiciet quo
supplicio digna sit. si parenti pietas de
sit. quae plamenta praesentia ab aeterna erue
re pena consuevit; Spiritus ergo uehementis
tarsis naues conterit. cum uis conpunctionis
ualida mentes nostras hunc mundo quasi ma
ri deditas. salubriter rore confundit; Dicat
igitur; Hoc tenebrosus turbo possideat.
id est perpetrationem culpe non blandimenta
securae quietis foueat. sed pie seimens ama
ritudo penitentiae irrumpat; Sciendum uero
est. quia cum peccata impunita relinquimus.
anocte possidemus; Cum haec uero animi aduer
sione penitentiae plectimus. nimirum nos noc
te qua secum possidemus; Sed tamen peccata
cordis sub iuris nostri possessione reducuntur.
si eum incipiunt reprimantur. Unde & diu
na uoce eam praua cogitatio dicitur; In foribus
peccatum tuum adertit. sed subter erit appetit
illius. & tu dominaberis illius; In foribus
quippe peccatum adertit. cum in cogitationibus
pulsat; Cuius appetit subter est. eiq; homo
dominat. si cordis nequicia inspecta eici
us permittit. & prius quam ad duriciam crescat.
reluctanti menti subigat; Ut ergo deli
ctum suum etiam animi sentiat. & culpe tran
side sub iure suo penitendo restringat.

De genesi.

dicat recte; Noctē illā tenebrosus turbo
 possideat; Ac si aperte diceret; Ne capti
 ua mens culpe seruat. culpā apigentia
 liberā non relinquat; Et quia qđ flendo
 insequimur. nequaquā nobis auenturo hoc
 iudice obici certe speramur. bene subditur;
 Non cōputet in diebus anni. nec numeretur
 in mensibus; Illuminationis nr̄e autē tunc
 pficitur. quando apparente eterno iudice sc̄e
 ecclesie peregrinationis sue uita cōpletur;
 Tunc laboris sui remuneratiōe recipit. cū
 expleto hoc belli tēpore ad patriā redit;
 Unde bene p̄phetā dicitur. Benedices coronę
 anni benignitatis tuę; Quasi enī corona
 anni benedicta. cū finito laboris tēpore.
 uirtutū remuneratio confertur; Dies uero
 anni huius sunt. singule queq; uirtutes.
 menses autē. multiplicia facta uirtutum.
 Sed ecce cū p̄fiduciam mens erigit. ut spe
 re qđ ueniente iudice de uirtutib; remu
 neretur. occurrunt ei memorię etiā mala que
 gessit. & ualde formidat ne districtus iu
 dex qui uenit ut uirtutes remuneret. etiā
 ea que illicitē gesta sunt examinans sub
 tilit̄ penset. ne cū annū cōplēt. etiā noctē
 numeret. Dicit itaq; de hac nocte dicit;
 non cōputet in diebus anni. nec numeret in
 mensibus; Ac si districtū iudicē exorēt dicens;
 Cū cōpleto sc̄e p̄c̄e tēpore extremo te exa
 mine manifestas. sic dona que contulisti re
 munera. ut mala que cōmisim n̄ requiras.
 Si enī nox illa in diebus anni cōputat. omē
 qđ gessim. ex prauitatis nr̄e estimatiōe con

Calimista

fundit. & dies uirtutū iā n̄ lucent.
 si hos in conspectu tuo adnumerata
 nr̄e noctis tenebrosa ēfusio obscuret;
 Sed si de nocte nr̄a moueri tunc ininqui
 sitione nolumus. magnopere nunc
 curandū ē. ut nos in ei discussione ui
 gilem. ne que libet nobis culpa impuni
 ta remaneat. ne mens p̄uersa que fe
 cit defendere audeat. & defendendo
 nequitie nequitia aduingat; Unde
 & bene subditur. Sit nox illa solitaria
 nec laude digna; Sunt n̄ nulli qui
 n̄ solū n̄ deflent qđ faciunt. sed etiā
 laudare & defendere n̄ desistunt; Et
 nimirū cū defendit culpa geminat;
 Contra qđ recte p̄quenda dr. Peccasti.
 ne aditias iterū peccare; Peccatum
 quippe peccato adiicit. qui mala gesta
 etiā defendit; Et noctē illā solitariā
 n̄ relinquit. qui culpe sue tenebris
 etiā patrocinium defensionis adiungit;
 Hinc ē qđ primus homo de erroris sui noe
 te requisit. eandē noctē esse solitariā
 noluit. quia dū requisitione ad p̄ni
 tentiā uocaret. ei ammicula ex
 cusationis adiunxit dicens; Mulier
 quā dedisti mihi sociam dedit mihi de
 ligno. & comedi; Scilicet excessus sui
 uicium inuictore latenter intorquens;
 Ac si diceret; Tu occasione delinquendi
 p̄bisti. qui mulierē dedisti; Hinc ē
 qđ huius erroris ramus inhumano gene
 re ex illa nunc usq; radice p̄trahitur.

5
5

ut qđ male agit. adhuc etiā defendatur;

Dicat ergo: Sic nox illa solitaria. neclau
de digna: Ac si apte exorē dicens: Culpa
quā fecim⁹ sola remaneat. ne dū laudat⁹
& defendit⁹. in conspectu nos iudicis mul
tiplicius astringat; Peccare quidē non
debui⁹. sed utinā alia n̄ uingentes.
uel ea quę fecim⁹ sola deseram⁹. Sed
inter hęc sciendū ē. quia ille culpā
suā ueraciter insequit⁹. qui iā ad mōrē
p̄sentis seculi nullo appetitu p̄speri
tatis instigat⁹. Qui hui⁹ mundi blan
dimenta quā sint fraudulenta cōside
rat. fauoresq; eius quasi quasda p̄secu
tiones pensat; Unde & bene subdit⁹.

5 Maledicant ei qui maledicunt diei; Ac
si apte dicat; Illi hui⁹ noctis tene
bras uere penitendo feriant. qui iā
lucē p̄speritatis seculi despicientes
calcant; Si enim diem leticiā delec
tationis accipim⁹. recte de hac nocte
dicim⁹. Maledicant ei qui maledicunt
diei; Quia nimirū illi ueracit̄ mala
transacta p̄ animaduersionē peniten
tię corrigunt. qui iā ad bona fallen
tia nulla delectatione rapiunt⁹; Hā
quos adhuc noxia alia delectant.
falsū est qđ cernit⁹. quia p̄petrata alia
deplorant; Si autē ut supra dictū est
noctē illā suggestionē callidā antiqui
hostis accipim⁹. illi maledicere noctē
intellegendi sunt qui maledicunt
diei. quia scilicet illi transactas culpas

uere puniunt. qui maligni seductoris insi
dias in ipsa blanda suggestionē dep̄hendunt;
Bene autē subdit⁹; Qui parati sunt suscitare
leuiathan; Omnes enī qui ea quę mundi sunt
mente calcant. & ea quę dī sunt plena inten
tionē desiderant. leuiathan contra se susci
tant. quia eius maliciā instigatione sup
euerfationis instamant; Hā qui ei uolun
tati subiecti sunt. quasi quieto ab illo iu
re possident⁹. & sup̄bus eorū rex quasi qua
dā securitate p̄fruit⁹. dū eorū cordibus
inconcussa potestate dominat⁹; Sed cum
unius cuiuscūq; spirit⁹ ad conditoris sui
desideriū recalescit. cū torporē neglegen
tię deserit. & frigus insensibilitatis pristi
nē igne scī amoris accendit. cū liberta
tis ingenus meminit. & teneri ab hoste
seruus erubescit; Quia isdem hostis se cō
siderat despici. quia uas dñi uidē app̄
hendi. dolē cōtra se captū renitit. & mox
relo accendit⁹. mox ad certamen mouet⁹.
& mox ad temptationes innumeras contra
rebellantē mentē se exercat. atq; in omni
arte lacerationis instigat. ut temptationū
iacula intorquendo confodiat eor. quod
dudū quieto iure possidebat; Quasi quip
pe dormiebat. dū sopitus in prauo corde
quiesceret. sed excitat⁹ in puocatione cer
taminis. cū ius amisit p̄ uer se domina
tionis; Hinc ergo nocti maledicunt qui
parati sunt suscitare leuiathan. id est hi
se cōtra peccatū fortit̄ iudicio distractionis
erigant. qui in suis temptationib; excitare

75
antiquū aduersariū n̄ formidant; Scriptū
nāq; est; Fili accedens adseruitutē di. sta
in iusticia & timore. & p̄para animā tuam
ad tēptationē. Quisquis enī accingi in ch
uino seruiuo properat. quā aliud quā se c̄
tra antiqui aduersari certamen parat. ut
liber incertamine iocis suscipiat. qui quie
tus sub tyrannide incaptiuitate seruebat.
Sed in eo ipso qđ mens c̄tra hostē accingitur.
quo alia uicia subigit. alius reluctat. aliquan
do deculpa aliquid quod tam n̄ ualde noce
at remanere p̄mittit. & sepe mens quę ad
uersā multa & fortia superat. unū in se &
fortasse minonū quā uis magna intentio
ne inuigilā n̄ expugnat. Qđ diuina ni
mirū dispensatione agit. ne ex omni parte
uirtutibus splens in elatione subleuet.
ut dū in se parū quđ rep̄hensibile uidet.
sed tamen hoc subigere n̄ ualeat. nequaquā
sibi sed auctori uictoriam tribuat. in his quę
subigere fortiter ualeat. Vnde & bene sub
iungit. Obscurent̄ stelle caligine ei. Stelle
quippe huius noctis caligine tenebrant̄. quan
do & hi qui magnis iā uirtutib; splendent.
adhuc obscuritate culpę renitentes aliquid
sustinent. ut etiā magna uitę claritate
luceant. & tamen adhuc noctis reliquias
nolentes trahant; Qđ ad hoc sicut dictū
ē agit. ut mens p̄ficiens ad uirtutē iusticię
sua melius infirmitate roboret̄. & inde ue
rius in bonis luceat. unde eam etiā nolen
tē parua rep̄hensibilia humiliter obscu
rant; Vnde & bene cū israhelico populo

pecepta p̄missionis terra partaret̄. effra
im tribui cananeus gentilis populus n̄
occisus. factus tributarius dr̄. sicut scrip
tū est. Habitauit cananeus in medio
effraim tributarius. Quid enī cana
neus gentilis uidelicet populus. nisi
uicium signat. Et sepe magnis in
uirtutibus rep̄missionis terram in
gredim̄. quia spe uiticia de ḡterni
tate roboram̄. Sed dum inter acta
sublimia uicia quędā parua retine
m̄. quasi cananeum uiuere uirtuta
n̄ra concedim̄; Qui tamen tributari
us efficitur. quia hoc ipsum uicium
quđ subigere non possum̄. ad usum
n̄rę utilitatis humiliter retor que
mus. ut eo dese mens in summis uicia
sentiat. quo suis uirtutibus etiam par
ua quęq; appetit n̄ expugnat. Vn
de & bene rursū scriptū ē; hę sunt
gentes quas dñs dereliquit. ut eru
dirēt̄ in eis israhel. Ad hoc nāq;
quędā minima uicia n̄ra retinent̄.
ut sese n̄ra intentio sollicita incer
tamine sepe exerceat. & eo de uictoria
n̄ supbiat. quo uiuere in se hostes
conspicit. a quibus adhuc uinci for
midat; Israhel ergo reseruat̄ gen
tibus erudit̄. quando in quibusdā
minimis uicis elacio uirtutis n̄rę
cōprimūt̄. & in paruis sibi resisten
tibus disert. qđ ex se maiora non
subigit; Hoc tamen qđ dr̄. obtenebrent̄

Decananeo
populo effra
im tribui in
bitato

stellę caligine ei. intelligi & aliter po-
test. Hęc illa quippe consensus uide-
lice ad culpā quę ad nos est primi
parentis excessu ppagata. mentis nrę
oculū tanta obscuritate pculit. ut
in huius uitę exilio cęcitatis suę te-
nebris pressus. quanta libe uia gter-
nitatis lumen intenderit. penetra-
re n̄ possit. Post penā nāq; damna-
ti peccatores nascim. adq; ad hanc
uitā cū nrę mortis merito ueni-
mus. Et cū ad supnę lucis radum
aciem mentis erigimus. ipsa infir-
mitatis nrę obscuritate caligamus.
Et quidem multa in hac infirmitta-
te carnis tanta roborati sunt uir-
tute. ut resplendere mundo quasi
stellę potuissent. Multa in tenebris
uitę p̄sentis. dū superiora dese ex-
empla exhibent. astrorum nobis
more desuper lucent. Sed quan-
talibę coruscatione operis fulge-
ant. quantalibę se igne conpunc-
tionis accendant. nimirū constat.
quia dū corruptibili adhuc carne
grauata sunt. eternū lumen sicut
est uidere nequaquā possunt. Di-
cat ergo; Obtenebrent stellę cali-
gine eius. id est etiam illi in contem-
placione sua antiquę noctis adhuc
tenebras sentiunt. de quibus nimi-
rū constat. qđ humano generi in
huius uitę caligine uirtutū suarū

iā radios expandunt. quia & si mente iam
ad summa exiliunt. adhuc tamen in infimis
primę culpę pondere grauantur. Vnde fit.
ut & foras exempla lucis uelut astra p̄be-
ant. sed tam̄ intus usq; ad fixę uisionis cer-
titudinē pressi noctis caligine non ascen-
dant. Sepe autē ita mens accendit. ut
quāuis in carne sit posita. in dñm tamen
omī subiugata carnali cogitatione rapi-
at. nec tamen dñm sicut est conspiciat. quia
hanc nimirū sicut dictū est in carne cor-
ruptibili pondus primę damnationis
premit. Sepe ita ut est absorberi deside-
rat. ut eternā uitam si possit fieri. sine
inter uentū corporeę mortis attingat.
Vnde & paulus cū ardentē internā lucē
quereret. sed tam̄ ut eūq; exterioris mor-
tis damna formidaret. ait. Qui sumus
in hoc habitaculo ingemiscimus grauati.
eo qđ nolum̄ expoliari sed supuestiri.
ut absorbeat qđ mortale ē auita; Scī
igit̄ uiri uidere uerū mane appetunt.
& si concedat̄ etiā cū corpore illud at-
tingere intamę lucis secretū uolunt.
sed quantalibę ardore intentionis ex-
iliant. adhuc antiqua ^{est} nox grauat. & cor-
ruptibiles huius carnis oculos quos hostis
callidus ad concupiscenciā aperuit. uideri
iustus a contactu interni sui fulgoris
premit. Vnde & bene subdit. Expectatē
lucē & n̄ uideat. nec ortū surgentis au-
rorę; Quantalibę nāq; intentione adhuc
peregrina mens satagat. uidere lucem

sicut ē n̄ ualēs. quia hanc ei damnationis fug
 eētās abscondit. Ortus uero aurorę ē. illa
 noua natiuitas resurrectionis. qua scā eccle
 sia etiam carne suscitata oritur adcontē
 plandū lumen eternitatis. Si enī ipsa
 carnis nrę resurrectio quasi quędam
 natiuitas n̄ esset. de ea ueritas n̄ dixis
 sēt. In regeneratione cū sederit filius
 hominis in sede maiestatis sue. Esse ergo
 hanc ortam uidit. quā regenerationē
 uocauit. Sed quanta libe uirtute elec
 ti nunc fulgeant. penetrare nequeunt
 quę erit illa nouę natiuitatis grā. qua
 tunc cū carne adcontēplandū eterna
 tis lum̄ ascendunt. Vnde & paulus ait.
 Qd̄ oculus n̄ uidit. nec auris audiuit. nec
 incor hominis ascendit. quę p̄parauit
 dñs diligentib; se. Dicat̄ ergo. Expec
 tē lucē & n̄ uideat. nec ortū surgen
 tis aurorę. Quia spontaneo uicio te
 nebrata nrā infirmitas. nisi prius per
 mortē penę sue debitū soluat. clarita
 tē lucis interne n̄ penetrat. Sequitur.
 Quia non conelustit ostium uentris qui
 portauit me. nec abstulit mala ab oculis
 meis. Sicut superius dictū est. n̄ celustit
 dicit̄ aperuit. & n̄ abstulit irrogauit. hec
 itaq; nox uidelicet culpa ostia uentris ape
 ruit. quia concepto ad peccatū homini
 desideria concupiscentię reserauit. Ostia
 quippe uentris sunt desideria concupiscentię
 carnalis. De quib; p̄phetā dr̄. Intra
 cubicula tua & claude ostia tua. Cubicula

Euang

Laub

pheta

quippe in. gredim̄. cū secreta m̄tas
 nrę intram; Ostia quippe claudimus.
 cū desideria illieta coercem;. Hęc itaq;
 concupiscentię carnalis ostia dū cōsen
 sus nr̄ aperuit. ad innumera nos eor
 ruptionis mala p̄traxit. Vnde etiam
 nunc submortalitatis pondere gemi
 mus. quāuis ad hoc arbitrio nr̄o uene
 rim;. quia & iudiciū sic iusticia exigit
 ut qd̄ sponte fecim;. inuita tolerem;.
 Sequit̄. Quare n̄ inuulua mortuus
 sū. Egressus ex utero n̄ statim peru.
 Cur except; genibus. Cur lactat̄ ube
 ribus. Abst̄ nos credere qd̄ beatus
 iob tanta sp̄s scientia p̄dit;. tanta
 interni iudicis attestatōne laudat;.
 abortiuū se optatē interisse. Sed
 quia sicut ^{enī} p̄ remunerationē cognos
 tur. intus habet̄ testem sue fortitu
 dinis. intus pensanda sunt ei pondera
 locutionis. Quattuor quippe mo
 dis peccatū p̄petrat̄ in corde. quat
 tuor consumat̄ in opere. In corde n̄q;
 suggestione. delectatione. consensu.
 & defensionis audacia p̄petrat;. Est enī
 suggestio p̄ aduersarium. delectatio
 p̄ carnem. consensus p̄ spiritū. defen
 sionis audacia p̄ elationē. Culpa enī.
 quę terrere mentē debuit extollit.
 & deciendo eleuat. sed grauius ele
 uando supplantat. Vnde & illā primi
 hominis recitatōne antiquus hostis
 his quattuor uicibus fregit. Ham

Quattuor
 mod̄ pecca
 tū p̄petrat̄
 in corde &
 opere

serpens suasit. quia delectata est. adam
consensit. qui etiam requisitus. confi-
teri culpa paudatam noluit. Hoc
uero inhumano genere cotidie agit.
quod actum in primo parente nostri gene-
ris non ignorat. Serpens suasit. quia
occultus hostis mala cordibus hominum
latenter suggerit. **Sua delectata est.**
quia carnalis sensus ad uerba serpen-
tis mox se delectatione subternit.
Assensum uero adam mulieri propositus
probit. quia dum caro indelectatione
rapt. etiam a sua rectitudine spiritus infir-
matus inclinatur. Et requisitus adam
confiteri culpa noluit. quia uidelicet
spiritus quo peccando aueritate dis-
iungitur. eo inruingit suae audacia ne-
quius obduratur. his de etiam quattu-
or modis. peccatum consummat in opere.
Prius namque latens culpa agit. post modum
uero etiam ante oculos hominum sine con-
fusione reatus aperit. dehinc et in
suetudine ducit. ad extremum quoque
uel false spei reductionibus. uel obsta-
natione miserae desperationis enutrit.
Hos itaque peccati modos. qui uel in cor-
de latenter fiunt. uel patent in ope-
re perpetrant. beatus iob considerat. et
humanum genus in quibus peccatorum
gradibus sit lapsum. deplorat dicens.
Quare non in uulua mortuus sum. Egres-
sus ex utero non statim perui. Cur excep-
tus genibus. Cur lactatus uberibus.

Prima enim uulua conceptionis. fuit lingua
male suggestionis. Sed peccator in uulua
moreretur. si mortuum se homo in ipsa suggesti-
one cognosceret. Qui tamen ex utero egres-
sus est. quia postquam in peccato eum sugge-
rens lingua concepit. foras mox etiam delecta-
tio rapuit. Post egressionem uero exceptus
est genibus. quia cum ad delectationem car-
nis prodit. nimirum culpam per sessionem
spiritus subiectis cunctis sensibus quasi subpositis
genibus consummat. Sed genibus excep-
tus. etiam uberibus est lactatus. In consen-
su enim culpe addictis spiritus sensibus
multa casse fiducia argumenta subsequuta
sunt. quae natam in peccato animam uirulen-
to lacte nutrit. et ne aspera supplicia
moras metuerent. hanc blandis excusati-
onibus fouerunt. Unde et primus homo
post culpam audacior extitit dicens. Mulier
et quam dedisti mihi sociam. dedit mihi delig-
no et comedi. Qui quidem pro amore semet
ipsum absconditurus fugerat. sed tamen requi-
situs innotuit. quantum etiam timentis time-
bat. Cum enim ex peccato praesens poena metuit.
et amissa dei facies non amat. timor ex timo-
re est. non ex humilitate. Superbit quippe.
qui peccatum siliceat non puniri. non deserit.
Sed his sicut dictum est modis quattuor cul-
pa ut in corde agit. etiam in opere perpetratur.
At enim. Quare non in uulua mortuus sum.
Vulua quippe peccantis hominis est culpa
latens. quae occulte peccatorem concepit. et
reatum suum adhuc in tenebris abscondit.

pheta

Egressus ex utero non statim perit. Auulua de utero exit. cum peccator quae in occulto commiserit. haec etiam in aperto committere non erubescit. Quasi enim ab occultationis fugauulua processerant. de quibus propheta dicebat. Et peccatum suum quasi sodoma praedicauerunt. nec absconderunt. Quare excepto genibus. Quia nimirum peccator cum iam de iniquitate sua non confunditur. in iniquitate eadem etiam ammuniculis pessime consuetudinis roboratur. Quasi genibus peccator fouetur ut crescat. dum culpa consuetudinibus firmatur ut uigeat. Cur lactat uberibus. Quia dum praedire culpa in usum ceperit. nimirum se uel falsa spe diuinae misericordiae. uel aperta miseria desperationis patitur. ut eo nequaquam redeat ad correctionem. quo uel factorem suum prius sibi inordinate simulat. uel hoc quod fecit inordinate formidat. Beatus igitur uir humani generis lapsu aspiciat. & quibus precipitatusmersu sit infouea iniquitatis. intendat dicens. Quare non in uulua mortuus sum. Id est in ipsa occultata perpetratione peccati. cur a carnis uita mortificare me nolui. Egressus ex utero non statim perit. Id est postquam ad aperta iniquitate exiit. cur me tunc saltem praeditum non cognoui. Perissem quippe in uicio suo. si se praeditum cognouissem. Quare excepto genibus. Id est etiam post apertam culpam. cur me illa adhuc etiam consuetudo suscepit. ut ualentiore ad nequitias reddere. & prauis me uisibus sustinens fouere.

Cur lactat uberibus. Id est postquam in culpa consuetudine ueni. cur in me atrociore nequitiam uel falsae spei fiducia. uellacte misere desperationis enutriui. Cum enim culpa in usum uenerit. etiam animus etiam appetat debilius resistit. quia quot uicibus praefrequentationes asstringitur. quasi tot uinculis ad mentem ligatur. Unde fit ut eneruis animus cum solui non ualeat. ad quaedam se solacia falsae consolationis inclinet. quatenus uenturum iudicem tantae sibi misericordiae spondeat. ut eos etiam quos arguendos inuenit. poenitent non occidat. Cui rei hoc deterius accidit. quod ei multorum similia lingua confertur. cum multi etiam male gesta laudibus exaggerant. Unde fit ut incessanter crescat culpa. fauoribus nutrita. Cur rari uulni autem negligit. quod dignum premio laudis uidetur. Unde bene per salomonem dicitur. Filium. si te lactauerint peccatores. ne adquiescas eis. Peccatores & enim lactant. cum uel perpetranda mala blandimentis inferunt. uel perpetrata fauoribus extollunt. An non lactat de quo per psalmistam dicitur. quoniam laudatur peccator in desideris animae suae. & qui iniqua gerit benedicitur. Sciendum quoque est quod tres illi modi peccantium. iuxta descensus sui ordinem facilius corriguntur. quartum uero iste difficilius emendatur. Unde & redemptor

Salomon

Psalmista

De tribus mor-
tuis quos dñs
suscitauit

n̄r puellā in domo. iuuenē extra por-
tā. in sepulchro autē lazaru suscitauit.
A dñe quippe in domo mortuus iacet.
qui latē in peccato. lam quasi extra
portā educit. cuius iniquitas usque
ad inuerecundā publicę p̄petratio
nis aperit. Sepulchre uero aggere
p̄mit. qui in p̄petratione nequitie etiā
usu consuetudinis grauat. Sed hos
ad uitā miserat̄ reuocat. quia plerūq.
diuina grā n̄ solū in occultis. sed etiā
in apertis iniquitatibus mortuos. & mo-
le prauę consuetudinis pressos respectus
sui lumine illustrat. Quartū
uero mortuū redeptor n̄r nuncian-
te discipulo agnoscit. nec tam susci-
tat. quia ualde difficile est. ut is
quē post usū male consuetudinis
etiā ad uitam adductū lingue
excipiunt. amentis sup̄ morte re-
uocet. De quo & bene dicit. Sine
mortuos sepeliant mortuos suos.
Mortui enī mortuū sepeliant. cū
peccatore peccatores factoribus pre-
munt. Quid enī est aliud sepelire.
quā occultare. Sed qui peccantem
laudibus p̄secunt. extinetū sub uer-
borū suorū aggere abscondunt. Erat
autē & lazarus mortuus. sed tamen
n̄ a mortuis sepultus. Fideles quip-
pe illū mulieres obiterant. quę &
eius mortē uiuificatori nunciabant.
Vnde & petrus ad lucē redit. quia cū

De quarto
mortuo n̄
suscitato

Euang

in peccato animū mortū. citius ad uitā reducit.
si sup̄ hunc sollicitę cogitationes uiuunt. Ali-
quando autē sicut & superius dictū est. fal-
sa spes mentē n̄ intercept. sed hanc dete-
rius desperatio. configit. Quę dū omnem
spem uenę fundit̄ interim. erroris lac-
te animā uberius nutrit. Consideret igit̄
se uir post primā culpā. quanta deterius
homo mala cōmisit. post quā paradysum
p̄didit. & usq. ad quanta huius exili pre-
rupta descendit. & dicat. Quare n̄ in ual-
ua mortuus sum. Idē cū serpentis suggestio
peccatore me conspicere. tunc uitā que
me mors sequeret̄ agnouissem. ne usque
ad delectationē suggestio raperet. & mor-
ti artius ligaret. Egressus ex utero n̄ sta-
tim perit. Ac si dicat. Vanā ad exteriorem
delectationē exiens. qđ interiori lumine
priuabar agnouissem. & saltem in ipsa de-
lectatione occuberem. ne p̄ consensū mors
acrius puniret. Cur except̄ genibus. Ac
si dicat. Vanā minime me consensus sub-
iectis prauitate sensibus excepisse. ne ip-
sa me consensus ad audaciam deterius t̄pe-
ret. Cur lactat̄ uberib. Ac si dicat. Vanam
blandiri mihi saltem post mala p̄petrata no-
luissem. ne tanto me nequius culpe astrin-
gerem. quanto me in illa mollius fouerem.
His itaq. reprehensionū suarū uocib. in paren-
te primo se peccasse redarguit. Sed si ad
erūnā huius exili nequaquā homo peccan-
do descenderet. dicat qua p̄strui quiete
potuisse. Sequit̄. Hunc enī dormiens silere.

& somno meo requiescere. Ad hoc in paradiso
homo positus fuerat. ut si se ad conditoris sui
obedientiam uinculis carnis asstringeret.
ad celestem angloꝝ patriam. quandoq; sine
carnis morte transiret. Sic naq; immor-
talis e' edit. ut tam si peccaret. & mori pos-
set. Et sic mortalis e' edit. ut si n̄ peccaret.
etia n̄ mori posset. atq; ex mortuo liberi ar-
bitrii beatitudine illius regionis attinge-
ret. in qua uel peccare uel mori n̄ posset.
Vbi igit post redemptionis tēp̄ carnis morte
interposita electi transeunt. illuc p̄cul-
dubio parentes primi si in e'ditionis sue
statu p̄stissent. etia sine morte corporū
transferti potuissent. Dormiens igit file-
re. & somno suo homo requiescet. dū ad
et̄nē patrię requie ducit. quasi secessum
q̄dā a clamore hoc humanę infirmitatis
inueniret. Post peccatū naq; quasi clamans
uigilat. qui e'entione carnis p̄p̄t̄ repug-
nans portat. Hęc quietis silentia homo
edit habuit. eū e'tra hostē suū liberū uo-
luntatis arbitriū accepit. Cui quia sua
sponte succubuit. mox dese qd e'tra se per-
stiteret. inuenit. mox incertamine in-
firmitatis tumultus repperit. Et quāuis
in pace silentii ab auctore fuerat edit.
hosti tam sponte substrat. clamores depug-
na tolerauit. Ipsa enī carnis suggestio.
quasi quidā clamor e' e'tra quietē mentis.
Quā ante transgressionē homo n̄ sensit. q̄
nimirū qd de infirmitate posset tolerare
n̄ habuit. Post quā uero se sponte hosti

79
subdidit. astrict' culpe sue uinculis. in
quib'dā ei etiā nolens seruit. & clamores
inm̄te patit. eū caro spū reluctatur.
An̄ clamores intrinsecus audiebat. qui
p̄tra e'tra se legis uerba tolerabat
dicens. in deo aliā legē inm̄bris meis
repugnante legi mentis meę. & cap-
tū me ducente in legē peccati. quę
est inm̄bris meis. Contēplet ergo in-
ter iniqua cordis pace quiescere.
si serpentis uerba suscipere homo no-
luisse. & chet. Hunc enī dormiens
silere. & somno meo requiescere. id
ē intra secretū mentis ad conditoris
e'ceptionē secedere. nisi me extra
me tēptationū tumultibus e'ensus
primę culpe p̄didisse. huius autē
quietis gaudis eū quib' etiā socius
p̄frueret. adiungat dicens. Cū regi-
bus & e'sulibus terre. Ex rebus sen-
sibilib' discernit. qd de insensibilibus
atq; intellegibilibus sentiant. Terra
naq; aere f̄undat. aer autē exeli
qualitate disponit. Sic in mentis
homines. hominibus angeli. archan-
geli uero angelis p̄sunt. Hā qd
in mentis homines p̄sunt. & usu
cernunt. & p̄phetę uerbis docent.
qui ait. Omnia subieciisti sub pe-
dib' ei. oues & boues uniuersas. in
sup & pecora capi. Quia uero an-
geli hominib' p̄sunt. p̄phetam
testat' angelus dicens. In principio regni

Paul'

Psalmista

psarū restitit mihi; Quā uero angeli a supe-
rioribus angelorū potestatibus dispensant.
Zacharias Zacharias phibē dicens; Ecce angeli qui
loquebat in me egrediebantur. & alius an-
gelus egrediebatur in occursum ei. & dixit
ad eū; Curre loquere ad puerū istū
dicens; Absq; muro habitabit hierusa-
le. Si enī in ipsis officiis scōe spiritū
nequaquā potestates sume minimas
disponerent. nullomodo hoc qd ho-
mini dicere. angelus ab angelo cog-
nouisset; Quia igitur cunctorū cōditor
omnia p seipsum tenet. etiam ad dis-
tinguendū pulchrę uniuersitatis
ordinē alia aliis dispensantibus re-
git. n̄ immerito reges angelorū spiritū
accipiunt. qui quo auctori omnium
familiarius seruiunt. eo subiecta
aptius regunt; Cū regib; ergo dor-
mire. quia nimirū iā cū angelis
homo quiescere. si p suatoris linguā
sequi noluisse; Qui bene etiā con-
sules uocantur. quia spiritali rei pu-
blicę cōsulant. dū nos sibi ad regnū
socios iungunt; Bene cōsules uocantur.
quia dū ipsis nunciatur uoluntatē
cōditoris agnoscent. in eius pculdu
bio cōsultū ab hac angustia nostrę
tribulationis inuenim; Sed quia
beat; iob scō cōtinuatus spiritu imple-
tus. cognosce quia & fuisse & futu-
rū eē cōtinuatus n̄ habet. cui nec pre-
terita nimirū transeunt. nec que

uentura sunt ueniunt. quia cuncta p p̄sens ui-
dēt. potest futuros p̄dicatores scōe in p̄sentia
spiritū cōtemplari. qui post quā de corporib; tran-
seunt. nequaquā p̄morarū spatia sicut an-
tiqui patres. a celestis patrię p̄ceptione disse-
runt; Mox quippe ut a carnis colligatione
excunt. in celesti sede requiescunt. paulo at-
testante qui ait; Sem̄ quoniam si terrestris
dom; nr̄a huius habitationis dissoluatur. quod
edificationē ex dō habem; . domū n̄ manufac-
tā sc̄nā in celis; Prius autē quā redēptor
nr̄i morte sua humani generis penā solueret.
eos etiā qui celestis patrię uias sectati sunt.
post egressū carnis inferni claustra tenuerunt.
n̄ ut penā quasi peccatores plecterent. sed ut
eos in locis remotioribus quiescentes. quia
nec dū intercessio mediatoris aduenerat.
ab ingressu regni reat; primę culpę phibe-
ret; Unde iuxta eiusdem redēptoris nr̄i testi-
monium. diues qui apud inferos torquetur.
in sinu abrahę lazarū requiescere cōtemplā-
bat; Qui p̄fecto si adhuc inuis n̄ essent.
hos ille tormentis post; n̄ uideret;
Unde & isdē redēptor p nostrę culpę debi-
to occubens. inferna penetrat. ut suos
qui ei inheserant ad celos reducat; Sed
quo nunc homo redēptus ascendit. illuc
p̄fecto si peccare noluisse. etiā sine re-
dēptione p̄tingeret; Consideret autē uir-
ses. quia si n̄ peccasset. illuc etiā n̄ redēp-
tus ascenderet. ad qd p̄dicatores scōs post
redēptionē necesse ē cū magno labore
p̄uenire. & cū quib; iā nunc quiescere.

insinu& dicens. Cū regibus & cōsilibus terre;
Reges quippe sunt. sēq̄ p̄dicatores gēte. quicq̄
cōmissos sibi disponere recte. & bene sua re-
gere corpora sciunt. Qui dū desideriorum
in se motus temperant. super subiectis cogita-
tionibus lege uirtutis regnant. Qui bene
etiam terre consules uocant. Reges enī sunt.
q̄a sibi m̄cipis p̄sident. terre aut̄ consules.
quia extinctis peccatoribus uitę consultum
p̄bent. Reges sunt. quia sem̄ ipsos regere
sciunt. Terre sunt consules. quia terrenas
m̄tes p̄ exortationis suę cōsilium ad celestia per-
trahunt. An terre cōsul n̄ erat. qui dicebat.
de uirginibus aut̄ p̄ceptū dñi n̄ habeo. cōsilium
aut̄ do. Et rursum. Beatior aut̄ erit. si sic
p̄ mansit scdm̄ meū cōsilium. Bene aut̄ subdit.
Qui edificant sibi solitudines. Om̄s enī qui uel
illicita appetunt. uel in hoc mundo uideri
aliquid uolunt. densis cogitationū tumultibus.
in corde cōprimunt. Dūq̄ desideriorū tur-
bas intra se excitant. p̄stratā m̄te pedem
serę frequentationis calcant. Alius nāq̄
iuri se luxuria subicit. atq̄ ante m̄tas oeu-
los se gmata turpiū p̄p̄tationū fingit. &
eū effectus n̄ tribuit operis. hoc crebrius
agit intentione cogitationis. Voluptatis
p̄fectio querit̄. & concussus ^{eneruat} animus.
hinc inde. & sollicitus. & cęcat. occasione
nequissimę expletionis rimat̄. Mens itaq̄
hęc quasi quendam populū patit̄. quę in so-
lenti cogitationū tumultu uastat̄. Alius
irę se domino strauit. & quid in corde ni-
si uirgia etiā quę desunt pagit̄. Hęc sepe

80
p̄sentes n̄ uidet. absentib̄ contra dicit.
Intra sem̄ & ipsū contumelias p̄fert &
recepit. receptus aut̄ durius respondet.
Et cū qui obine nullus assit. magnis
doloribus rixas in corde cōponit. Turbā
itaq̄ hic intus sustinet. quę pondus ue-
hemens instamatę cogitationis p̄mit.
Alius se uiri auaricie tradidit. & fastidient
pp̄ria. aliena concupiscit. hic plerūq̄
concupita adipisci n̄ ualens. dies quidem
inociū. noctes uero in cogitatione uer-
sat. Torpēt ab inutili opere. quia fatigat̄
in illicita cogitatione. Consilia multi-
plicat. & sinū mentis cogitationū in-
uentionib̄ latius expandit. Puerire
ad concupita satagit. atq̄ ad obtinenda
hęc quosdā secretissimos causarū meat̄
querit. Qui mox ut in causa aliquid
subtile inuenisse se estimat. iā se obta-
nuisse qđ concupierat exultat. Lam-
quid etiā adeptę rei adiungat excogi-
tat. atq̄ ut in meliori statu debeat ex-
coli p̄tractat. Quā quia iā quasi pos-
sided. & quasi ad meliorem speciem ad-
duct. mox in fidias inuidentiū consi-
derat. & quid contra se uirgi moueat
pensat. exquirat quid respondet.
& eū rem nullā ^{t̄ tenet} amat. iā in defen-
sionem rei quā appetit uacuis liti-
gator elaborat. Quāuis ergo nihil
de concupita re experit. habet tam̄ in
corde iā fructū concupiscencie. labo-
rē rixę. Graui itaq̄ populo premitur.

qui instigantis auaricie tumultu
uastat. Alius se tyrannidi superbi subiecit.
& cor miserum dum contra homines
erigit. uicio substernit. honorum sub-
limium insulas appetit. exaltari suc-
sibus exquirat. totumque quod esse desiderat.
sibi apud semetipsum incogitationibus
depingit. lam quasi tribunal presidet.
iam sibi parere obsequia subiectorum
uidet. iam ceteris eminet. iam alius mala
irrogat. alius quia irrogauerunt re-
compensat. lam apud semetipsum stipat
cunctis ad publicum procedit. iam quibus
obsequis fulciat enumerat. Quarta
men hec cogitans. solus recipit. lam
alia conculat. alia subleuat. iam dese
conculcatis satis facit odium. iam dese
subleuatis recipit fauores. Qui igitur
tot fantasmata cordi imprimit. quod
iste aliud quam somnum uigilans ui-
det. Quia igitur tot rerum causas quas
fingit tolerat. nimirum intrinsecus
natas ex desideris turbas portat.
Alius illi etiam iam refugit. sed tamen
bonis mundi carere pertimescit. con-
cessa tenere appetit. uideri inter
homines minor erubescit. & curat
sumopere. ne inops in domo sit. ne
despectus in publico. Exquirat quod
sibi sufficiat. quod necessitas subiec-
torum petat. atque ut sufficienti uira
patrocinat subditis expleat. patro-
nos querit quibus ipse famuletur. Sed

his dum familiariter iungit. eorum peuldu bio cau-
sis implicat. Quibus sepe consentit illicitis.
& mala que propter semetipsum non appetit. commit-
tit propter alia que non dereliquit. Ha sepe
dum honorem suum in hoc mundo imminui tre-
pidat. ea apud maiores personas approbat. que
iam proprium iudicium danat. Is dum sollicitate
cogitat quid patronis debeat. quid subiectis.
quid sibi augeat. quid affectibus possit. quasi
tanta frequentia turbatum permittit. quanta
curarum importunitate lacerat. At contra
seu uiri quia nihil huius mundi appetunt.
nullis peuldu bio in corde tumultibus pre-
muntur. Omnes quippe inordinatos desideri-
orum motus acubili cordis manu seque considerationis eieciunt. & quia transitoria cun-
ta despiciunt. ex his nascentes cogitatio-
num molestias non paerunt. Sola namque eter-
na patria appetunt. & quia nulla huius
mundi diligunt. magna mentis tranquil-
litate proficiunt. Unde recte dicitur. Qui edi-
ficant sibi solitudines. Solitudines quip-
pe edificare est. a secreto cordis terrenorum
desideriorum tumultus expellere. & una in-
tentione eterne patrie in amore intus
quietas anhelare. An non cunctos a se cogi-
tationum motus expulerat qui dicebat. una
peti ad domino. hanc requiram. ut inhabitem
in domo domini. A frequentia quippe terre-
norum desideriorum fugerat. ad magnam unde
licet solitudinem semetipsum. ubi coartatus
nihil extraneum conspiceret. quo incope-
tens nihil amaret. At uultu rerum temporalium

magnū qđ dā secessū petierat quietam mentē.
 in qua tanto purius dñi cerneret. quanto hunc
 cū se solo solū inueniret. Bene autē hi qui
 sibi solitudines ēstruunt etiā cōsules uocant.
 quia sic in se solitudine mentis edificant.
 ut tamen in quo p̄ualent. aliis p̄caritate
 cōsulere minime desistant. Hunc ergo
 quē modo p̄tulim̄ cōsulē paulo subtilius
 p̄pendam. quomodo ad p̄benda uir sub
 limioris exempla subiectis populorū cunctis.
 uirtutū calculos spargat. Ecce ad insinuan
 dā retributionē boni p̄ malo. de semetipso
 facit dicens. Si reddidi retribuētibus mi
 hi mala. de dā merito ab inimicis meis ina
 nis. Ad dilectionē cōditoris excitandā insi
 nuat. dicens. Mihi autē adherere dō bonū
 est. Ad formā sē humilitatis imprimendā.
 secreta cordis sui indicat dicens. Dñe nō
 exaltatū cor meū. neq; elati sunt oculi mei.
 Ad imitandā zeli rectitudinē. exemplo suo
 nos excitat dicens. Nonne quire oderunt
 dñi oderā. & sup̄ inimicos tuos tabescebam.
 p̄fecto odio oderā illos. inimici facti sunt
 mihi. Ad eternę nobis patrię desiderium
 succendendū. uir p̄sentis longitudinē
 deplorat dicens. Heu mihi quia incolat
 meus plongat est. Largitate nimirum
 cōsulat emouit. qui exemplo cūuersati
 onis p̄prie tot nobis uirtutū calculos
 spargit. Sed iste cōsulens sibi etiā soli
 tudinē edificans narrat. At enī. Ecce
 elongam fugiens. & manū insolitudinē.
 Fugiens elongat. qui a turba desideriorū

tēporaliū malis dī contemplatione se
 subleuat. Manet uero insolitudine.
 quia p̄seuerat in remota mentis inten
 tione. De qua bene solitudine dñō
 hieremias ait. A facie manus tue
 solus sedebā. qm̄ cōminatione replesti
 me. Facies quippe manū dī ē illa per
 cussio iusta iudicū. qua sup̄bientem
 hominē a paradiso reppulit. & in hanc
 cōtuitatē p̄sentis exiliū exclusit. Cōmi
 natio uero eius est. terror adhuc sup
 plicū sequentis. Post faciem igit̄ ma
 nus nos adhuc minę terrificant. quia
 p̄experimentū iudicū iā nos & p̄na
 p̄sentis exiliū p̄culit. & si peccare non
 desistim. adhuc p̄sentis supplicis ad
 diot. Considerat ergo uir sēs p̄iect
 hinc unde homo ceciderat. atq; hinc
 post ista peccantē quo adhuc iusticia
 iudicantis rapit. & cunctas a se de
 sideriorū tēporaliū turbas eruat.
 seq; in magna mentis solitudine abscon
 dat dicens. A facie manus tue solus se
 debam. qm̄ cōminatione replesti me.
 Ac si apto dicat. Dū considero quid iā
 p̄iudicū experimentū patior. ac uisibilibus
 desideriorū tēporaliū trepidus men
 tis secessū peto. quia & adhuc acruis
 illa que minaris eterna supplicia
 formido. Bene igit̄ de regibus atq;
 cōsulibus dicit. Qui edificant sibi solitu
 dines. quia hi qui & se bene regere
 & cōsulere aliis sciunt. qm̄ p̄sentari

hieremias.

Psalmista

lre

lre

lre

lre

lre

interim illi intus quieti non possunt.
hanc apud semetipsos per studium tranquil-
litatis mentis imitantur. Sequitur. Cum prin-
cipibus qui possident aurum. & replent
domos suas argento. Quos alios prin-
cipes. nisi segetes rectores uocat. quos
indefinenter in loco predicatorum prece-
dentium diuina dispensatio subrogat.

De quibus eadem scriptura psalmista dicit.

Psalmista Propatribus tuis nati sunt tibi filii. con-
stitues eos principes super omnem terram.
Quid nero aurum nisi sapientiam appellat.

Salomon De qua salomon dicit. Thesaurus
desiderabilis requiescit in ore sapientis.
Aurum nempe sapientiam uidit. quam thes-
aurum uocauit. Quae recte aurum ap-
pellatione signatur. quia sicut auro tem-
poralia. ita sapientia bona eterna mer-
cantur. Si aurum sapientia non esset. nequa
quam laodiceis scriptura ab angelo diceretur.

Apocalypsi Suadeo tibi emere a me aurum ignitum.
Aurum quippe enim. cum accepturi sapi-
entiam prius obedientiam preberimus. Ad quem
uidelicet nos contractum. bene quidam
sapientis excitat dicens. Concupiscis
sapientiam. serua mandata. & dominus prebe-
bit illam tibi. Quid autem per domum nisi eter-
nitatis designantur. Unde & sanato cui-
dam dicitur. Vade in domum tuam. Ac si apte
audiat. Post exterius miraculum ad
conscientiam reuertere. & quale tem-
pore transsecus deo debeas exhibere prepende.
Quid enim per argentum. nisi eloquia diuina

Euang

figurantur. De quibus per psalmistam dicitur. Eloquia
domini eloquia casta. argentum igne examinatum.
Eloquium domini argentum igne examinatum dicitur. quia
sermo dei si in corde figitur. tribulationibus
probat. Vir igitur sanctus spiritu eternitatis plenus. quaeque
futura sunt colligat & quos longe post uen-
tura secula genuerint. laxato mentali sinu com-
prehendat. & magna admiratione consideret. cum
quibus electis sine labore in eternitate quiesce-
re. si per appetitum superbiae nemo peccasset
& dicitur. Hunc enim dormiens filerem. & som-
no meo requiescerem. cum regibus & consulis
terris. qui edificauerunt sibi solitudines. aut cum
principibus qui possident aurum. & replent
domos suas argento. Quia si parentem primum
nulla peccati putredo corrumpere. nequa
quam esse filios gehennae generare. Sed hi
qui nunc per deprecationem saluandi sunt. soli
ab illo electi nascerentur. eosdem electos aspi-
ciat. atque cum eis quomodo quiescere potu-
issent intendat. Videat seos apostolos sic suscep-
tam gratiam regere. ut ei predicationis uer-
bo non desinant consilium prebere. eosque reges &
consules appellat. Videat post hos in eorum lo-
co rectores exurgere. qui & sapienter inuen-
do aurum possideant. & alius recte predicando
argento sacre locutionis entescant. eosque
principes repletis conscientiarum domibus
auro & argento diuites memorat. Sed
quia aliquando per prophetico spiritu nequa
quam sufficit quod uentura prouideat. nisi
cordi prophetantis etiam presentia & antiqua
representet. sed uir infra supraque oculos

Psalmista

apertit. & non solū uentura conspiciet. sed etiā
transacta ad memoriā reducet. Hāc p̄tinus
adiungit. Aut sicut abortiuū abscondi
tū non subsistere. uel qui concepti n̄ uider
lucē. Abortiuū quia ante plenū tēpus
orit̄. extinctū p̄tinus occultat̄. Quos igit̄
sēs uir alios abortiuos uocat. cū quib̄ requi
escere se potuisse cōsiderat. nisi electos quosq̄
qui ab ipso mundi primordio ante redēpti
onis tēp̄ exorti sunt. & tam̄ huic mundo
sem̄ & ipsos mortificare curauer̄. qui cōscripte
legis tabulas n̄ habentes. quasi ab utero mor
tui sunt. quia auctore suū naturali lege
timuer̄. & cū uenturū suū mediatorem
crediderent. studuerunt sūmopere morti
ficatis uoluptatibus. etiā quę scripto non
acceperant p̄cepta seruare. Temp̄ itaq̄ il
lud qđ iuxta mundi inieū huic sēto mor
tuos patres nr̄os p̄tulit. quasi abortiuū ute
rus fuit. Ibi nāq̄ abel qui occidit se fr̄i
restrasse non legit̄. ibi enoch qui talē se
exhibuit. ut ambulaturus eū dño trans
ferret̄. ibi noe qui p̄ hoc qđ diuino exami
ni placuit immundo. mundo sup̄stes fuit.
ibi abrahā qui dū peregrin̄ e sēto. amicus
factus est dō. ibi isaac qui caligantibus
carnis oculis p̄tate quidē p̄sentia n̄ ui
dit. sed p̄ uirtutē p̄phetici sp̄s infutu
ris etiā sētis ^{magna} uidendi luce radiant. ibi iacob
qui nr̄a fr̄is humilit̄ fugit. element̄ edo
munt. qui p̄te quidē secundus exatit.
sed tam̄ sp̄s ubertate fecundior. eandē
plē sub p̄phetis suis unculis astrinxit.

82
Dene aut̄ abortiuū hoc absconditū dr̄.
quia a mundi primordis dū quosdā
paucos moysē scribente cognoscim̄.
pars nobis maxima humani generis
occultat̄. Neq̄ enī tot iustos solum
modo usq̄ ad acceptā legem extrasse
credendū ē. quos moyses breuissima
descriptione p̄strinxit. Quia ergo
a primordio mundi edita multitu
do bonor̄ ex magna parte noticię
nr̄ę subtrahit̄. abortiuū hoc abscon
ditū uocat̄. Qđ & n̄ substituisse dr̄.
quia enumeratis paucis. eorū fre
quentia nullo apud nos memo
rię scripto retinet̄. Recte uero
addit̄. Vel qui cōcepti n̄ uiderunt
lucē. Hi nāq̄ qui post acceptam
legē in hoc mundo nati sunt. auc
tori suo eiusdē legis ^{sunt} ammonitio
ne concepti. Sed tam̄ cōcepti lu
cē minime uider̄. quia ^{ad} aduentū
incarnationis dominicę quāuis
hanc fidelit̄ crederent. puenire
nequuer̄. Incarnat̄ quippe
dñs dicit. Ego sū lux mundi;
Atq̄ ipsa lux ait. Multi p̄phete
& iusti desiderauer̄ uidere quę
uidetas. & n̄ uider̄. Concepti
igit̄ n̄ uider̄ lucē. quia & ad sp̄e
uenturi mediatoris aptis p̄phe
tarū uocib̄ excitati. nequaquā
potuerunt cernere eī incarna
tionē. ^h his itaq̄ concept̄ interior

Iuang.

forma fidei edidit. sed hanc usq; adaptā
uisionē diuinę p̄sentię non p̄duxit. Quia
prius hos amundo mors interueniens tra
puit. quā manifesta mundū ueritas illis
traarē. Vir igit̄ sēs spū eternitatis
plenus. manu cordis cuncta labentia
ad memoriā astringit. & quia angusta
est om̄is creatura creatori p̄eunde spm̄
qui nihil in se uel iuxta se aliud ni
si sēs eē habet. hoc qđ erit. hoc qđ p̄
terit cōspicit. ac infra supraq; mentis
oculū tendit. & uenientia uel trans
acta considerans. ad ḡnū eē medul
litus inardescit dicens. Hunc enim
dormiens silerē. Hunc quippe. p̄
sentis ē tēporis. Et qđ ē stante sēs
imp̄sentia quietē querere. nihil ad il
lud cui nihil uenit. nihil p̄terit.
gaudiū ḡnū anhelare. Qđ
uimurū ueritas sēs eē suū. ut nob
ut cūq; infunderet moysē medi
ante insinuat dicens. Ego sū qui
sum. Et dices filius israhel. Qui ē
misit me ad uos. Sed ecce quia la
bentia conspicit. quia semp̄ p̄sens
gaudiū querit. quia uenturę lu
cis memorat. quia electorū eius
ordines enumerans pensat. ipsam
iā nobis aptus quietē huius lucis
insinuat. & qđ apud illā cotidie
de prauorū conuersatione agitur.
uerbis manifestioribus demonstrat.
Sequit̄. Ibi impij cessauer̄ acumulu.

& ibi requieuer̄ fessi robore. Paulo ante
iā dixim̄. quia corda peccantium p̄ hoc qđ stre
pit̄ desideriorū posside. grauis cogitati onū
instigantiū tumultus p̄mit. Sed in hac luce
quā concepta minime uiderunt. acumulu
suo impij cessare p̄hibent̄. quia nimirum
mediatoris aduentū quē patres in lege po
siti diu p̄stolata sunt. aduicę suę requiem
populi gentiles inuener̄. paulo attestante
qui ait. Qđ querebat israhel hoc n̄ est
consecut̄. electio uero ē consecuta. In hac
itaq; luce impij acumulu cessant. dū p̄
uersorū m̄tes ueritate cognita laboriosa
mundi desideria fugiunt. & tranquillita
te inani amoris adquiescunt. Ann̄ ad
cessationē uocat lux ipsa. quę ait. ueni
te ad me om̄s qui laboratis & onerati estis.
& ego reficiā uos. tollite iugū meū super
uos. & diserte amē quia m̄tis sū & humilis
corde. & inuenietis requiem animabus
ūris. iugū enī meū suauē ē. & onus me
um leuē. Quid enī graue m̄tis n̄q; cer
uicibus imponit. qui uitare om̄e deside
riū qđ p̄turbat p̄cipit. Quid graue sub
iectas iubet. qui declinare laboriosa huius
mundi tinera ammonet. At testante aut̄
paulo. X̄ps p̄impus mortuus est. sed id cir
co dignata est p̄impus lux ipsa occūbere.
ne impij in tenebrarū suarū tumultu
remanerent. Contēplet̄ ergo uir sēs qđ
lux p̄ incarnationis suę misteriū ex gra
ui labore impios eripit. dū ab eorū cordib̄
desideria prauitatis tergit. Contēpletur

Paul

Euang

Paul

quod conuersi qui quiete qua poipere in
 nitate desiderant. hic ia tranquillitate in
 degustant. & dicit. Ibi impu cessauerunt acumul
 tu. & ibi requieuerunt fessi robore. Omnes eni
 qui in hoc mundo fortes sunt robore. quasi for
 tes sunt in robore defessi. Qui uero in aucto
 ris sui amore roborant. quo magis in concupi
 ta di fortitudine conualescunt. eo appria uir
 tute deficiunt. Et quo robustius gna appe
 tunt. eo a temporalibus salubri defectione lassant.
 Hinc psalmista amoris sui robore fessus dicebat.
 Defecit in salutaris tuo anima mea. In salutaris
 eni di pficiendo defecerat. quia gntatis lu
 ce desiderans. a carnis ia fiducia fractus anhe
 labat. Hinc rursus dicit. Concupiuit & de
 fecit anima mea in atria dni. Qui nimiru
 cu dicere ecupiat. recte subdidit. & defe
 cit. Quia ualde minor e diuinitatis ecupis
 centia. qua non mox etiam pprius sequitur
 defectus. Qui eni ad appetenda gntatis
 atria accendit. dignu pfecto e ut ab hoc te
 poralitate amore lassat. ut tanto frigescat
 ab studio seli. quanto surgit ardentius in
 more di. Que scilicet si pfecte arripit. mun
 du etia plene derelinquit. Et eo funditus
 temporalibus morit. quo ad superna uitā altius
 afflatu gntatis animat. An n robore suo
 fessu se inuenerat qui dicebat. anima mea
 liquefacta est locutus est. Quia nimirum
 mens du occulte locutionis aspiratione tan
 git. ab statu suo fortitudinis infirmata. ip
 so quo absorbet desiderio liquat. Et inde
 se apud semetipsa fessa inuenit. unde ultra

se ee conspicit fortitudine qua cscendit.
 Hinc ppheta cu uisione di conspexisse
 se dicere adiungit. Et languui. & egro
 tau p dies plurimos. Quia cu ad uir
 tute mens stringit. a fortitudine ppria
 caro lassat. Hinc iacob qui angelu tenu
 it. uno mox pede claudicauit. Quia
 qui uero amore sublimia respicit. iam
 in hunc mundu duplicibus incedere
 desideris nescit. Vno eni pede nitit.
 qui solo di amore roborat. Et ne cesse
 e ut alius marceat. quia mental uir
 tute crescente. oportet pculdubio
 ut carnis fortitudo torpescat. Beat
 igit iob alta fidelium corda respiciat.
 atq; ppendat que sinu intimo qui
 eas inueniunt. du auribus pprius
 in dm pficiendo lassant. & dicit.
 Ibi requieuerunt. fessi robore. Ac
 si apte in sinu dicens. Illic requies
 lucis remunerat. quos hic interius
 recreans puctus fatigat. Hec moue
 re debet. qd luce nominans nequa
 qua subdidit in hac. sed ibi. Qua eni
 cunere electos cspicit. quasi locum
 nrū hanc dephendit ee. Vnde psal
 mista cu in eo mirabilitate aeternitatis
 cspicere dicens. tu aut ide ipse es.
 & anni tui n deficient. hanc electoꝝ
 locu ee denunciat. subdens. filii
 seruoru tuoru inhabitabunt ibi.
 Ds eni qui sine situ omnia etance. no
 bis ad se uenientibus locus n localis

Pheta.

De genesi

Psalmista

lre

De caritate

Psalmista

lre

manet. quæ locū dū ptingim. & iā ipsa
in hac uita mētē nō tranquillitas quan-
ta fuerit p̄urbatio uidem. Quia & iam
iusti in prauorū cōparatione quieti
sunt. in aeternitate tam quieti sint
mē omnimodo quieti nō sunt. Unde &
bene subdit. Et quondā uincti paruiter
sine molestia. Lustos enī quāuis nullus
desiderioꝝ carnalium timuit posside-
at. durius tam uinculis eos in hac uita
positos. suæ molestia corruptionis ligat.
Scriptū quippe est. Corp⁹ qđ corruptū
aggrauat animā. & deprimat terrena
habitatione sensū multa cogitantē. Forāq;
ipso qđ adhuc mortales sunt. corrup-
tionis suæ pondere grauant. Et a stri-
cti molestia uincti sunt. quia nulla ad-
huc libertate uitæ incorruptibilis non
insurgunt. Aliud nāq; denūc. aliud
de corpore tolerant. & cetera semetipsos
cotidie in interno certamine exsudant.
Ann̄ duro molestiæ uinculo ligant. quo-
rū nimirū mens sine labore ignoran-
tiæ soluit. & nō nisi cū studio laboriseru-
dit. Coacta enī. libens iacet. Ab in-
fimis uix leuat. & tam eleuata panus
labit. Semetipsa laboriose uincendo
supna cōspicit. sed reuerberata lumen
qđ se irradiauerat refugit. An non
duro molestiæ uinculo ligant. quos
cū accensus sp̄s ad finem pacis intus
pleno desiderio p̄trabat. feruenti cer-
tamine caro p̄urbat. Quæ cū iam

ante faciem uelut ex aduerso acie erecta non
obinat. adhuc tam amentis dorso quasi cap-
tūa sub murmurat. & quāuis timendo. sed
tam turpi strepitu in corde sp̄ciem pul-
chre quietis sedat. Electi igit̄ & si ualent
omnia superant. cū securitate pacis inter-
næ desiderant. grauis eis est molestia adhuc
habere qđ uincant. Qui his exceptis ea
& iā uincula sustinent. quæ grauis exte-
rius necessitas astringit. Furire quippe.
sistere. lassescere. uincula corruptionis sunt.
Quæ scilicet solui nequeunt. nisi cū nulla
immortalitatis gr̄a nra mortalitas p̄mutat.
Replem̄ & enī refectionibus corp⁹. ne exte-
nuatū deficiat. Extenuam̄ abstinentia.
ne nos repletū p̄mat. Vegetam̄ hoc motu-
bus. ne situ immutabilitatis intereat.
Sed citius hoc cōlocando sistim̄. ne ipsa sua
uegetatione succubat. Adiuuato hoc ues-
tiū tegim̄. ne frigus intremat. & quæsi-
ta adiuuata picim̄. ne calor exurat. Tot
igit̄ diuersitatib⁹ occurrentes qđ agim̄.
nisi corruptibilitati seruiam⁹. Ut saltem
multiplicitas impensi obsequii corp⁹ susti-
neat. qđ anxietas infirmæ mutabilitatis
grauat. Unde bene pp̄ paulū dī. Vanitati
enī creatura subiecta ē nō uolens. sed
pp̄ter eū qui subiecit ea in sp̄e. Quia & ipsa
creatura liberabit̄ a seruitute corruptio-
nis. in libertate gr̄e filioꝝ dī. Vanitati
quippe creatura nō uolens subdit. quia
homo qui ingentis substantiæ statū uo-
lens deseruit. pressus iuste mortalitatis

pondere nolens mutabilitatis suae corrup-
tioni seruit. Sed creatura haec tunc a serui-
tute corruptionis eripitur. cum ad filiorum
dei gratiam incorrupta resurgendo subleuatur.
Hic itaque electi molestia uincti sunt. quia
adhuc corruptionis suae poena deprimuntur.
Sed cum corruptibili carne exuimus. quasi ab
his quibus nunc asstringimur molestiae uincu-
lis relaxamur. Presentari namque iam deo cupimus.
sed adhuc mortalis corporis obligatione
prepedimur. Iure ergo uincti dicimus. quia adhuc
incessum nostri desiderii addimus liberum non
habemus. Unde bene paulus aeterna deside-
rans. sed tamen adhuc corruptionis suae sar-
cinam portans. uinctus clamat. Cupio dis-
solutus. & esse cum christo. Dissolutus enim non quere-
re. nisi se proculdubio uinctum uideret. Haec
autem uincula quia certissime rumpenda in
resurrectione cōspexerat. iam quasi rupta
gaudebat propheta cum diceret. Dirupisti
uincula mea. tibi sacrificabo hostiam lau-
dis. Contemplet itaque uir sanctus quod euersos
peccatores lux interna recipiat. & dicat.
Ibi impij cessauerunt atumultu. Contemplet
quod sancti desiderii excitatione fatigati. at-
que in illo intimo sinu requiescant. & dicat.
Et tibi requieuerunt fessi robore. Contemplet
quod cuncti simul corruptionis suae uin-
culis absoluti. ad illa libertatis gaudia
incorrupta perueniunt. & dicat. Et quon-
dam uincti pariter sine molestia. Bene autem
dicitur. quondam uincti. quia dum illa sepe
praesens letitia cernitur. omne quod erit & defluit.

quasi praeteritum iam uidetur. Dum enim rerum
finis attenditur. omne quod praeterit. quasi
iam fuisse pensatur. Sed omnes hi quos
illuc quies mentis suscipiat. hic iterum
quod egerunt narrent. Sequitur. Non ex-
audierunt uocem exactoris. Quis alius
debet nomine exactoris intelligi. ni-
si importunus ille persuasor. qui huma-
no generi semel numerum deceptionis
contulit. & ab hoc cotidie expetere mor-
tis debitum non desistit. qui in paradiso
homini peccanti pecuniam commodauit.
Sed iniquitate crescente hanc coti-
die cum usuris exigit. De hoc exac-
tore ueritas in euangelio dicitur. Et
iudex tradet te exactori. huiusmodi
exactoris uox est. temptatio misere
suggestionis. Audi me autem uocem
exactoris. cum ei temptatione pulsamur.
Sed non exaudimus si pulsanti resistimus.
Audi enim qui temptationem sentit. ex-
audiat uero qui temptationi est sentit.
Dicat itaque derisus. non exaudierunt
uocem exactoris. quoniam suggestionem
ei exaudiant quia temptantur. non
exaudiant quia est sentit est temptantur.
Sed quia quod ualde mens amat. etiam
in sermone sepius replicat. beatus
iob quia mentis pacis frequentiam
diligens respicit. descriptioni eius ut
rum seruit dicens. Paruus & magnus
ibi sunt. & seruus. liber domino suo.
Quia in hac uita nobis est discretio operum.

erit nulla pculdubio discrecio digni-
tatu. ut quo hic alius aliu merito supe-
rat. illic alius aliu retributione trans-
cendat. Vnde in euangelio ueritas dic:
Euang In domo patris mei mansiones multe
sunt. Sed in eisdem multis mansionib.
erit aliquo modo ipsa retributionu
diuersitas eors. quia tanta uis nulla
pace nos sociat. ut qd in se quisq. non
accepit. hoc se accepisse in alio ex-
ultet. Vnde con eque laborantes in
uinea. eque cuncti denariu sora-
unt. Et quide apud patre mansio-
nes sunt multe. et tam eundem dena-
riu dispares laboratores accipiunt.
quia una cunctis erit beatitudo le-
ticie. qua uis non una sit omib. sub-
limitas uite. Paruu & magnu in
hac luce cspexerat. qui ex uoce
captus dicebat. In pfectu meum
Psalm uideri oculi tui. & in libro tuo omis
scribent. Paruu & magnu cspe-
xerat. cu dicebat. Benedixit omis
timet se dñs. pusillis cu maiorib.
Itē Bene aut subdit. Et seruus liber
a domino suo. Scriptu quippe e.
Omni qui peccat. seruus e peccati.
Quia nimiru quisquis se prauo de-
siderio subiort. iniquitatis dño
cludu libera mentis colla subponit.
Sed hunc dño ctra dicim. cu iniqui-
tati que nos cperat. reluctamus.
cu c̄suetudini uolentē resistimus.

& desideria puerfa calcantes ctra hanc uis
nobis libertatis ingenitę uindicam. cu culpa
penitendo pcutim. & maculas sordiu fletu
bus lauam. Pleruq. aut ia quide mens qd
puerse egisse se meminit deplorat. ia pra-
ue acta n solu deserit. sed amarissimis aia
lamtis punit. Sed tam du eoru que egit
remiserit. graui de iudicio terrore pa-
uet. lam se pfecte c̄uertit. sed adhuc sep-
fecte in securitate n erigit. quia du quan-
ta sit districtio diuini examinis pensat.
int̄ spē ac formidinē sollicitę trepidat.
quia iudex iustus ueniens. qd de petra-
tis reputat. qd relaxet ignorat. Ha qua
praua comiserit meminit. sed an comissa
digne fleuerit nescit. ac ne culpe inma-
nitas modu penitentię transeat metuit.
Et pleruq. culpa ia ueritas relaxat. sed mens
afflicta adhuc deuena du ualde sibi est
sollicita trepidat. Seruus ergo hic ia fugit
dominu. sed liber n est. quia peccatu suu
homo ia corrigendo & penitendo deserit.
sed tamen adhuc districtu iudice de eius
retributione p̄timeat. Ibi ergo seruus
liber adno erit. ubi ia de peccati uenia
dubietas n erit. ubi ia ^{securus m̄a sup culpe} securam ^{memoriam} mentem cul-
pe sup memorie n addiort. ubi n subreatu
animu trepidat. sed de ei indulgentia li-
bere exultat. Sed si nulla ibi homo pecca-
ti sui memoria tangit. creptu se unde
gratulat. aut quomodo largitori gras
refert. deuena qua accepit. si interna
ueniente obliuione transactę nequitię

et se poeno debitore nescit. neq; eni neglecte ptercundū ē. qđ psalmista ait. misericordias tuas dn̄e m̄t̄nū cantabo. Quomodo eni dī misericordias m̄t̄nū cantat. si se fuisse miserū ignorat. & si miserū transactū n̄ meminit. unde largita misericordie laudes reddit. Sed rursū querendū ē. quomodo electorū mens pfecta ē in beatitudine poterit. si hanc inter gaudia memoria sui reat tangit. Aut quomodo pfecte lucis clarescit gta. quā reducta ad animū obumbrat culpa. Sed sciendū ē. quia sicut saepe nunc tristitū leti reminiscimur. ita tunc transactū nequitie sine lesione nr̄e beatitudinis recordamur. Plerūq; eni incolomitatē tēpore ad memoria dolores pteritos sine dolore reducimur. & quo aegros recolimur. eo nos incolomes plus amamur. Erat ergo & in illa beatitudine culpe memoria. n̄ que mentē polluat. sed que nos leticie altius asstringat. ut dū doloris sui animū sine dolore reminiscimur. & debitore se medico uerius intellegat. & eo magis acceptā salutē diligat. quo demolestia meminit quā euasit. In illa itaq; leticia sic tunc sine tedio mala nr̄a cōspiciuntur. sicut nunc in luce posita. sine ulla cordis caligine animo tenebras uidemur. quia & si obscurū ē qđ m̄te cernimur. de iudicio ē hoc luminis. n̄ de passione exercitatis. Et m̄ternū ergo laudē misericordie largitori nr̄o referimur. & nequaquā miserie cōscientia grauamur. quia dū mala nr̄a sine aliquo mentis malo respicimur. & nūquā erit qđ corda

laudantiū detransactis iniquitatibus polluat. & sepe erit qđ hęc ad laudē liberatoris accendat. Quia ergo in t̄ng lucis requies sic in se magnos subleuat. ut tamē nec paruulos derelinquat. dicat recte. Paruus & magnus ibi sunt. Quia autē sic ibi cōuersi peccatoris animi culpe sue memoria tangit. ut tamē nulla eidē memoria cōfusione deprimat. & grū subuincit. Et seruus liber a domino suo.

EXPLICIT LIBER. IIII.

INCIPIT LIBER. V.

Vnde ualde decerta sunt diuina iudicia. cū in hac uita n̄ nūquā bonis male fit. malis bene. tunc oculo

ra sunt. cū & bonis hic bene est. & malis male. Hā cū bonis male ē. malis bene. hoc fortasse deprehendit. quia & boni si qua deliquerint hic recipiunt. ut ab aeterna dānatione plenius liberentur. & mali bona que p hac uita faciunt. hic inueniunt. ut ad sola in posterū tormenta pertrahantur. Vnde & ardenti in inferno diuiti dicitur. Memento fili quia recepisti bona in uita tua. & lazarus similiter mala. At cū bonis hic bene ē. & malis male. in certū ualde fit. utriū boni idcirco bona

accipiant. ut puocati ad aliquid melius
crescant. an iusto latentiq; iudicio
hic suorum operum remuneratione reci-
piant. ut apud uitae sequentis manes-
cant. & utrum malos idcirco aduersa
feriant. ut ab aeternis supplicis corri-
gentia defendant. an hic eorum poena
incipiat. ut quandoq; complenda eos
ad ultima gehennae tormenta pdu-
cat incertum est. Quia ergo interdum
na iudicia graui incertitudinis sunt
caligine humana mens permittit. scilicet
cum sibi sub potestate prospera huius mun-
di conspiciunt. pauca suspicione tur-
bantur. Timent enim. ne hic laborum
suorum fructus recipiant. timent. ne
quod diuina iustitia latens in eis uul-
nus aspiciat. & exterioribus eos muneribus
cumulans. ab interioribus repellat. Cum
uero tacita cogitant. quia nec bona
agant nisi ut soli domino placeant. nec
missa affluentia suae prosperitatis ex-
ultant. minus quidem de prosperis oc-
cultis contra se iudicia metuunt. sed
tam eadem prospera quia se ab intima
intentione propediunt egre se-
runt. & moleste presentis uitae blan-
dimenta tolerant. quia per haec se ut
cumq; tardari in domino desiderio non
ignorant. Plus enim in hoc mundo
honor quam despectio occupat. & ma-
gis prosperitatis sublimitas. quam ne-
cessitatis aduersitas grauat. Per hanc

namque non nunquam cum homo exterius permittit. ad
concupiscenda quae intus sunt liberior re-
laxat. Illa uero animus dum multas parere
cogit. ad desiderii sui cursu retinet. Unde
fit ut se uiri magis in hoc mundo prospera.
quam aduersa formident. Sciunt namque quia
mens dum blanda occupatione permittit. aliquan-
do libens ad exteriora deriuat. Sciunt quia
sepe sic hanc clandestina cogitatio decipit.
ut quomodo permittit ignorat. Pensant autem
quae sint aeterna bona. quae cupiunt. & cog-
noscunt quia nihil sit omnino quod blandum
temporaliter attridat. cunctaque huius mundi
prospera mens eorum eo agere tolerat. quo su-
perne felicitatis est amor sociata. tantoque
magis impensius dulcedinis aspersione eri-
git. quanto hanc conspiciunt. quia furtauo
sibi matrem gloriae despectu blandit. Un-
de beatus iob cum supernam requiem contemplant
diceret. paruum & magnum ibi sunt. & ser-
uus liber ad domino suo. illico adiungit.
Quare data est misero lux. In scriptura sa-
era non nunquam lucis nomine prosperitas. noc-
tis autem appellatione huius mundi aduer-
sitas designatur. Unde & per psalmistam dicitur.
Sicut tenebrae eius. ita & lumen eius. Quia enim
se uiri. ita prosperitate seculi despicentes
calcant. sicut & aduersitate eius calcantes
tolerant. per magnam mentis celsitudine mun-
di sibi & aduersa & prospera substernentes
dicunt. sicut tenebrae eius. ita & lumen eius.
Ac si apte dicant. Sicut intentionis nostrae
fortitudine eius tristitia non premunt. ita hanc

Psalmi

nec blanda corrumpunt; Sed quia hec ut diximus
 bonorum mēte etiam cum non subleuant perturbant.
 scilicet utri quise in huius exiliu erūna miserof
 agnoscunt. clarescere in ei prosperitate refu
 giunt; Vnde bene nunc dicit; Quare da
 ta ē misero lux. Lux enī miseris
 dat. quando hi qui sublimia contēplantes
 eē se in hac peregrinatione miserof agnoscunt.
 dānatā transitorie prosperitatis accipiunt. &
 cū ualde defleant quia tarde ad patriā rede
 unt. tolerare insup honoris onera cōpellunt.
 Amor eorū etnorum cōterit. & gta detēporalibus
 arridē; Qui dū cogitant que sint que in
 infimis tenent. & que sint que desublimi
 bus n̄ uident. que sint que se in tra fulci
 unt. que aut de celestib. p̄dider. prosperita
 tis sue merore mordent. quia & si uident
 nequaquā se ab ea funditus opprimi. pen
 sant tam sollicite cogitationē suā in amore
 dñi & in ei dispensatione parari; Vnde
 bene cū dicit. quare data ē misero lux. Pro
 tinus adiungit; Et utta his qui in amaritu
 dine anime sunt; In amaritudine quippe
 anime sunt om̄s electi; Quia uel puni
 re flendo n̄ desinunt que deliquer. uel gra
 ui se merore afficiunt. quia longe huc
 a facie editoris pietati. adhuc in eterne pa
 trie gaudis n̄ sunt; De quorū corde bene
 p̄ salomonē dr; Cor qd nouit amaritudinē
 anime sue. in gaudio illius n̄ miscebit ex
 traneus; In amaritudine nāq; sunt & cor
 da rephorū. quia ipsis etiam prauis suis de
 sideris affligunt; Sed eandē amaritudinē

nesciunt. quia pensare qd tolerant
 sponte sua exegere n̄ possunt. At
 contra cor bonoz amaritudinē suā
 nouit. quia erūna exiliu qua pietatis la
 cerat intelligit. & quā sint tranquilla
 que p̄didit. quā cōfusa in quib. cecidit
 sentit; Sed hoc amaritū cor ad gau
 diū suū quandoq; reductū. atq; in ei
 gaudio extraneus n̄ misceat. quia is
 qui nunc ab hoc merore cordis foras
 se p̄ desideria ciet. seclusus tunc ab
 illa inima cū sollempnitate remane
 bit; Hi itaq; qui in amaritudine ani
 me sunt. mori funditus mundo cō
 cupiscunt; Ut sicut in seto ipsi nihil
 appetunt. ita iā a seto nulla obliga
 tione teneant; Et plerūq; cōtingit
 ut iā homo mundū mente n̄ teneat.
 sed tam mundus hominē occupationi
 bus astringat; Et ipse quidē mundo
 iā mortuus ē. sed ipsi mundus adhuc
 mortuus n̄ ē; Quasi etiam uiuus adhuc
 mundus eum conspiciat. dū alio in
 tentū in suis actibus rapere cōtendit;
 Vnde ^{bene} paulus cū & ipse setm p̄fecte
 despiceret. & talem se factū uideret
 quē iā hoc setm cōcupiscere om̄ino
 n̄ posset. ruptis huius uitę uinculis
 liber dicit; Mihi mundus crucifixus
 ē. & ego mundo; Mundus quippe
 ei crucifixus fuerat. quia hunc
 cordi suo iā mortuū n̄ amabat; Sed
 & se ipsū mundo crucifixerat. quia

Salomon

Paul

talem se ei exhibere studuit. ut ab eo
quasi mortuus recuperari non possit. Si
enim uno in loco sint mortuus & uiuens.
& si mortuus uiuum non uidet. uiuus tam
mortuum uidet. Si uero utriusque sint
mortui. alter alterum nequaquam uidet.
Ita uero qui iam mundum non amat. sed ta-
men ab illo uel non uolens amat. & si ip-
se uelit mortuus mundum non uidet.
hunc tam mundus adhuc mortuus
uidet. Si uero nec ipse in amore mun-
di retinetur. nec rursus amundi amore
retinetur. uicissim sibi utriusque extincti
sunt. quia dum alter alterum non appetit.
quasi mortuus mortuum non attendit.
Quia igitur nec paulus mundi gloriam
quererebat. nec amundi gloria ipse que-
rebat. & se mundo. & mundum sibi
crucifixum esse gloriatur. Quod quia mul-
ti appetunt. sed tam usque ad culmen
extinctionis omnimode non assurgunt.
recte gementes dicunt. Quare da-
ta est misero lux. & uita his qui in
maritudine anime sunt. Vita quip-
pe amaricatis datur. cum huius mundi
gloria tristibus gemitibusque tribuitur. In
qua nimirum uita pena se ualidissi-
mi timoris afficiunt. quia & si ipsi
mundum non tenent. adhuc tam tales
se esse metuunt qui amundo tene-
antur. quia nisi ei quantumcumque ui-
uerent. hoc ad usum suum procul dubio
non amaret. Mare enim uia corpora

in semetipso retinet. nam mortua extra se
partem expellit. Sequitur. Qui expectant
mortem. & non ueniunt. Desiderant quippe mor-
tificare se fundit. atque ab omni uita glorie tem-
poralis extinguere. Sed occultas sepe di-
uinitus uel prece in regimine. uel occupari
in uinculis honoribus compellunt. atque inter
hanc mortificationem plenissimam indefinenter
expectant. Sed expectata mors non uenit.
quia eorum usus temporali glorie & iam nolens ui-
uit. quam tam pro diuino timore tolerant.
Et inter quidem seruant desiderium pietatis. fo-
ris autem expleant ministerium ordinis. quate-
nus nec affectione pro intentionem recedant.
nec dispositioni editoris presumptam contra-
dicant. Mira enim diuinitus pietate agitur.
cum is qui perfecto corde ad contemplationem ten-
dit. humanis ministeriis occupatur. ut & mul-
tis infirmioribus eius mens perfecta proficiat. &
quo semetipsum imperfectum respicit. inde ad hu-
militatis culmen perfectior assurgat. Non nu-
quam & enim se uiri unde desideriorum suorum
deuota tolerant. inde maiora lucra conuer-
sis aliis reportant. Quia dum eis uacare ut
appetunt non licet. rapere secum alios quibus
amiserunt libere. Est ergo mira dispensatione
pietatis. ut unde se destructiores estimant.
inde locupletiores ad celestis patrie construc-
tionem surgant. Non nunquam uero idcirco
ad concepta desideria minime perueniunt.
ut ipsa intuentem tarditate. ad eadem
desideria laxato mentis sinu dilatentur. &
que extenuari fortasse impleta poterant.

magna dispendio agitur. ut repulsa crescant.
 Sic quippe mortificari appetunt. ut iam perfecte
 si liceat conditoris sui faciem contemplantur.
 sed eorum desiderium differunt ut perficiatur. tardi-
 tatis suae sinu nutritur ut crescat. Unde bene
 sponsa sponsi sui desiderio anhelans cla-
 mat. In lectulo meo pro noctes quae sunt
 quae diligit anima mea. quae sunt illum.
 et non inveni. Abscondit se sponsus. cum que-
 ritur. ut non inveniatur ardentius queratur. Et
 differunt querens sponsa ne inveniatur. ut
 tarditate sua capax reddita. multipli-
 cius quandoque inveniatur quod querebat. Un-
 de bene beatus iob cum diceret. expectant
 mortem et non veniunt. ut hoc ipsum querentibus
 desiderium subtilius expleret. illico subiun-
 git. Quasi effodientes thesaurum. Omnes
 namque qui fodiendo thesaurum querunt. cum fo-
 dere altius ceperint. ad laborem instantius
 mardefcunt. quia quo se thesauro abscon-
 dito iam iamque appropinquare estimant. com-
 fodiendo enitius laborant. Qui igitur ple-
 ne mortificationem suam appetunt. quasi
 effodientes thesaurum querunt. quia quan-
 to sunt viciniores ad finem. tanto se ex-
 hibent ardentiores in opere. Laborando
 ergo non deficiunt. sed magis ad usum laboris
 crescunt. quia quo magis premia propinqui-
 ora considerant. eo in opere delectabilius
 exsulant. Unde bene paulus quibusdam
 absconditum finis patrie querentibus thes-
 aurum dicit. Non deserentes collectionem
 nostram. sicut est consuetudinis quibusdam. sed con-

Decant

Paul

solantes. et tanto magis. quanto inde-
 ritus appropinquante diem. Laboran-
 te quippe est solari est. pariter in labore
 persistere. quia subleuatio laboris. est
 visio collaborantis. sic cum in itinere
 comes iungitur. via quidem non abstrahitur.
 sed tamen de societate comitis. labor
 itineris leuiatur. Dum itaque paulus
 est solantes se in labore querere. ad-
 iunxit dicens. tanto magis. quanto
 uideritis appropinquante diem. Ac
 si diceret. Et labor crescat. quo ip-
 sa iam premia laboris appropinquant.
 Velut si apte dicit. Thesaurum que-
 ritis. sed eo fodere ardentius de-
 betis. quo iam iuxta questum aurum
 fodiendo peruenistis. Quia uis hoc
 quod dicitur. expectant mortem et non
 ueniunt. quasi effodientes thesau-
 rum. intelligi et aliter potest. Quia
 enim perfecte mundo mori non possumus.
 nisi intra mentis nostrae inuisibilia a-
 uisibilibus abscondamus. recte hi qui
 mortificationem suam appetunt.
 thesaurum effodientibus comparantur.
 Mundo enim inuisibilem sapientiam
 morum. de qua psalomonem dicitur.
 Si quesieris illam quasi pecuniam. et
 sicut thesauros effoderis eam. Sapi-
 entia quippe in rerum superficie non
 iacet. quia inuisibilibus latet.
 Et tunc mortificationem nostram sa-
 pientiam contingentes apprehendimus.

Salomon

si relictas uisibilibus inuisibilibus abscon-
damus. si sic hanc cor effodientes que-
rimus. ut omne quod terrenum mens cogi-
tat. a semet ipsa manu seque discretio-
nis eruat. & thesaurum uirtutis quod se-
latebat agnoscat. Facile enim in se-
thesaurum questum inuenit. si eam
que se male presserat mole a ter-
renis cogitationis repellit. Quia autem
questum mortem sic thesaurum dicitur.
recte subiungit. Gaudentque uehe-
menter. cum inuenerint sepulchrum. Sicut
enim sepulchrum locus est quo absconditur
corpus. ita diuina contemplatio quoddam
sepulchrum mentis est. quo absconditur
anima. Quasi enim adhuc huius mun-
do uiuimus. cum mente in eum foras ua-
camus. Sed mortui in sepulchro abscon-
dimus. cum mortificati exterioribus. in se-
creto mentis contemplationis esclamur.
Sicut igitur uiri ab importunitate desi-
deriorum temporalium. a tumultu in-
utilium curarum. a clamore prestrepen-
tium perturbationum. semet ipsos sacri
uerbi gladio mortificare non desinunt.
atque intus ante dei faciem in sinu men-
tis abscondunt. Unde recte per psal-
mistam dicitur. Abscondes eos in abdito
uultus tui. a conturbatione homi-
num. Quod quamuis perfecte per modum fi-
at. etiam nunc ex magna parte agit.
cum a temporalium desideriorum tumultibus
delectatione interiora rapiuntur.

Psalmista

ut mens eorum dum in amore dei tota tenditur.
nulla inuita perturbatione laceretur. hinc est
quod paulus per contemplationem mortuos & quasi
in sepulchro absconditos discipulos uiderat.
quibus dicebat. Mortui enim estis. & uita uestra
abscondita est cum christo in deo. Qui ergo mor-
tem querit. gaudet dum sepulchrum inuenit.
quia qui se mortificare appetit. ualde
ad inuentam requiem contemplationis hilares-
cit. ut extinctus mundo lateat. & cunctis
exteriorum rerum perturbationibus intra sinum
se intami amoris abscondat. Si uero ad
hoc quod thesaurum effodere dicitur. etiam
sepulchri inuentio subinfertur. hoc ne-
cesse est ut intentio uestra. respiciat. quod an-
tiqui mortuos cum diuitiis obruebant.
Qui igitur thesaurum querit. gaudet cum
sepulchrum inuenit. quia sapientiam perqui-
rentes. cum sacre scripture paginas uolu-
mus. cum exempla precedentium persequamur. quasi
ex sepulchro gaudium sumimus. quia
mentis diuitias apud mortuos inueni-
mus. quia huius mundo qui extincti sunt
perfecte. in occulto cum diuitiis requiescunt.
Sepulchro ergo diues efficitur. qui per exem-
pla iustorum in contemplationis uirtutem
subleuatur. Sed cum requirens dicat. qua-
re data est mihi lux. cur hoc ipsum re-
quirerem presumat. insinuat dicens. Viri
cuius abscondita est uita. & circumdedit eum
deus tenebris. Viam enim suam uiri abscon-
dere est. quia & si iniqua sit uita. qua-
litate considerat. adhuc tamen ad que-

Paulus

Salomon

9

9

9

finē tendat ignorat. Et si iā supna appetit.
 & si plenit hęc desideris querit. adhuc si
 in cōsidē desideris pmaneat nescit. Peccata quip
 pe deserentes ad iusticiā tendim. & unde
 uenim nouim. sed quo pueniam ignoram.
 Quid hesternā die sumi scim. sed quid cōngat
 crastina nos cōnoscim. Via ergo sua uiro
 abscondita est. quia sic pedē ponit operis.
 ut tam puidere nequeat exitū consummati
 onis. Est autē & alia uie nrę absconditio. quia
 nūquā ea ipsa que recte nos agere credi
 m. an indistricti iudicis examine recta
 sint ignoram. Sepe enī sic & longe superi
 us dixim. opus nr̄ causa dāpnationis est.
 & pfectus putat ē uirtutis. Sepe unde
 placari iudex credit. inde ad irascendū
 placidus instigat. Salomone attestante qui
 ait. Est uia que uidet homini recta. nouis
 sima autē ei deducunt ad mortē. Unde scū
 uiri cū mala superant. sua etiā bene gesta
 formidant. ne cū bona agere appetunt.
 de acionis imagine fallant. ne pestifera
 tabes putredinis. sub boni specie lateat co
 lor. Sciunt enī quia corruptionis adhuc
 pondere grauati. diiudicare bona subti
 liter nesciunt. & cū ante oculos extremi
 examinis regulā deducunt. hęc ipsa in
 se nūquā & que appbant metuunt.
 & tota quidē mente interna desiderant.
 sed tam dēsertitudine operū trepidi.
 quo gradiunt ignorant. Unde bene p̄
 qua dictū ē. quare data est misero lux.
 adiungit. uiro cuius abscondita ē uia.

Salomon

Ac si dicat. Cur huius uite successus ac
 cēpt. qui sub q̄ sit estamatione
 iudicis ter sui operis nescit. Bene ergo
 sub dit. Et circūdedit eum dī tenebris.
 Tenebris nāq. homo circūdat. quia quā
 uis celesti desiderio ferueat. quid de
 semet ipso sit dispositū intrinsecus ig
 norat. & ualde metuit ne quid sibi in
 iudicio obuiet. qd se dese nunc & in
 desiderio boni feruoris lateat. Tene
 bris homo circūdat. quia ignoran
 tia sue caligine p̄mittit. An tenebris
 circūdati non est. qui plerūq. p̄te
 ritorū n̄ meminit. futura n̄ inue
 nit. p̄sentia uix cognoscit. Tenebris
 se circūdatū quidā sapiens uiderat.
 cū dicebat. Quę in p̄fectu sunt in
 uenim cū labore. & que in celis sunt.
 quis inuestigabit. his se tenebris
 p̄pheta circūdatū uidit. cū disposi
 tionis intime penetrare interna
 n̄ potuit dicens. Posuit tenebras
 latibulū suū. Auctor enī nr̄. quia
 nobis in hoc exilio delectis lucem
 sue uisionis abstulit. sese nr̄s ocu
 lis quasi in tenebrarū latibulo ab
 scondit. Quas nimirū cecitatis nr̄e
 tenebras cū studiose cōspicim. m̄te
 ad lamenta puocam. Eiet enī eg
 citatē quā foris patit. sibi humiliter
 meminit. quo interioribus lumi
 ne priuat. Cūq. tenebras quibus
 circūdat respicit. splendoris intimi

N

Psalmi

ardenti se desiderio affligit. omniq; inten-
tionis annisū semē ipsa cecidit. & sup-
na lucē quā cēta deseruit. repulsa que-
rit; Unde fit plerūq; ut in ipsis pus fle-
ribus illamēni gaudi claritas erūpat.
& mens quę in corpore prius ceca iacu-
erat. ad inspectionē fulgoris intami sus-
piris uegetata conualeseat; Unde bene
sequit; Ante quā comedā suspiro. Co-
medere naq; est animę. supnę lucis cō-
plationibus pasci. Suspirat ergo ante
quā comedat. quia pus gemitib; tribu-
lationis afficit. & post modū cōplatio-
nis refectioe faciat. Hic enī suspirat
non comedit. quia qui se in hoc exilio
p; desideriorū celestiu lamenā n̄ humi-
liat. intę patris gaudia n̄ degustat;
Aueritatis enī pabulo ieiuni sunt. qui
in hac peregrinationis inopia letant.
Suspirat autē qui comedit. quia quos amor
uertit afficit. etiā refectio cōplati-
onis pascit; Suspirans ppheta come-
debat. cū diceret. Fuerunt mihi lacri-
mę meę panes; Luctu enī suo anima
pascit. cū ad supna gaudia flendo sub-
leuat. & intę quidē doloris sui gemitū
tolerat. sed eo refectiois pabulū per-
cipit. quo uis amoris placrinas emānat;
Unde & eandē lacrimarū uī. beat; iob
adhuc sequit; subdens; Et tanquam
inundantes aquę. sic rugit; meus. Aquę
cū inundant. cū impetu ueniunt.
& crescentib; multiplicat uoluminib;

Apheta

intumescent; flecti uero cū mentis suę oculis
diuina iudicia obponunt. dū de occultis sup se
sententia trepidant. dū se ad dñm puenire posse
cōfidunt. sed tamē nē pueniant metuant.
dū pteritorū suorū reuolunt que deflent.
dū que sibi adhuc futura sunt quia nesci-
unt ptimeant. quasi quedā in eis aquarū
more uolumina colligunt. que innumeris
rugit; quasi insubiecta litora defluunt.
Vir igit; ses uidit quanta sint in lamenā peni-
tentę uolumina cogitationū. atq; ipsas
meroris undas. inundantes aquas uocauit
dicens; Et quasi inundantes aquę. sic rugi-
tus meus; Non nūquā uero iusti sic paulo
superius diximus. in ipsis bonis operibus posi-
ti trepidant. ac ne in eis de occulto aliquo er-
rore displiceant. cōtinuis lamenā uacant; Quos
cū diuina subito flagella corripunt. auc-
toris sui se grām offendisse suspicant. quia
uel infirmitatib; ppediti. uel amaritudinu
bus pressi. ad impendenda p̄missa pia opera
n̄ assurgunt. Et eor in lamenā uertit. quia
corpus ad deuotionis suę ministerio retardat;
Cūq; se mercede n̄ augere cōsiderant. etiā trans-
acta opera displacuisse formidant; Unde be-
ne beatus iob cū rugitū suum quasi mun-
dantes aquas diceret. ilico adiunxit. Quia
timor que timebā euenit mihi. & qd uere-
bar accidit; Iusti igit; uiri deflent & pa-
uere & magnis se lamenā cruciant. quia de-
seri formidant; Et quāuis de correptione
sua gaudeant. eorum tamē trepidā mēte cor-
reptio ipsa p̄turbat. ne malū qd tolerant

Psalm

P

P

S

S

S

P

n̄ pia p̄cussio disciplinę sit. sed anim aduersio
 iuste uindictę. Qđ bene psalmista cōsiderans
 ait. Quis nouit potestatem irę tuę. Potestas q̄ppe
 irę diuinę nr̄a n̄ potest m̄te cōphendi. quia ei
 dispensatio obscuris sup nos dispositionibus sepe
 unde estimat deserere. inde nos recipit. & un
 denos recipere credit. inde derelinquit. ut
 plerūq; hoc fiat gr̄a qđ ira dicit. & hoc aliquan
 do irā sit. qđ gr̄a putat. Nonnullos enī flagel
 la corrigunt. n̄ nullos ad impatiencię uesaniā
 pducunt. Alios p̄sp̄era quia demulcent. ab in
 sama mitigant. alios quia eleuant. fundit ab
 omī spe cūert. Ionis erachiant. Cunctos aut
 uicia ad irā p̄trahunt. sed tam quidā eo
 ab his facilius redeunt. quo in eis se corrupisse
 altius erubescunt. Et sepe uirtutes ad sup̄na
 subleuant. sed n̄ nūquā quidā dū timorē de
 uirtute cōspiciunt. p̄ ipsū tramitē ascensionis
 cadunt. Quia ergo potestas diuinę irę mi
 nime cognoscit. incunctis necesse est ut sine
 cessatione timeat. Sequit. Nonne dissimu
 laui. Nonne taciui. Nonne quicui. Et uenit
 sup me indignatio. Quāuis quolibet mlo
 co positi. cogitando. loquendo. agendo pec
 cem. tunc tam p̄tia hęc anim̄ effrenatius
 rapit. cū mundi huius p̄sportate subleuat.
 Hā cū p̄ire se potestate ceteros cōspicit. alia
 dese elate cogitant sentit. Et cū auctoritati
 uocis anullo resistit. lingua licentius p̄abrup
 ta diffrenat. Cūq; facere qđ libet licet.
 iuste sibi omē estimat licere qđ libet. Sed
 se uiri cū mundi huius potestate fulcunt.
 tanto sub maiore nr̄is disciplina se redigunt.

quanto sibi p̄impatentiā potestatis
 suaderi illicita quasi licentius serunt.
 Cor nāq; a cōsideranda sua gloria repri
 munt. lingua ab immoderata locuti
 one restringunt. opus ab inquietu
 dinit uacatione custodiunt. Sepe enī
 qui in potestate sunt. ea quę recte fa
 ciunt quia elate cogitant amittunt.
 Dūq; se ad cuncta uales estimant. etiā
 impensę utilitatis sibi meritū dap
 nant. Ut enī cuius libet facta dig
 mora sint. necesse ē ut ei apud se
 sepe indigna uideant. ne eadē bona
 actio agentis cor subleuet. & suble
 uando plus auctore declaratione de
 titiat. quā ipsos forte quib; impendit
 uiuet. Hinc est enī qđ rex babilonis
 dū elata m̄te apud se tacit uolueret
 dicens. n̄ne hęc ē babilon. quā ego
 edificauī. in irrationale animal p̄ti
 n̄ uersus ē. Qđ enī fact; fuerat p̄didit.
 quia humilitē noluit dissimulare qđ
 fecit. Et quia elatione cogitationis
 se sup homines extulit. ipsū quē cō
 mune cū hominib; habuit sensū ho
 minis amisit. Sepe uero qui impo
 testate sunt ad subiectos passim cō
 tumelias erupunt. & hoc qđ uigilan
 tes regimini seruiunt. p̄linguę p
 caetate pdunt. minori scilicet for
 midine iudicis uerba pensantes. quia
 qui sine causa fr̄i fatue dixerit. ge
 benę se ignibus addidit. Sepe hi

N

Paul

qui impotestate sunt. dum sese & alietis
retinere nesciunt. ad illicita opera
& inquietata delabuntur. Solut enim
inquietas non cadit. qui se aliquando
& alietis caute restringit. Quia
videlicet restrictione religatum. bene
se paulus insinuat dicens. Omnia
mibi licent. sed non omnia expediunt.
Atque ut ex ipsa religatione ostenderet
inquantum se minus libertate dilatare.
ilico adiunxit. Omnia mibi licent.
sed ego sub nullius redigar potestate.
Cum enim mens concepta desideria sequitur.
seruire rebus cunctis. quarum amore
superat. Sed paulus cum cuncta licent
sub nullius potestate se redigit. quia
semper ipsum etiam alietis restringendo.
ea que delectata premerent. despecta
transcendit. Beatus iob igitur ut nos
erudiat. qualis impotestate fuit inno-
tescat dicens. Nonne dissimulavi.
Potestas namque cum habet. & cogitanda est
ad utilitatem & dissimulanda propter
tumoris. quatenus is qui ea utitur. aut
prodesse debeat. posse se sciat. aut ex-
tollere non debeat. posse se nesciat. Qualis
vero in ore fuerit. adiungat dicens.
Nonne sili. Qualis ergo ad illicita ope-
ra. adhuc subiecit. Nonne quiesci.
Potest autem silere & quiescere. adhuc
subtiliter perscrutari. Silere namque est.
mente atrenorum desideriorum uocem
stringere. Vis enim magni clamoris

est tumultus cordis. Qui seunt quoque bene
impotestate sunt. cum terrenarum actionum strepitum
per diuino amore immittendo proponunt. ne
dum ima indefinenter occupant. cor funditus
assumis cadat. Sciunt enim quia nequaquam
mens ad superna attollitur. si curarum tumultibus
eternue in infimis occupatur. Quid enim de deo
occupata optineat. que de illo apprehendere
aliquid etiam uacans laborat. Bene autem per psalm
mistam dicit. Yacate & uidete. quoniam ego sum deus.
Quia qui uacare deo neglegit. suo sibi iudicio
lumini eius uisionis abscondit. Hinc etiam per moysen
dicitur. ut pisces qui pennulas non habent. non edant.
Pisces namque qui habent pennulas. saltus dare
super aquas solent. Solum ergo intellectuum cor-
pore quasi pisces transeunt. qui in eo quod
in eis deseruiunt. aliquando superna conscendere
minus salubris sciunt. ne semper in profundis
curarum lateant. & nulla eos amoris summi
quasi liberi aeris aura contingat. Qui ergo
rebus temporalibus occupantur. tunc bene exteri-
ora disponunt. cum sollicitate ad interiora re-
fugiunt. cum nequaquam foras perturbationum
strepitum diligunt. sed apud semet ipsos in
tranquillitate sinu requiescunt. Praue
& enim mentes temporalium rerum tumultu intra
semet ipsas uersare non cessant. etiam cum uacant.
In cogitatione enim seruant depicta que amant.
& quamuis nihil exterioris faciant. apud se-
met ipsas tam sub pondere inquiete quietis
elaborant. Quibus si carum de rerum ammiristra-
tio prebeat. semet ipsas funditus deserunt. & fu-
gitiva hec temporalia per intentionis cursum

Degenesi

et inuis cogitationū passib⁹ sequunt^r. Sic autē
 mites hęc & cū desunt n̄ querunt. & grauit^r
 etiā cū assunt ferunt. quia p̄ exteriorū cu
 rā ase exire p̄amescunt. Qd̄ bene illa duoz
 fr̄m̄ uita signat^r. de quib⁹ scriptū ē; Factus
 ē esau uir gnarus uenandi. & homo agri
 cola. Iacob autē uir simplex habitabat in ta
 bernaculis. Vel alia sic translatione dicitur.
 habitabat domi. Qd̄ enī p̄ uenationē esau.
 nisi aia. eoz uita figurat^r. qui in extero
 ri uita adu⁹ bus uoluptatib⁹ fusi. carnē secunt^r.
 uens uita. Qui etiā agricola esse describit^r.
 ortū fac quia amatores hui⁹ seculi tanto
 magis exteriora incolunt. quanto
 interiora sua inculta derelinquunt. Iacob
 uero uir simplex in tabernaculis uel in domo
 habitare p̄hibet^r. quia nimirū om̄s qui in eu
 ris exteriorib⁹ spargi refugunt. simplices
 in cogitatione atq; in cōscientiē suę habitatio
 ne cōsistunt. In tabernaculis enī aut in domo
 habitare ē. se intra m̄tis secreta restringere.
 & nequaquā exterius p̄ desideria dissipare.
 ne dū ad multa foras inhiant. asem̄ & ipsi ali
 enatis cogitationib⁹ recedant. Dicat igit^r p̄
 bat^r uir. & exeretat^r in p̄ speris dicat. Non
 ne dissimulam. Nonne silui. Nonne qui
 cui. Ut enī sup̄ iā dixim⁹. sc̄i uiri cū cōstan
 storia p̄ speritas aride. fauorē mundi quasi
 nescientes dissimulant. & forā gressu uite
 rius hoc unde exterius subleuant^r calcant.
 Silent autē. quia nullis p̄raue actionis clamo
 ribus p̄strepunt. Om̄is nāq; iniquitas. ha
 bec apud secreta di iudicia uoces suas. Unde

Degenesi

scriptū ē. Clamor sodomorū & gomor
 reoz multiplicat^r ē. Qui escunt uero.
 cū n̄ solū nullo cupiditatū tēporalium
 t̄bulento appetitu rapiunt^r. uerū etiā.
 curis p̄sentis uitę necessarius immode
 ratus occupari refugunt. Sed hęc
 agentes. pat̄na adhuc flagella senti
 unt. ut tanto p̄fectiores ad heredita
 tē ueniant. quanto eos specialiter
 feriens disciplina cotidie etiā domi
 nimis purgat. Iusta itaq; indefinētē
 faciunt. sed assidue dura patiuntur.
 quia spē ipsa n̄ra iusticia ad eam en
 diuine iusticię deducta iniusticia
 ē. & sordē indistractione iudicis.
 qd̄ in estimatione fulgōe operantis.
 Unde paulus cū diceret. nihil mihi ē
 scius sū. p̄tan⁹ adiunxit. Sed n̄ in hoc
 iustificat^r sū. Qui causā mox cur
 n̄ sit iustificat^r insinuans ait. Qui
 autē iudicat me d̄ns est. Ac si diceret.
 Idcirco in eo qd̄ mihi nihil sū c̄scius
 iustificatū me abnego. quia ab eo
 qui me iudicat examinari me sub
 tilius scio. Dissimulanda ergo sunt
 quę exterius fauent. reprimēda
 sunt quę interius p̄strepunt. de
 clinanda quę quasi necessaria in
 uolunt. & tam in his om̄ib⁹ adhuc
 districti examinis flagella metu
 enda. quia & ipsa n̄ra p̄fectio culpa
 n̄ caret. nisi hanc seuerus iudex in
 subtili lance examinis misericordit^r

Paul

penſe; Bene autē ſubdit; Et uenit
ſupreme indignatio; Magna quippe
arte doctriſe dicturus uerba. p̄u
lit recte facta. ut hinc unusquisq; con
ſideret. que peccantes poſt modū ſup
plicia maneat. ſicuti iuſtos tā uali
da hic flagella caſtigant; Hinc eſt enī
qđ petrus ait; Lepus ē. ut iudiciū
incipiat de domo dī; Et ſi iuſtus uix
ſaluabit. impius & peccator ubi pa
rebunt. Hinc paulus cū multa
in theſalonicensiū laude dixiſſet.
p̄uſ adunxit. Ita ut & nos ipſi
in uobis gloriem̄ in eccleſiis dī. pro
patientia ur̄a & fide in omnibus
p̄ſecutionibus ur̄is & tribulationi
bus. quas ſuſtinetis in exemplū iuſti
iudiciū dī. Et ſi dicere; Dū tot dura
toleratis qui tam recta agitis. qđ
aliud quā iuſti dī iudiciū exempla
datis. Quia ex ur̄a p̄na colligen
dū ē quomodo feriat quibus iras
erit. ſi ſic uos affligi patit̄. in quib;
letat̄. Aut quomodo illos p̄cuſſu
tus ē. quib; iuſtū iudiciū exhibet.
ſicuti uos ſic cruciat. quos pie re
darguens fouet. Prima igit̄ beati
iob locutione terminata. uiciſſim
ſe amici qui cōſolaturi uenerant.
p̄ſe cū increpationi ſubiciunt;
Dū qđ ad cōſolationis uerba p̄ſilunt.
eam p̄ qua uenerant cauſā p̄ſe
tas amittunt; Qui quidē n̄ p̄ſe

Petrus

Paulus

gronans

intentione hoc faciunt. ſed quā uis affec
tū p̄cuſſo exhibent. p̄cuſſū tam̄ n̄ niſi p̄
iniquitate crediderunt. Dūq; intentione
bonā nequaquā locutio cauta ſubſequit̄. ipſa
pietatis p̄poſitio intransgreſſionis uicium
uertit; Penſandū nāq; fuerat. cui & quan
do loquerent̄; Iuſtus quippe erat ad que ue
nerant. & diuinis uerberibus cinctus; Et an
te acta ergo eius uita debuerunt ea que
intelligere n̄ ualebant illius o uer
ba p̄pendere. & ex flagellis p̄ſen ^{io ſibi u} ^{tib;}
n̄ illū redarguere. ſed de ſua ^{et etiā p̄}
uita formidare. ſeq; flagellato ^{et n̄ edan}
iuſto n̄ quaſi ratiocinando erigere. ^{ſaltu}
ſed flendo ſociare. ut nequaquā ſe eorū
ſcientia p̄uerba oſtenderet. ſed loqui rec
te lingua cōſolantium magiſter dolor
erudire; Qui & ſiqua forſan diuerſa ſen
tarent. dignū p̄fecto erat. ut hec humili
dicerent. ne p̄cuſſo uulnera p̄ immode
rata uerba cumularent; Sepe etiā quia
intelligi n̄ ualent. deterioribus diſpli
cent uel facta uel dicta meliorū; Sed eo
ab eis n̄ reſpondenda temere ſunt. quo
app̄hendi nequaquā ueracit̄ poſſunt;
Sepe aliquid amarioribus diſſimulatore
uel diſpenſatorio agit̄. qđ aminoribus er
ror putat; Sepe multa a forſib; dicunt̄.
que id circo infirmi diſiudicant. quia
ignorant; Quā bene bubus calcitrant
ibus inclinata illi teſtāta arca ſig
nant. quā quia caſinā credens leuit̄es
erigere uoluit. mox ſententiā mortis

Deus
iniquitas

accepti. Quid est nāq; mens iusti nisi arca testa
menti. Quae gestata bubus calcitrantibus incli
nat. quia nūquā etiā qui bene pre e. dū
subiectorū populorū cōfusione cecidit. addis
pensationis ē dēscensionē ex sola dilectione
prouocet. Sed in hoc qd dispensatorie agit.
inclinatio illa fortitudinis. casus putat in
peritū. Unde enī nulli subditi ētra hanc ma
nū rephensionis mittunt. sed aucta pūnis
ipsa sua temeritate deficiunt. Leuites ergo
quasi adiuuans manū extendit. sed delin
quens urā pdidit. quia dū infirmi quiq;
fortiū facta corripunt. ipsi auuentium
forte rephant. Aliquando etiā seī urū quē
dā nimis ēdescendentes dicunt. quēdā uero
aliquando sūma ētēplantes pferunt. Dū q;
uū uel ēdescensionis uel altitudinis nesci
unt. audacit̄ hęc stulti rephendunt. Et
qd ē iustū de sua ēdescensione uelle corri
gere. nisi inclinātā arca supba rephensionis
manū releuare. Quid ē iustū de meognita
locutione rephendere. nisi motū ei fortitū
dinis. erroris lapsū putare. Sed pdit uitam.
qui arca dī timide subleuat. quia nequaquā
quis sege corrigere recta psumere. nisi de
se prius meliora sensisse. Unde celerites
isdē recte ora dr. qd uidelicet robustus dñi
imp̄tat. quia p̄sumptores quiq; nisi audaci
m̄te robustos se indnō crederent. nequā
quā meliorū facta uel dicta uelut infir
ma iudicarent. Amici igit̄ iob dū contra
eam quasi indī defensione p̄siliunt. dñi
m̄ p̄cepti regulā supbientis excedunt.

91
Cū uero quęclā facta meliorū deteriori
bus displicent. nequaquā hoc qd m̄tem
moue reticendum est. sed cū magna
humilitate pferendū. quātū intentio
pie sententis. eo uere seruē formā
rectitudinis. quo p̄ter gradū humi
litatis. Et ergo libere dicenda sunt.
quę sentim. & ualde humilit̄ p̄menda
quę dicim. ne & quę recte intēdim.
hec elate pferendo n̄ recte faciamus.
Paulus auditoribus suis multa humilit̄
dixerat. sed de ipsa exhortatione humi
li placare eos adhuc humiliter satage
bat dicens. Rogo autē uos fr̄s. ut sus
feratis uerbum solati. Et enī p̄ paucis
scripsi ad uos. Ephesius quoq; m̄liti
ualedicens afflictis ac gemitibus. hu
militatē suā ad memoriā reuocat dicens.
Vigilate memoriā retinentes. quo
modo p̄trienniu nocte ac die cū laci
mis n̄ cessauit monens unūquēq; ur̄m.
Eisdē rursum p̄ eptam dicit. Obsecro
uos fr̄s ego unctus indnō. ut digne
ambuletis uocatione qua uocati estis.
Hinc ergo colligat. si quando aliquid rec
te sentat. quanta a humilitate
debeat magistro ^{re r} loqui discipu
lus. si ipse magister gentiū in his quę
cū auctoritate pdicat. tā sub misse
discipulos rogat. hinc unusquisq;
colligat. eis a quibus bene uiuendi ex
empla p̄cipit. hoc qd bene intellegit
quā humilit̄ dicat. si paulus illis humili

Paul

se uoce subdidit. quos aduicta ipse susci-
tauit. Eliphaz autē qui primū amicos
loquit. quāuis ad solandū pietate
ueniat. humilitatē tam locutionis
deserens. regulā cōsolationis ignorat.
Qui dū loquendi custodiā negligit.
usq; ad afflictū cōmelias excedit dicens.
5 Igrit perit eo qd n̄ habere p̄dā. Ru-
5 git leonis & uox leonē. & dentes ca-
5 tulorū leonū dissipati sunt. Beatū ui-
delicet iob nomine tigris quasi uicio
uarietatis notans. Per leonis rugitū.
eide trōrē uiri. Et leonē uocē. lo-
quacitatē cingit. Et dissipatos uero
dentes catulorū leonū. destructā filiorū
edacitatē signans. Unde & bene ami-
corū sensū qui intumida correptio-
ne se extulit. sententia diuina rep-
hendit dicens. Non estis locuti corā
me rectū. sicut seruus meus iob. Sed
querendū uideo. cur paulus illorū
sententias tanta auctoritate utitur.
si hęc corū sententię dominica repre-
hensione cassant. Eliphaz quippe
uerba sunt. quę corinthiis intulit
dicens. Sicut scriptū ē. Cōphen-
dā sapientes in uacua astucia corū. Quo-
modo ergo quasi praua respiciunt.
quę paulus ex auctoritate astruit.
Aut quomodo attestacione pauli recta
putabim. quę p̄ semetipsū dñs n̄ recta
definiuit. Sed utraq; hęc etiam quā
n̄ sint diuersa cognoscim. si eiusdē

dominicę sententię subtilius uerba pensamus.
Quę nimirū cū diceret. n̄ estis locuti corā me
rectū. ilico adiunxit. sicut seruus meus iob.
Liquet ergo quia quedā meorū dictis recta
sunt. sed melioris cōparacione superant. Hęc
inter alia quę irrationabilit̄ dicunt. multas
ad beatū iob fortes sententias p̄ferunt. Sed
cōparatę dictis fortioribus. uim fortitudinis
amittunt. Mira autē sunt multa quę dicunt.
nisi in scī uiri aduersitate dicerent. In semet
ipsis igit̄ magna sunt. Sed quia iustū uirū
transfigere appetunt. eiusdē magnitudinis
pondus pdunt. Quia & quilibet forte frustra
iaculū mittit. ut dura saxa feriant. conaq;
obtusū longius dissilit. quo intortū for-
titū uenit. Igit̄ amicos beati iob dicta licet
in quibusdā ualde sint fortia. cū tam scī
uiri forte uita ferunt. eunctū sui acumi-
nis mucronē recundunt. Quia ergo & in
semetipsis magna sunt. sed contra beatū iob
nullomodo assumi debuerunt. & paulus hęc
ex uirtute pensans. in auctoritate p̄ferat.
& iudex quia incaute plura sunt. ex p̄sonę
qualitate reprehendat. Sed quia eosdē
amicos beati iob hereticorū tenere speci-
em superius diximus. nunc eorū uerba quo-
modo hereticis cōgruant indagem. Quęclā
nāq; ualde recte sentiunt. sed tam inter
hęc aduersa dilabunt. Habent quippe
hoc heretici p̄prium. ut malis bona p̄mis-
ceant. quatenū facile sensui audientis il-
ludant. Si enī sep̄ praua dicerent. cū
in sua prauitate cognita. qd uellent minime

psuaderent; Kursū quippe si sēp recta sen-
tiant. pfecto heretici n̄ fuissent. sed dū fal-
lendi arte ad utraq; deseruiunt. & ex malis
bona inficiunt. & ex bonis mala ut recipi-
ant abscondunt. Sicut qui uiceni pocu-
lū porrigit. ora poculi dulcedine mellis tan-
git. Dūq; hoc qđ dulce est primo tactu
delibat. & iā illud qđ ē mortiferū indubi-
tante absorbet. Itaq; heretici p̄miserunt rec-
ta pueris. ut ostendendo bona auditores
ad se attrahant. exhibendo mala latente
eos peste corrūpant. Aliquando tam̄ p̄di-
catione sēp ecclē atq; exortatione correcti.
ab hac sensus sui diuersitate saluantur. Vn-
de & amici beati iob reconciliationis sue sacri-
ficiū eidē sēi uiri manibus offerret. atq; ad su-
p̄ni iudicis grām. uel adducti reuocantur.
Quos bene in euangelio illa decē leprosum
mundatio designat. In lepra quippe &
pars cutis in fulgore ducit. & pars in co-
lore sano retinet. Lepsi itaq; hereticos
exprimunt. Quia dū rectas praua p̄miserunt.
colore sanū maculis aspergunt. Vnde & be-
ne ut saluentur clamant. ihu p̄ceptor. Quia
enī meus uerbis se errasse significant. hunc
saluandi humilit̄ p̄ceptore uocant. Cūq;
ad cognitionē p̄ceptoris redeunt. mox ad
formā salutis recurrunt. Sed quia manu
eoz dictis p̄facionē expositionis paulo lon-
gius dērim. ipsa uero eoz subtiliter uerba pen-
sem. Sequitur. Respondens eliphaz thema-
nites dicit. Si ceperim loqui tibi. forsitan
molestē accipies; lā superius dicta sunt quę

92
his uocabuloz int̄p̄tationibus expri-
mantur. Quia ergo festine ad in discus-
sa tendim. plata replicare de uitam;
Hoc itaq; ē sollerter int̄ueniendū. qđ hi qui
hereticorū speciem tenent. loqui mol-
lit̄ inchoant dicentes. Si ceperimus
loqui tibi. forsitan molestē accipies.
Exaspere quippe heretici audientes
suos in exordio locutionis metuant.
ne uigilantē audiant. eozq; ualde tristi-
ciā declinant. ut negligentiā capiant.
& pene sēp blanda sunt quę p̄ponunt.
sed aspera quę p̄sequendo submiserunt.
Vnde & nunc amici beati iob. ad ueren-
tia mansuetę locutionis incipiunt.
sed usq; adiacula asperit̄ inieccio-
nis erumpunt. quia & radices spinarū
molles sunt. sed tam̄ ex ipsa sua molli-
cie p̄ferunt unde pungunt. Sequitur.
Sed conceptū sermonē tenere quis possit.
Iria sunt genera hominū. quę grada-
tū ductis a se qualitatib; dissidiunt.
Sunt nāq; alii qui & ad loquendū pra-
ua cępiunt. & a locutione sua nulla
silenti grauitate restrinant. Et sunt
alii. qui cū praua cępiunt. magno
se silentii uigore restringunt. Et sunt
n̄ nulli qui uirtutū usū roborati. usq;
ad eā celsitudinē p̄uehunt. ut ad lo-
quendū ne in corde quidē p̄uersa
cępant. quę silendo cępescant. Eli-
phaz itaq; ex quo sit ordine ostendit.
qui conceptū sermonē tenere se non

posse testat. Quia in re & illud innotuit.
quod se loquendo offensurum nouit. Hec
enim retinere uerba quae non potest uelle.
nisi se per se uulnera inferre pronoscere.
Bonum uiri freno sibi retinent per
patione uerbi. Et caute considerant.
ne relaxantes linguas lasciuia audito
conscientiam incauta locutione transfigant.
Unde bene psalomon dicit. Qui dimittit
aqua. caput est uirgulae. Aqua quippe
pe dimittit. cum lingua fluxus effrenat.
Sed dimissor aquae caput uir
giorum efficit. quia per linguam motu
discordiae origo perinat. Pravi
igitur sic & insensu leues sunt. ita in
locutione precipites. & reticere perac
tando negligunt quae loquantur.
Sed quod leuis conscientia capit. leuis
perit lingua perdit. Unde nunc eli
phaz ex suo experimento colligit. quod
desperate de omnibus sentit dicens. Sed
conceptum sermonem tenere quis possit.
Sequitur. Ecce docuisti plurimos. & ma
nus lassas roborasti. Vacillantes con
firmauerunt sermones tui. & genua
tremula confortasti. Si ipse historiae
textus aspiciatur. magna est lectionis uti
litas. quod ab amicis uirgantis in beato
iob placitatione uiciorum uirtutum pro
ma perferunt. Huiusmodi quippe est tam
robustum uerum testimonium. quam cum ille
laudanda loquitur. qui ingerere crimina
conat. Pensent autem cuius celsitudinis

uir iste fuerit. qui indoctos docens. lassos
roborans. uacillantes confirmans. inter curas
domus. inter multiplicium rerum custodiam. inter
affectus pignorum. inter studia tot laborum.
erudiendis se ceteris impendit. Et illa qui
de occupat exercuit. sed tam liber magiste
rio doctrinae militauit. Temporalia regen
do disposuit. aeterna predicando nunciavit.
Vix rectitudinem. & agendo uidentibus osten
dit. & loquendo audientibus ingessit. Sed
siue heretici seu peruersi quilibet. cum bona
iustorum referunt. haec in argumtum criminis
inflectunt. Inde namque eliphaz contra beatum
iob occasione obiurgationis colligit. unde
laudanda narrauit. Haec sequitur. Hunc autem
uenit super te plaga. & defecisti. Tetigit te.
& conturbatus es. Peruersi quippe duobus mo
dis bonorum uitam impetunt. quia aut pra
ua dicere eos asserunt. aut recta non serua
re quae dicunt. Unde & beatus iob inferius
ab amicis suis de locutione reprehendit. nunc
autem recta dixisse. sed haec non seruasse lacerat.
Ab iniquis ergo modo bonorum locutio. modo
actio reprobatur. quatinus aut reprehensa lingua
taceat. aut eadem lingua super adiudicata
testimonio. merimine uita succubat. Et
notandum quod prius laudes linguas inferunt.
& postmodum de ueritate infirmitate conserunt.
Iniqui enim ne publice prauum uideant. lo
quuntur aliquando bona de iustis. quae esse
ita cognita & alius nouerunt. Sed sic super
dixerim. haec ipsa perit ad accumulatum reat per
hant. & credendum sibi in contrarium ex eo quod

Salomon

Salom

& prospera loquebantur ostendunt. tantoq; ma-
 la quasi uerius insinuant. quanto & bona
 quasi deuote laudabant. Adusu ergo in-
 torquent criminis uoces fatioris. du iustoru
 uitā inde p̄ grauius uulnerant. unde hanc
 paulo ante specietem defendebant. Sepe
 autē eorū bona quę prius habita despiciunt.
 hęc post modū quasi p̄dita mirantur. Unde & eli-
 phaz sc̄i uiri uirtutes quia amissas asserit.
 enumerando subiungit dicens. Timor tu-
 as. fortitudo tua. patientia tua. & p̄fectio
 uirū tuarū. Quę nimirū cuncta ei senten-
 tię subrogat. quā p̄misit dicens. Hunc autē
 uenit sup̄ te plaga & defecisti. tetigit te.
 & turbat̄ es. Omnia ergo simul interisse as-
 serit. in eo qđ beatū iob turbatū flagello re-
 p̄hendit. Sed intuentū ualde ē. quia quā
 uis inuenientē increpat. egruent tamen
 ordinē uirtutū narrat. Quattuor quip-
 pe gradib; uitā beati iob uirtutib; enumeran-
 do distinet. dū & timori fortitudinē. & for-
 titudini patientiā. & patientię p̄fectionē
 iunxit. In uia & enī dī a timore incipit.
 ut ad fortitudinē ueniat. Hā sic in uia sc̄i
 audacia fortitudinē. ita in uia dī audacia de-
 bilitatē parit. Et sic in uia sc̄i timor debi-
 litatē. ita in uia dī timor fortitudinē gignit.
 Salomone attestante qui ait. In ti-
 more dñi fiducia fortitudinis. Timor quip-
 pe dñi in eē fiducia fortitudinis dicitur. quia
 nimirū mens nr̄a tanto ualentius t̄rores
 rerū tēporaliū despiciet. quanto se auctori
 corū dē tēporaliū ueritatis p̄formidinem

Salomon

subdit. Quę intimore dñi constituta.
 non inuenit ex̄ta qđ metuat. qđ dum p̄fecto
 metu conditori omniū iungitur. potestate
 quadā sup̄ om̄ia subleuat. Fortitudo autē
 n̄ nisi in aduersitate ostendit. Unde & mox
 p̄ fortitudinē patientia subrogat. Tanto
 enim se q̄sq; ad fortitudinē p̄fesse ueracius
 demonstrat. quanto aliena mala robustius
 tolerat. Nam minus in se conualuit. quē
 aliena iniquitas sternit. Qui in eo qđ ferre
 ē trarieratē n̄ ualde pusillanimitatis suę
 gladio confossus iacet. Quia uero p̄fec-
 tio de patientia nascit̄. statim p̄ patientiā
 uirū p̄fectio subinfert̄. Ille enī uere
 p̄fectus est. qđ erga imp̄fectionē primi in-
 patientis n̄ ē. Hā qui alienā imp̄fectionē
 ferre n̄ ualet. de se ipse sibi testis est. qđ
 p̄fecte nec dū p̄fecti. hinc in euangelio
 ueritas dicit. Impatientia ur̄a posside-
 bitis animas ur̄as. Quid ē enī animas pos-
 sidere. nisi p̄fecte in om̄ib; uiuere. cunctis
 mentis motib; ex uirtutis arce domi-
 nari. Qui igit̄ patientiā tenet. animā
 possidet. quia inde contra aduersa om̄ia
 fortis efficit̄. unde sibi & se ipsū uincen-
 do dominat̄. & quo se laudabiliter frangit.
 infractū se fortit̄ exertit. quia cū in suis
 se uoluptatib; superat. sese ad contra-
 riam inuictū parat. Sed quia in uichen-
 do corripuit. nō aliqua uelut exhor-
 tando subiungit dicens. Recordare
 obsecro. quis unquam innocens perit.
 Aut quando recti deleti sunt. Siue

Euang

6
5
6

heretici quorum amicos beati iob tenere
speciem dunt. seu pueri quilibet qua mor
dinate redarguunt. ta reprehensibiliter ex
hortant. At nãq. Quis uquã innocens
perit. Aut quando recti deleti sunt.
Sæpe quippe hic & innocentes pereunt.
& recti fundit' delect'. sed tam ad æternã
glãm pundo seruant'. Si enĩ nullus
innocens periret. ppheta n̄ diceret. Iustus
perit. & nemo e' qui recogit. Si rec
tos d̄s puidendo n̄ raperet. nequaquã
de iusto sapientia dixisset. Rapt' e' ne
malicia mutaret intellectũ ei'. Si iustos
an̄ aduersio nulla pcuteret. petrus mi
nime pnuciarẽ dicens. Tẽp' ut iudi
cũ incipiat de domo d̄i. Illi ergo uera
cũ recti sunt. qui amore sup̄ne patrie
ad cuncta p̄sentis uitę aduersa p̄parant'.
Hã qui p̄t̄us bonus mala hic p̄peti me
tuunt. uidelicet recti n̄ sunt. Sed eli
phaz uel deleri rectos. uel innocentes hic
perire n̄ estimat. quia sæpe hi qui n̄ spe
cælestis glorię. sed p̄terrena d̄o retribu
tione deseruiunt. ipsi sibi & fingunt
qđ querunt. & docere p̄sumentes. cũ
terrena securitate p̄dicant. cunctis
suis laboribus ostendunt qđ amant.
S Sequit'. Quia potius uidi eos qui ope
rant' iniquitatẽ. & seminant dolores.
& metunt eos. flante d̄o perisse. & spũ
iust' ei' e' consumptos. Dolores semina
re e' fraudulenta dicere. Dolores aut
metere e' dicendo p̄ualere. Vel certe

Apheta

Sat

Petrus

dolores seminant. qui puerſa pagunt. Dolo
res metunt. cũ de eadẽ aduersitate puniun
tur. Fructus quippe doloris est. retributio
dãpnationis. Sed cũ p̄tin' subinfert'. quia qđ
dolores seminant & metunt. flante d̄o pereunt.
aire eius spũ consumunt'. hoc loco doloris mes
sio. nomã pena sed adhuc p̄fectio iniquitatis
ostendit'. quia ex diuine ire spũ eiusdem messio
nis pena subrogatur. Seminant ergo hic dolores
& metunt. quia iniqua sunt que faciunt.
& imple iniquitate p̄sperant'. Sic de iniquo
p̄psalmistã dicit'. Polluunt' uiz ei' in omni tẽpo
re. auferunt' iudicia tua a facie ei'. omniũ inimi
corũ suoz dominabit'. De quo paulo p̄ subdit'.
Sub lingua ei' labor & dolor. Dolores itaq; semi
nat. cũ puerſa agit. Dolores metit. cũ ex eis
de puerſitatibus tẽporalit' exerescit. Quo
modo ergo flante d̄o pereunt. qui plerumq;
hic diu subsistere. & iustis felicit' p̄mittunt'.
hinc nãq; de illis iterũ p̄psalmistã dicit'. In la
boribus hominũ n̄ sunt. & cũ hominibus n̄ fla
gellabunt'. hinc hieremias ait. Quare in
improz p̄sperat'. Quia enĩ scriptũ est. d̄ns pa
ciens redditor e'. Sæpe diu tolerat. quos imper
petuũ dãpnat. Non nũquã uero concte
pcutit. quia pusillanimitati innocentium
consolando concurrat. Aliquando ergo om̄ps
d̄s diu p̄ualere iniquos patit'. ut iustorum
mundus uita purget'. Aliquando uero in
iustos celerrẽ trucidat. eorũq; interitu in
nocentũ corda confirmat. Si enĩ nunc
om̄s male agentes pcuteret. extremũ iam
iudiciũ quib' exhiberet. Si aut' nullum

Psalmistã

Psalmistã

hieremias

omnino pecciter. quis dñi res humanas curare
credidisset. Non nūquā ergo iniquos ferit. ut osten-
dat. quia inulta mala n̄ deserit. Non nūquā uero
iniquos diu tolerat. ut considerantibus insinuet.
ad qđ eos iudicium referret. Hec itaq; sententia
dilatationis iniquorū. si n̄ cū fine p̄sentis sc̄ti decunc-
tis generaliter dicit. eemagna parte p̄culdubio
uertutis uirtute uacuatur. Sed tunc uera erit.
cū iā iniquitatis dilatio n̄ erit. Quis hoc fortas
se modo intellegi rectius potest. qm nec innocens
perit. nec reus delet. quia & si carne hic atterit.
in conspectu eterni iudicis uera salute reparat.
Et qui seminant dolores & metunt. dō flante pe-
reunt. quia quanto hic altius p̄uersē agendo
p̄ficiunt. tanto durius subsequenti dāpnatio-
ne ferunt. Sed cū eadē sententiā p̄mittit
recordare. uidelicet patē. quia transacta res
ad m̄tē reducit. n̄ aut futura nunciat. Tunc
ergo eliphaz uerius dicit. sibi de iniquis ge-
neralit̄ fieri extrema an̄ aduersione credidisset.
Sed hoc qđ flare dicit d̄s urguet. ut sub-
tilius discernat. Hos quippe cū flam̄. aerem
ab exterioribus introrsus trahim̄. & introrsus
tractū. hunc exterius reddim̄. Flare ergo d̄s
in uindictę retributione d̄s. quia ab extero-
ribus causis introrsus iudicij cōsilij cōcipit. &
ab interno cōsilio extrorsus sententiā emittit.
Quasi flante dō ab exterioribus aliquid introrsus
trahit. quando foris mala nr̄a conspiciat. & int̄
iudicij disponit. Et rursū quasi flante dō
ab interioribus sp̄s extrorsus emittit. quando
ab initio conceptu cōsilio. exterius iudicium
dāpnationis infert. Bene itaq; dicit. qđ qui

94
dolores seminant. flante dō pereunt. quia
unde foris puerla faciunt. inde ab int̄mis
recte ferunt. Vel certe cū flare d̄s dicitur.
quia & statim irę eius sp̄s subinfert. appel-
lacione flatus illius. potest ipsa eius an̄-
aduersio designari. Hos quippe cū nascim̄.
flatu furoris inflamam̄. ^{furoris} Ut ergo uindic-
tā cogitans dñs demonstrēt. flare nasce-
do dicit. n̄ quo ipse immatura sua muta-
bilitatis incassitudine recipit. sed quo p̄
longā patientiā. quando uindictā pec-
catoris exequiet. is qui in semetipso tran-
quillus est. pereuntibus turbulenti uidet.
Mens quippe reproba quia aduersū suis
actibus conspiciet iudicem. quasi cōmot̄
ei ostendit. quia in cōspectu illius reatu
suo ipsa turbat. Sed post quā quasi clem̄
ammonuit. apte increpationis uerba
subiungit dicens. Rugit leonis. & uocē
leone & dentes catulorū leonū contri-
ti sunt. Quid enī rugitū leonis ap-
pellat. nisi ut paulo ante p̄missimus
seueritate uiri. Quid uocē leone.
nisi loquacitate coniugis. Quid dentes
catulorum leonū. nisi edacitate pro-
lis. Quia enī filii conuiuantes extan-
ti sunt. dentium expressione signant.
Quę cuncta dū contrita eliphaz rigidus
exultat. quasi iure dāpnata denunciat.
Cuius adhuc duriciā increpationis inge-
minat. cū sub iungit. Ligris perit.
eo qđ n̄ habet p̄dā. & catuli leonum
dissipati sunt. Quę enī tigridis nomine

nisi beati iob nota uarietas signat. uel as
persu maculis simulationis. Omnis itaque
simulator in eo qd uideri rectus appetit.
mundu se poma n ostendit. quia dum
uirtutes quasda phipocrisin assumit. &
occulte semetipsu uicis subicit. quoda
latentia uicia repente infaciem erumpunt.
& sup ducte simulationis quasi uisionis
corum examaratione sua uariu ostendunt.
ut pleruq; miru sit. cur homo qui tantis
uirtutib; pollere cernit. etiam ta repro
bis acibus inquinat. Sed nimiru omis
hipocrita tigris e. quia du mundus eo
lor desimulatione ducit. uicioz ingre
dine int rumpente uariat. Sepe eni du
decastitatis mundicia extollit. sorde aua
ricie fedat. Sepe du de uirtute largi
tatis speciosus ostendit. luxuriz maculis
inquinat. Sepe du castitatis atq; lar
guatatis decore uestit. uelut ex celo iusti
cie crudelitatis atrocitate fuscatur. Sepe
largitate. castitate. pietate. & pulchra
uisione induit. sed inter fusa obscurita
te supbis notat. Sicq; fit. ut int mix
tis uicis du mundu in se speciem hipo
crita n ostendit. quasi unu coloz tigris
habere nequaqua possit. Quis uidelicet
tigris rapit pda. quia humani sibi fauo
ris usurpat glam. Qui eni rapta lau
de extollit. quasi pda faciat. Bene aut
hipocritaru laus. pda dr. Ireda quip
pe e. cu aliena uident auferunt. Omis
aut hipocrita quia unu iusticie simulans.

istoru sibi lau de arripit. alienu e psec lo
to qd tollit. Eliphaz itaq; quia beati iob
incoloritatis sue tempora laudanda egisse
cognouit. percussione subsequente hec illum
phipocrisin tenuisse credidit dicens; Tigris peri
it. eo qd non haberet pda; Ac si apte dicat; Va
rietas tue simulationis extincta e. quia & adula
tione laudis ablata. etia tua hipoerisis pda non
habet. quia percussa diuinit humanis fauoribus
carce. Translatione aut septuaginta interp
tu nequaqua dicit tigris. sed mirmicoleon pe
rit. eo qd n haberet pda; Mirmicoleon quip
ualde pe paru e animal formicis aduersu. qd se sub
pulvere abscondit. & formicas frumta gestan
tes interficit. int sectasq; esumit. Mirmico
leon aut. latine dicit formicarum leo. uel cer
te expressius formica parit & leo. Recto aut
leo & formica nominat. quia siue uolatilibus
seu quilibet alus minutis animalibus formi
ca est. ipse aut formicis leo. has eni quasi leo
deuorat. sed ab aliis quasi formica deuorat. Cu
igit eliphaz dicit. mirmicoleon perit. qd in
beato iob sub mirmicoleonis nomine. nisi pa
uore & audacia reprehendit. Ac si ei apte dicat;
Non iniuste percussus es. quia contra erectos
timidus. etra subditos audax fuisti; Ac si apte
dicat. Contra astutos te formido pressit. con
tra simplices temeritas inflauit; Sed pda
ia mirmicoleon n habet. quia timida tua
elatio du uerberibus pmit. ab aliena lesione
phibet. Sed quia amicos beati iob hereticoz
tenere speciem dixim. urget necessario
ut hec eade uerba eliphaz quomodo etia

95
capite sentienda sint memem. Rugit leonem.
& uox leonem. & dentes catulorum leonum contri-
ta sunt. Quia natura unius cuiusque rei ex
diuersitate componitur. in sacro eloquio prem qua-
libet licite diuersa figurantur. Habet quippe leo
uirtutem. habet & seueritatem. Viriute ergo domini.
seueritatem diaboli signat. Hinc enim de domino dicitur.
Sicut leo de tribu iuda. radix dauid. Hinc de
diabolo scriptum est. Aduersarius uir sicut leo
rugiens circum querens quem deuoret. Leonem
autem nomine. aliquando sancta ecclesia. aliquan-
do babilonia designatur. Pro eo enim quod contra
aduersa audax est. leena ecclesia dicitur. sicut
eiusdem beati iob uocibus approbat. qui de-
relieta ab ecclesia iudea indicans ait. Hinc alii
cauerunt eam filii istorum. nec pertransibit
per eam leena. Aliquando leonem uero nomi-
ne huius mundi ciuitas. id est babilonia ex-
primitur. que contra uitam innocentium immanitate
crudelitatis effrenatur. Que antiquo hosti
quasi seuerissimo leoni sociata. per se per sua-
sionem eius semina cepit. & reprobos ex se filios
ad similitudinem illius quasi crudeles catu-
los gignit. Catuli autem leonum sunt. quilibet
reprobi ad iniquam uitam malignorum spirituum erro-
re generati. Qui & simul omnes uniuersam
mundi ciuitatem quam perditionem babiloniam
faciunt. & tamen idem singuli babiloniam fi-
lii quasi non leena sed leonem catuli uocantur.
Sic enim non tota simul ecclesia dicitur. filii autem
non. sed quisque singuli memorantur. ita &
filii babiloniam singuli quisque reproborum. &
eadem babilonia simul reprobi omnes uocantur.

Sed sancti uiri quoad in hac uita sunt. semper
ipsos sollicita circumspectione custodiunt.
ne leo circumiens insidiando surripiat.
idem antiquus hostis sub aliqua imagi-
ne uirtutis occidat. ne leonem uox au-
ribus obstrepat. id est ne babiloniam
gloria sensum ab amore patrie celestis auer-
tat. ne catulorum dentes mordeant. id
est ne reproborum persuasio in corde conuales-
cat. At contra heretici iam quasi deseri-
tate securi sunt. quia uitae suae me-
ritis cuncta se superasse suspiciantur.
Unde & uerum dicitur. Rugit leonem
& uox leonem. & dentes catulorum leonum
contrita sunt. Ac si apte diceretur.
Hos ideo nullis flagellis atterimus. quia
& uirtute antiqui hostis. & cupiditate
terrene glorie. & persuasiones re-
proborum omnium uitae meritis superan-
do calcamus. Unde & adhuc sub dicitur.
Tigris perit. eo quod non habere perditionem.
& catuli leonum dissipati sunt. Hunc
uocabulo tigris repetit. quem leo-
nis appellatione signauit. Satan
quippe & propter crudelitatem leo
dicitur. & propter multiformis astu-
tiam uarietatem. non incongrue tigris
uocatur. Modo enim se sicut est perditus
humanis sensibus obicit. modo quasi
angelum lucis ostendit. Modo stul-
torum mentes blanchendo persuadere.
modo ad culpam terrendo perahit.
Modo suadere uicia apte nititur.

n

modo suis suggestionibus sub virtutis specie palliat. Hec itaque belua que tanta uarietate respergitur iure tigris uocatur. Que apud septuaginta interpretes ut patet facti sumus. mirmicoleon dicitur. Quod in deliciis animal absconsu puluere formicas ut diximus frumta gestantes interficiunt. quia nimirum apostata angelis interitales de celo peccatis. iustorum meritis que bonorum sibi operum refectionem preparant. in ipso actionis itinere obside. Cuiusmodi has per insidias superat. quasi formicas frumta gestantes impulsus necat. Recte autem mirmicoleon. id est formica & leo dicitur. Formicis enim ut diximus leo est uolatilibus formica. quia nimirum antiquus hostis sicut contra e sentientes fortis est. ita contra resistentes debilis. Si enim eius suggestionibus assensus prebetur. quasi leo tolerari nequaquam potest. Si autem resistit. quasi formica atteritur. Alius ergo leo est. alius formica. quia crudelitate illius carnales merces uix tolerant. spirituales uero infirmitate illius pede uirtutis calcant. Heretici igitur quia desertis presumptione superbiunt. quasi exultantes dicunt. Mirmicoleon uel certe tigris perit. eo quod non habere preda. Ac si aperte dicant. Vetus tuus aduersarius in nobis preda non habet. quia quantum ad nostra studia iam uictus iacet. Idcirco autem mirmicoleonis appellatione uel tigris repetitur.

n

quia iam conterritus leonis rugitus fuerat designatus. quia quicquid per gaudium dicitur. sepe replicat. Voces quippe ingemunt animi cum exultat. Unde & ueraci leticia psalmista crebro repetit. hoc quod se exauditu eo cognouit dicens. Exaudiuit dominus uocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meam. dominus orationem meam assumpsit. Sed se uiri cum de quibusdam se uicinis ereptos hilarescunt. magno metu se etiam in ipsa exultatione concutunt. quia & si iam decuribus procella tempestatis erepti sunt. esse se tam adhuc in incertitudine maris dubius fluctibus sciunt. & sic spe exultant. ut pauore trepidant. sic pauore trepidant. ut spei fiducia exultant. Unde per eundem psalmistam dicitur. Seruato domino in timore. & exultate ei cum tremore. At contra hi qui desperare scitatis intumescunt. cum unum quodlibet uicium superant. mox mentem insubiam erigunt. & quasi de uitae perfectione gloriantur. & pro eo quod fortasse semel a periculo tempestatis erepti sunt. iam quia in mare nauigent obliuiscunt. magis nos se in omnibus estimant. & uicisse se antiquum aduersarium fundit putant. In fra se cunctos respiciunt. quia se per sapientiam transcendere omnes arbitrantur. Unde & subdit. Porro ad me dicitur est uerbum absconditum. Uerbum absconditum heretici audire se simulant. ut auditorum mentibus quandam predicationis fugerentiam obducant. Unde & latent predicant. quantum eorum predicatione tanto se. quanto & occulta uideant. Comune autem sententiam habere refugiunt. ne ceteris aequales

Psalm.

Psalm.

estiment; Et quedam noua semp exquirunt. que
du alii nesciunt. apud imperitoru mtes ipsi de
scientie singularitate gloriantur. Quia ut dixim
occulta insinuant. quia scilicet ut mira osten
dere ualeant. hanc se latent pcepisse confirmant;

Salomon

Unde apud salomone hereticoru speciem mu
lier tenens. dicit; Aque furtiue dulciores
sunt. & panis absconditus suauior; Unde hic
quoq; subdit; Et quasi furtiue auris mea
suscepit uenas susurru ei; furtiue susurru
ei uenas papiunt. quia socialis scientie gram
deserentes. adhuc nequaquam p hostiu ingre
diunt. dno attestante qui ait; Qui n intrat
postum in ouile. sed ascendit aliunde. ille e
fur & latro; Venas itaq; susurru diuini fur
tue suscipit. qui ad papienda uirtutis eius
noticia. deserto publico pdicationis hostio.
prauis intelligentie rimas querit; Quia
uero fur & latro qui intrat aliunde. tene
bras diligit. & claritate luminis phorrescit.
recte subiungit; Inhorrore uisionis noctur
ne. quando solae sopor occupare homines;

s

s

Euang

Sepe heretici du altiora dicere conant ipsi
sibi testes sunt. quia que pferunt uera non
sunt. Innocturna quippe uisione. dubie
cernit. Rimas ergo susurru in pauore noe
turne uisionis se pcepisse asserunt. quia
ut ea que docent alta aliis ostendant. uix
ea se capere posse denunciant. Sed hinc col
legendu e. quomodo audientib? certa ee po
terunt. que ipsi dubie uiderunt. Maro igit
ordine eu alta loquentes pfluunt. in pate
factione stulticie ipsi suis altitudinis uocab?

s

s

s

s

s

ligant; Quantu uero de singularitate
sapientie eleuant ostendit. cu ptinus sibi
inferet. Quando sola sopor occupare ho
mnes. Ac si ab hereticis apte diceret;
Cu homines inferius dormiunt. nos adp
cipienda supna uigilam. quia ea nobis
nota sunt. adque uidelicet cognoscen
da ceteroru hominu corda torpentia
n assurgunt. Ac si apertis dicant. In qb
intelligentia ma se erigit. reliquor
hominu sensus dormit; Non nuaqua
uero eu hoc despici ab auditore cspi
ciunt. semet ipsos simulant timere
qd dicunt; Unde subdit; Lauor
tenuit me & tremor. & omia ossa mea.
perrita sunt; Quia eni de doctrina
sue altitudine miri uideri appetunt.
quasi ptimescunt que fingunt. & cu
minoris laboris sit audire qua dicere.
adea pferenda audaces sunt que sci
licet astruunt. que ipsi uix audire
potuerunt. Unde adhuc subdit; Et
cu sps me p sence transire. inhorro
runt pili carnis mee; Stetit quida
cuius n agnoscebam uultu. Ut me
phenabilia se cognouisse indicent. n
stetisse. sed transisse cora se spm nar
rant. & uultu se uidisse incognitu
simulant. ut ee sibi cognitum quod
ab humana mente cognosci n ualae
ostendant. Vbi & adhuc subdit;
Imago cora oculis meis. & uoce quasi
auris lenis audiu. Sepe heretici

dm̄ sibi imaginatū fingunt. quē intueri
spūalit̄ nequeunt. eiq; uocē quasi aure
lenis audire se p̄hibent. quia ad secreta
illius cognoscenda quasi cē se ceteris fa
miliariis gaudent. Non enī ea docent
quę dī publice loquūt̄. sed quę eorum
aure quasi latent̄ aspirant̄. Hęc igitur
dicim̄. ut quid sub hereticę specie meli
phaz sermonib; sciendū sit intem̄.
Sed quia amici beati iob tanta uiri amici
n̄ erant. nisi manifeste aliquid ex uerita
te didicissent. qui quāuis insententis
correctionis erant. in ueritatis tamen
cognitione n̄ intoto titubant. Hęc
eadē paulo superius uerba replicemus.
ut subtilius discernam̄. quomodo ea quę
de p̄ceptione ueritatis dicunt̄. a recte
sentientibus p̄ferri ueracit̄ possunt.
Non nūquā uero heretici uera quędā
& sublimia loquunt̄. n̄ quo hęc diuinit̄
ipsi p̄cipiunt. sed quo ex sēḡ ecclesie
intentione didicerunt. neq; hęc ad
p̄fectū cōscientię. sed ad scientię offen
tationē trahunt. Vnde fit plerūq;
ut alia sciendo dicant. sed inuendo quę
dicunt nesciant. Siue igit̄ ex hereti
cę specie. uidelicet n̄ uitā scientię
sed uerba tenentū. seu certe ex p̄sona
amicę beati iob qui de cognitione
ueritatis potuerunt p̄cul dubio p̄cipi
endo experiri. qđ studuerūt discendo
eloqui. hęc eadē quę transcurramus
subtilius dictā differant. ut dū sollicitē

eliphaz sermo discutat̄. quante scientię fuerit
demonstret̄. quāuis in eadē scientia humilitatē
n̄ tenuit. qui cōmune bonū sibi specialiter
arrogauit. At nāq;. Porro ad me dictū ē uer
bū absconditū. Verbū quippe absconditum
inuisibilis filius uocat̄. de quo iohannes ait. In
principio erat uerbū. Qđ ipse quoq; abscon
ditū insinuat. dū subiungit. Et uerbū erat
apud dm̄. & dī erat uerbū. Sed hoc uerbū
absconditū electōr̄ m̄tib; dī. cū potestas uiri
genti filii credentib; manifestat̄. Potest etiā
p̄ uerbū absconditū. allocutio intem̄ aspirati
onis intelligi. de qua iohannes dicit. Vnctio
ei docet nos de om̄ib;. Quę nimirū aspiratio
humanā m̄tē cōtingendo subleuat. & tēpora
les cogitationes deprimens. ḡm̄is hanc deside
riis instāmat. ut nihil ei iā nisi quę sup̄na
sunt libeat. & cuncta quę inferius de humana
p̄strepunt corruptione contēpnat. Abscon
ditū ergo uerbū audire ē. locutionē sc̄i sp̄s
corde cōcipere. Quę p̄fecto sc̄i n̄ potest.
nisi a quo haberi potest. Vnde & ueritatis uo
ce de hac abscondita locutione dī. Ego roga
bo pat̄rē & aliū paraclitū dabit̄ uobis. ut maneat
uobiscū in ḡm̄nū sp̄m ueritatis. quē mundus n̄
potest accipere. Sic enī isdē paraclit̄. id est
post mediatoris abscessū alius humani gene
ris cōsolator in sem̄ & ipso inuisibilis ē. ita om̄nē
quē repleuerit. ad desideranda inuisibilia ac
cendit. Et qm̄ mundana corda sola inuisibilia
diligunt. hunc mundus n̄ accipit. quia ad
diligenda inuisibilia n̄ assurgit. Seculares
& enī m̄tes quando se foras p̄ desideria dilant.

Evang

Evang

sp̄i sc̄i

tanto adreceptionē illius sinū cordis angustant,
 Et qm̄ ualde inhumano genere pauci sunt. qui
 ad desideriorū carnalū sordē purgati. ad p̄cep
 tionē sp̄i sc̄i ipsa hac purgatione dilatent. uer
 bū hoc absconditū dicit. quia illud a quibusdā
 p̄culdubio in corde p̄cipit. qđ amaxima homi
 nū parte nescit. Vel certe hęc ipsa afflacio
 sc̄i sp̄i uerbum absconditū dicit. quia sentari
 potest. sed strepitu locutionis exprimi n̄ po
 test. Cū igit̄ diuina aspiratio sine strepitu men
 tē subleuat. uerbum absconditū audit. quia ser
 mo sp̄i in aure cordis silentē sonat. Unde & sub
 dit. Et quasi furtiue suscepit auris mea ue
 nas susurru ei. Venas sup̄ni susurru auris
 cordis furtiue suscipit. quia subtilitatē locu
 tionis intus afflata mens & rapta & occulte
 cognoscit. Hic enī se ab exteriorib̄ desideris
 abscondat. intēna n̄ penetrat. Et occultat aut̄
 ut audiat. & audit ut occultet. quia & sub
 tracta ausibilibus inuisibilia c̄spicit. & re
 pleta inuisibilib̄. inuisibilia p̄fecte c̄tēp̄nit.
 Notandū uero qđ n̄ ait. qđ furtiue suscepit
 auris mea susurru ei. sed uenas susurru ei.
 Susurruū quippe occulta uerbi ē. hęc ipsa lo
 cutio aspirationis intus. Venę aut̄ su
 surru ei. dñr̄ causarū origines. quib̄ hęc
 ipsa aspiratio adm̄tē ducit. Quasi enī ue
 nas susurru sui aperit. cū nobis d̄s latent̄
 insinuat. quib̄ modis adm̄tē intellegentis
 aure uent. Aliquando enī nos amore. ali
 quando t̄rore c̄pungit. Aliquando p̄sen
 tia quā nulla sint ostendit. & ad p̄t̄na dili
 genda desiderū erigit. Aliquando prius

eterna indicat. ut post tēporalia uiles
 cant. Aliquando nr̄a nobis mala ape
 rit. & ad hoc nos usq; ut alienis etiā malis
 dolcam̄ extendit. Aliquando aliena mala
 nr̄is obitab̄ obicit. & conpunctos mirabi
 lit̄ anīa prauitate nos corrigit. Venas
 itaq; diuini susurru furtiue audire ē.
 occultos diuine aspirationis modos te
 nuit̄ & latent̄ agnoscere. Quāuis adhuc
 uel susurruū uel uenas susurru intel
 legere alit̄ possim̄. Qui enī susurrat.
 occulte loquit̄. & uocē n̄ exprimit.
 sed imitat̄. Hos igit̄ quo usq; carnis cor
 ruptione p̄m̄m̄. nullomodo claritate
 diuine potentis sic in se in cōmutabi
 lis manē uidem̄. quia acies infirmita
 tis nr̄e n̄ sustinet. hoc qđ decī c̄t̄nita
 tis radio sup̄ nos intolerabilē fulgē.
 Cū ergo se nobis om̄ps d̄s p̄mas c̄tēpla
 tionis indicat. nequaquā nobis loquit̄
 sed susurrat. quia & si plene se n̄ inu
 mat. quiddā dese humane m̄ti mani
 festat. Tunc aut̄ nequaquā iā susur
 rat sed loquit̄. cū ei nobis species cer
 ta reuelatur. hinc ē enī qđ in euan
 gelio ueritas dicit. Palā de patre annun
 tiabo uobis. Hinc iohannes ait. Si
 debim̄ eū sicuti ē. Hinc paulus dicit.
 Tunc cognoseam. sic & cognit̄ sum.
 Hunc aut̄ diuinū susurruū tot ad nos
 uenas habē. quot creatis operibus ip
 sa diuinitas p̄sidē. Dū enī que sunt
 cuncta creata cernim̄. in creatoris am̄ratione

Evang
 iohannes
 Paul

subleuam. Hā sicut aqua lenit fluens rima
ta puenas querit ut auget. tantoq; se
uastius fundit. quanto uenas aptiores
inuenit. ita nos dū studiose diuinita
tis noticiā ex creaturę ei consideratione
colligim. quasi susurru ad nos uenas
illius aperim. quia p hoc qđ factū cer
nim. uirtutē creatoris ammiram. & per
ea que sunt in publico. illud ad nos emā
nat. qđ late in occulto. Quasi enī per
quendā ad nos fontē erūpit. dum con
sideranda nobis sua opera ostendit. Quo
semēpsū ut cūq; indiat. dū quā sit in
conphensibilis manifestat. Quia igit
ēsiderare eum digne n̄ possum. n̄ ei uo
cē. sed uix susurru audim. Et quia ple
ne ppendere neq; ipsa que sunt cre
ata sufficim. recte dicit. Quasi fur
tine suscepti auris mea uenas susur
ru ei. Proiecti quippe a paradisi gau
dii & ceteratis pena multati. uix susur
ru uenas apprehendim. quia ipsa quoq;
mira eius opera raptim tenuiterq; pen
sam. Sciendū uero est. quia quanto
uirtutē illius mens subleuata ēside
rat. tanto ei rectitudine repressa for
midat. Unde & recte subdit. Inhor
rore uisionis nocturnę. Horror noc
turnę uisionis ē. pavor occultę cōtēpla
cionis. Humana & enī mens quo altius
se eleuat. atq; que sunt etna cōsiderat.
eo de factis tēporalibus grauius treme
facta formidat. quia tanto se reauerus

cernit. quanto se ab illo lumine discrepasse qđ
sup se intēmicat cōspicit. Sicq; fit ut illumina
ta plus metuat. quia magis aspiciat aueritatis
regula p̄ quanta discordat. eaq; ^{grauis} formidine su
us ipse puet quaciat. que prius quasi securi
us nihil uidebat. Quāuis quanta labę uirtu
te p̄fecerit. n̄ iā manifestū aliquid de tēnita
te cōphendit. sed adhuc sub euidā caligine
imagine cōspicit. Unde & hęc eadē nocturna
uisio dicit. In nocte quippe sic & superius dicit
m̄ dubie. in die autē cōstantē uidem. Quia igit
ad cōtēplandū intēni solis radiū nubes sese n̄
corruptionis intē fert. nec ad infirmos mentis
n̄ oculos illud sicut ē in cōmutabile limen
erūpit. adhuc dū quasi in nocturna uisione
cernim. cū p̄culdubio sub incerta cōtēplati
one caligam. Sed quāuis extremū de illo aliquid
mens cōcepit. in cōsideratione tamē ei magni
tudinis inhorrescit. & magis metuit. quia
ipsis cōtēplationis ei uestigis se impare sentit.
atq; ad se relapsa cū artius diligit. cui mirā
dulcedinē ferre n̄ ualens. uix hanc sub incer
ta uisione gustauit. Sed quia adhuc subleua
tionis culm̄ minime pangit. nisi prius desi
derio carnaliū inportune p̄strepens turba
reprimat. recte subiungit. Quando solē
sopor occupare homines. Quisquis ea que
mundi sunt agere appetit. quasi uigilat.
Quisq; uero intēnā quietē querens huius mun
di strepitū fugit. uelut obdormit. Sed
prius sciendū ē. quia in scriptura sacra figu
rate positus. tribus modis somni accipit. Aliquan
do enī somno mors carnis. aliquando torpor

Quod mot
sōmni intelligit

neglegentia. aliquando uero exprimitur calcat
 terrenis desideriis quies uitae. Somni namque uel
 dormitionis nomine mors carnis intamatur.
 sicut paulus ait. Nolumus uos fratres ignorare de dor-
 mitionibus. Et paulo post. Ita et deus eos qui dor-
 mient. primum adducet cum eo. Somno rursus
 torpor neglegentiae designatur. sicut ab eodem
 paulo dicitur. Hora est iam nos de somno surgere.
 Et rursum. Inuigilate iusti. et nolite peccare;
 Somno quoque calcat carnis desideriis quies
 uitae figuratur. sicut sponsae uoce in cantico can-
 tico dicitur. Ego dormio. et cor meum uigilat. Quia
 uidelicet sancta mens quo se a streptu temporalis
 concupiscentiae exprimit. eo uerius interna cog-
 noscit. et tanto alacrius ad intima uigilat.
 quanto se ab exteriori inquietudine occultat.
 Quod bene iacob in itinere dormientem figuratur. qui
 dum ad caput lapide posuit. et obdormiuit. a ter-
 ra scilicet caelo inherente. in uicium seculi dominum. as-
 cendentes quoque et descendentes angelos uidit.
 In itinere quippe dormire est in hoc praesentis uitae
 transitu. a terrenis temporalium amore qui escere.
 In itinere dormire est in diuinum labentium cursu.
 ab appetitu uisibilium mentis oculos claudere.
 Quos prius hominibus seductor aperuit. quod dicitur. Scit
 enim deus. quod in quo cumque die comederitis ex eo. ape-
 riantur oculi uestri. Unde et paulo post subditur. Tulit
 quoque de fructu illius et comedit. et dedit uiro
 suo. Qui comedit. et aperti sunt oculi ab eo. Cul-
 pa quippe oculos concupiscentiae aperuit. quos
 innocentia clausos tenebat. Angelos uero ascen-
 dentes et descendentes cernere est. ciues supernae
 patrie contemplari. uel quanto amore auctori

suo super semetipsos inherant. uel quanta
 et passione caritatis nostris infirmitatibus con-
 descendant. Et notandum ualde est. quod
 ille dormiens angelos respicit. qui in lapi-
 de caput ponit. Quia nimirum ipse ab
 exterioribus operibus cessans. interna pene-
 trat. qui intenta mente quod principale
 est hominis. imitatione sui repletoris
 obseruat. Caput quippe in lapide pone-
 re est. mente christo inherere. Qui enim ap-
 sentis uitae actione remoti sunt. sed ad
 superna nullo amore rapiuntur. dormi-
 re possunt. sed uidere angelos neque-
 unt. quia caput in lapide tenere con-
 temperant. Sunt namque nonnulli. qui mun-
 di quidem actiones fugiunt. sed nullis
 uirtutibus exercentur. hi nimirum torpo-
 re non studio dormiunt. et idcirco inter-
 na non conspiciunt. quia non in lapide sed
 in terra caput posuerunt. Quibus ple-
 rumque contingit. ut quanto securius ab ex-
 ternis actibus cessant. tanto lacius in-
 mundi in se cogitationis strepitum
 pacis congerant. Unde sub iudeis
 specie prophetae. torpens ocio anima
 deflet cum dicitur. Uiderunt eam hostes.
 et deriserunt sabbata eius. Praecepto et
 enim legis. ab exteriori opere in sabba-
 to cessat. hostes ergo sabbata uiden-
 tes irident. cum maligni spiritus ipsa ua-
 cationis oia. a cogitationes illicitas
 pertrahunt. ut unaquaeque anima quo
 remota ab externis actionibus deseruire

n

Pheta

Paul

Paul

Comica can-
teorum

De iacob
dormiente

De genesi

n

Lanerat

credit. eo magis eorum tyrannidi illicita
cogitando famulet. Sed autem uiri quia
mundi operibus non torpore sed uirtute
sopunt. laboriosius dormiunt. quam
uigilare potuerunt. quia meo quod actiones
huius seti deserentes superant. robus
to conflictu cotidie cum semetipsis pug
nari. ne mens per negligentiam torpeat.
ne subacta oculo ad desideria immun
da frigescat. ne in ipsis bonis operibus
plus iusto inferuat. ne sub discretio
nis specie sibi in parte pariendo aspectio
ne languescat. Agit hoc. et abbius
mundi inquieta cupiditate sepe
net subtrahit. ac terrenarum actionum
strepitum deserit. et quietis studium
uirtutibus intentis uigilans dormit.
Hec enim ad contemplanda interna perducit.
nisi ab his que exterius implicat stu
diosa subtrahat. Hinc est enim quod per se
m et ipsam ueritas dicit. Homo potest
duobus dominis seruire. Hinc paulus ait.
Homo militans domino implicat se negociis
seularibus. ut ei placeat. cui se probat.
Hinc per prophetam dominus ammonens dicit. Yaca
te et uidete. quoniam ego sum deus. Quia igitur
nequaquam notitia interna conspiciunt. nisi
si ab externa implicatione cesset. recte
nunc uerbi abscondita et diuini susur
ru tempore exprimit. cum dicit. In horro
re uisionis nocturne. quando solae
sopor occupare homines. Quia nimi
rum mens nostra nullomodo adiuu uirtutem

contemplationis rapit. nisi studiose prius a terrenorum
desideriorum tumultu sopiat. Sed humani animus
quodam suae contemplationis machina subleuat. quo
supra altiora conspiciunt. eo in semetipso terribilius con
tremescit. Unde et apte subdit. Lauor tenuit me
extremor. omnia ossa mea perterrita sunt. Quod
postea nisi fortia acta signaret. De quibus propheta
tam dicit. Dominus custodit omnia ossa mea. Et sepe
ea quae agunt homines et alicuius momenti esti
mant. quia distractionis intus quam sit subtile
iudicium ignorant. Sed cum per contemplationem rap
ti supra conspiciunt. ab ipsa aliquomodo presump
tionis suae securitate liquefiunt. et tanto magis
indiuino conspectu trepidant. quanto nec bona
sua digna eius examini quae conspiciunt pensant.
Hinc est enim quod is qui fortia operando profecerat.
per spiritum subleuatus clamabat. Omnia ossa mea di
cent. domine quis similis tibi. Ac si diceret. Carnes
meae uerbum non habent. quia infirma mea apud
te fundit silent. Ossa autem mea tuae magnitudi
dinis laudem dicant. quia ipsa quoque quae te in me
fortia creduli tua consideratione circumferunt. hinc
est enim quod manue uiso angelo perterritus dicit.
Morte morietur. quia uidi dominum. Quae uxor
per angulum consolatur dicens. Si dominus nos uelle occidere.
demanibus nostris holocaustum et libamina non suscepisset.
Quod est autem quod ad uisionem angeli uir fuit timidus.
et mulier audax. nisi quod nobis quocumque celestia
demonstrant. spiritus quidem pauore se conuertit.
sed tamen spes presumit. Unde namque spes ad ma
iora audenda se erigit. unde turbat spiritus. quia
ea quae supra sunt prior uidet. Quia igitur
cum aliorum secretorum celestium subleuata mens

Pat.

Pat.

Demanibus
et demanibus

Euang

Laub

Psalm

conspicit. cuncta humanarū uirium soliditas ē
 tremisset. recte dicitur. *Lauor tenuit me & tre-*
mor. & omnia ossa mea p̄territa sunt. Ac si aper-
 te diceret. Subtilitatis intus archana p̄cipi-
 ens. unde me apud me forte credidi. ante con-
 spectū iudicis inde traibam. Distractionē quip-
 pe diuine iusticie cōtemplantes. etiā de ipsi operibus
 iure p̄mesum. que nos fortia. egisse putabamus.
 Ducta nāq. ad intēnā regulā nrā rectitudo. si dis-
 trictū iudiciū inuenit. multis tortitudinū
 suarū sinibus intēnā rectitudinē impingit.
 Unde paulus bene cū & uirtutū ossa se habere ter-
 nere. & tam sub districto examine hęc eadem
 eius ossa trepidarent. ait. *Mibi p̄minimo est*
ut a uobis iudicet. aut ab humano die. sed neq.
me ipsū iudico. Nihil enī mihi conscius sum.
 Sed quia auditas uenis diuini susurrū hęc eadē
 ei ossa tremuerunt. adiunxit ilico. *Sed non*
in hoc iustificat' sū. Qui aut iudicat me dñs
 est. Ac si diceret. Et recta egisse me recolo. &
 tam demeritis n̄ p̄sumo. quia ad eus exami-
 ta nrā ductū. sub quo nrę fortitudinis ossa
 turbant'. Sed cū mens in cōtēplatione sus-
 pendit'. cū carnis angustias superans. p̄specula-
 tionis uim delibertate aliquid intus securita-
 tis rimat'. stare diu sup semē ipsā n̄ potest.
 quia & si hanc sp̄s ad summa euehit. caro tamen
 ipso adhuc corruptionis sue pondere deorsū
 p̄mit'. Unde & subdit'. *Et cū sp̄s me p̄sente*
transiret. inhorruerunt pili carnis mee. Ho-
 bis p̄sentibus spiritus transit. quando inuisi-
 bilia cognoscim'. & tam hęc n̄ solide. sed rapti
 uidem'. Hęc enī in suauitate cōtēplationis

Paul

intus diu mens figit'. quia ad semē
 ipsam ipsa immensitate luminis reuerbe-
 rata reuocit'. Cūq. intēnā dulcedinem
 degustat. amore estuat. ire sup semē ip-
 sā nitit'. sed ad infirmitatis sue tenebras
 fracta relabit'. & magna uirtute p̄fici-
 ens uidet. quia uidere n̄ possē hoc qd
 ardentē diligit. nec tam ardentē dilige-
 re. nisi aliquaten' uideret. Non ergo
 stat. sed transit sp̄s. quia supnā lucem
 nrā nobis cōtēplatio & inhiantibus
 aperit. & max infirmitatib' abscondit.
 Et quia in hac uita quantā libet quis uir-
 tute p̄fecerit. adhuc tam corruptionis
 sue stimulu sentit. corp' quippe qd
 corruptū aggrauat animā. & deprimit
 tēna habitatio sensū multa cogitantē.
 Recte subdit'. *Inhorruerunt pili carnis*
meę. Pili & enī carnis sunt. que libet
 supflua humanę corruptionis. Pili car-
 nis sunt. utq. ueteris cogitationes.
 Quas sic ante incidim'. ut de amissione
 earū nullo dolore fatigem'. Bene aut
 p̄ moysen dicit'. *Leuitate radant omēs*
pilos carnis sue. Leuita quippe. assūp-
 tus uocit'. Oportet ergo leuitas omēs
 pilos carnis sue radere. quia is qui
 in obsequiis diuinis assumit'. debet
 ante dī oculos acunctis carnis cogita-
 tionib' mundus apparere. Non illi-
 citas cogitationes mens p̄ferat. & pul-
 chra anime speciem quasi pilis fruc-
 tificanti' deformē reddat. Sed

Moytes

quantā libet ut dixim⁹ quēpiā uirtus scē
conuersationis euecert. adhuc tamen
ei deueuitate uirt⁹ nascit⁹ qd̄ toleret⁹.
Unde & ipsi leuitarū pili radi p̄cepti sunt.
n̄ euelli. Radis & enī pilis in carne radi
cel remanent. & crescunt iterū ut reci
dant. Quia magno quidē studio super
flue cogitationes amputandę sunt. sed
tam amputari fundit⁹ nequaquā possunt.
Semp̄ enī caro sup̄flua generat. quę sep̄.
sp̄si ferro sollicitudinis recidat. Sed ta
m̄ hęc in nobis tunc subtilius cōspicimus.
cū speculationis alta penetram⁹. Unde
recte nunc dī. Cū sp̄s me p̄sentē tran
sire. in horruerunt pili carnis meę. Hu
mana & enī mens in cōtēplationis arce
subleuata. tanto semetipsā durius de
sup̄fluis cruciat⁹. quanto in imis sub
tile conspiciet eē qd̄ amat. & cū pul
chrū intuet⁹ hoc qd̄ sup̄ se appetit⁹.
districte iudicat. quicquid⁹ in se infir
mū prius tranquille tolerabat. Tran
seunte ergo sp̄u. pili p̄tamescunt. quia
ante conpunctionis uim. cogitationes
sup̄flue fugiunt⁹. ut nihil fluxum.
nihil iā remissū libeat. quia afflictā
mētē etiā cōtra semetipsā uisitacionis
uim seueritas inflamat. Cūq; hoc
qd̄ in corde illicitū nascit⁹. cōtinua dis
trictione reserat⁹. fit plerūq; ut ue
getata mens paulo lacius radio sup̄
speculationis inherat. & pene figat
sp̄m qui transiebat. Hęc tam̄ hęc ipsa

contēplationis mora diuinitatis uim plene ape
rit⁹. quia ei⁹ immensitas humanas uires auctas
subleuatasq; transcendit. Unde bene subdit⁹.
Stetit quidā. cui n̄ agnoscebā uultū. Quidā
nāq; n̄ dicim⁹. nisi de eo utiq; quē exprimere
aut nolim⁹. aut n̄ ualem⁹. Sed q̄ m̄te hoc lo
co dicit⁹ quidā. uidelicet. exponens cū p̄tā sub
infert⁹. Cui n̄ agnoscebā uultū. Humana
quippe anima primorū hominū uicio. a para
disi gaudis expulsa. lucē inuisibilitū p̄didit.
& totā se in amore uisibilitū fudit. tantoq; ab
intēna speculatione cecata ē. quanto foras
deformit⁹ sparsa. Unde fit ut nulla noue
rit⁹. nisi ea quę corporeis oculis. ut ita dixe
rim palpando cognoscit. Homo enī qui si
p̄ceptū seruare uoluisset. etiā carne sp̄ualis
ficturus fuerat. peccando factus ē etiā m̄te
carnalis. ut sola cogitōe quę ad animū p̄ma
gines corporū trahit. Corp⁹ quippe ē. celi.
terre. aquarū. animalū. cunctarūq; rerū
uisibilitū quas indefinētē intuet⁹. In quib⁹
dū totā se delectata mens p̄tē. ab interne
intellegentię subtilitate grossescit. Et q̄
iā erigere ad sūma se n̄ ualeat. in his infir
ma libertū uicē. Cū uero miris conatib⁹
ab his exurgere nitit⁹. magnū ualde est
si ad cognitionē suā repressa corporali
specie anima p̄ducat⁹. ut semetipsā sine cor
porā imagine cogitē. & cogitando se uia
sibi usq; ad desiderandā cōtēplationis substantiā
parē. hoc igit⁹ modo quasi quādam scalam
imaginē sibi exhibet semetipsā. p̄ quam
ab exteriorib⁹ ascendendo in se transeat.

& a se in auctore tendat. Cui enim corporea ima-
 gines deserit? in semetipsa mens ueniens n̄ mo-
 dieu ascendit. Sed quauis incorporea
 sit anima? quia tam corpori inheret. ex ip-
 sa sui qualitate localis cognoscit. que carna-
 li loco retinet. Que dū obliuiscit sorta.
 cognoscit incognita? meminit obliuioni
 mandata. hilarescit p̄ tristitiā? addicit
 p̄ leta ipsa sui diuersitate indicat quan-
 tū a substantia et̄ne in cōmutabilitatis
 distat? que sep̄ ut ē idē est. ubiq; p̄sens.
 ubiq; inuisibilis. ubiq; tota? ubiq; incōp-
 hensibilis. Imhiantē n̄tē sine aspectu
 cernit. sine sono audit. sine motu susci-
 pit. sine corpore tangit. sine loco reti-
 net. Hanc nimirū substantiā cū animi
 cogitat. ^{assuet} assuefact̄ reb̄ corporalib̄. diuer-
 sarū imaginū fantasmata sustinet. Que dū
 ab intentionis sue oculis abigit manu dis-
 cretionis. p̄ponens ei om̄ia. iā hanc aliqua-
 ten̄ cōspicit? quā si nec dū quid sit appre-
 hendit. agnouit certe quid n̄ sit. Quia ergo
 ad inuenta mens rapit. cū diuinitatis es-
 sentia r̄imat. recte nunc dicit. Stetit
 quidā. cui n̄ agnosceba uultū. Bene aut̄ d̄r. Stetit
 quippe creatura. quia ex nihilo facta est.
 & semetipsa ad nihilū tendit. n̄ stare habet.
 sed defluere. Rationalis uero creatu-
 ra eo ipso qd̄ ad imaginē auctoris ē con-
 dita. ne ad nihilū transeat figit. Irrati-
 onalis aut̄ nequaquā figit. sed donec uisi-
 onis sue ministerio uniuersitatis speciem
 impleat transeundo tardat. Hāc si celi

ae tra p̄ inētū p̄manent. ex semetip-
 sis tam nunc ad nihilū p̄perant. sed p̄
 eoz usū quibus seruiunt. immelius
 mutando p̄seuerant. Stare ergo soli-
 us creatoris ē. p̄ quē cuncta n̄ transe-
 unte transeunt. & in quo aliqua ne-
 transeant retinent. Vnde & redēptor
 n̄r quia diuinitatis eius status capi
 ab humana mente non potuit. hunc
 nobis ad nos ueniens. creatus. natus.
 mortuus. sepultus. resurgens. atq;
 ad caelestia rediens. quasi transeundo
 monstrauit. Quod bene p̄ euangeliū
 illuminato ceco innuit. cui transiens
 auditū p̄buit. sed stans oculos repa-
 rauit. Per humanitatis quippe dis-
 pensationem transire habuit. p̄ diui-
 nitatis uero potentiā qua ubiq; p̄-
 sens ē stare. Voces igit̄ exortatis n̄r̄e
 d̄ns audire transiens d̄r. quia huma-
 ne miserie factus. homo miseret. Stans
 autē lucē reparat. quia infirmitatis
 n̄r̄e tenebras exiuritate diuinitatis
 illustrat. Bene ergo p̄ quā dictū est.
 cū ip̄s me p̄sente transiret. subdit.
 Stetit quidā. cuius non agnoscebam
 uultū. Ac si apte diceret. tum quē
 p̄ transitū sensi non transire dephendi.
 Ip̄s ē ergo qui transit. ip̄s qui stat.
 Transit enī. quia teneri cognitus non
 uale. Stat autem. quia in quantū
 cognoscit. incōmutabilis appare. Quia
 ergo raptim is qui semper est idem cernit.

De illuminato ceco

n

n

Om̄is

n

simul dī & transiens & stans uidet. Vel
certe stare eius est. nulla mutatione
uariari. sicut ad moysen dicit. Ego sum.
qui sum. Et sicut hunc iacob; insinuat
dicens. Apud quem non est transmutatio.
nec ueritatis obumbratio. Quia
uero quisquis iam aliquid de contempla
tione eternitatis apprehendit. hanc pro
ternam eius speciem conspiciet. recte
subiungit. Imago coram oculis meis;
Imago quippe patris filius est. sicut
decondito homine moyses insinuat
dicens. Creauit dī hominem ad magi
nem dī fecit illum. Et sicut per expres
sionem sapientie de eodem filio qui
dam sapiens dicit. Candor est enim lu
cis eterne. Et sicut paulus dicit. Qui
cum sit splendor glorie. & figura sub
stantiae eius. Cum ergo eternitas
cernit. prout infirmitatis nostra pos
sibilitas amittit. imago eius in
nostris oculis ante fertur. quia cum uere
in patrem intendimus. hunc quantum
accepimus per suam imaginem id est filium
indem. & per eam speciem quae de ipso
sine initio nata est. cum aliquomodo
cernere. qui nec cepit. nec desinit
conam. Unde & haec eadem ueritas
in euangelio dicit. Nemo uenit ad
patrem. nisi per me. Bene autem subdit.
Et uoce quasi aures lenis audiat. Quia
enim uoce aures lenis. nisi cognitio
seu spiritus designat. Qui de patre pro

cedens. & de eo quod est filii accipiens. nos te
nuit notitiam infirmitatis infundit. Qui tam
super apostolos ueniens. per exteriorē sonū tanquam
per uehementē spiritum demonstrat. cum dicit. factus
est repente de caelo sonus tanquam aduentus spiritus
uehementis. Sed enim spiritus cum se notitiam humane
infirmitatis insinuat. & sonitu uehementis spiritus.
uocē aures lenis exprimit. quia uidelicet
ueniens & uehementis est. & lenis. Lenis. quia
notitiam suam quantum cognosci ut cuique ualeat
nostris sensibus temperat. Vehementis. quia quan
tum libet hanc temperat. aduentu tam suo in
firmitatis nostrae cecitate illuminando probat.
Illustratione enim sua nos leniter tangit. sed
inopia nostram inmaniter cecitatē. Vox ergo
dei quasi aures lenis auditur. quia in hac ad
huc uita postis contemplatoribus suis nequa
quam se diuinitas sicut est insinuat. sed lip
pientibus nostris oculis. claritate sua te
nuit demonstrat. Quod bene ipsa legis ac
ceptione signat. cum dicit. quia moyses ascen
dit. & dominus in monte descendit. Mons quip
pe est. ipsa nostra contemplatio. In qua nos ascen
dimus. ut ad ea quae ultra infirmitatem nostram
sunt uidentia subleuemus. Sed in hanc dominus
descendit. quia nobis multum proficientibus
parum desit aliquid sensibus nostris aperit. si tam
dum in illo uel parum aliquid potest. qui uni
uersis & idem permanens intellegi pariter
non potest. & tam a suis fidelibus participari
dicit. cum in eius substantia pars nullatenus amittit.
Sed quia hunc exprimere perfecto ser
mone non possumus. humanitatis nostrae modulo

Act. ap. 17

Demost.

quasi infancie inbecillitate p̄pediti. cū aliqua
ten̄ balbuciendo resonam̄. Quia uero & in
magna contemplantione subleuata. subtile
quid̄ deit̄n̄tatis cognitione p̄tingim̄. sacre
historie uerbis ostendit̄. cū decognitione
dī p̄pheta nobilis helias edocet̄. cui cū tran
siturū ante eū se dñs̄ p̄mittere & dicens. ecce
dñs̄ transit. sp̄s̄ grandis & fortis. subuer
tens montes. & ceterens petras ante dñm̄.
ilico adiunxit. H̄ in sp̄u dñs̄. & post sp̄m̄ cō
motio. n̄ in cōmotione dñs̄. & post cōmoti
onē ignis. n̄ in igne dñs̄. & post ignē sibi
lul̄ aur̄ tenuis. Sp̄s̄ quippe ante dñm̄
euerit montes. & petras ceterit. quia pauor
qui ex aduentu eī irruit. & altitudinē cor
dis nr̄i deiecit. & duritiā liquefacit. Sed spi
ritu cōmotionis & igni n̄ in eē dñs̄ dicit̄.
eē uero in sibili aure tenuis n̄ negat̄. quia
nimirū mens cū in cōtemplationis sublimitate
suspendit̄. quicquid̄ p̄fecte c̄spicere p̄ualae
dñs̄ n̄ ē. cū uero subtile aliquid̄ c̄spicit̄. hoc
ē qd̄ de incomphensibili substantia c̄nta
tis audit̄. quasi enī sibilū tenuis aur̄ p̄
cipim̄. cū sapore in eū c̄scripte ueritatis
c̄tēplatione subita subtilit̄ degustam̄. Tunc
ergo uerū ē qd̄ de dō cognoscim̄. cū plene
nos aliquid̄ de illo cognoscere n̄ posse senti
m̄. Vnde & bene illic subdit̄. Qd̄ cū au
disset helias. operuit uultū suū pallio.
& ingressus stetit in ostio spelun̄e. Post
aur̄ tenuis sibilū uultū suū p̄pheta pal
lio operit. quia in ipsa subtilissima c̄tēpla
tione ueritatis. quanta ignorantia homo

101
tegat̄ agnosceret. Vultui nāq; palliū
sup̄ducere est. ne altiora mens querere
auderet. ex cōsideratione hanc p̄prie
infirmitatis uelare. ut nequaquā
intellegentiae oculos ultra se p̄cipitan
ter aperiat. sed ad hoc qd̄ app̄hendere
non ualeat. reuerent̄ claudat. Qui
hec agens in spelun̄e hostio stetit
describit̄. Quid̄ nāq; spelunca nr̄a
ē. nisi hec corruptionis habitatio
in qua ad huc ex uetustate retine
m̄. Sed cū aliquid̄ p̄cipere decog
nitione diuinitatis incipim̄. qui
si iā in spelun̄e hostio stam̄. Quia
enī p̄gredi p̄fecte n̄ possumus.
ad cognitionē tam̄ uernitatis in
hantes. iā aliquid̄ deliberatis
aura captam̄. In ingressu aut̄
spelun̄e stare est. represso nr̄e
corruptionis obstaculo ad cog
nitionē ueritatis in apere exire.
Vnde & nube in tabernaculū des
cendente. israhelites de longin
quo cernentes. in papilionū su
or̄ hostiū stetit̄ memorant̄. quia
hi qui aduentū diuinitatis ut cūq;
conspiciunt. quasi iā ex habita
culo carnis p̄cedunt. Quia igit̄
humana mens quanta libet se in
tute ceterendit. uix de minimis
extrema cognoscit. recte nunc
d̄r. Et uocē quasi aur̄ lenis
audiui. Sed qm̄ cum dese

De nube
in taber
nacu
lū des
cendente

Quomodo
helias edo
cet̄ decog
nitione
dī.

salū parū nobis diuina cognitio exhibet.
infirmis nō ignorantia pfecte docet.
Qui uocē auris lenis audiunt. dicat que
ex ipsa hac audicione didicerit. Sequitur.
5 Hūquid homo di comparatione iustifica
5 bit. Aut factori suo purior erit uir.
Humana iusticia diuine iusticie cōpara
ta iniusticia est. quia & lucerna in te
nebris fulgere cernit. sed in solis radio
72 posita tenebricat. Quid ergo eliphaz
raptō mēteplatione cognouit. nisi qd
iustificari homo di comparatione non
possit. Recta nāq; credim. que ecce
rius operam. Sed cū minima incerta
lucē cognoscim. quasi in solis radio po
sita caligam. Cū uero illa ut cūq; pe
pim. ista ut cūq; iudicam. quia tanto
quisq; subtilius de tenebris iudicat. quan
to euertius claritas lucis est. Qui
enī lucē uidet. scit qd de tenebris esta
me. Hā qui candorē lucis ignorat. ob
seura etiā plucidis appbat. Bene autē
subdit. Aut factori suo purior erit
uir. Quisquis de percussione murmu
rat. qd aliud quā iusticiā ferientis
accusat. Puriorē se ergo factori suo
uir estimat. si cōtra flagellū que relā
parat. eumq; sibi pculdubio post ponit.
cū eius iudiciū de sua afflictione re
darguit. Ut ergo homo reprehendere
nō audeat iudicē culpę. hinc humilit
cogitōe auctore naturę. quia ^{qui} mire
ex nihilo hominē fecit. factū impie

nō affligit. Qd tunc eliphaz didicit. cum uocē
quasi aure lenis audiuit. Inconsideratione nāq;
diuine magnitudinis discit. quā humilit in
sua animaduersione timeat. Et qui supna de
gustat. inferiora equanimiter tolerat. quia ple
ne intus conspiciat. quantum estimat qd foris
agit. Male enī se rectū putat. qui regulam
summe rectitudinis ignorat. Et sepe lignum
rectū credit. si ad regulā nō ducat. Sed cū re
gule iungit. p quantā tortitudine timeat
et inuenit. quia nimirū rectitudo abscedens
in erepat. qd oculus decepto appbat. Eliphaz
itaq; quia supna conspexit. districtū iudiciū
de inferioribus exercit. & quāuis beatū iob
nō recte redarguit. in cōparatione tam cre
atoris omne creaturę modū recte describit
dicens. Ecce qui seruiunt ei nō stabiles sunt.
& in angustis suis repperit prauitātē. quanto
magis hi qui habitant domū luteas. qui
terrenū habent fundamentū. cōsumunt uelut
atinea. Natura angelica & si cōtēplatio
ni auctoris inherendo in statu suo immu
tabilitē pmanet. eo ipso tamen quo creatu
ra est. in semetipsa in cōstitudine mutabili
tatis habet. Mutari autē ex alio malud
ire ē. & in semetipsa stabilem nō ē. Vnaqueq;
enī res quasi tot passib; ad aliud tendit.
quot mutabilitatis sue motib; subiacet. So
la autē natura incomphensibilis ab statu suo
nescit moueri. que ab eo qd sepe dē ē. nescit
imitari. Hā si angustoz substantia amu
tabilitatis sue motu fuisse aliena bene ab
auctore condita. nequaquā in reprobis spītib;

n

ab exaltatione sua arce cecidisse. Mire autem
omnis dei natura summo spiritu bona sed muta-
bilem condidit. ut qui permanere nolent rue-
rent. & qui in conditione persistenter. tanto in
ea iam dignius quanto ex arbitrio starent. & eo
maioris apud domini meriti fierent. quo mutabili-
tatis sue motum voluntatis studio fixissent.
Quia ergo ipsa quoque natura angelica est in se-
metipsa mutabilis. quia in delicia mutabilitate
uicta pro hoc quod ei qui semper idem est uinculis
amoris illigatur. recte nunc dicit. Ecce qui ser-
uiunt ei non sunt stabiles. Atque eiusdem pro-
tinus documentum mutabilitatis adiungit.
cum de apostatis spiritibus subinfert. Et in angelis
suis repperit prauitatem. Ex quoque casu bene-
firmitatis humane considerationem colligit.
cum illico subnectit. Quantomagis hi qui ha-
bitant domos luteas. qui terrenum habent fun-
damentum consumuntur uelut atinea. Luteas quip-
pe domos habitamus. quia in corporibus terrenis
subsistimus. Que bene paulus considerans ait.
Habemus thesaurum istum in uasis fictilibus. Et
rursum. Scimus quia si terrenis domus nostra huius
habitationis dissoluatur. quod aedificationem ex
deum habemus domum non manu factam. Terrenum
quoque fundamentum est substantia carnis. quod
in se sollicite psalmista conspexerat cum dicebat.
Non est occultatum os meum. atque quod fecisti in occulto.
& substantia mea in inferioribus terre. Tinea
autem deus iste nascitur. & eandem uestem de qua
oritur oriendo corrumpit. Quasi quedam uero uestis
anime. caro est. Sed hec nimirum uestis habet
tineam suam. quia ab ipsa carnalis temptatio

Paulus

Psalm.

Paulus

oritur. ex qua laceratur. Quasi enim quadam
sua tinea uestis nostra consumitur. cum caro
corruptibilis temptatione gignit. & phane
ad interitum peruenit. Velut tinea homo est
sumitur. cum de se oritur. unde conteratur. Ac si
aperte dicat. Si ipsi illi esse esse incommuta-
biles nequeunt. qui nulla carnis infir-
mitate deprimuntur. qua temeritate se ho-
mines in bono permanere constantem existi-
mant. quos in eo quod intellectu
ad summam euehit. carnalis infirmitas
aggrauans. impedit. ut per corruptionis
uicium in semetipsis habeant. unde
ab intima nouitate ueterescant. Pos-
sunt quoque per angelos sancti doctores intellegi.
sicut per prophetam dicitur. Labia sacerdotis custo-
diunt scientiam. & legem requirunt ex
ore eius. quia angelus domini exercituum est. Qui
quantumlibet uirtute fulgeant. esse omnino
sine culpa nequeunt. cum iter illecebrosum
presentis uitae gradiuntur. quia eorum nimirum
gressus tangunt. aut luto illiciti operis. aut
pulvere cogitationis. Domos autem luteas
habitant. qui de illecebrosa hac uita car-
nis exultant. Hanc domum luteam paulus
habitare contempserat cum dicebat. Huius con-
uersatio in celis est. Dicit igitur. Ecce qui
seruiunt ei non sunt stabiles. & in angelis
suis repperit prauitatem. quantomagis
hi qui habitant domos luteas qui terre-
num habent fundamentum consumuntur uelut
atinea. Ac si aperte dicat. Si ipsentis uitae
uia illi sine contagio transire nequeunt.

Alpheta

H

Paulus

qui f̄na nunciātes. sese contra tēporalia
accingunt. quę detrimenta illi sustinent.
qui esse se in carnalis habitacionis uolupta
tibus gaudent. Qui enī seruiunt ei. n̄
sunt stabiles. quia cū mens adalta nitit̄.
carnis suę contagione dissipat̄. ita ut dū
sepe animū inuitam̄ inhiat. dū sola celestia
aspectat. subita carnali delectatione per
cussus. asem̄ ipso seissus iaceat. & qui se
infirmittatis suę molestias superasse gau
debat. repentino uulnere p̄strat̄ gemit.
P̄rauitas ergo. & manglis repperit̄. dum
ipsos quoq; qui ueritatē nunciānt. n̄ nū
quā subreptio uite fallacis grauat. Si
ergo hi etiā mundi hui⁹ iniquitate feri
unt̄. quos contra eū scā intentio erigit.
quib⁹ ictib⁹ illi penetrant̄. quos ante
ei iacula ^{ipsa} infirmitatis suę delectatio
sternit. Qui bene uelut tinea c̄sim̄
di describunt̄. Tinea quippe dāpnū
facit. & sonitū n̄ facit. Ita iniquorū
mentes. quia dāna sua considerare
neglegunt. integritatē quasi nescien
tes p̄dunt. amittunt. nāq; a corde inno
centiā. ab ore ueritatē. a carne continen
tiā. & p̄accessū tēporis abetate uitam.
Sed hec se indefinētē amittere nequa
quā c̄spiciunt. dū toto desiderio curis
tēporalibus occupant̄. Quasi ergo tinea
consumunt̄. quia sine sonitu culpe mor
sū tolerant. dū quanta detrimenta in
tēp̄ & innocentie paciant̄ ignorant. In
de & bene subdit̄. De mane usq; ad ues

perā succident̄. Amane usq; ad uesperā peccator
succidit̄. dū autē suę exordio usq; ad t̄m̄m̄ in
quitas p̄p̄tatione uulnerat̄. Omni nāq; tē
pore reph̄i p̄augm̄tū malicie contra se ict̄ inge
minant. quib⁹ succisi in profundū ruant. De quib⁹
bene p̄ psalmistā d̄r̄. Viri sanguinū & dolosi. non
dimidiabunt dies suos. Dies quippe dimidiare
est. tēp̄ uitę malę inuoluptatib⁹ ductū. ad p̄
nitentia lam̄ta diuidere. atq; hoc ad bonū usū
pariendo reparare. Sed iniqui dies suos ne
quaquā dimidiant. quia p̄uersā n̄tē nec in
extremo tēpore immutant. Quo etiā bene
paulus ammonet̄ dicens. Redimentes tēpus.
qm̄ dies mali sunt. Tēp̄ quippe redimimus.
quando ante actā uitā quā laseruendo per
didim⁹ flendo reparam⁹. Sequit̄. Et quia
nullus intellegit. in t̄m̄m̄ peribunt. Nullus
uidelicet eorū qui amane usq; ad uesperū succi
dent̄. nullus intellegit. uel eorū qui pereunt.
uel eorū qui p̄ditos pereuntū mores imitant̄.
Unde aliās scriptū est. Iustus perit. & nemo
ē qui recogit̄ in corde suo. Et uiri miseri
cordie colligunt̄. quia n̄ ē qui intellegat.
Iniqui ergo dū sola tēporalia appetunt. &
quę bona electis in t̄m̄m̄ maneat. seire con
tēpnunt. dū iustorū afflictionē conspiciunt.
sed quę sit afflictionis retributio n̄ agnoscunt.
actionis suę pedē in profundū portigunt.
quia aluce intellegentie sponte sua oculos
claudunt. Stulti enī uoluptatib⁹ decepti. dū
quę uident tēporalit̄ diligunt. asem̄ ipsis
alienati. n̄ uident ubi in t̄m̄m̄ ruunt. Potest
etiā mane p̄spicitas. uespere hui⁹ mundi

Psalm

Paul

aduersitas designari; Demane ergo usq; ad uespera
ra repleti succidunt. quia & prospera lasciuientes
depereunt. & paduersa impatientes ad insulam
exurgunt. Quos demane usq; ad uespera ne
quaqua culpa succideret. si uel prospera fontem
credere. uel aduersa correctione sui uulne
ris astimarent. Sed quia nequaqua sic huma
ni generis multitudo deserit. ut cuncta admi
tertu tendere permittant. sunt n̄ nulli qui
presentis uitae oblectamenta despiciunt. & cu iam
assunt transitoria ee considerant. atq; hec ex
amore aeternitatis calcant. Cuiq; in hoc primo
gradu iudicii gressum ponunt. uegetiores
ad altiora perueniunt. ut cuncta temporalia non
solu quia ciuius sunt amittenda despiciant.
sed in his inherere non appetant. quasi aeterna
ee potuissent. Et pulchre edictis amore sub
trahunt. quia in ipsa auctore pulchritudinis
cordis passibus tendunt. Et sunt n̄ nulli. qui
bona uitae presentis diligunt. sed tam nulla
ten hec assecunt. Qui rebus temporalibus totis
desideris inhiant. mundi glam querunt.
sed adipisci nequaqua possunt. Hos ut ita
dixerim cor ad mundu pertrahit. mundus ad cor
repellit. Ha sepe contingit. ut ipsi sius ad
uersitatibus fracti admittē redeant. & in semet
ipsis reuersi considerent qua sint inania que
querebant. seseq; p̄ta stulto desiderio p̄tin
adlantiu uertant. & tanto ualentius aeterna
desiderent. quanto se stultius laborasse p̄te
poralibus dolent. Unde bene descriptis re
pulis subdit. Qui aut reliqui fuerint. auste
rent ex eis. Quos alios reliquos. nisi huius

mundi despectos accipim. Quos du p̄sentis
seculu ad nullius gte usū eligit. quasi
minimos indignosq; derelinquit. Sed
mundi reliquos austerre dñs dr. quia
despectos hui seti dñs eligere dignat.
Paulo attestante qui ait. Non multi sa
pientes secundu carne. n̄ multi poten
tes. n̄ multi nobiles. sed que stulta mun
di sunt elegit ds. ut confundat sapien
tes. Atq; infirma mundi elegit ds ut
confundat fortia. Et bene in libro re
gu aegypto puero inua lascescente
signat. que amalechitz egrotu mitane
re deserit. dauid uero inuenit. ab ore
fict. ducē sui timoris facit. Amale
chita psequit. epulante repperit. &
fundit exaruit. Quid est eni qd egypt
tius amalechitz puer mitanere las
sat. nisi qd amator presentis seti pecca
ti sui nigredine opt. sepe ab odem
seto infirm despectusq; relinquitur.
ut cu eo nequaqua currere ualeat.
sed fractus aduersitate torpescat.
Sed hunc dauid inuenit. quia redēp
tor nr ueracit manu fortis. n̄ nuqua
quos despectos a mundi gla repperit.
in suo amore conuertit. Cybo pascat.
quia uerbi scientia reficit. Ducem
timoris eligit. quia sinu aia p̄dicato
re facit. Et qui amalechita sequi n̄
ualuit. dux dauid efficit. quia is que
indignu mundus deseruit. n̄ solu
cuer sus in sua mte dnm recipit.

Paul

De egypto
puero inua
lascescente

sed predicando hunc etiam usque ad aliena cor-
da perducit. Quo videlicet duce dauid
amalechita circumstante inuenit & ex-
tinguit. quia ipsis christi predicantibus mun-
di leticia destruit. quos mundus comi-
tes habere despectit. Quia igitur plerumque
quos mundus relinquit dominus eligit.
recte nunc dicitur. Qui reliqui fuerint.
auferentur ex eis. Sequitur. Morientur
enim insipientia. Quod est quod superius
reprobos interitum protulit dicens. quia
nullus intellegit ingenium peribunt.
& de electis dei ilico adiunxit. qui re-
liqui fuerint auferentur ex eis. & hoc
protinens quod eisdem electis non eueniat subdit
dicens. morientur enim insipientia.
Si enim archiepiscopi diuinitus auferuntur. quo
pacto mori non insipientia dicuntur.
Sed nimirum sacre scripture consuetu-
do est. ut cum aliquid narrat. interpo-
sita alterius causae sententia. ad su-
periora protinens redeat. Haec pro qua dixit.
& quia nullus est qui intellegat
ingenium peribunt. electorum mor-
tate subiungit dicens. qui reli-
qui fuerint auferentur ex eis. &
rursus sententiae suae oculum meum
quod praedixerat interitum reproborum
mittens. subito adiungit. morientur
enim insipientia. Ac si diceret. Hi
quos dixit. quia non intellegentes
ingenium peribunt. proculdubio non
insipientia morientur. Sed hunc

esse non nunquam more fieri eloqui melius osten-
dimus. si aliqua huius rei similitudinem praefera-
mus. ^{ex eo} Paulus namque apostolus cum dilectum discipulum de insti-
tuendis recte officis ammoneret. ne quos for-
te ad sacros ordines inordinate perueheret
dixit. Manu cito nemini imposueris. neque
communicaues peccatis alienis. Te ipsum castum
custodi. Qui ad infirmitatem eius corporis. pro-
nus uerba conuertens ait. Holi adhuc aquam
bibere. sed modico uino utere propter stomachum
tuum. & frequentes tuas infirmitates. statimque
subiungit dicens. Quorundam hominum pec-
cata manifesta sunt praecedentia adiudicium.
quorundam autem & subsequenter. Quod ergo
ad illud protinens quod ab infirmo bibi aquam
prohibuit. hoc quod de peccatis absconditis quo-
rundam hominum manifestisque subiunxit. nisi
quod interposita de eius infirmitate sententia
ad hoc in extremo redit quod superius dixit.
manu cito nemini imposueris. neque commu-
nicaueris peccatis alienis. Ut enim haec eadem
peccata quantum sollicitudine perquirenda
cent ostenderet. interposita continuo infir-
mitatis molestia. discretionis ammonitio-
ne protinens intulit quod in alius patescerent.
in alius laterent dicens. Quorundam ho-
minum peccata manifesta sunt praecedentia
adiudicium. quorundam autem & subsequenter.
Sicut ergo per hanc sententiam paulus non in eis-
dem uerbis egruit. quibus eam loquens de-
mothet infirmitate subiunxit. sed ad ali-
ud redit. quod superius inter mittendo nar-
rauit. ita hoc loco eliphaz cum de electis

Paulus

De rebus

diceret. qui reliqui fuerint auferentur ex eis. ilico adiungens. morientur & non in sapientia. ad illud prius recurrit. quod superius de rebus protulit dicens. Et quia nullus intellegit. ingenium peribunt. Idcirco autem rebus electos despiciunt. quod ad uitam inuisibilem peruisibilem mortem tendunt. De quibus bene numerus dicitur. morientur & non in sapientia. Aesi apte diceret. Mortem quidem & sapientiam pariter fugiunt. sed sapientiam penitus deserunt. mortis autem laqueos non euadunt. Et qui quandoque morturi uere moriendo poterant. dum mortem que perculdubio uentura est metuunt & uitam simul & sapientiam perducunt. At contra iusti in sapientia moriuntur. quia mortem quam de uitare funditus nequeunt. cum pueritate imminere differre conceperunt. eamque dum equanimiter ferunt. per eam per paginis uertunt instrumento uirtutis. ut inde debeat uita recipi. unde per primam culpam meriti cogitur finire. Sed quia hec eliphaz contra iniquos ueraciter protulit. beatum iob reprehensibilem estimans. de fastu se sapientie inflauit. Unde & per predicamenta tantae rectitudinis. irrisiois uerba subiungit dicens. Vocas si qui tibi respondet. Omnes enim dei sepe ei per iritatione deserit qui precepta illius in tranquillitate contempnit. Unde scriptum est. Qui auertit aurem suam ne audiat legem. oratio eius erit execrabilis. Vocare autem nomen est. humili prece deum deposcere. Respondere deus est. effectum precibus prebere. At ergo. Vocas si qui tibi

respondet. Aesi apte dicit. Quantum libere afflictus elamet. deum respondentem non habes. quia uox in tribulatione non inuenit. quem mens in tranquillitate contempsit. Vbi adhuc deridendo subiungit. Et ad aliquem seorsum conuertere. Aesi despiciens dicit. Scios quoque in afflictione inuenire adiutores non uales. quos habere socios in hilaritate noluisti. Qui prius per irrisioem sententiam protulit dicens. Virum stultum inter fiet macyncha. & paruulum occidit inuidia. Que nimirum sententia uera est. si illata contra tanta uiri patientiam non fuisse. Sed nos pensamus quod dicitur. quamuis ab auditoris sui uirtute elidat. ut ostendamus quam rectum est quod protulit. si non in beato iob iniuste premeret. cum scriptum sit. Tu autem dominus cum tranquillitate iudicabis. Sciendum nobis magnopere est. quia quoties turbulentos animi motus sub mansuetudinis uirtute restringimus. redire ad similitudinem conditoris conamur. Haec cum tranquillitate mentis. iracundia diuerberat. dilaniata quodammodo scissamque perturbat. ut sibi in seipso non congruat. ac uirtutis similitudinis amittat. a similitudine conditoris recedimus. Quanta ergo sit iracundia culpa pensamus. pro qua dum mansuetudo amittitur. superius imaginis similitudo uicatur. Per iram sapientia perditur. ut quid quouere ordine agendum sit. omnino nesciatur.

De ira

sicut scriptū ē. Ira in sinu stulti requi-
esit. Quia nimirū intelligentie luce
subtrahit. eū mentē pmouendo cōfin-
dit. Ira uita amittit. & si sapientia
teneri uideat. sicut scriptū ē. Ira p̄cludit
etiam prudentes. quia scilicet cōfusus ani-
m̄ nequaquā explet. etiam si quā intel-
legere prudentē ualeat. Ira iusticia
relinquit. sicut scriptū ē. Ira iuri-
iusticiā dī n̄ operat. Quia dū per-
bata mens iudiciū suę rationis exaspe-
rat. om̄e qd̄ furor suggerit. rectū pu-
tat. Ira gr̄a uir̄ socialis amittitur.
sicut scriptū ē. Holi assiduis eē cum
homine iracundo. ne discas semitas ei.
& sumas scandalū anime tue. quia qui
se exhumana ratione n̄ tēperat. ne-
cesse est ut bestialit̄ uiuat. Ira con-
cordia rūpt̄. sicut scriptū ē. Viram
mosus parit rixas. & uir iracundus
effundit peccata. Iracundus quippe
peccata effundit. q̄a enī malos q̄s in-
caute addiscordia p̄uocat. peiores fa-
cit. Ira lux ueritatis amittit. sicut
scriptū est. Sol n̄ occidat. sup̄ iracun-
diā iram. Quia cū menti iracundia
confusionis tenebras incutit. hinc
d̄s radium suę cognitionis abscondit.
Ira. sc̄i sp̄s splendor excludit. Quo
contra uir̄a uetustā translationē
scriptū ē. Sup̄ quē requiescit sp̄s
m̄s. nisi sup̄ humilē & quietū. & tre-
mitē sermones meos. cū enī humilē

dicere. quietū p̄tin̄ adiunget. Si ergo ira
quietē menti subtrahit. suā sc̄o sp̄u habi-
tationē claudit. Cuius recessione animus
uacuis adaptā mox insanā ducit. & usq̄
ad superficiem ab imm̄d̄ cogitationū funda-
mento dissipat. Hāc ut suę stimulis accensū
cor palpiat. corp̄ tremat. lingua se p̄pedit.
facies ignescit. exasperant̄ oculi. & ne qua
quā recognoscunt̄ non. Ore quidē clamo-
rē format. sed sensus quē loquit̄ ignorat.
In quo itaq̄ iste abreptus ^{tabireptus} longe ē. quia actio-
nis suę conscius n̄ est. Unde fit plerumq̄
ut usq̄ adaptū manū ira p̄siliat. & quo ratio
longius recedit. audacior exurgat. seq̄
ipsū retinere animus n̄ ualeat. quia fact̄
ē potestatis alienę. & eo furor mēbra foris
inictib̄ exercet. quo int̄ ipsā mēbrox̄ domi-
nā mentē captiuam tenet. Aliquando aut̄
manū n̄ exercit. sed in maledictionis iaculū
linguā uertit. Fratris nāq̄ in meritū in-
p̄tib̄ exposcit. & hoc d̄m̄ p̄petrare expetit.
qd̄ ipse p̄uersus homo facere uel metuit.
ut erubescit. Et itaq̄ ut uoto & uoce homini
diū pagat. etiam cū alesione p̄ximi manib̄
cessat. Aliquando ira p̄urbato animo
quasi ex iudicio silentiū indicit. & quo
se foras p̄ linguā n̄ exprimit. int̄ deteri-
us ignescit. ut nat̄ quisq̄ collocactionē
suā p̄ximo subtrahat. & nil dicendo quā
sit auersus dicat. Et n̄ nūquā hęc sileneu-
seruitas p̄ discipline dispensationē gerit.
si tam̄ sollicitē in tantis discretionis forma
tenet. Non nūquā uero dum accensus

animi a consueta locutione restringit. pacis
 suu temporis panit' apertim dilectione separat.
 Et acriores stimuli ad mentem ueniunt. causasque
 que grauius exasperant oriuntur. atque in ira
 ti oculo festuca intrabere conuertit. dum ira
 in modum pmutat. Verumque ira p silentium
 clausa in ira mte uehementius astuat. & clamo
 sis tacita uoces format. Verba sibi quib' ex
 asperet obicit. & quasi in causa examine posi
 ta. durius exasperata responde. Quod sa
 lomon breuit' insinuat dicens. Prestolatio
 impioꝝ furor. Sicq' fit. ut p turbat' animi
 maiore strepitu sui silentii sentiat. eiq'
 grauius clausa irę flama csumat. Unde be
 ne ante nos quida sapiens dicit. Cognati
 ones iracundi uiperę sunt generationes.
 mentem comedunt matrem suam. Sciendum ue
 ro e. qd n' nullos ira cicius accendit. facilius
 deserit. n' nullos uero tarde quide comouet.
 sed diutius tenet. Alii naq' accensis calamis
 similes du uocib' p strepunt. quasi quosda
 accensionis sue sonit' reddunt. cicius qui
 de flama faciunt. sed pta' in fauilla friges
 cunt. Alii aut lignis grauiorib' duriorib'
 q' n' dispares. accensione tarde suscipi
 unt. sed tam accensi semel difficilius ex
 tingunt. Et quia se tardius in asperitate
 cecant. furoris sui durius igne seruant.
 Alii aut qd' e nequius. & cicius iracundie fla
 mas accipiunt. & tardius deponunt. Non
 nulli uero has & tarde suscipiunt. & cicius
 amittunt. In quib' nimiru. iiii. modis li
 quido lector agnoscat. quia & ad tranquilli

Salomon

De ira
 remedia

n

n

tatis bonu ultim' plusquam prim' app
 pinquat. & in malo secundu t' eius su
 perat. Sed qd' pdest qd' iracundia quo
 modo mte teneat dicim'. si n' & ia qua
 lit' copeseri debeat exprimam'. Duobus
 & eni modis. fracta possidere animum
 ira desuescit. Prim' quippe e. ut mens
 sollicita ante qua agere qd' libe in
 cipiatur. omis sibi qual' pati potest etia
 melius pponat. quaten' redemptoris
 sui pbra cogitans. ad aduersa se ppa
 re. Que nimiru uenientia tanto for
 tior excipit. quanto se caucius expe
 scientia armarit. Qui eni imp
 undus ab aduersitate dephenditur.
 quasi ab hoste dormiens inuenit. cuiq'
 cicius inimicus necat. quia n' repug
 nantem pforat. Ha qui mala immen
 tia p sollicitudine pnotat. hostiles
 incursum quasi in fidiis uigilans
 expectat. & inde aduictoria ualent
 accingit. unde nesciens dephendi pu
 tabat. Sollert' ergo animi ante acci
 onis sue p'ordia cuncta debet ad
 uersa meditari. ut se p' hec cogitans.
 se p' contra hec thorace pacientie mu
 nit. & quicquid accesserit puidus supe
 re. & quicquid n' accesserit lucrū putet.
 Secundus aut seruande mansuetudinis
 modus e. ut cu alienos excessus aspici
 m'. nra quib' in malis excessim' delicta
 cogitem'. Considerata quippe infir
 mitas p'pria mala nobis excusat aliena.

Et mod' ira copeseri debeat

De modo mansuetudinis.

De ira

Patienti naq; illata iniuriam tolerat. qui
pie meminit. qd fortasse adhuc habeat
in quo debeat ipse tolerari; Et quasi aqua
ignis exunguit. cu surgente furo
re manima sua cuq; admente cul
pa reuocat. quia erubescit peccata
n parere. quib; uel do uel primo
sepe se recolit parceda peccasse. Sed
inter hec sollert sciendu e. qd alia ira
est qua impacientia excitat. alia qua
zelus format; Illa exuicio. hec exuir
tute generat; Si eni nulla ira exuir
tute surgere. diuine anim aduersio
nis impetu sinees pgladiu n placasse;
Hanc ira quia heli non habuit. motum
contra se implacabiliter sup; ultionis
excitauit; Ha quo extra subditu uicia
teput. eo contra illu districtio em
rectoris exarsit; De hac ppsalmista
dicit; Irascimini. & nolite peccare;
Qd nimiru n recte intellegunt. qui
irasci nos nobis tantummodo n etiam
proximis delinquentib; uolunt; Si eni
sic proximos ut nos amare p cipim. res
tat ut sic eoz erratib; sicut nr̄is in
cus irascam; De hac psalomonē dicit;
Melior e irasus. quia p̄sticia uult;
Salomon corrigi anim delinquentis; De hac
teru psalmista ait; Turbat e p̄ira
oculus nr̄is; Ira quippe p̄uiciu. oculu
nr̄is excēcat. ira aut p̄zelu turbat;
quia quo recta emulatione cūtit;
eo illa que nisi tranquillo corde p̄cipi

Diuitates
irarum

De fine
& heli

Psalmi

Salomon

Psalmista

De ira ne transeat do
minum metra S.

n̄ potest cōtemplatio dissipat; Ipse naq; zelus
rectitudinis. quia inquietudine mentē agitat.
ei mox aciem obscurat. ut altiora in cōmōtione
n̄ uideat. qui bene prius tranquilla cernebat;
Sed inde subtilius ad alta reducit. unde ad tēp̄
ne uideat reuerberat; Nā ipsa recta emula
cio. a t̄na p̄ paululu in tranquillitate largi
us aperit. que hic inter p̄cōmōtionē claudit;
& unde mens turbat ne uideat. inde p̄ficiat ut
ad uidentu uerius clarescat; Sicut infirman
ti oculo cū colliriū mittit. lux panit negat;
Sed inde eā p̄ paululu recipit. unde hanc ad
tēp̄ salubritē amittit; Hūqua uero cōmō
tioni cōtēplatio iungit. nec p̄ualē mens
p̄turbata cōspicere. ad qd uix tranquilla ua
lēt imbare. quia nec solis radius cernit. cū
cōmōtē nubes celi faciem obducant; Hec
turbat fons respicientis imaginem reddit.
qua tranquillitas p̄prie ostendit. quia quo
ei unda palpitat. eomse speciem similitu
dinis obscurat; Sed cū p̄zelu anim mouet.
curandū sūmopere est. ne hec eadē que
instrumento uirtutis assumit. m̄ta uado
minet. ne quasi domina p̄eat. sed uelut
ancilla ad obsequiū parata. a rationis tergo
nequaquā recedat; Tunc eni robustius con
tra uicia erigit. cū subdita rationi famulat;
Hā quantūlibet ira ex zelo rectitudinis sur
gat. si immoderata m̄tē uicert. rationi p̄tan
seruire cōtēpuit. & tanto se impudentius
dilatat. quanto impacientis uiciū uirtu
tē putat; Unde necesse e ut hoc ante omnia
qui zelo rectitudinis mouet adtendat ne

n

n

n

ira extraneis dominum transeat, sed in ultione
peccati tempore modum; considerans, surgente ani-
mi perturbatione subtilius pertractando restrin-
gat, animositate reprimat, & motus feruidos
sibi aequalitate disponat, ut eo fiat infortior
ultor alieni, quo prius extitit victor suus,
quatenus sic culpas delinquentium corrigat,
ut ante ipse qui corrigit per patientiam cres-
cat, & feruorem suum transcendendo diiudicet,
ne intemperantem excitat ipso zelo rectitudi-
nis, longe a rectitudine aberrat, Quia ue-
ro sicut diximus etiam laudanda boni amu-
latio mentis oculum turbat, recte nunc dicitur:
Virus stultum interficit inacidia, Ac si apte
diceretur, Ira per zelum sapientes turbat, Ira
vero paruulum stultos trucidat, Quia illa
subratione restringit, haec uero irrationa-
biliter deuicta mentis dominat, Bene autem sub-
dit, & paruulum occidit inuidia, Inuidere
enim non possumus, nisi eis quos nobis in aliquo
meliores putamus, Paruulus ergo est, qui luore oc-
cidit, quia ipse sibi testimonium prohibet, quod
ei minor sit, cui inuidia torquetur, hinc est
quod hostis callidus primo homini inuidendo
surrupit, quia amissa beatitudine mino-
rem se immortalitate illius agnouit, Hinc
est quod cum ad perpetrandum fratricidium corru-
it, quia despecto suo sacrificio placitum sibi in-
stremunt, cuius deus hostiam accepit, & quem me-
liorem se esse exhorruit, ne ut cuique esset ampu-
tauit, hinc etiam ad persecutionem fratris ex-
arsit, quia benedictione primogenitorum
perdita, quam tametsi lentacule ipse uendiderat,

106
minorem se ei quem nascendo peribat ingre-
muit, Hinc ioseph fratris sui ismahelitas
transeuntibus uendiderunt, quia cog-
nito reuelationis misterio, ne se meli-
or fieret, et puercibus obuiare conati
sunt, hinc iacob dedit subditum lancea
intorquendo persequitur, quia quem magnum
cotidie augeri uirtutum successibus
sensit, ultra se exerescere expauit,
Paruulus itaque est, qui inuidia occidit,
quia nisi ipse inferior existeret, de
bono alterius non doleret, Sed inter
haec sciendum est, quia quauis per omne
uicium quod perpetratur, humano cordi
antiqui hostis uirtus infunditur, in hac
tam nequitia tota sua uiscera ser-
pens excutit, & imprimis de malicie
peste mouit, De quo nimirum scrip-
tum est, Inuidia diaboli, mors in orbem
terrarum intravit, Haec cum deuictum
cor luoris putredo corruperit, ipsa
quoque exteriora indicant, quam gra-
uit animam uesania instigat, Color
quippe pallore efficitur, oculi depri-
muntur, mens accenditur, & membra fri-
gescunt, Est in cogitatione rabies,
indentibus stridor, Cumque in latebris
cordis crescent, absconditur oculum, dolo-
re caeco terebrat conscientiam uulnere in-
clusum, nihil legitur deppruius libere, quia
tabescente mente sua pena sauciatur,
quam felicitas torquet aliena, Quan-
toque extranei operis in altum fabrica

duci. tanto fundamētū mētis huius pro
fundius suffodit. ut quo alii ad meliora
perant. eo ipsa deterius ruat. quia ui
delicet ruina etiā illud destruit. qđ in
aliis actib. pfecto opere surrexisse puta
bat. Hā mundia cū mētē tabefecerit.
cuncta quę inuenerit bene gesta con
sumit. Vnde bene p salomonē dicit.
Vita carniū sanctas cordis. putredo ossiū
inuidia. Quid enī putā carnis. nisi in
firma quędā accenera. Et quid ossa.
nisi fortia acta signant. Et plerumq.
contingit. ut quidā cū uera cordis
innocentia in nullo suis actib. infir
ma uideant. quidā uero. iā quędā
ante humanos oculos robusta exerce
ant. sed tam erga alioz bona. intus
inuidię pestilentia tabescant. Bene g
dicit. Vita carniū sanctas cordis. quia &
similitas innocentia custodit. etiā si qua
fortis infirma sunt. quandoq. roborant.
& Recte subdit. Putredo ossiū inuidia.
quia p luoris uiciū ante dī oculos pe
reunt. & iam fortia acta uirtutū. Os
sa quippe p inuidiā putrescere ē. quę
dā etiā robusta deperire. Sed cur hęc
de inuidia dicim. si nō etiā qualiter eruat
inimem. Difficile ē nāq. ut hoc alte
ri nō inuideat. qđ adipisci alter exop
tat. quia quicquid tēporaliū percipitur.
tanto fit mīn. singulis. quanto diuidit
in multis. Et idcirco desiderantē mētē
luor exeruiat. quia hoc qđ appetit

Salomon

aut fundit. aut accipiens adimit. aut a quanti
tate restringit. Qui g. luoris peste plene care
re desiderat. illā hereditatē desiderat. quā co
heredū numer. nō angustat. Quę & omnib. una
est. & singulis tota. Quę tanto largior eē. osten
dit. quanto ad hanc percipientiū multitudo
dilatāt. Inminutio g. luoris ē. affectus surgens
intus dulcedinis. & plena mors ei est. pfect.
amor & trinitatis. Hā cū mens ab ei rei appeti
tu retrahit. quę accipientiū numero parit.
tantomagis. primū diligit. quantominus
expueotu illius sua dāna pamescit. Quę si
pfecte in amore cęlestis patrię rapit. plene
etiā in proximi dilectione solidat. quia cum
nulla tērena desiderat. nihil est qđ ei erga
primū caritati contra dicat. Quę nimi
rū caritas. qđ est aliud quā oculus mentis.
Qui si terreni amoris puluere tangit. ab omni
lucis mor intuitu. lesus reuerberat. Quia
aut paruulus ē. qui tērena diligit. mag
n. qui aeterna concupiscit. potest etiam
sic non inconuenienter intelligi. paruu
lū occidit inuidia. qm̄ huius pestis lan
guore non morit. nisi qui adhuc inde
sideris infirmatur. **EXPLICIT LIB. V.**

n

AD PROPRIUM ANGLI. ORATIO.

Obesero te scē anglē meus contra anglos ma-
 los. & iniquos homines fer mibi p̄sumum
 dñm p̄sidium. & ne me astutia diaboli fran-
 gat uiribus fame & p̄cib? p̄uuentē in sc̄la
 sc̄lox. amen. Credo qđ sis angls sc̄s ad custodia
 mei deputatus. p̄pterea peto te p̄illum qui
 te ad hoc ordinauit. humilit̄q; imploro ut
 me miserum. ac fragile. atq; indignū seper
 & ubiq; in hac uita custodias. p̄tegas a malis
 om̄ib? atq; defendas om̄i die. & cum hinc
 animā meā d̄s migrare iusserit. nullam
 mea potestātē demonibus habere p̄mittas.
 sed tu d̄o p̄cipiente eā leuēt a corpore sus-
 cipias. & in sinū abrahe suauit̄ usq; p̄ducas.
 P̄ ih̄um xp̄m dilectissimum ac dulcissimū
 dñm meū. qui cū patre & sp̄u sc̄o uiuit
 & regnat d̄s benedict? & laudabilis. &
 gl̄osus. p̄ om̄ia sc̄ta sc̄lox. A M E N.

Queso te & obsequent̄ obsecro scē anglē
 dī qui mibi ad custodia ad̄o deputatus es.
 defende me ab insidiis inimicor̄ meorum.
 uisibilium & inuisibilium. cōple in bonis
 meum desiderium. Adiuua me apud dñm
 ut dimittat mibi om̄ia peccata mea pre-
 terita. p̄sentia. atq; uentura. liberet
 me ab om̄i malo. conseruet. & confirmet
 me in om̄i opere bono. & p̄ducat me
 te intercedente. ad uitā et̄nā. AMEN.

In dulgentiā & remissionē & absolutio-
 nem om̄ium peccator̄ meor̄. & sp̄aciū
 uere & fructuose penitentię tribu-
 et mibi om̄ps dñs. A M E N.

Salomon

pac

pace ab...

Liber S^ci Pauli. Si quis
absolverit anathema sit.
fiat fiat.

~~...~~

patet

^{Ac si}
Oms^{is} gra^{ti} quos
morte^m reu^{er}si p^{er}petua

liber s[an]cti pauli in ~~...~~

li

A. III

de s[an]cto s[an]cto libro

liber s[an]cti pauli in ~~...~~ Si quis hinc eccle[esi]e obtulerit anathema sit
Am. Amg. fiat fiat.

